י"א תמוז תשמ"ג, 22.6.1983 מיספר 2390 שנה 47 76 עמודים המחיר: 70 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

שימחה ארליך

מותו של מס' 2

עם ויזה נוסעים לחו"ל בתשלומים ונהנים מהטיול לפני שמשלמים

פרטים אצל סוכני הנסיעות

יש לך ויזה - הרווחת!

ויזה יותר טוב מכסף. ויזה-כרטיס האשראי של קבוצות **בנק לאומי** **בנק דיסקונט**

העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך תבנית: יוסי שגיא ♦ רכז מערכת: שלמה פרנקל ♦ עורכי ביתוב: תמי מיטובין הגיורא נימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ועזת סרגוסטי ♦ עורכת דסוס: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רמי זברוני ♦ המו"ל: העולם הזה־ בע"מ ♦ הדפסה: הדפוס החדש־ בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: גור־ בע"מ

בשבועות האחרונים

בשבועות האחרונים מרבים כלי־התיקשורת בישראל לדון ולדווח על הכוונה לבצע "התפרסות חדשה" של צה"ל בלבנון.

מדובר על פעולה שבעיקבותיה יהיו כוחות צה"ל מוצבים במרחק של כמה קילומטרים טובים מדרום לקוויהם הנוכחיים.

בעברית יש לפעולה כזאת שם פשוט: נסיגה.

נסיגה של כוחות יכולה להתבצע מאונס או מרצון, בתנאי־קרב או בתקופת־רגיעה. אין זה משנה לגבי המושג. כאשר כוח צבאי עובר מעמדה קידמית לעמדה אחורית יותר, הוא נסוג.

שום שילטון אינו אוהב להודות בנסיגת כוחותיו לכן הומצאו כל מיני מושגים, שכל מטרתם היא למנוע את הצורך בשימוש במילה שנואה זו.

במלחמת־העולם השניה אפשר היה לשמוע מאות הודעות של מיפקדת הוורמכט הגרמני, שבהן נמסר כי כוחותיה "נערכים מחדש" ב"עמדות חדשות". רק מבט במפה לימד כי "העמדות החדשות" מצויות מאות קילומטרים מאחורי העמדות הקודמות.

המילים "התפרסות מחדש" משמשות אף הן את המטרה הזאת. אפשר להשתמש בהן בצורות שונות.

למשל: "כאשר עלו בתי מוסקווה באש, החליט הקיסר נפוליון להתפרס מחדש בגרמניה." או: "כאשר תקפו הכוחות הגרמניים את ברית־המועצות, החליט הצבא האדום להתפרס מחדש לפני מוסקווה."

וגם בכיוון ההפוך: "אחרי שהגיע לשערי מוסקווה, החליט היטלר לפרוס את כוחותיו מחדש בברלין, ולאחר מכן התאבד."

וברוח דומה: "כאשר תקף מונטגומרי באל־עלאמיין, החליט המרשל רומל על התפרסות כוחותיו בתוניסיה, ושם נערכו מחדש במחנות־שבויים."

מגוחך? אכן.

אך לא פחות מגוחכים הם כלי־התיקשורת, המשתמשים במושג הזה. ישראל אינה מדינה טוטאליטרית. כאשר עורכי־עיתונים ומנהלי טלוויזיה ורדיו מסרבים להשתמש במושג שיקרי, הרצוי לשילטון, אין הם מוצאים את עצמם למחרת היום במחנה־דיכוי. גם הצנזורה אינה מונעת מהם לתאר את הדברים במילים של אמת.

אם כן, מניין הצייתנות העיוורת הזאת של עורכי־התיקשורת? מדוע הם משתמשים באורח־קבע במושגים כוזבים בעליל, הרצויים לשילטון? האם זוהי פחדנות? עצלנות מחשבתית? הרגל מן הגטו? פסיכולוגיה של עבד נרצע?

מיבצע שקר הגליל

עמדתי לא סעם על תופעה זו, המטילה צל כבד מאוד על עולם־התיקשורת הישראלי, וההופכת אותו לשותף מלא באחריות לאסונות.

אילו סירבה כל העיתונות הישראלית, למן הרגע הראשון, להשתמש בשם־השקר "מיבצע שלום־הגליל" — כפי שעשה שבועון זה — יתכן שלא היה קורה מה שקורה. אני מעז לטעון כי שום עיתון, שאימץ לעצמו את המושג הזה בראשית המילחמה, אין לו כיום הזכות להתעטף בטלית שכולה תכלת ולגולל על אחרים את האחריות לאסון.

הוא הדין לגבי השטחים הכבושים. יש עיתונים — וגם מהיגים בתנועת־השלום — המטיפים יומם ולילה נגד סיפוחם של השטחים האלה, אך המשתמשים, כדבר מובן מאליו, במושג "יהודה ושומרון". אין הם מרגישים שמי שמאמץ לעצמו מושג זה כבר נלכד ברשת הסיפוח, ואין חשיבות רבה לשאר דיעותיו. מי שמקשיב לנאום על "יהודה ושומרון", או קורא מאמר על "יהודה ושומרון", כבר יונק בתת־הכרתו את רעל הסיפוח, וזה ישפיע עליו יותר מאשר כל המילים היפות בנאום או במאמר.

אני מתעב במיוחד את הנוהג שהשתרש בעולם־התיקשורת לקרוא לאיזורים אלה בשם "השטחים", בלי שם־תואר. מושג זה מקורו בפחדנות. מי שלא רצה להביע דיעה על־ידי השימוש במילים "השטחים הכבושים", אך גם לא רצה לקרוא להם "השטחים המשוחררים", וגם לא במושג המתון יותר "השטחים המוחזקים", החליט לקרוא להם "השטחים", חד וחלק.

"השטחים", בהקשר זה, היא מילה אידיוטית. אין היא אומרת דבר, מילבד קביעת העובדה שהמשתמש בה הוא פחדן רעיוני או מדיני.

על פי החוק הבינלאומי, שטח שנכבש במילחמה והמוחזק בידי הכוח הכובש, עד להסדר הסופי בחוזה־שלום, הוא "שטח כבוש". המעמד המישפטי של שטח כזה אינו משתנה, וגם לא שמו. לכן אנחנו ממשיכים לקרוא לו "הגדה המערבית", למרות שאין זו הגדרה אידיאלית מבחינת הנכונות. כאשר יושג הסדר־שלום, יקבעו תושבי השטח הזה בעצמם מה יהיה שמו החדש.

קריסט קם לתחיה

ועוד הערה קטנה על השימוש במונחים ועל אחריותו של עיתון.

אחד מבחורי־הישיבה שהפגינו נגד השמעת המשיח של הנרל בירושלים כתב מיכתב למערכת הארץ ובו הסביר את מניעיו. הוא הסתייג מן ההתנפלות הבריונית של חבריו, אך הצדיק את המחאה עצמה.

זהו מיכתב לגיטימי, ועיתון הגון חייב לפרסם מיכתב כזה. אולם במיכתב מצטט הכותב את היצירה בצורה זו: "זה קריסט יש"ו שמת... עתה קריסט יש"ו קם מן המתים..."

לצעיר היהודי מנצרת, בנם של יוסף הנגר ואשתו מרים, שחסידיו ראו בו את בן־האלוהים, היה שם עיברי מובהק: ישוע. היהודים בפוזרה, שסבלו רבות מקנאותם של הנוצרים, קראו לו במרירותם בשם ישו — ראשי־התיבות של "ימח שמו־וזיכרו". עתה בא בחור־הישיבה, במיכתבו להארץ, והוסיף לשם את הגרשיים, כדי להדגיש את המשמעות הזאת של השם: יש"ו.

כיום אנחנו חיים בכני־חורין במדינה משלנו, חופשיים — כביכול — ממורשת הגלות. תמהני על עיתון המניח לגידוף כזה להופיע בעמודיו, גם במדור המיכתבים למערכת.

מה היו עורכי הארץ אומרים אילו הופיעו, במיכתב למערכת ניו־יורק־טיימס, מושגים כמו "משה רבנו הממזר" או "אברהם רועה־הזונות, אבי היהודים"?

שלמה פרנקל

כתבת השער הקדמי:

ארליך

הוא היה איש פשוט. הוא מעולם לא שאף לכבוד, לכסף או לכיבודים ותדמיתו הציבורית לא עניינה אותו. שאיפתו היחידה היתה לשלוט — למשוך בחוטים, לתוך, למתן, ובכך הוא הצטיין.

8

כתבת השער האחורי:

ההסתדרות בגדה

שביתת הרופאים היתה הזדמנות־פז להסתדרות להיטיב את שכר השבויים בישראל – אך היא לא עשתה זאת. העולם הזה מנתח את מהלך ה־ שביתה וחרוף את המני־ עים הנסתרים של הצדדים.

מתנכלים לזיגל

מיטב החוקרים של **בנימין זיגל** (בתמו־ נה) פורשים מעבוד־ תם. הסיבה: בעלי שררה ועסקני מיפל־ גות המקורבים ל־ שילטון מתנכלים ל־ מחלקת חקירות הו־ נאה, והצליחו לגרום לשיתוקה.

29

פיצוץ ברחוב הראשי

הבנקאים והמיליונרים בעלי איטן תיקשו־ רת הקימו רשת של מקומונים כדי לקדם את עיסקיהם, ובחרו בעיתונאי **יאיר קיטלר** כדי שיערוך את העיתון החשוב ביותר ברשת הזאת. הם לא ידעו במי הם בחרו לתפקיד.

69

מתחת לאף

מהו המקום הכי סחות בטוח לשמור בו חמצי־ערך? הכספות המישטרתיות. מרסל זוהר מנתח במה מיקרים מזוזים של סריצה־ אבידה־ גניבה ב־ תחנות־מישטרה, וקובע כי בין השוטרים יש גנבים.

41

איפה אתה, גולן?

כאילו בלעה אותו האדמה. נעלם **גולן גרינברג** בן ה־10, שנלקח בידי אביו לחו"ל. זו תהיה פרשת יוסל'ה שוחמ־ כר מס' 2, חו־ שת האם.

49

"לא יודעים שהתחתנתי!"

בראיון מיוחד להעולם הזה מספרת **מיכל בת־אדם** על אמה חולת־הנפש, על יחסיה עם **משה מיזרחי**, על הסרטים שלה ואומרת בפסקנות: "התחתנתי עם משה מטעמים ביורו־ קראטיים."

31

בואי לאור הירח

יחד עם עוד 8000 צופים נלהבים שאגה שרית ישי במלוא גרונה בהסופה מסע

לאור הירח של **דייוויד בואי** (בתמו־ נה). **שלא כי אחרים, היא גם שוחחה עי־ מו בחדר ה־ הלבשה שלו.**

54

עימות

יוסף לפיד חתנגד לשדר כתבה על הס־ חזה. **מיקרה גבול**. **העימות בין רמונדה אל־טאוויל וגולדה מאיר** נראה לו חריף מדי. **מחברת המחזה היא רות חזן**, בתו של מנהיג מפ"ם **יעקב חזן**.

36

לא ליהודים בלבד

יוסי פולאק, שח־ קן המחזה עקומים, המתאר סיבלותם של הומו־סכסואלים תחת המישטר הנאצי, כועס על הקהל. "הם לא מר־ כנים לשמוע שלא רק היהודים סבלו," הוא מתלונן.

42

בחזרה מהשואל

הציירת **עידית סאנק** (בתמונה) מספרת כיצד לקחה בגידול בראשה. מתארת את הניתוח ש־ עברה בשוויץ, את פחד־ היה ותיקוותיה. ואומרת: "למדתי שהחיים זה דבר רציני."

46

חתונה אסורה

החיילת 'פה עג'מי התאהבה בקצב ניסים שביט והחליטה להתחתן. אביה משה התנגד לכך בתוקף, כלא אותה, גזז את שערותיה והיכה אותה בפניה. אך לבסוף האהבה ניצחה והשניים התחתנו בהיחבא.

52

אצבע אלוהים וגם אצבע חשיש

ישי אלוף עזב את הקיבוץ כדי לחפש את אלוהים. הוא מצא אותו ברמות ריצה שני, מנהיגת כת תמהונית בשם "אצבע אלוהים". לפני זמן־מה הורשע בגידול צמח הקנאבים ובהפקת מריחואנה.

72

המדורים הקבועים:

תשקיף	4	מוסיקה	56
במדינה	5	חשבון עובר ושב	59
הנדון	13	מה הם אומרים — שלמה ניצן, אילנית, יצחק מודעי, אבות ישורון, שרה דורון ואריק שפירא	60
יומן אישי	15	לילות ישראל	62
אנשים — ממה סובל חיים שיף	16	קולנוע	64
בלונים	18	זה וגם זה	66
הורוסקופ — מזל סרטן	21	עולם קטן	67
מיכתבים	22	תמרורים	69
תשבץ	24	תמליץ שידורים — בישראל ובירדן	70
זה היה "העולם הזה" לפני 25 שנה	27	שידור	71
אנשים בעולם	34	אתה והשקל	73
רחל המרחלת על כל העולם	44	ספורט	74
נמר של נייר — אוולין ואו, אברהם שלונסקי, נתן זך ומרדכי אות־יקר	50		

תשקיף

שרון להתיישבות

מקורבי השר־ללא־תיק, אריאל שרון, ידרשו מראש־הממשלה לתת לו את תפקיד יושב־ראש ועדת־השרים לענייני התיישבות, במקומו של שימחה ארליך שנפטר.

הם יטענו באוזני מנחם בגין, שמעשיו של שרון בגדה בעבר מכשירים אותו יותר מכל שר אחר לתפקיד זה.

רביעיה מובילה בחרות

אנשי השרים יורם ארידור ודויד לוי בחרות חותרים להצבת רביעיה מובילה בראש התנועה, שתתבסס על שניהם, על שר־הביטחון משה ארנס ועל עזר וייצמן, אם תצליח המגמה להחזירו לחרות.

אנשי ארידור ולוי מעריכים כוזאת תסחוף 90% מן הקולות בוועידת חרות, שאנשי לוי־ארידור הצליחו לדחות אותה.

הברית בין ארידור ולוי היא עתה מלאה. אחד הביטויים לכך: שתיקתו המוחלטת של דויד לוי בעניין שבירת־הרופאים. הוא אינו יוצא בגלוי להגנת ארידור כדי שלא לפגוע בתדמיתו, אך גם אינו תומך ברופאים, כדי שלא לפגוע באמון שבינו ובין שר־האוצר.

לוי על הכוונת

פעילים בחרות, המתנגדים לסגן ראש־הממשלה ושר־השיכון דויד לוי, אוספים חומר נגדו. מדובר באישורי־בניה שהמישרד נתן, בכיכול, למקורבי השר, ובפעילותו בהתנחלויות מעבר לקו־הירוק.

אנשי מישרד־החוץ — ישראלים חוזרים!

אנשי מישרד־החוץ הישראלי, המשרתים בחו"ל, זכאים להקלות המיוחדות בסמ הניתנות לישראלים חוזרים מחו"ל.

משמעות הדבר: שליחי מישרד־החוץ יכולים להשכיר את דירתם בישראל, להתגורר בחו"ל על חשבון השגרירות, ובכל פעם שהם חוזרים לישראל אחרי תקופת־כהונה הם יכולים להביא עימם תכולה מלאה של דירה – כשהיא משוחררת ממס.

הטבה מסוג זה שווה מאות אלפי שקלים.

מודעי רצה בדיון

בישיבת נשיאות המיפלגה הליברלית, שהתכנסה ביום השישי השבוע, העלה יו"ר הנשיאות, השר יצחק מודעי, הצעה לדון בקיפוחה של סיעתו במיפלגה.

יריבו של מודעי, השר אברהם שריר, תבע שלא לדון בשום נושא מסוג זה, בל עוד שוכב מנהיג המיפלגה שימחה ארליך על ערש־דווי.

הליכוד מרוצה מהרצוג

בצמרת הליכוד הובעה שביעות־רצון רבה מדרך תיפקודו של נשיא המדינה החדש, חיים (״ווייזמן״) הרצוג.

הסיבה העיקרית לכך: הרצוג מיטיב להסביר את עמדות הממשלה לנציגי ממשלות זרות ולאורחים מחו"ל, שהוא נפגש עימם.

מאבק צמוד במפ"ם

בוועידת מפ"ם, הנפתחת השבוע, יהיה מאבק צמוד בין תומכי פירוק המערך ובין שוללי הפירוק. גם אנשי שימעון פרס וגם תומכי יצחק רבין במיפלגת־העבודה מפעילים לחץ כבד על מפ"ם שלא לפרק את המיסגרת המאוחדת.

אנשי־פרס עושים זאת משום שמפ"ם, ברובה, תומכת בפרס, שעמדותיו יוניות מעמדות רבין. אנשי־רבין עושים זאת משום שהמתנגדים העיקריים לפירוק המערך במפ"ם עצמה הם תומכיו של רבין.

יתכן מאוד שהמאבק לא יוכרע בוועידה, ושיהיה צורך בכינוס נוסף שלה, או במינוי ועדה שתנסח את עמדת המיפלגה.

חרות לוחצת על הליברלים

עסקני חרות בתל־אביב מגבירים לאחרונה את לחצם על ראש העיר שלמה (״צ׳יץ׳״) להט, ומבקשים טובות הנאה עיסקיות לאנשיהם. הלחצים הם בוטים מאוד, וללא מסווה. מדובר בדרישה לזיכיונות ולמסירת עבודות במיכרזים.

לחצים מסוג זה מופעלים על־ידי אנשי חרות גם על ישראל סחרוב, יו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית. שהוא גם יו"ר מועצת המנהלים של חברת כימיקלים לישראל.

לעת עתה מצליחים להט וסחרוב להדוף את הלחצים.

75 אלף מרק ללוריא

בהסדר בין רשת עיתוני אכסל שפרינגר ובין הקריקטוריסט רענן לוריא, חוייבו הגרמנים לשלם לישראלי 75 אלף מרק.

בית המישפט הגרמני שפסק לטובתו של לוריא הלל בפסק דינו את אומץ ליבו של היועץ המישפטי למממשלה בישראל אשר לא היסס לצאת נגד אריה נאור, סקיד ממשלתי בדרגה בכירה אשר זכה גם לתמיכתו של ראש הממשלה.

הסתייגות מבן־מאיר

במערך מתגברת ההסתייגות ממועמדותו של ח"כ דב בן־מאיר לתפקיד ראש־העירייה. הטענה היא שסיכוייו הם אפסיים, והוא עלול לנחול תבוסה מבישה, שתנחית מהלומה מוראלית על המערך, לקראת הבחירות לכנסת.

בן־מאיר עוסק עתה בהרכבת מטה־הבחירות שלו, ואתהתוצאות של ההסתייגות ממועמדותו היא שהוא מצליח לגייס לצוות שלו רק עסקנים מדרגים נמוכים.

כהן ירוץ בחיפה

סגן יושב־ראש הכנסת, מאיר כהן־אבידוב, איש־חרות, מעוניין להתמודד על ראשות עיריית חיפה מטעם הליכוד. הוא יעשה זאת כדי למנוע בכל מחיר את האפשרות שיעל רום, אשתו של ח"כ חרות, יוסף רום, תוכל לזכות בתפקיד.

לכהן־אבידוב רוב בסניף החיפאי.

קובלנה נגד עברון

תחקירנית „זה הזמן", ענת גוטן, הגישה קובלנה רשמית נגד מנחה התוכנית, רם עברון, על שהטיח בה עלבונות אישיים. התלונה נבדקת על־ידי איש רשות־השידור ארי אבנר.

גוטן היא אשתו של דובר סיעת־המערך בכנסת, הר"ר ישראל („רוליק") פלג, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור. באחרונה הוא טען שעברון מקפח את אנשי העבודה בתוכנית.

דיונים על עבודות בחו"ל

במוסדות חברת העובדים ההסתדרותית יש עכשיו סידרה של דיונים חשאיים על עבודות המתבצעות על־ידי חברות הסתדרותיות בחו"ל.

כמה ממנהלי „חברת העובדים" תובעים שייקבעו קריטריונים ברורים היכן מותר לחברות ההסתדרותיות לבצע עבודות, והיכן אסור.

זעם על צימוקי

בחוגי עיתונאי בירושלים נמתחה ביקורת על התנהגותו של עיתונאי ידיעות אחרונות, אריה צימוקי.

צימוקי הוא יו"ר המועצה הציונית של הסוכנות היהודית, והוא מוצע על־ידי יו"ר הסוכנות, אריה דולצין, לתפקיד יו"ר ההנהלה הציונית. צימוקי גם צורף כחבר־עמית להנהלת הסוכנות. השבוע פירסם צימוקי בעיתונו, כי דולצין הוא מועמד לתפקיד סגן ראש־הממשלה.

מי נהג ב„מרצדס"

המישטרה חוקרת מי באמת נהג במכונית ה„מרצדס", כאשר אירעה התאונה שבה נהרגה אלינור מעוז ונפצע דני ליכטנשטיין.

אחת ההשערות היא, שהתאונה נגרמה דווקא בגלל נהיגתה של אלינור מעוז.

מור יבנה בגדה

היהלומן דויד מור, ממועמדי חרות לכנסת, יבנה את „פרח־השומרון" בגדה, ביחד עם יצחק עירוני. השטח יימכר להם על־ידי איש־הביטוח יעקב דנברג, מנכ"ל חברת הביטוח „עממית".

מור, שהתמנה כנספח הכלכלי של זאיר בארץ, היה קשור עם חברת ג׳מבו, הבונה את „רמת־קידרון" שמעבר לקו הירוק, אך יצא מעיסקה זו.

סרט וידאו ל„אגד"

חברת „אגד" מפיקה סירטון־וידאו באורך של חצי שעה בשלוש גירסות שונות.

יוזם הרעיון, גידעון טלמור, דובר החברה, מקווה שסרט זה ישפר את תדמית החברה בעיני חברי הקואופרטיב והציבור.

התאוששות בתיירות ונכנסת

מאז חודש מאי מגלה ענף־התיירות הנכנסת סימני התאוששות, אחרי המשבר שפקד אותו בעיקבות המילחמה. המדובר בעליה של 20 אחוז בממוצע במספר הבאים לארץ.

כתבי־תיירות לארץ

כ־400 כתבי תיירות, נסיעות וצרכנות מצפון אמריקה יקיימו בחודש נובמבר הקרוב את ועידתם השנתית בארץ.

מישרד־התיירות מקווה שאורח־הכבוד בערב הפתיחה יהיה ראש־הממשלה או נשיא־המדינה.

מס־הכנסה מתעניין בחוכנה

שלטונות מס־ההכנסה מגלים עניין בתוכנה החדשה לחוק המיסוי האינפלציוני.

בכירי המחלקה מנסים לברוק איך אפשר למנוע מבעלי־הון להקטין את תשלום המיסים המגיעים מהם על־ידי שימוש יעיל בתוכנה.

הבהרה והתנצלות

בכתבת־השער על אלינור מעוז ז"ל („העולם הזה 2388) השתרבבו כמה פרטים על אודות הנהג, דני ליכטנשטיין, שלא תאמו את האמת. המערכת מצטערת על כי הוטעתה לגבי פרטים אלה.

דני ליכטנשטיין אינו עבריין, ואינו בעל תיקים על מכירת הרואין. האמת היא שליכטנשטיין הואשם בצריכה עצמית בסמים, והתיק על כך תלוי ועומד.

נאמר כי רישיון־הנהיגה של ליכטנשטיין נשלל לארבע שנים. האמת היא כי הרישיון אמנם נשלל לארבע שנים, אך על החלטה זו הוגש עיירעור, ובעירעור ביטלה השלילה, עוד לפני התאונה. למרבה הצער מיפיע בממוד המישטרתי רק דבר השלילה, ועד השבוע לא נרשם בו ביטול השלילה. עובדה זו גרמה לטעות.

„העולם הזה" מתנצל על אי־הנעימות שנגרמה לדני ליכטנשטיין, ומאחל לו החלמה שלמה.

העם

יש כסף להרון, אין כסף לרפא

בשביל הרופאים, שמחציתם הצביעו בעד הליכוד, זהו שיעור מרוכז במדעי־המדינה.

„למשול — פירושו לבחור!" אמר המדינאי הצרפתי־היהודי המנוח, פייר מנדס־פראנס, מי שהיה ראש ממשלת־צרפת.

אימרה זו מתאמתת מדי יום. לשום ממשלה בעולם, ותהיה עשירה ככל שתהיה, אין האמצעים כדי לממן את כל המטרות הטובות. היא צריכה לבחור. סיפוק מטרה אחת יהיה תמיד על חשבון סיפוק מטרה אחרת.

מרי אזרחי. השבוע, בפעם הראשונה בתולדות המדינה, התחולל בישראל מרי אזרחי.

יותר מאלף רופאים שבתו־רעב, בתי־החולים בכל רחבי המדינה התמוטטו. המערכות הרגילות לטיפול בסיכסוכי־עבודה — בית־המישפט לענייני־עבודה, צוות־הריתוק ומער־כות־המימשל הסדירות — התמוטטו עוד לפני כן (ראה עמודים 7־8).

מעולם לא ראתה המדינה מערכה כזאת. אך ברור כי זוהי רק ההתחלה. אחרי שציבור אחד הגיע במאבקו לממדים של מרי אזרחי, במלוא־מובן המילה, ינקטו גם ציבורים אחרים בעתיד בשיטות דומות. המדינה עברה השבוע תמרור־דרכים מסוכן מאוד.

המאבק הזה הוא על כסף. לא רק כסף לרופאים, אלא גם למערכת־הבריאות בכלל. דרושים מיליארדים כדי לתקן את „ההזנחה רבת־השנים", כפי שהגדירה נשיא המדינה, חיים הרצוג.

כסף זה איננו.

לאן הולך הכסף? הכסף איננו, מפני שהוא מוצא על מטרות אחרות.

אותה הממשלה, שהניחה לציבור־הרופאים להגיע לידי התקוממות, לא התקשתה לממן את מילחמת־הלבנון. כל יום של שהות בלבנון עולה למדינה, לפי דוברי האוצר, סכום של מיליארד שקל (ראה להלן). כל תביעות הרופאים גם יחד אינן מגיעות, לפי ההערכה המוגזמת של האוצר, לידי המחיר של שני ימי שהות בלבנון.

הממשלה גם אינה מתקשה למצוא את הכספים למסע־ההתנחלות שלה בשטחים הכבושים — מיפעל שכל אגורה המושקעת בה תאבד, אם יושג אי־פעם שלום.

הרופאים וחוליהם משלמים את מחיר ההרפתקות האלה, כשם שמשלם אותו כל מי שנזקק לשרותי המדינה — החל בתושבי שכונות־המצוקה וכלה בקשישים ובקורבנות־הפשע.

זהו עניין של עדיפויות. האידיאו־לוגיה של מנחם בגין ואנשיו אומרת: ההתנחלות חשובה מאיכות־החיים בישראל. המילחמה, ההורגת בני־אדם, חשובה יותר מאשר מערכת־הבריאות, שמטרתה היא להציל את חייהם של בני־אדם.

בשביל רופאי ישראל, שכמחציתם הצביעו בבחירות האחרונות למען הליכוד, זהו שיעור מאלף בתורת־המדינה.

המילחמה

בני ערובה

חיילי צה"ל הפכו בני־ערובה של ההרפתקה האומללה

לממשלתו הנצורה של מנחם בגין היו כמה הצלחות.

השוק האירופי המשותף ביטל את העיצומים שהטיל על ישראל עם פרוץ מילחמת־הלבנון, למרות שהמילחמה נמשכת.

ממשלת־מצריים הודיעה כי שגרירה יחזור לתל־אביב „לזמן קצר", למרות שלא התמלא התנאי שהיא הציגה לצעד כזה — קביעת לוח־זמנים לנסיגת צה"ל מלבנון.

הנשיא רונלד רגן הזמין סוף־סוף את מנחם בגין לביקור בארצות־הברית — הזמנה שבגין צמא־היוקרה זקוק לה עתה כמו אוויר לנשימה.

כל אלה היו תשלומים עבור הסחורה שישראל נאלצה לספק: המשך שהות חייליה בקו־העימות בלבנון.

פארדוכס. לממשלת־בגין לא היתה כל אפשרות לסרב לספק סחורה זו. בלי הסכמה מטעם ממשלת ארצות־הברית, לא יכלו חייליה להיסוג. ובשביל וושינגטון, הישארות צה"ל בקו הנוכחי היא חיונית.

המצב שנוצר מהווה כמעט פארדוכס:

- ישראל משאירה את צה"ל בקווים הנוכחיים, מפני שארצות־הברית דורשת זאת.
- ארצות־הברית דורשת זאת כדי ללחוץ על סוריה.
- ארצות־הברית מנהלת משא־ומתן עם סוריה.
- כדי להגיע להסכם עם סוריה תצטרך ארצות־הברית לתת לסוריה משהו שממשלת־בגין מתנגדת לו לחלוטין. (למשל: פתיחת משא־ומתן על רמת־הגולן, סיפוק אינטרסים סובייטיים, מתן עמדות־מפתח לסוריה בלבנון.)

כלומר: צה"ל נשאר בעמדותיו בלבנון כדי שסוריה תקבל מארצות־הברית משהו המנוגד לעמדות ממשלת־ישראל.

מחיר עצום. מצב אבסורדי זה הוא תוצאה בלתי־נמנעת של ההרפתקה הלבנונית. ישראל לא הגדירה בפירוש את יעדיה במילחמה זו, וגם לא קבעה סדר־עדיפויות ביניהם. עתה, כל מה שתעשה ממשלת־בגין יהיה רע, מבחינתה.

אם תיסוג מן הקו הנוכחי לקו אחר, במיסגרת מה שקרוי „התפרסות מחדש" (ראה איגרת העורך), פשוט ינועו כוחות סוריה ואש"ף אל תוך השטח אשר יפנה. טענותיו של משה ארנס בעניין זה נכונות, ועמדת המערך היא חסרת כל הגיון, מלבד הגיון דמגוגי.

הצבא הלבנוני לא יהיה מסוגל, בעתיד הנראה־לעין, לתפוס שטח זה, ואין להעלות על הדעת כי ארצות־הברית תשלח את הנחתים שלה אל תוך איזור צר וחשוף זה, כדי ליהרג שם במקום חיילי צה"ל. הדבר אפשרי רק תוך הסכם עם סוריה ואש"ף, שיבטיח את ביטחון הנחתים.

אך כאשר צה"ל נשאר שם, הרי כל יום שבו לא נהרג חייל־צה"ל הוא בגדר נס. והמחיר הכלכלי של כל יום של שהייה שם הוא עצום.

שום מוצא אינו נראה באופק — מלבד הסכם אמריקאי־סורי, שיכלול הסכם אמריקאי־אש"פי. ואין דבר המעורר בקרב ממשלת־בגין חשש כבד יותר.

כך הפכו חיילי צה"ל בני־ערובה של ההרפתקה האומללה, שאליה נשלחו לפני שנה ושבועיים.

תנועות

ישראל איש־הקריה

הרב ריקד וזימר נגד הנסיגה. השבוע התברר כמה זה הכניס לו.

מכל עדת־המשתוללים של „ה־תנועה לעצירת הנסיגה בסיני", לא בלט איש כמו הרב ישראל אריאל.

הוא הלהיב, הוא ריקד, הוא זימר, הוא נאם, הוא איים. הוא הציג את מועמדותו כמס' 2 ברשימה הפאשיס־טית של „הרב" מאיר כהנא.

הוא תבע מן המתנחלים שלא לקבל פיצויים עבור הפינוי. הוא הפציר בהם לקדש מילחמה עד הסוף. הוא סירב לקבל פיצויים.

הרב אריאל בימית
30 שיקלי־כסף

השבוע גילה הארץ סקופ: הרב אריאל קיבל פיצויים ענקיים בסך 200 אלף דולר — סכום העולה בהרבה על ערך הדירה שהיתה לו בצפון־סיני, ושאותה קיבל למעשה בחינם. דירה זו נהרסה, ככל הדירות בימית והסביבה, ולא נשארה בה אבן על אבן. גם הדירה ברבארית זו של הבתים — תחת למכור אותם בכסף מלא למצרים — באה בעיקבות ההטפה של הרב אריאל.

הרב לא „ליכלך את ידיו" בכסף, כדבריו. הסכום הועבר במישרין למי שמכר לו דירה יקרה ביותר ברובע היהודי בירושלים. באותה הדירה תיכננו חסידיו את הפעולות נגד המיסגדים בהר־הבית.

כאשר נשאל על כך השבוע, הביא הרב צרור של תירוצים, שלא היו מביישים את אחרון העסקנים במיפלגה המושחתת ביותר במדינה.

ארמון בהרצליה־סיתות. הידיעה זיעזעה גם רבים מחסידיו־לשעבר. השבוע התלוצץ אחד מהם במרירות:

„אם ממשלת־בגין תמסור לערבים את יהודה ושומרון, וגם את הרובע היהודי, זה יהיה כדאי מאוד לרב אריאל. הוא יוכל להכריז על הת־קוממות, להקים תנועת־התנגדות, ולב־סוף לקבל פיצויים שבהם יוכל לבנות ארמון של שלוש קומות בהרצליה־פיתוח."

בברית החדשה של הנוצרים מופיעה דמותו של יהודה איש־קריות, תלמידו של ישוע, אשר בגד בו תמורת 30 שקלי־כסף. לאחר מכן תלה את עצמו על עץ. קשה להעריך כמה דולרים של היום שווים ל־30 שקלי־כסף מלפני 1952 שנים.

שטחים כבושים

תיכחובת פנימית

איש המינהל האזרחי בג'נין זימן אליו עורך־דין, וביקש מפקיד אחר „אור ירוק לקרוע לחרצפן את התחת".

עורך־הדין יוסף זכי עריידי מהכפר עראבה שליד ג'נין לא הבין מה רוצים ממנו. טופס־הזימון לפגישה עם איש־השילטונות לא נראה מבשר טובות.

הזמנה כזו מעוררת תמיד אי־שקט בלב תושבי השטחים הכבושים.

מחווה של אדיבות. כשהגיע עורך־הדין לבניין המימשל הצבאי בג'נין ופנה לאיש שזימן אותו אליו, עובד המינהל האזרחי שהציג עצמו בשם משה, התברר לו כי חששותיו היו לשווא. משה הרגיעו, אמר לו כי הוזמן בטעות וכי הוא יכול ללכת לדרכו.

דווקא ברגע זה התחילו צרותיו של עריידי. כשקם וניסה לצאת מהחדר, הצטרף אליו משה, ובמחווה אבירית הציע ללוותו עד ליציאה מהבניין.

עריידי סירב לליווי. הוא יודע את הדרך, אמר, והוא יכול לצאת לבדו מבניין המימשל הצבאי־אזרחי.

משה התמלא זעם. אדיבותו פינתה מייד את מקומה לצעקות. „אתה מפחד שיקראו לך משתף־פעולה?" רעם ב־קולו על עורך־הדין. „אינני מפחד מאיש," ענה עריידי, „אך אינני מכיר אותך ואיננו חברים."

לקרוע את התחת! בזאת לא הסתיימה התקרית. עוד באותו היום, ה־26 במאי, יצא ממישרדו של משה זימון חדש. עריידי נצטווה להתייצב שנית בחדר מס' 2 בבניין המימשל הצבאי בג'נין, להביא עימו תעודת־זהות ושתי תמונות. הפגישה השנייה נקבעה ל־30 במאי, ארבעה ימים מאוחר יותר.

הפעם העניין נראה מאיים. עריידי נטל את הטופס החדש, נסע לנצרת להתייעץ עם עורך־דין ישראלי.

הפרקליט הנצרתי, ואליד פאהום, העיף מבט אחד במיסמך הרישמי ונדהם. עריידי לא החזיק בידו טופס־זימון מקורי. בטעות נשלח אליו העתק־הזימון, העתק האמור להישאר במישרד. בשולי הנייר הרישמי נרשמו כמה שורות בכתב־יד — תיכתובת פנימית בין פקידי המימשל.

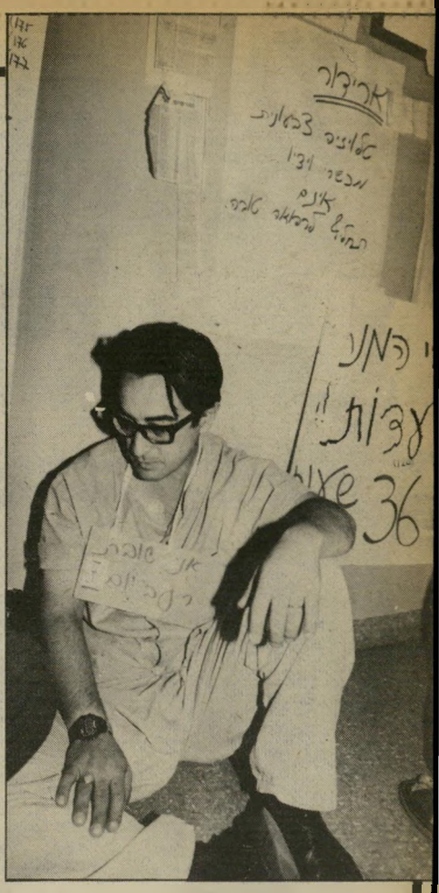
המילים הבאות הוסגו אל הפקיד האחר:

1. אני מתכוון לזמנו על מנת לק־רוע לו את התחת.
2. הנ"ל חוצפן ממדרגה ראשונה.
3. אני מקווה שהפעם תתן אור ירוק.

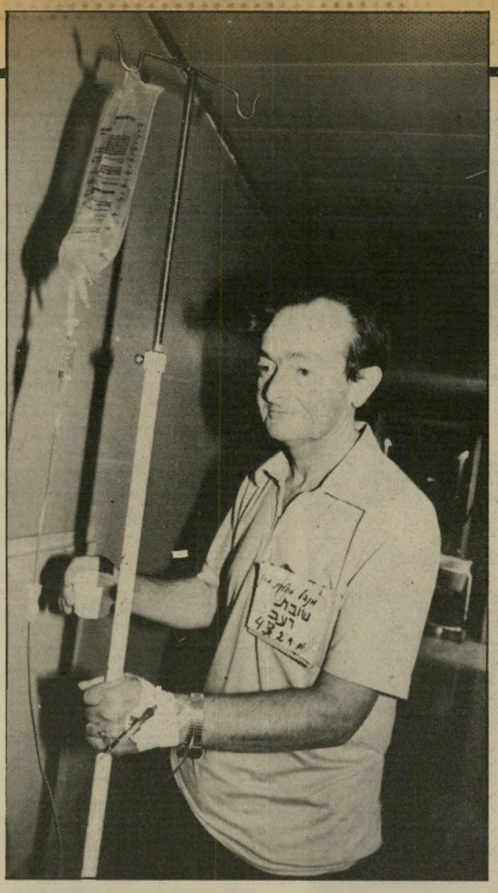
עורך־הדין ואליד פאהום הגיש בשם מרשו תלונה על העניין ליועץ המיש־פטי של המינהל האזרחי.

„והמלך זקן ובא בימים, ויכסוהו בבגדים ולא ייחם לו..." (מלכים א')

„כמו כלב!" מרגיש רופא בבית־החולים סורוקה בבאר־שבע. הרופא יושב על הריצפה, לבוש בגדים ירוקים ועל חזהו תלוי השלט: אני שובת רעב יום 7. מעליו כרזות השביתה שהכינו הרופאים ושאותן תלו על הקירות שבכניסה.

עירוי עצמי ד"ר מוטי לוין, מנהל חדר־המיון בסורוקה. נושא על חולצתו שלט: שובת רעב 4 ימים ומוביל בידו את מיתקן האינפוזיה. רופאים שהרגישו חולשה חוברו מייד לאינפוזיה שסיפקה להם מלחים ונוזלים. בידו השניה הוא מחזיק כוס מים – הדבר היחידי שבא אל פיהם, במשך כל שביתת־הרעב.

ההסתדרות אמורה להגן על מעביד גדול. שביתת הרופאים

אחד הרופאים הצעירים במטה המאבק של הרופאים אמר את הדברים במרירות: „אני שבתתי כדי לקבל שכר הוגן, ולא כדי לשבור את קופת החולים של ההסתדרות. אולי זאת היתה הטעות שלי. בפעם הבאה, המאבק לא יהיה נגד הממשלה. הוא יהיה רק נגד משל ונגד דורון!"

זו לא היתה התבטאות בודדת. מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, חשב שהוא מגיע למיבצרו כאשר בא לבית־החולים על־שם סורוקה בבאר־שבע. בית־החולים סורוקה שייך לקופת־החולים ההסתדרותית. בדעתם של ירוחם משל ושל מנכ"ל קופת־חולים, הפרופסור חיים דורון, היה להציע לרופאי בית־החולים מה שהוצע לרופאי המירפאות של ההסתדרות. אך התגובות הנזעמות של הרופאים בבאר־שבע לא הותירו מקום לספק: יש קרע עמוק בין הרופאים ובין ההסתדרות האמורה לייצג אותם, ההסתדרות, לדעתם, בגדה בתפקידה.

לכאורה, היתה שביתת הרופאים הזדמנות־פז להסתדרות. היא יכלה להתייצב לצידם של הרופאים, ולהשתמש במאבקם כדי להיטיב את שכרם של כל השכירים בישראל, הקשורים עם הרופאים. מכוני־המחקר הכלכליים של ההסתדרות מביאים ללא הרף נתונים על שחיקת שכרו של העובד בישראל. דוברי ההסתדרות מתריעים על מצבן של „השכבות החלשות" המתפרנסות ממשכורת. רפואה פרטית, ועל שבירת כוחה של קופת־החולים ההסתדרותית. אך רוב הרופאים היו מעוניינים בהטבת תנאי שכרם במיסגרת הקיימת.

שתי מטרות אלה הן סותרות. האינטרס של הרופאים שביקשו לשנות את מיבנה הרפואה היה לקיים שביתה ארוכה, ולהוכיח במהלכה ש־אפשר לקיים שרות רפואי בישראל גם בלי תיווכה של קופת־החולים ההסתדרותית. לשם כך נוצר המיבנה של המוקדים הרפואיים החליפיים למוסדות של קופת־החולים.

האינטרס של רוב הרופאים היה שונה לגמרי: הם רצו לסיים במהירות הרבה ביותר את השביתה, כדי שיחזרו לקבל את השכר שאותו לא קיבלו במ־לואו בעת השביתה.

המגמה הראשונה ניצחה בשלב הראשון של השביתה. גם מערכת יחסי־הציבור ששברו הרופאים שירתה אותו. אנשי יחסי־הציבור, שקיבלו את שכרם ככל שנמשכה השביתה, לא היו מעוניינים יותר מן הרופאים שהיא תסתיים במהירות.

● עמדת משרד־הבריאות:

שר־הבריאות אליעזר שוסטק היה מזכ"ל הסתדרות העובדים הלאומית, והנה קם איגוד מיקצועי של רופאים. ורוצה להיטיב את שכרו – ולגרור בצורה כואת כלפי מעלה את כל מערכת השכר.

אך זה, רק לכאורה.

מפני שההסתדרות היא איגוד מיקצועי רק לכאורה.

למעשה, ניצבה פה ההסתדרות פעם נוספת בפני סתירה מהותית למיבנה שלה. מצד אחד אמורה ההסתדרות להיות איגוד מיקצועי, ולייצג את העובדים השכירים לפני המעסיקים. מאידך – ההסתדרות הכ־ללית, על חברת־העובדים שלה וקופת־החולים שלה, היא אחד המעבידים הגדולים במדינה. מיפעלי חברת־העובדים קשורים בקישרי שותפות עמוקים עם המשק הממשלתי ועם המשק הפרטי.

ההסתדרות מעוניינת מאוד בדיבורים על העלאת שכר. היא אינה מעוניינת כלל בהעלאת שכר של ממש, מעבר לדיבורים הריקים. הנהגת ההס־תדרות לא ראתה בשביתת הרופאים הזדמנות" פז. היא ראתה בה סכנה נוראה.

כל מהלך השביתה של הרופאים, והתנהגות ההסתדרות במהלך השביתה, מוכיחים זאת.

● המישגה של הרופאים:

חוסר־האמון העמוק של חלק מהרופאים בהסתדרות, גרם למישגה חמור מתחילת המאבק שהם ניהלו. חלק מהרופאים – בעיקר אלה בדרגות השכר הגבוהות – איבדו כל אמון באיגוד המיקצועי שלהם – ההס־תדרות. הם חתרו לכינון מיבנה חדש של רפואה בישראל, שיהיה מבוסס על היריבה ההיסטורית של הסתדרות־העובדים הכללית. באמצעות מנכ"ל משרדו, הפרופסור אשר מודן, הוא הבין שהרופאים מבקשים לשבור את כוחה של קופת־החולים ההסתדרותית. שוסטק החליט לשתף פעולה – בתנאי שקופת־חולים מכבי, הקרובה למיפ־לגה הליברלית, וקופת־חולים לאומית, הקרובה לחרות, לא ייפגעו, וכן לא ייפגעו קופות־החולים הפרטיות. קופות אלה המשיכו לפעול, בעוד ש־1250 המירפאות של קופת־החולים ההסתדרותית חדלו לפעול.

● עמדת מישרד־האוצר:

שר־האוצר יורם ארידור אינו נאמן לתורת ז'בוטינסקי פחות משוסטק. גם הוא היה רוצה לשבור את כוחה של ההסתדרות, וגם הוא יודע שאפשר לעשות זאת אם שוברים את כוחה של קופת־החולים.

אך ארידור, שהוא היום שר־אוצר, מבין כבר כמה חשובה ההסתדרות כגורם הממלא שני תפקידים חשובים: תומך לכ־אורה אך בולם למעשה את תביעות השכר של השכירים – ומונע את היווצרותו של איגוד מיקצועי אמיתי, שייצג את העובדים. ארידור לא היה מוכן לשתף פעולה עם שוסטק ב־מיקרה הזה.

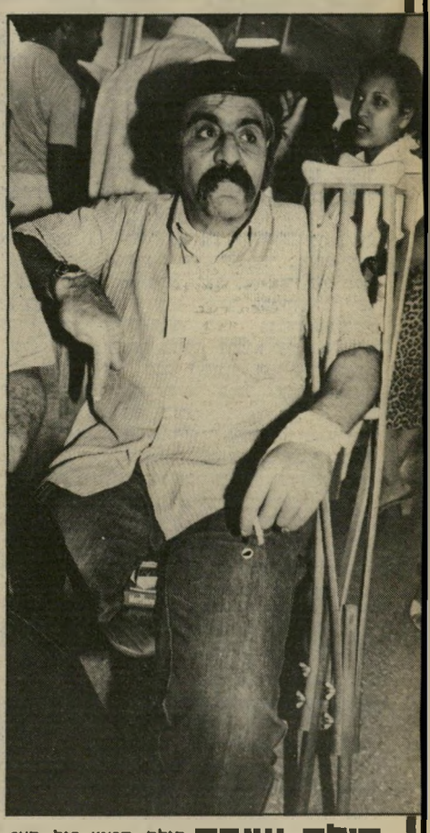
היה ברור לו גם, כפי שהיה ברור למנהיגי ההסתדרות, שכניעה לתבי־עות השכר של הרופאים, פירושה העלאת שכר בכל המשק לשכבות רחבות של שכירים.

ארידור מוכן לחלק מתנות לפני הבחירות, אך העלאת שכר כללית במשק הישראלי

מרי אזרחי - נגד

„הממשלה אשמה!" צועקים אזר־חים רבים שבאו לבית־החולים סורוקה כדי להביע הזדהותם עם הרופאים השובתים. אזרחים רבים מבאר־שבע שלחו מיכתבי הזדהות עם הרופאים וחלקם הגיעו לבית־החולים לחתום על עצומות הזדהות עם שובתי־הרעב ולעודד אותם.

חולה שובת חולה, קטוע רגל, הצ־טרף לשביתת הרופ־אים בבאר־שבע. על חזהו שלט: אני חולה כרוני 32 שנים, מזדהה עם הרופאים שובת רעב יום 1. החולה, שידו חבושה, נשען על קביים, ביום השני לשביתתו נחלש והרופאים נתנו לו עירוי.

העובדים. ההסתדרות היא גם המחישה את הסתירה המהותית

עומדת בניגוד מוחלט לאינטרסים של בעלי ההון השולטים למעשה בליכוד.

כך נוצרה חזית מאוחדת של ארידור ושל מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, נגד החזית של שוסטק ושל הרופאים, שביקשו להביא לשינוי מיבנה הרפואה.

● עמדות השובתים:

בין שתי הבריתות האמיצות האלה מצאו את עצמם רוב הרופאים שכל רצונם היה לקבל שכר טוב יותר תמורת עבודתם הקשה, נשחקים לחלוטין. אלה הם בעיקר הרופאים בדרגות השכר הנמוכות, וחלק מן הרופאים בדרגות השכר הבינוניות. רופאים אלה היו מוכנים בתחילת השביתה לפשרה, אבל הרופאים שרצו בשינוי מיבנה הרפואה התעקשו, כדי להאריך את השביתה ולהוכיח שאפשר להסתדר בלי קופת־החולים ההסתדרותית.

● הברית בין האוצר וההסתדרות:

ההסתדרות הבהירה למישרד האוצר מייד בהתחלה כי היא תהיה מוכנה לשתף איתו פעולה בשבירת השביתה, אך היא תיזדקק לכסף כדי להצליח בכך. שר־האוצר עשה את החשבון – ולא היסס. הוא העביר לקופתה של ההסתדרות שלושה מיליארדי שקלים.

נו?

סכום זה נתן להסתדרות אורך נשימה ושיפר מאוד את המאזן של קופת־החולים ההסתדרותית.

הסעיף העיקרי בתקציב קופת־החולים הוא תשלום המשכורות. תשלומי השכר העיקריים מגיעים לרופאים. סכומים אלה נותרו בידי ההסתדרות, שלא שילמה לרופאים את שכרם בעת השביתה. ההסתדרות חסכה בזמן השביתה גם בסעיף נוסף: התרופות. בזמן השביתה ירדה מאוד צריכת התרופות של חברי קופת־החולים. מכיוון שמחירן של רוב התרופות מסובסד על־ידי קופת־החולים, היה החיסכון בסעיף זה גדול.

● ההסתדרות מפעילה את שיטת הפרד ומשול:

כאשר היה בידיה תקציב ענק, יכולה היתה ההסתדרות לגשת לשלב הבא בתוכנית המשותפת לה ולמישרד־האוצר: שבירת שביתת הרופאים על־ידי שיטת הפרד ומשול.

היעד שנבחר לצורך זה – המירפאות של קופת־החולים ההסתדרותית. הצידוק שמצאה ההסתדרות לצעדה היה, שכל קופות־החולים האחרות פועלות. ההסתדרות הגיעה להסכם עם 3000 הרופאים של המירפאות, והם חוזרים לעבודה.

הסכם השכר מבטיח, למעשה, תוספת שכר של 40% לרופאי קופות־החולים, למרות שההסתדרות טענה כי היא עמדה בהתחייבותה למישרד־האוצר ולא חרגה מ־הסכם המיסגרת. המבטיח תוספת שכר של 22% לכל היותר. בדעתה של ההסתדרות היה להציע הסכם דומה גם לרופאי בתי־החולים המסונפים להסתדרות, אך הם לא הסכימו לנטוש את חבריהם בבתי־החולים הממשלתיים.

● השינוי בעמדות השובתים:

בשלב האחרון של השביתה, עברה השליטה במאבק לידי הרוב הגדול בציבור הרופאים, שכל דרישתו היא לקבל שכר הוגן. בשלב הזה נעשה המאבק תכליתי יותר. הרופאים כבר אינם רוצים להוכיח שאפשר לנהל מערכת רפואה חליפית להסתדרות. הם מעוניינים במאבק שיהיה מעתה קצר ככל האפשר ותכליתי.

מרגע שחלה תפנית זאת, איבר המאבק את האופי הנחמד, הפיקניקי והמסודר שלו. השביתה הפכה תכליתית, והיתה, למעשה, למרי אזרחי נגד הממשלה ונגד ההסתדרות.

בשלב הזה של המאבק התברר להסתדרות שלא יועילו סיתויים. כשם שהתברר למישרד־האוצר שלא יועילו צוויי־ריתוק ואיומים. הרופאים מבקשים תוספת לשברם, ואם הם לא יקבלו אותה, הם ישביתו לחלוטין את מערכת הרפואה. בתי־החולים לא יפעלו, וחולים לא יקבלו שום טיפול. זאת משמעותה האמיתית של שביתת־הרעב.

אך גם בשלב הזה לא עלה על רעתם של מנהיגי ההסתדרות למלא את תפקידו של איגוד מיקצועי, ולהתייצב לצד הרופאים השובתים. ההסתדרות נותרה נאמנה לזהות האחרת שלה – כמעביד גדול, כשם שהיא נותרה נאמנה לברית שכרתה עם שר־האוצר ועם מדיניותו.

● ההסתדרות בוגדת ברופאים:

אילו רצתה ההסתדרות למלא את תפקידה כאיגוד מיקצועי, היה עליה להידבר עם השובתים, להחליט לאילו תביעות שלהם היא מסכימה, ולהודיע למישרד־האוצר שההסתדרות, כאיגוד המיקצועי המייצג את הרופאים, מתייצבת לצד התביעות האלה, ותובעת בתוקף את מימושן.

ההסתדרות יכולה, אילו רצתה, לתבוע בתוקף תוך איום, למשל, להשבית את כל המשק אם לא יומלאו תביעות הרופאים. אך ההסתדרות אינה איגוד מיקצועי. תחת לייצג את העובדים, היא חיפשה „מקום טוב באמצע", ומעמדה של בורר היא קראה לשני הצדדים להסכים לבוררות מוסכמת.

אין זה מיקרה שהחלטה זאת התקבלה בוועד־הפועל של ההסתדרות, באשר נבחרי המערך ונבחרי הליכוד באחד מרימים למענה את ידם. אנשי משל ואנשי דויד לוי יודעים את מי הם מייצגים באמת.

● תגובת קופת חולים:

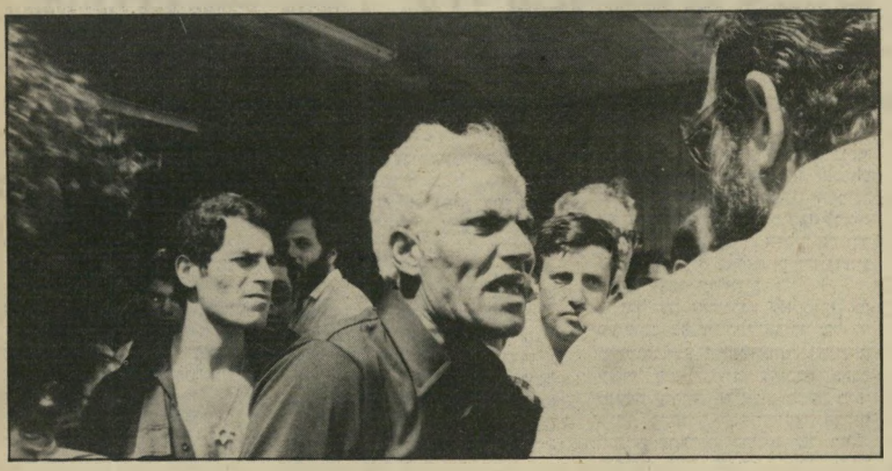
על הטענה כי ההסתדרות בגדה ברופאים, מגיב דובר קופת־החולים רויד תגר:

„מוטב להם, לחלק ממתכנני השביתה, שיפשפשו במעשיהם ויתנו לעצמם דין וחשבון, אם באמת הרעיון לתכנן שביתה – ובהזדמנות חגיגית זאת גם לנסות ולשבור את הרפואה הציבורית ולהחדיר רפואה מיסחרית על כל ההשלכות החברתיות והכלכליות – היה מוצלח. ומוטב כי יודו לפני חבריהם שתוכניתם הושמה לאל ויסיקו מסקנות במקום להשמיע את צעקת הקוזק הנגזל."

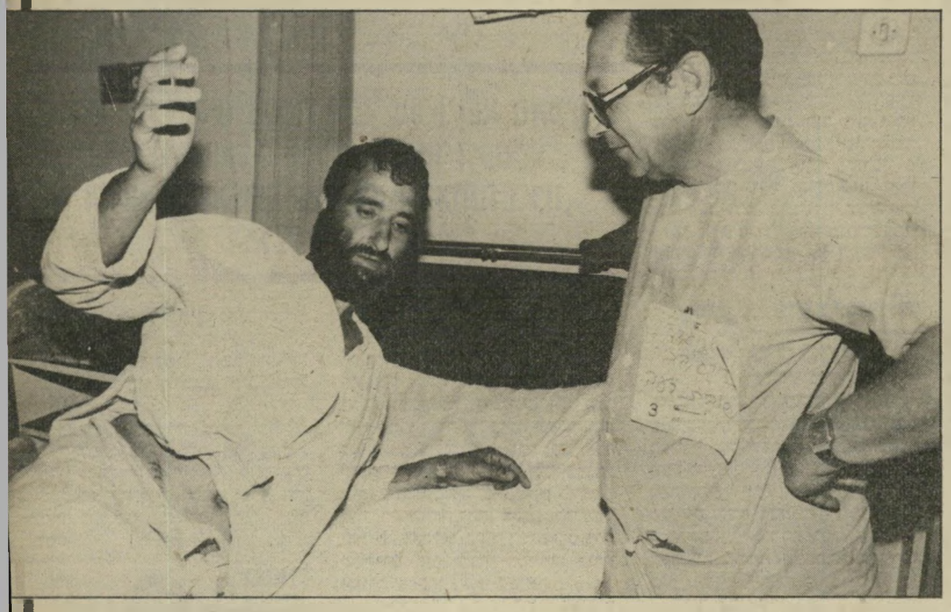
שלמה סרנקל ■

לאחר יאוש מימין הד"ר גולדנבר, יושב על ספסל בכניסה לחדר־המיון כשמבט של יאוש בעיניו. משמאל: ד"ר יעקב הרשוביץ, רופא ילדים, נשען לאחור כשרגליו על השולחן ועיניו עצומות. הרופאים אומרים כי צעד זה של שביתת רעב הוא צעד שלאחר יאוש. לדבריהם לא נותרה להם ברירה ואין להם בעצם מה להפסיד מכיוון שמשכורתם במילא כל־כך נמוכה. הרופאים יושבים כך במשך שעות ומנסים לדלות מהתודעות ברדיו פרטים כלשהם לגבי המשך המשא־ומתן.

ויכוח קולני אחד האזרחים שהגיע לבית־החולים סורוקה, התנפל על רופא (מימין) שהיה במיקרה בחוץ והחל מטיח בו האשמות. כשהבעת זעם על פניו. אזרח זה היווה מיעוט. רוב האזרחים שבאו לבית־החולים הביעו הזדהות רבה עם השובתים, חלקם אף הצטרפו אליהם. גם החולים במחלקות השונות לא התמרמרו על השביתה המתמשכת והזדהו עם מאבק הרופאים.

ממשיך לנתח ד"ר וינוגרד, כירורג בכיר, **תגיע למחלקה ב־** יום השביתה השלישי שלו. הוא בא לבקר חולה שניתח יום קודם. הרופא ממשיך לנתח מיקרי חירום למרות שביתת הרעב שלו. החולה אליעזר סוויסה, שעבר ניתוח תוספתן, שוכב יחידי בחדר. כל החולים האחרים שוחררו לבתיהם, אך הוא אינו מתלונן וטוען שהוא מבין בהחלט את מצבם של הרופאים.

תפקיד שבו שימש עד 1972, השנה שבה מת יוסף ספיר. שימחה ארליך, העסקן הקטן מסניף תל־אביב, הפך לבעל־הבית של מנגנון המיפלגה.

אמביציה לשילטון

בד כבד עם פעילותו ה־פוליטית, הקים את מיפעל האופ־טיקה שלו. בתקופה שבה כיהנו יוסף ספיר כשר־המיסחר והתעשיה וסרלין כשר־הבריאות בממשלת מפא"י, הוא קיבל רשיון־ייבוא למכונה לעיבוד עדשות למישקפיים. ביחד עם צילה, אשתו, הוא הקים מיפעל קטן, שנשאר עד היום מיפעל מישפחתי. לזכותו ייאמר שהוא אף פעם לא הגדיל את המיפעל, ומעולם לא דרש הכרה כבמפעל מאושר, מעולם לא דרש הלוואות ממשלתיות. אשתו ניהלה למעשה את העסק והתמחתה בו, כאשר הוא היה מעורב בעיקר בצד הפיננסי.

כשבגר בנו, אבי, הוא נכנס לעבודה במיפעלם של הוריו, וכיום הוא מנהל אותו.

חברו של ארליך במיפלגה הלי־ברלית אומר עליו: „מעולם לא היו האשמות נגדו בענייני כספים. האמ־ביציה של ארליך היתה יותר לשילטון מאשר לכסף, שנים רבות לא התעניין בפירסום ולא בכיבודים רשמיים".

אחרון הציונים הכלליים

בשנות החמישים שכן מישרד סניף תל־אביב של הציונים הכל־ליים ברחוב המלך ג'ורג', בקומת־קרקע שהשקיפה על גן־מאיר. חבורת הילדים שנהגה לשחק בגן הפריעה לעבודת המישרד, ובקשות עובדי־המשרד מהילדים שלא להרעיש לא הועילו עד שיום אחד איתר שימחה ארליך, עסקן קטן ובלתי־חשוב, את השובב הראשי ואמר לו: „שמע, אני רוצה לעשות איתך עסק. אני אתן לך בכל יום שישי חבילת־סוכריות, ותמו־רת זה במשך כל השבוע תיקח את הכנופייה שלך ותשחקו בצד השני של הגן".

השובב הראשי, עדי אמוראי, לימים חבר־כנסת וחבר ועדת־הכספים, הסכים לעיסקה.

שימחה ארליך היה סוחר בנישמתו. עם ילדים נהג לעשות עסקים. הוא אהב לנהל עיסקות, לבצל בישולים. לקשור קשרים ולנהל מהלכים. הוא לאט־לאט, ובעבודת־נמלים, מן התח־תית ועד לצמרת.

עלייתו של האיש היא בלתי־מובנת. כאשר שואלים כיום אישים, שהכירוהו במשך שנים רבות, איך קרה שמדרגת עסקן קטן בסניף הציונים־הכלליים בתל־אביב הגיע לתפקיד הנכבד של סגן ראש־הממשלה ויישב־ראש המיפ־לגה הליברלית הם מתקשים להסביר.

שימחה ארליך נולד ב־1915 ב־עיירה בשם באחובה ליד לובלין שבפולין. אביו, יצחק ארליך, היה אחד מראשי הקהילה היהודית בעיר. על שם אמו, בת־שבע, נקראת בתו בת ה־34 הנמצאת כעת ביחד עם בעלה, יונתן גולן, הנדסאי בתעשייה האווירית, בשנת־הלימודים בארצות־הברית.

הוא לא היה בעל השכלה רשמית. חבריו במיפלגה הליברלית טוענים כי למד בחדר. וכי לא אהב להרחיב את הדיבור על ילדותו בפולין. „במיפלגה הליברלית, מיפלגה של אקדמאים ועורכי־דין, זה לא היה כבוד גדול לא להיות בעל השכלה רישמית", אמרו.

אחרי שלמד בחדר עבר לישיבה, וב־1938 עלה ארצה, ועבר כפועל חקלאי בפרדסי נס־ציונה. זמן קצר לאחר מכן הכיר את צילה ונשא אותה לאשה. מאוחר יותר נולד בנו אבי, שהוא היום בן 38, והעובד כמנהל מיפעל־האופטיקה מטלוקס שבבע־לות המישפחה. הוא והבת בת־שבע העניקו לארליך ביחד חמישה נכדים, שאליהם היה קשור במיוחד. הוריו ובני־מישפחתו ניספו בשואה.

פעילותו של ארליך בסניף הציונים הכלליים החלה בשנות ה־50. הוא היה עוזר למזכיר הסניף בתל־אביב. ב־מיסגרת תפקידו זה עסק בקבלת חברים חדשים לסניף כאן התחיל למעשה לבסס את כוחו.

„ארליך חשש בכנות מפני שרון. הוא האמין ששרון מסוגל להשליט מישטר דיקטטורי, וכשאמר ששרון 'כנים אותו למחנה ריכוז, הוא לא התבדח"

אהב לאחוז בכל החוטים ולמשוך בהם.

לא אחת התבטא כי מה שהוא אוהב באמת זה השילטון, השליטה על העניינים. כיבודים וכבוד לא עניינו אותו.

מוכירתו המסורה, רפנה ברי־לב, נהגה לספר שהיא כלל אינה טורחת להעביר לארליך הזמנות לאירועים ולמסיבות־קוקטייל. הבוס שלה היה מעיף בהן חצי מבט, וזורק אותן ישר לסל.

קשה להסביר

שלא כדמוזיות אחרות בפו־ליטיקה הישראלית, לא הוצנח שימחה ארליך מלמעלה. הוא צמח מאוחר יותר התקדם שלב נוסף: ראש עיריית רמת־גן דאז, אברהם קריניצי, מינה אותו לתפקיד הממונה על כוח־האדם בעיריית רמת־גן, למרות שלא היה תושב העיר. ארליך התגורר במשך 30 שנה באותה הדירה ברחוב פינסק בצפון תל־אביב.

יחד עם זאת הוא לא מיתן את פעילותו בסניף תל־אביבי של ה־מיפלגה. הוא הרחיב אותה, ושנתיים לאחר מכן הצליח להיבחר כחבר מועצת עיריית תל־אביב מטעם מיפ־לגתו. מתפקיד חבר המועצה הצליח להגיע, בתקופת כהונתו של ראש־העיריה חיים לבנון, לתפקיד סגן־ראש־העיריה.

באותה תקופה שאף ארליך להגיע לתפקיד ראש סניף תל־אביב של הציונים־הכלליים. אחד מאותם ששמו לו רגליים היה יוסף תמיר. שטען כי לארליך אין כישורים מתאימים ל־תפקיד זה. בין תמיר וארליך שררה יריבות, והם לא דיברו ביניהם במשך שנים ארוכות. שניהם מילאו פיהם מים. ומעולם לא הסכימו לדבר על הסיבה שגרמה לריב. אולם פעם, בשעה של דיכדוך, בתקופת היותו שר־האוצר, כאשר חזר וטען באוזני מקורביו כי אינו מקבל גיבוי מהממשלה, סיפר ארליך כי הריב בינו ובין תמיר פרץ כאשר נודע לו כי תמיר מנסה לחתור תחתיו ולקחת ממנו את תפקיד סגן ראש־עיריית תל־אביב.

בעל־הבית של המיפלגה

בתקופת המהפכה במיפלגת הציונים־הכלליים הוא היה אחד מעוזריו של יוסף סרלין, אך כאשר נוכח לדעת כי משתלם לו יותר לתמוך במחנהו של יוסף ספיר, הוא לא חשב פעמיים, ערק למחנה היריב והעביר יחד איתו את התמיכה של רוב הקבוצות בסניף תל־אביב. העריקה שלו גרמה להרמת גבות.

ביחד עם עסקן בשם מרדכי שיף הוא עשה עד או ככל יכולתו כדי לחזק את מעמדו של סרלין בסניף התל־אביבי. הוא ושיף כונו בשם „זוג השרים". תפקידם העיקרי התבטא בסילוקם של עסקנים קטנים מהסניף, כדי לאפשר לסרלין להשתלט עליו. כאשר ערק, חל קרע גם בינו ובין שיף. זה נשאר נאמן למחנה סרלין, ובשלב מאוחר יותר פרש מפעילות מיפלגתית.

מעמדו של ארליך בעסקן בסניף התל־אביבי החל מתבסס. הוא כונה אז בשם „הטבח הראשי" והתחיל להתמ־חות באחד השטחים שבהם הצטיין עד יומו האחרון: שידוך בין הסיעות, השקטת־הרוחות־זמיתון.

בוועידת־המיפלגה ב־1968 הצליח להשיג תמיכה של קבוצות רבות, וחיזק את מעמדו. באותה ועידה נבחר לתפקיד ראש המזכירות הארצית, עמיקם שפירא, יועצו וסמנכ"ל מישרד־החקלאות. אומר": „מעולם לא היה לי קליינט כל־כך קשה כמו ארליך, בכל מה שקשור ביחסי־ציבור. בבקשות שקיבל להעניק ראיונות, וסירב, אפשר למלא ארכיון שלם. לא אחת הכנתי תיקי הסברה, והוא היה מבטל אותם על הסף. תרמיתו הצי־בורית לא עניינה אותו".

הוא עצמו אמר פעם ליצחק ברמן: „מה שמעניין אותי זה השילטון, לא הכבוד ולא הכסף. אני אוהב להיות מאחורי הפרגוד, למשוך בחוטים. „בהזדמנות אחרת אמר: „אבי, זיכרונו

בין ז'בוטינסקי ולוי שמחה ארליך במצודת זאב. ב־תקופת הבחירות להסתדרות, עומד מתחת לתמונתו של מנהיג התנועה זאב ז'בוטינסקי ומועמד הליכוד למזכ"ל ההסתדרות דויד לוי. בתמונה למעלה: ארונו של שימחה ארליך מוצב בבנייני האומה בירושלים, והציבור האבל עובר על פניו.

לברכה, נהג להגיד לי: לעולם אל תרדוף אחרי הכבוד".

בבחירות של 1969 חלם ארליך להיות מועמד לתפקיד ראש עיריית תל־אביב. באותה תקופה נבחר יצחק ברמן לתפקיד יושב־ראש הסניף התל־אביבי, וארליך איבר מעט מהשפעתו. ברמן סילק מהסניף את מנהיג הקיוסקאים, פסח זאגר, שהיה איש של ארליך. ארליך כעס מאוד, אך כדרכו לא אמר לברמן מילה. ברדג הארצי המשיך הסניף התל־אביבי לתמוך בו. באותה תקופה, כאשר רצה להיות מועמד לתפקיד ראש עיריית תלאביב, בא אל ברמן וביקש ממנו לדבר למענו להשתלט על המיפלגה. כשניסה יצחק מודעי להשתלט על המיפלגה, הוא לא הניח לו. קודם לכן ניטרל לחלוטין את יוסף תמיר. עם ד"ר אלימלך רימלט היו לו יחסים עכורים. רימלט פרש מרצונו ב־1975, אך יודעי־דבר במיפלגה הליברלית טוענים כי היה זה ארליך שתימרן אותו החוצה. רימלט הביע לא אחת את מורת־רוחו מכך שארליך מנסה לחתור תחתיו.

כאשר פרש רימלט, הפך ארליך לבעל־הבית של המיפלגה הליברלית. פעם אחת התבטא כי המיפלגה נמצאת בידיהם של גנרלים סיניים — כך כינה את גידעון פת, אברהם שריר, יצחק מודעי ומשה ניסים וכי — לכל הארבעה אין השפעה מכרעת, לא ביחד ולא לחוד. איש מהם, כך אמר, לא יכול היה לגייס לעצמו יותר מ־25 קולות מבין 247 חברי־המרכז.

ארליך עצמו כבר לא ניסה לגייס חברים. היו במיפלגה שטענו שאילו היה מנסה, יתכן שלא היה מצליח.

אך קשה היה להתעלם מהשפעתו האישית. הוא היה איש פיקח בצורה בלתי־רגילה. הוא ידע להקשיב לאדם ולתת לו הרגשה שהוא מבין על מה הוא מדבר. הוא ידע להשפיע על אנשים.

ב־1965 טען ארליך כי בגין הוא ימני ונץ, וכי עקרונותיו ודיעותיו אינם מתאימים לעקרונות המיפלגה הליברלית

עם מנהיגי המיפלגה, ספיר ורימלט. התשובה שקיבל ברמן היתה חד־משמעית: „ארליך לא מתאים לתפקיד ראש־העירייה. הוא אינו יודע להופיע בקהל ואינו יודע להתבטא. הוא אמנם איש חרוץ, אבל בין איש חרוץ ובין תפקיד ראש־העירייה המרחק רב".

בסופו של עניין העמידו ספיר ורימלט כמועמד את מנחם סבידור. ארליך, כך מספרים, לא סלח להם על־כך עד יומו האחרון. אך יחד עם זאת לא תבע את עלבונו בפומבי, וביקש מברמן כי ישתדל, כראש־הסניף התל־אביבי, לשכנע את ראשי־המיפלגה להכניס אותו למקום מכובד ברשימת־המועמדים לכנסת. והוא אכן נבחר כחבר־כנסת.

עולה על הגל הנכון

כך החלה הקאריירה הפרלמנטרית של ארליך. אחרי שנבחר לכנסת, הוא התמנה כחבר ועדת־הכספים והתחיל להתפרסם. כאשר נפטר יוסף ספיר ב־1972, הפך הד"ר אלימלך רימלט, שהיה יושב־ראש ההנהלה, לראש המיפלגה, וארליך, יושב־ראש המזכירות הארצית, היה ליושב־ראש ההנהלה. לתפקיד יושב־ראש המזכירות לא נבחר איש. ארליך טען כי אין צורך לאייש את התפקיד הזה, וביטל את מוסד המזכירות.

בשלב מאוחר יותר חל משבר ביחסי ברמן־ארליך. ארליך ניסה לשכנע את ברמן לוותר על מקומו הריאלי ברשימה לכנסת, וברמן סירב. החלה ביניהם כימעט מילחמה, כאשר ארליך טוען כי ברמן מסית את חברי הסניף נגד ההנהגה. היה ברור לארליך שלא יצליח להיפטר מברמן. אז שלח לברמן שליח והציע להקים מחדש את מוסד המזכירות ולמנותו כיו"ר שלה. ברמן קיבל עליו את התפקיד.

בבחירות של 1973 התקיימה ועידה של המיפלגה הליברלית. הגוש הגדול ביותר, בראשותו של ברמן, דרש שינוי שיטת הבחירות וביטול ועדת־המינויים. היה ברור כי הוא ישיג רוב. אך מה עשה ארליך? הוא עלה על הבימה ודרש את שינוי שיטת־הבחירות וביטול ועדת־המינויים. הוא גנב לברמן את ההצגה, וזכה ברוב עצום.

אחד ממנהיגי המיפלגה הליברלית, המכיר את ארליך מזה שנים רבות, אומר עליו: „ההצלחה שלו נבעה מכך שהוא היה עולה על הגל הנכון. כשהוא הבין שסרלין מאבד מכוחו, הוא ערק למחנה ספיר. אמרו עליו שהוא תכסן, תכסיסן בלתי־רגיל, שידו היתה בכל דבר. כל פעם שהיה קורה משהו, היו אומרים: פה יש האצבע של ארליך. והוא מעולם לא הכחיש."

אחד הסיפורים הידועים על ארליך היה שאם שני מטוסים יתנגשו מעל ניקראגואה, יגידו שזו האצבע של ארליך, וארליך יחייך ולא יכחיש.

תכונה נוספת של ארליך: כאשר היה מסיק שמהלך מסויים אינו מצליח, הוא לא היה מתעקש.

הוא פשוט לא אהב אנשים שניסו

השפוי היחידי בממשלה

לחסיו עם אריק שרון הם פרשה בפני עצמה. היה זה הוא שהביא את שרון למיפלגה, כשהוא זוכה לתמיכתו של רימלט. ארליך סבר כי דמותו של גבור צבאי במיפלגה של סוחרים ועורכי־דין רק תביא תועלת. אך זמן קצר אחרי שצירף את שרון לשורות המיפלגה תימרן אותו החוצה.

„ארליך", כך טוען אותו שר, „הבין שאם יש שרון במיפלגה הליברלית אין ארליך".

בשלב מאוחר יותר טען ארליך כי שרון הוא איש מסוכן ביותר. לא מזמן תומכים רבים ולהפוך למיספר 1 ב־ מיפלגה, הוא החליט לסלק אותו.

„ארליך", כך טוען אותו שר, „הבין שאם יש שרון במיפלגה הליברלית אין ארליך".

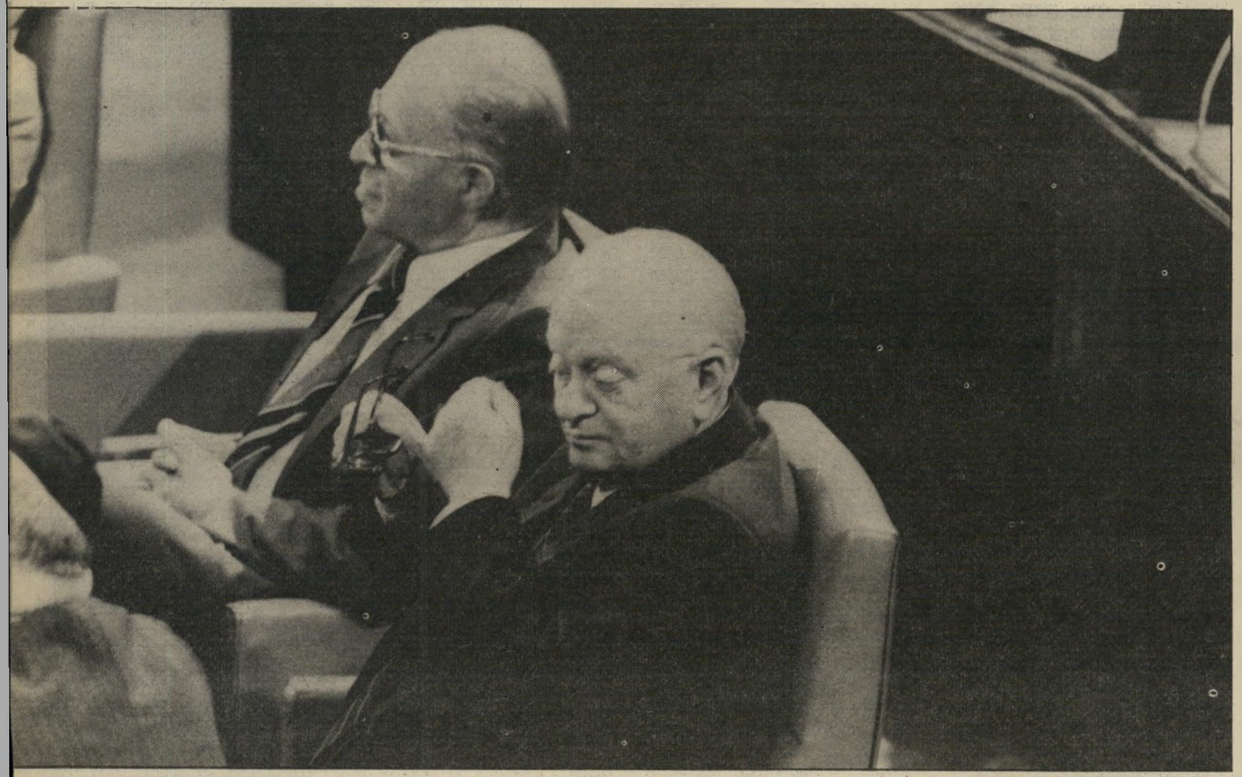
בשלב מאוחר יותר טען ארליך כי שרון הוא איש מסוכן ביותר. לא מזמן אמר לידיד: „אתה רואה כמה צדקתי אז, כשסילקתי את שרון מהליברלים? תאר לעצמך את שרון עומד היום בראש מיפלגה של 18 חברי־כנסת"!

הוא היה למתנגד חריף ביותר של שרון. הוא טען כי הוא שואף לדיקטטורה. כאשר פרש עזר וייצמן ב־1981 מתפקידו כשר־הביטחון, אמר לו ארליך: „אתה מסכן את ביטחוננו ברגע ששרון יתפוס את מקומך"!

עמיקם שפירא, עוזרו של ארליך, אומר: „ארליך חשש בכנות מפני שרון. הוא האמין ששרון מסוגל להשליט מישטר דיקטטורי, וכשארליך אמר

בגדי המת

האלמנה צילה ארליך ו־תן שברחוב פינקס בתל־אביב סמוך לחצות, כשעתיים אחרי ששימחה ארליך נפטר בירושלים. האלמנה, בני משפחה קרובים ונהגו של סגן־ראש־הממשלה הביאו איתם מבית־החולים את בגדיו של הנפטר. הם נכנסו במהירות לפתח הבניין ועלו לדירה מיספר 4 שבה מתגוררת המישפחה. כאשר הגיע רכב־השרד למקום החנייה יצאו השכנים למירפסות והביטו בבאים.

בלי מישקפיים

סגן ראש הממשלה שימחה ארליך יושב ליד ראש הממשלה מנחם בגין, מאחורי שולחן הממשלה באולם המליאה של הכנסת. זוהי תמונה נדירה של ארליך, המסיר לרגע את משקפיו כדי לשפשף את עיניו. בדומה לבגין, לא צולם ארליך כימעט מעולם כשהוא ללא משקפיו בעלי העדשות העבות.

בשעה שבכנסת נישאו נאומים ארוכים או משעממים, נהגו בגין וארליך להסתודד לעיתים תכופות, ופעמים רבות עורר הדבר את זעמם של הנואמים, שראו בכך סימן לזילזול בדבריהם. שמחה ארליך התחיל את פעילותו הפוליטית בסניף הציונים הכלליים בשנות החמישים. כשפרש אלימלך רימלט, בשנת 1975, הפך ארליך להיות בעל־הבית במיפלגה.

(המשך מעמוד 9)

ששרון יכניס אותו למחנה־הריכוז, הוא לא התבדה".

אריך נחשב בעיני רבים כאדם השפוי היחיד בממשלה, אך אחד מקורביו טוען כי לא היה לו העוז להשתמש בכוח שבידיו. כשאותו מקורב נשאל מדוע לא נתן אריך פומבי למה שהוא יודע על אריך שרון, הסביר כי אריך טען שלא יתכן לנהל ויכוח עם הממשלה דרך העיתונות, וכי הוא, אריך, לא היה פותח את הפה נגד שרון לולא פתח שרון את הפה נגד הממשלה". אך האמת היא שאריך לא רצה לריב עם בגין. כוחו של אריך היה בשנים האחרונות ביחסיו עם ראש־הממשלה. אילו היה מעז לריב עם ראש־הממשלה, היה מאבד את כוחו במיפלגתו. הוא נחשב כמליץ־היושר של הליברלים אצל בגין, וכאן היה כוחו. יחד עם זאת אין ותיקי המיפלגה הליברלית שוכחים כי כאשר הוקם גח"ל ב־1965, היה אריך מראשי המתנגדים לשותפות עם חרות. באותה תקופה פירסם בהארץ מאמר אישי חריף ביותר נגד בגין, שבו טען כי בגין הוא ימני ונץ, וכי עקרונותיו ודיעותיו אינם מתאימים לעקרונות המיפלגה הליברלית. הוא טען כי אין למיפלגתו ולחרות שום דבר משותף, לא בהלך־הרוח לא בהשקפות. למעשה שאף אריך, בתקופה ההיא, לקוא־ליציה עם המערך.

כאשר נבחר ב־1977 כחבר בממ־שלת־ישראל, היה מעמדו איתן יותר מתמיד. הוא מונה לתפקיד שר־האוצר, חולל את המהפך הכלכלי המפורסם — ליברליזציה במיסחר במטבע־חוץ ובי־טול מס־הנסיעות. זה היה המעשה הגדול היחידי של הליכוד בתקופה הראשונה. אך אז החלה ההידרדרות של האינפלציה, שקוממה נגדו רבים. כתוצאה מכך, ירדה גם השפעתו במיפלגה. אריך טען אז כי אינו זוכה בגיבוי בממשלה. חברים במיפלגתו יעצו לו עוד לפני שקיבל עליו את

חיבוק למרות שבתחילה התנ־נגד אריך לאיחוד בין חירות והליברלים, נוצרו במהלך השנים יחסי ידידות עמוקים בינו לבין ראש־הממשלה מנחם בגין.

תפקיד שר־האוצר לסרב לתפקיד ולקחת את תיק שר־המיסחר־וה־תעשייה או את תפקיד יושב־ראש ועדת־הכספים. אריך סירב. הוא קיווה כי בעזרת עוזרו, יחזקאל פלומין, יצליח להשתלט על המישרד. שנתיים אחרי שנכנס לתפקיד נאלץ להרים ידיים ולהעביר את תיק־האוצר לייגאל הורביץ.

הקרב על הירושה

בדיוק שבוע ימים לפני שנפטר סגן־ראש־הממשלה, שימחה אר־ליך, התקיימה פגישה חשאית בלישכתו של שר־התעשייה־והמיסחר גידעון פת. בפגישה השתתפה צמרת המיפלגה הליברלית. היו שם שימחה אריך עצמו, השר גידעון פת, שר־המישפטים משה ניסים, שר־התיירות אברהם שריר, וגיזבר המיפלגה ח"כ צבי רנר. באותם ימים סערו הרוחות במדינה סביב הכרזותיו של אריך על מהלך המילחמה בלבנון וניהולה על־ידי שר־הביטחון לשעבר, אריאל שרון. אך לא זה היה נושא הפגישה.

חמשת הליברלים דנו במה שנראה להם חשוב באמת: המצב הפנימי במיפלגה. על הדיון הטיל את צילו השר שלא השתתף בפגישה: שר־האנרגיה יצחק מודעי. במרכז השיחה עמדה תביעתו של הח"כ צבי רנר, כי ועדת מינויים היא שתקבע את נושאי התפקידים מטעם המיפלגה, על־פי יחסי כוחות במוסדות המיפלגה, והנצי־גים לא ייבחרו בבחירות חשאיות, כפי שנעשה עד כה.

רנר איים על חבריו, כי אם הם לא ייענו לתביעה שלו, הוא יעביר את קולותיו — אלה של איגוד העובדים הליברלים — אל האגף של מודעי, המוכן להסכים לתביעות האלה. בצורה כזאת יובטח למודעי רוב במוסדות המיפלגה.

בהתערבותו של שימחה אריך הוחלט לדחות את הדיון. הוא נועד להתקיים ביום הראשון השבוע, כמה שעות לפני מותו של סגן־ראש־הממשלה ומנהיגה של המיפלגה הליברלית.

כיסא לא בטוח

כבר באמצע השבוע שעבר, כאשר נודע על מחלתו של אריך, היה ברור במיפלגה הליברלית כי הפור נפל, ואפילו אם יישאר אריך בחיים, הוא כבר לא יחזור לפעילות פוליטית. ההתרוצצות במיפלגה התחילה כבר כאשר שכב המנהיג על ערש דווי.

הליברלים נתונים במשבר קשה ומתמשך, הנמשך כבר יותר משלוש שנים. עד לוועידת המיפלגה האחרונה נראו הרבריים ברורים, פחות או יותר. אך אז, באביב 1980, נפלה ההפתעה, כאשר הצליח יצחק מודעי להשיג רוב במיפלגה, ונבחר למישרה הרמה ביותר: יו"ר נשיאות המיפלגה. היו שהספידו את אריך, אך הוא לא ויתר בקלות. אריך נלחם על מעמדו, כשהוא זוכה לגיבוי של סיעת שריר־פת. תולדות המיפלגה הליברלית בשלוש השנים האחרונות, הן למעשה תולדות המאבק שבין מודעי לבין אריך.

אך אם סבור מודעי שעתה, כשנפטר יריבו הגדול, הוא יירש את מקומו באופן חלק, הוא טועה.

מודעי דחק את עצמו לפינה, כשהקים לעצמו את סיעת החמישה שלו, כשמצטרפים אליו הח"כים פנחס גולדשטיין, פסח גרופר, יהודה פרח ובני שליטא. הוא אינו יכול עתה להיחשב כמנהיג המיפלגה, אלא רק כמייצג סיעה מסויימת בתוכה. בנסיבות מסויימות עשוי מודעי לזכות גם בתמיכתם של הח"כים יצחק ברמן ודרור זייגרמן, וגם רנר יתמוך בו אם ייענה מודעי לתביעותיו. אך גם השגת רוב במיפלגה עשוייה להיות זמנית, וגם אם יירש מודעי את אריך, לא יהיה בטוח על כיסאו.

מן העבר השני של המיתרס ניצב הטוען השני לכתר, גידעון פת. האיש החזק בסיעה הוא אמנם אברהם שריר, אבל שריר מעדיף להוריך פרופיל. שריר מוטרד מאוד מן הדימוי הציבורי שלו בתקופה האחרונה, והוא רוצה להישאר, לעת עתה, בעמדת המתנה נוחה. לצד שלוש הסיעות שהוזכרו כבר — סיעת מודעי, סיעת שריר־פת ואיגוד העובדים הליברלי, קיימת גם הסיעה הרביעית, זו של השר משה נסים. יתכן ששתי הסיעות העיקריות המשתתפות במאבק הירושה — זו של מודעי וזו של שריר, יעדיפו את נסים כמועמד פשרה, וכמי שאפשר לסלקו בכל רגע שבו יהיה נוח להתחיל במאבק הממשי על השילטון במיפלגה. אך זוהי, בינתיים אפשרות תיאורטית. ל„איש החזק" בליברלים, אברהם שריר, אין אמון רב בנסים.

הטוענים לכתר

על הפרק במיפלגה הליברלית, עומדים עתה כמה מינויים: של יו"ר המיפלגה, של סגן־ראש־הממשלה, של שר־החקלאות, והמינוי של שרה דורון כשר בממשלה.

● **סגן־ראש הממשלה:** הטואן העיקרי לכתר יהיה משה נסים. מכל שרי הליברלים, נסים הוא המקורב ביותר לבגין. נסים הצליח להתחבב על בגין בנאמנותו ובהערצתו לראש־הממשלה, האוהב מאוד אומריהן סביבו. בגין גם יודע כי עמרתיו הפוליטיות של נסים קרובות מאוד לעמדות של האגף הניצי ביותר בתנועת החרות. אך יתכן מאוד שהליברלים יוותרו על איוש המישרה של סגן־ראש־הממשלה, ויסכימו שיהיה רק סגן אחד — איש חרות — לראש־הממשלה.

על מינוי זה צריכה להחליט החטיבה הליברלית בסיעת הליכוד בכנסת.

● **שר החקלאות:** פסח גרופר טוענ אם הוא סבור שתפקיד שר החקלאות ינשור לחיקו כפרי בשל, ובלי מאבק. הבחירה לתפקיד זה טעונה אישור מרכז המיפלגה, ואין שום וראות שגרופר — איש סיעת מודעי — יזכה ברוב במרכז המיפלגה. אנשי סיעת שריר־פת יסכימו לכך שלקבוצת מודעי יהיו שני שרים בממשלה, רק בתנאי שישולם להם תשלום פוליטי.

● **מינוי שרה דורון:** מינוייה של שרה דורון עשוי להיות חלק מהעיסקה, שבמיסגרתה תסכים סיעת שריר־פת למינויו של גרופר. אך לא מן הנמנע כי במיקרה זה תתבע הסיעה מינוי של סגן־שר נוסף משורותיה, במיסגרת המיכסה המגיעה לליברלים.

● **יו"ר המיפלגה:** יתכן מאוד שלפחות בתקופה הקרובה לא ימונה יו"ר למיפלגה הליברלית, במקומו של שימחה אריך. מודעי יכול להסכים למצב כזה, שבו אין יו"ר, והוא עצמו נושא בתפקיד העליון במיפלגה. גם אנשי שריר־פת יוכלו להסכים לכך. התואר של מודעי הוא ריק מתוכן, אם אין לו רוב במוסדות המיפלגה.

שני שמות נוספים מוזכרים עתה, מחוץ לסיעת המיפלגה הליברלית בכנסת. אלה הם שמותיהם של עזר וייצמן ושל יו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצין. אין כל שחר לשמועות שדולצין ייקרא להיות יורשו של אריך, אבל ייתכן מאוד שהוא ישותף בהנהגת המיפלגה. באשר לעזר וייצמן — הוא לא יבוא לליברלים.

כמו אריך, שניהל מגעים עם וייצמן לפני מותו, כך עשה גם מנהיג אחר בליברלים, דויד שיפמן מסיעת מודעי, לפני מותו. אך עתה איש ממנהיגי הליברלים אינו מעוניין במנהיג חדש למיפלגה, וקשה להניח גם שווייצמן יהיה מעוניין להיות מנהיג המיפלגה הליברלית. תפקיד שלא יתן לו שום סיכוי במערכה על ראשות הממשלה.

באשר למחול השדים שיתחולל עתה במיפלגה הליברלית, צריך להזכיר אפשרות נוספת. שימחה אריך היה במובנים רבים מנהיג נבון, שלמרות כל המשברים, ידע לשמור על אחדותה הרופפת של ברית־האינטרסנ־טים המרכיבה את המיפלגה. בהיעדרו — עלולות כל המיסגרות להתרופף בתהליך הדרגתי או מהיר — ולהתפרק. זה יכול להיות בכיוון של התמוגות בליכוד, או של טמיעה בחרות, כאשר כמה ח"כים שוליים נפלטים החוצה, למרכז המפה הפוליטית.

שלמה פרנקל ■

זו היתה מכה קשה עבורו. הוא העמיד פנים כאילו לא השפיע הדבר על בריאותו, אך ההידרדרות במצבו הגופני חלה בתקופת היותו שר־האוצר.

אוסף בדיחות פולניות

אריך היה איש־משפחה למופת. רעייתו, צילה, אמרה עליו כי הוא השכיל להפריד בין פוליטיקה למיש־פחה. הוא היה אחד השרים היחידים שהקפיד לחזור בכל לילה מירושלים לביתו בתל־אביב, הוא לא לן בכירה אלא במיקרים בודדים.

הוא הפריד את מישפחתו לחלוטין מחייו הציבוריים. אנשים המקורבים אליו במיפלגה מזה שלושים שנה מספרים כי מעולם לא הוזמנו לביתו שברחוב פינקס, וכי מעולם לא פגשו את ילדיו, למרות היכרותם הקרובה עם האיש.

האנשים שעבדו איתו חיבבו אותו. הוא היה נוהג להאזין לבעיותיהם של העובדים, ובמישרדו מהלכים סיפורים כאילו נהג לעזור לעובדים בעת הצורך גם בעזרה כספית מכיסו. נהגו מזה חמש שנים, יצג גונדלמן, מספר כי כאשר היה מגיע עם אריך לאירוע מסויים, והיה נשלח לחכות לו בחדר צדדי, לא היה אריך מהסס לגעור במארח, אלא אם חייב כך הפרוטוקול. כאשר שהה בחו"ל, נהג להזמין את המאבטחים שלו על חשבונו לארוחות. כאשר בא למישרד־החקלאות היה מעשהו הראשון לבטל את המעולים והאזעקות. שהנהיג שם שרון לפניו.

למרות שהצטייר בעיני הציבור כאיש חסר־הומור, יודעים מקורביו לספר כי היה לו אוסף בדיחות פולניות, ולאחרונה נהג לספר בדיחות על הגנרל הפולני ירוזלסקי.

על שרותו הצבאי יש ויכוח. יש גירסה הטוענת כי לא שירת בצה"ל, מאחר שהיה בן 32 במילחמת־העצ־מאות. הוא עצמו טען כי היה טוראי, תחת פיקודו של דיין בתקופות כיבוש רמלה ולוד.

אחרי שעבר את ניתוח הלב הפתוח בארצות־הברית, טען שהוא מרגיש צעיר יותר ב־30 שנה, והעמיס על לוח־העבודה שלו פגישות נוספות. ביום השלישי שעבר, אחרי פגישת־עבודה שוטפת עם עוזריו, עמיקם שפירא, נפתלי יניב, אריה זייף ומזכירתו דפנה ברלב, בא עוד וייצמן למישרדו. הם התחבקו בלבביות.

אריך, הטבח הראשי של המיפלגה הליברלית היה איש פשוט. שצמח מתחתית העסקונה אל הפיסגה. כל ימיו לא שאף לכבוד, לא שאף לכיבודים, ושאף לשילטון. כוחו היה בקשריו עם ראש־הממשלה וביכולתו לתווך בין הסיעות במיפלגתו המ־פוררת.

פעם התבטא באוזני ידיד: „אני לא רוצה שילדי יתקרבו לפוליטיקה", וזה מעיד יותר מאלף עדים מה היתה דעתו על עסקנות מיפלגתית.

ליד מיטתו בבית־החולים שהו אשתו ובנו. בתו בת־שבע הוזעקה עוד ביום השישי שעבר מארצות־הברית. בעלה יונתן הגיע במוצאי־שבת. בבוקר היום הראשון אמרו הרופאים למיש־פחתה ולעוזריו, ששהו במשמרות ליד מיטתו, כי חלה הרעה במצבו. ביום הראשון אחר־הצהריים היה ברור כי שעותיו ספורות. שימחה אריך עצם את עיניו בסביבות שעה 9 בערב. שלא כדרכו החמיץ רק בדקות ספורות את הכותרות של מבט לחדשות.

שרית ישי ■

BROADWAY 80

בבדיקה של Monde Selection, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

מוקד 816

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

להתמיד את השנה בחגיגה!!

4 ימים
(4 לילות)

ברודוס

החל מ- 329 $ בלבד

כך שוב הכינה לכם "קופל", חברת הנסיעות הגדולה בישראל, הפתעה - בילוי שונה לראש השנה - 4 ימי חופשה חגיגית ושונה באי החלומי רודוס.

היציאה ביום שלישי בערב 6/9/83 חזרה במוצאי שבת 10/9/83

לבחירתכם גם מלון 5 כוכבים במחיר **$399**

המחירים הנ"ל לנוסע בחדר זוגי כוללים - טיסה הלוך ושוב לאתר הנופש שהייה בת 4 לילות בבית מלון חצי- פנסיון והעברות למלונות וחזרה.

תנאי אשראי מיוחדים

לבעלי כרטיסי
"דיינרס קלוב", "ויזה" ישראכרט

אפשרות א':
50% עם רכישת עסקת החבילה לפני היציאה מהארץ ו- 50% בארבעה תשלומים חודשיים שווים ללא ריבית וללא הצמדה מה- 1 לחודש שלאחר רכישת עסקת החבילה.

אפשרות ב':
10% עם רכישת עסקת החבילה לפני היציאה והיתרה בששה תשלומים שווים וצמודים לדולר החל מה- 1 לחודש שלאחר רכישת עסקת החבילה.

הטיסות במטוסי 'סאן דור' (אל על שרותי שכר)
הטיסות כפופות לאישור ממשלתי בהתאם לתקנות טיסות השכר.
רשיון מפעיל 015

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ

א.ם. GLOUSTG 74

לחופשות הגדולות טוס עם הגדולים
קופל נסיעות

ישראכרט אלא מה.

מי שלא ירצה לסתום את האף בעוד שנתיים, יחשוב עכשיו

שניהם ביחד

כ אשר נבחרתי לכנסת השישית, בשלהי 1965, חשבו עיני.

לא היו לי אשליות רבות לגבי הכנסת גם קודם לכן. כעורך־עיתון ביקרתי בכנסת פעמים רבות. אך המציאות היתה גרועה מכל התרשמות שיטחית.

מבחינה אינטלקטואלית, היתה הכנסת בית־קברות. החברים עלו על הדוכן בזה אחר זה, קראו מן הכתב, בעברית עילגת, נאומים, שנער בגימנסיה היה מתבייש ברמתם.

איש לא הקשיב לדיברי הזולת, אלא כדי לשפעו בקריאות מתגרות. אולם־המליאה היה כמעט ריק מאדם, ורוח של שיממון מוחלט ריחף על הכל. שום החלטה חשובה לא התקבלה בכנסת. הכל ידעו כי העוצמה האמיתית מצויה במקום אחר, וכי ההחלטות האמיתיות מתקבלות על־ידי אחרים.

ועדות־הכנסת, מילבר שתיים (כספים וחוקה), עסקו־כ־נידמה לי", גבו עדויות, ערכו דיוני־סרק וניסחו מסקנות, שאיש לא התחשב בהן, ואולי גם לא קרא אותן. ועדת־הכספים היתה חותמת־גומי בידי הממשלה, ורק־ועדת־החוקה הוציאה תחת ידידה תוצרת של ממש — חוקי המדינה. מובן מאליו שהיא לא מילאה את התפקיד הכלול בשמה — לחוקק חוקה.

ישבתי בכל הישיבות, הקשבתי לכל הנאומים, השתתפתי בכל הדיונים, ותוך ימים מעטים בערה בי חמתי להשחית. כלהט־נעורים הצעתי מייד שורה של הצעות: להנהיג חובת השתתפות בדיוני המליאה („קוורום", בלעז), לשנות את סידרי הדיון, למנות צוותות של מומחים לוועדות, להנהיג הצבעה במכשירים אלקטרוניים, לרשום את הנוכחות, להצמיד את משכורת הח"כ לפעילותו הממשית, לצמצם את התלות של חברי־הכנסת במיפלגותיהם, ועוד ועוד.

לא עברו חודשיים, ותקנון־הכנסת שונה כדי למנוע ממני להעלות הצעות מרגיזות כאלה.

■ ■ ■

כ יום אני זוכר את הכנסת ההיא כגעגועים. היא מעוררת נוסטלגיה נוגה.

אוח־אוח־אוח, איפה הם, ענקי־הרוח של אז? הרי בהשוואה ליורשיהם, כל אחד מהם היה שילוב של סוקראטס וד'ימוסטנס!

ואיפה כל האנשים ההגונים של אז? פינחס ספיר חי בצנע, וכמוהו מנחם בגין. לא עלה כימעט על דעת איש להפוך את החברות בכנסת לביזנס. המיזנון שימש להחלפת רכילות פוליטית, לא לעשיית עסקים של מאות מיליונים. יו"ר ועדת־הכספים, ישראל קרגמן, לא חילק את כספי המדינה, שהוא היה מופקד עליהם, לתומכיו. חברי וערת־החוץ־והביטחון לא נתפזו באמצע הישיבה החוצה, כדי למכור את סודות־המדינה לעיתונאי הקרוב ביותר, תמורת מאמר־קילוסין בעמודי המערכת.

בהשוואה לכנסת הנוכחית, זה היה גן־עדן של חוכמה והגינות, פרלמנט אמיתי. שררה בו אווירה של אחריות.

אמנם, הוא לא שכן עדיין בהיכל מפואר, ובטלני ירושלים יכלו עדיין לצבוע על פיתחו ולבקש אוטוגראפים מדויד בן־גוריון ומיוחנן בארד. אבל זה היה עדיין פרלמנט של חברה תקינה.

איפה, איפה הימים ההם?

■ ■ ■

מ אז חלה ירידה מתמדת. כל כנסת היא שלב בסולם, וכל אחת נמצאת מ ת ח ת לקודמתה.

כשחזרתי לכנסת השביעית, הרגשתי מייד שחלה הרעה. לא הרעה קטסטרופלית, חלילה, אבל משהו הדומה לשחיקה. מה שהיה רע, נעשה קצת יותר גרוע.

תגדות לבוחרי ישראל החמצתי את הכנסת התשיעית, וחזרתי אל הכנסת העשירית במחצית תקופת־הכהונה שלה. אחרי הערורות של שש שנים באתי לאולם המליאה ונדהמתי.

בשנים אלה חלה בחיים הפרלמנטריים הידרדרות חרת־אסון.

המליאה התרוקנה עוד יותר מאדם, והוועדות התרוקנו עוד יותר מתוכן. תחת הרדידות האינטלקטואלית של הכנסת השישית באה גסות־הרוח של הכנסת העשירית.

ובעיקר: דמותו של החב"ם (חבר־הכנסת־המצוי) המשתנה תכלית שינוי.

בכנסת העשירית שרצו צעירים רודפי בצע וקריירה, שאצה להם הדרך. רבים מהם רצו להתעשר במהירות. ואכן הצליחו בכך, על־ידי

ישיבת־הפתיחה של כנסת 11: שלבים יורדים בסולם

ניצול חסר־בושה של מעמדם הציבורי למען עסקים פרטיים. (בארצות־הברית קוראים למלא־כה בזוייה זו „רוכלות בהשפעה"). אחרים דאגו יותר לקידומם הפוליטי, והשקיעו את כל זמנם ומאודם בעשיית פירסומת אישית. כשהם מבלים מדי יום שעות על גבי שעות במיזנון הכנסת כדי להתחנף לעיתונאים מסוג ג', שהקדישו מצידם את כישרונם הדל לעריכת מסע־פירסומת בלתי־פוסק למחניפיהם.

היה לי קל מאוד להחליט להתפטר ממנה, עוד לפני ששבקה חיים לכל חי.

■ ■ ■

ב דיחה יהודית עתיקה מספרת על הגביר הרשע, שאיש לא הסכים להספידו. לאיש לא היתה אף מילה טובה אחת להגיד עליו. עד שנמצא מתנדב שהסכים לשבחו. „אכן, הוא היה רע־לב, קמצן, מושחת וטיפש, אבל בהשוואה לבנו, הוא היה צדיק גמור".

נדמה לי שאת הכנסת העשירית אפשר היה להספיד במלים דומות. בהשוואה לכנסת הנוכחית, ה־11 במיספר, היא היתה סמל של איזולת־נפש, גדולה רוחנית והגינות אישית.

אני ממעט מאוד לבקר במוסד, שבו ביליתי עשר שנים מחיי, ושבו נאמתי יותר מאלף נאומים (ער הסוף השתתפתי ב־99% מכל הישיבות, והקשבתי ל־90% מכל הנאומים). כל ביקור מכאיב לי. השבוע הזדמנתי לשם שוב, כדי להיפגש עם מישהו, וברחתי אחרי עשרים דקות.

במליאה תעו ארבע־חמש נשמות אבודות. במיסדרונות התרוצצו עשרות חברי־כנסת, שלא הייתי מסוגל לזהותם. (האם היה בכנסת הראשונה או השניה אף חבר אחד, שהצבור לא הכיר היטב את פניו ואת זהותו, למרות שלא חלמו אז עדייו על טלוויזיה?) לא ידעתי להבחין בין זייגר וזייגרמן, רייסר ורייסרמן. היה לי הרבה יותר קל לזהות (ולאהוד) את עובדי הכנסת וסדרניה.

מדי פעם שומע הציבור על המתרחש בוועדות. הסיגנון כימעט לא־ייאמן. אך גרועה מן החרפות והגידופים הביא העובדה שניתן לשמוע על כך בכלי־התיקשורת. מסתבר כי כל המשתתפים בדיונים אלה מקללים ומגדפים בישיבות הסגורות כדי לזכות באיזכור בעיתון, וממהרים למכור פנינים אלה של מרכולתם האינטלקטואלית לכתבים.

■ ■ ■

ל כל כנסת יש רגע אחד, שבו באה מהותה לידי ביטוי עליון, לטוב או לרע. אילו היה קיים שר־ההיסטוריה, זהו הרגע שבו היה רושם אותה בספר תולדות־הימים.

120 איש ואשה עמדו באותו רגע לפני כס השופט, וכל אחד תרין את גורלו במו ידו.

ידו — פשוטו כמשמעו.

באותו יום נערכה בכנסת הצבעה על הבעת אי־אמון בממשלה, זו ששלחה זה עתה את צה"ל אל הארץ השכנה, על פי תוכנית שכל 120 חברי־הכנסת ידעו אותה היטב. יומי המילחמה דאגו לפרסמה בהרחבה במשך חודשים ארוכים לפני כן. לא היה לזה שום קשר עם „שלום הגליל", ובכנסת ידעו זאת הכל היטב.

באותו יום הורמו רק ארבע ידיים נגד ממשלת בגין־שרון, נגד המילחמה.

ארבע. וכל הארבע היו שייכות לסיעה הקומוניסטית. בין חברי־הכנסת וכלי־התיקשורת מוסכם שאלה אינם שייכים, בעצם, לזירה הישראלית.

מחזין לסיעה זו לא היה אף חבר־כנסת אחד שהצביע נגד המילחמה.

עשרה חברי־כנסת לא הצביעו בעד המילחמה וגם לא נגדה. הם גם לא נמנעו. הם „לא השתתפו בהצבעה" — לגבי עניין שנגע לחייהם, פשוטו כמשמעו, של אלפים ורבבות.

עשרה אלה היו כל שיבעת אנשי מפ"ם, יוסי שריד, שולמית אלוני ומרדכי וירשובסקי.

אף אחד מהם לא נאם, כדי לחשוף את הכזב, את המירמה, את הווועה.

וכל שאר חברי־הכנסת — הקואליציה כולה, מיפלגת־העבודה כולה (מילבד האחד), ומנהיג שינוי, הרימו את ידיהם כדי להביע אמון בממשלתו של מנחם בגין, אמון באריאל שרון, תמיכה במילחמה.

■ ■ ■

ל אחרונה הושג הסכם בין שני הגושים הגדולים שלא להזכיר עוד בוויכוחים בכנסת את 500 חללי צה"ל במילחמה זו (על רבבות ההרוגים האחרים לא דיברו שם גם קודם לכן).

זהו הסכם של חרפה, המעיד על מהות המערך יותר מאלף נאומים. אני מכריז בזה שאינו חל עלי.

סעיף 500 החללים אינו סעיף קטן בפרק הזה. הוא הסעיף העיקרי. הוא יוצק לשמיים.

„קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה"?

יהא־אנא הדבר ברוך לחלוטין:

אי־אפשר היה לצאת למילחמה הארורה הזאת, לולא הסכים לכך הממערך מראש.

לא חשוב מה היה האליבי שאימץ לעצמו המערך אחרי שיחת ראשיו עם בגין, יום לפני הפלישה. חשוב שהורמו הידיים.

אי־אפשר היה לשלוח את הנוער הישראלי אל מלכודת־מוות זו ברוב של שניים־שלושה קולות בכנסת. אילו ידע בגין כי המערך יצביע נגד המילחמה, לא היתה המילחמה פורצת כלל.

באותו יום מר — ורק כעבור שנה הבין עם־ישראל עד כמה היה מר — הוצגה לעיני־כל עובדה שידענו אותה תמיד: שאין הבדל אמיתי בין הליכוד והמערך, שהם שני הצדדים של אותו המטבע.

כדיברי המשורר היהודי, שתיאר ויבוח סומכי בין כומר ורב: „לא ידעתי מי צודק, אך את זאת אגיד בלי סחד: / שהרב והנזיר / מסריחים שניהם גם יחד".

■ ■ ■

א יזו עמדה לנקוט כלפי הידרדרות הפרלמנט הישראלי?

כיום אפשר לחשוב על כך בדיעה צלולה. הבחירות, כך נדמה, רחוקות מאוד. למרות כל הבל הדיבורים של ח"כים ודיזי־פירסומת, איש מהם אינו מעוניין בהקרמתן. יתכן מאוד שהן תתקיימנה במועדן, בעוד שנתיים ורבע. להם המערכה עדיין רחוק מאיתנו. אפשר לחשוב.

יש שתי גישות אפשריות.

האחת אומרת: לעזאזל הכנסת. אין מה לעשות שם. זה אבוד. יוהי נחלתם של שני הגושים הגדולים, והם מוזמנים במידה כימעט שווה. נשאיר אותם שם, וניאבק על עתיד המדינה בזירות אחרות, ברחוב, בתיקשורת. בבוא יום הבחירות נסתום את האף, נבלע גלולה נגד הקאה ונצביע בעד מישהו המעורר בנו בחילה.

אני שולל גישה זו תכלית שלילה. היא מסוכנת. היא מובילה לדיקטטורה.

אין לי שום אשליות לגבי הכנסת. לא במיקרה הקדמתי את תיאור המציאות בה להצגת שאלה זו.

אך הגרועה בכנסות עדיפה על הטובה בדיקטטורות.

כל עוד קיימת הכנסת, וכל עוד קיימות בחירות חופשיות, לא אפסה התיקווה לשנות את המצב מיסודו. ככל שהמצב רע יותר, כן צריך לגבור בליבנו הרצון לתקן אותו.

כל ציבור זוכה בפרלמנט שהוא ראוי לו. שום גזרה מן השמיים אינה מבריחה את האזרח לבחור במיפלגות מושחתות ובעמקנים מושחתים.

ביום הבחירות מתחלקים הקולות בין רשימות מיפלגתיות. חלוקה זו קובעת את מהות הממשלה, וכל יד בכנסת קובעת בהכרעה יסודית זו. היד המכרעת יכולה להיות ידו של אדם מושחת, או קנאי חשוך, והיא יכולה להיות ידו של אדם הגון, המייצג את ישראל האחרת.

הכנסת רחוקה מאוד מלהיות חזות הכל. המאבק הפרלמנטרי אינו תחליף למאבק ברחוב ובתיקשורת. הוא משלים אותו. מי שרוצה לשנות את פני המדינה, תחת להסתפק בסיסמות יפות, חייב לחשוב על היום שבו יעמוד מול הקלפי וישאל את עצמו: בעד מי להצביע?

אם רוצים אנחנו שלא לסתום אז את האף, מוטב להתחיל לדאוג לכך עכשיו.

יוון. כמובן!

רק שעתיים מכאן -

השנה עוד יותר זול. "טוס" אל סוכן הנסיעות!

OLYMPIC AIRWAYS

אולימפיק יום-יום ב-$8.50 בבוקר

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"

7 ימים על הים

מ- $480

סיור בטיחותי: אטלס, ב' 1951

שייט באונית פאר, נוף מרתק של מים ושמים, 6 ארוחות ביום (גם מזנון חצות), סיפוני שיזוף, קאזינו, סאונה, 7 סיפונים, קוקטיילים, דיסקוטק, קולנוע, שעורי התעמלות, 3 בריכות שחיה, בינגו, תזמורת, צוות הווי, נשף תחפושות, משחקים, חנות פטורת־מכס, מספרה מיזוג אויר מלא בכל התאים.

המסלול: חיפה - פאטמוס - קוסדאסי (תורכיה) - פיראוס (אתונה) - רודוס - אלכסנדריה - פורט־סעיד - אשדוד - חיפה.

הפלגה בכל יום שישי מחיפה

תנאי תשלום מיוחדים לבעלי כרטיסי אשראי, ויזה, דיינרס-קלאב וישראכרט.

פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך.

EPIROTIKI LINES

הסוכנים הכלליים:

אלאלוף ושות'-ספנות בע"מ

תל־אביב: אנגל 6, טל. 622591, 615283. חיפה: היאט 6, טל. 671742. אשדוד: הנמל, ביתן 16, טל. 34541

אכלתי אותה ונהנתי

ארוחת בוקר של עשירים

בדיונות 110

נכדיו של מישל

לעתים קרובות אני חושב: מה היה קורה אילמלא היה מייסד הציונות המדרנית, הר"ר תיאודור הרצל, עיתונאי וינאי ממוצא הונגרי, אלא סוחר דמשקאי?

נזכרתי בשאלה זו למראה הסידרה מישל עזרא ספרא ובניו, המתארת את הווי יהודי חלב לפני קום ישראל.

אני מתפעל מן הסידרה. היא נראית לי כיצירה טלוויזיונית שאפשר להתברך בה, הראשונה מזה זמן רב. מעבר לזה, היא נראית לי כמלאכה חינוכית חשובה ביותר.

אחד מידידי הספרדיים הזדעזע כששמע מפי הערכה זו. „כל האשכנזים יאהבו את זה"! קרא במרירות. הוא מתח ביקורת קטלנית על הסידרה. הדמויות שטוחות, שום דבר אינו מתרחש, אין קונפליקט אמיתי, אין התפתחות.

חזרי

נדמה לי שביקורת זו מחטיאה את העיקר.

הסידרה מעלה בעדינות ובאהבה את תרבות העם היהודי המיזרחי — תרבות שנהרסה על־ידי מדינת־ישראל. היא עושה זאת בלי הפרזות, מבלי לטשטש את מיגרעותיה ומחדליה של תרבות זו.

חשוב שהאשכנזים יבינו כי היהודים המיזרחיים לא היו פחות תרבותיים ופחות עשירים מיהודי מיזרח־אירופה בדור שלפני כן. קהילת־חלב יכלה בהחלט להתחרות מבחינה זו עם קהילת פלונסק וקהילת ברסט־ליטובסק. אשכנזים רבים מאמינים עדיין לאגדות על יהודי המזרח, שבאו ארצה מן המערות של הרי־האטלס ושכונות־העוני של בגדאד, כפי שהאמינו בשעתו פקידי־הסוכנות, שקיבלו את פניהם במיקלחות של די־די־טי.

חשוב עוד יותר שבניהם ונכדיהם של יהודים אלה ישכילו לראות את ההווי האמיתי של הוריהם. אחרי מישפחת אופרמן על יהודי גרמניה והכתבה על יהודי פולין, היתה סדרה זו דרושה כאוויר לנשימה.

איני מתפלא על כך שהיה צורך לקחת שחקן ערבי, מכרם ח'ורי (ולא כורי, כפי שנאמר בכותרות הסרט), כדי לשחק את אבי־המישפחה היהודי. היכן יימצא כיום שחקן יהודי, שיוכל להמחיש בצורה כה עדינה את דמותו של יהודי מיזרחי מלפני תהליך השיכנוז?

יתכן שיש משום קוריוז בכך שהרי־שיח היהודי־ערבי בסרט מתנהל למעשה בין שני שחקנים ערביים, שאחד מהם מגלם את מישל היהודי והשני את הבאשא הסורי. אך מבחינה אמנותית, זה נכון.

היחס לערבים בסרט הוא רע־ערבי, וגם זה נכון, איכשהו. יש והערבים מופיעים בסטריאוטיפ עויין ומפחיד. אך נדמה לי שזוהי הפעם הראשונה שמראים על מירקע הטלוויזיה הישראלית לאומן סורי באור חיובי, ומניחים לו להשמיע בצורה הוגנת וסבירה את התנגדות העולם הערבי להקמת המדינה היהודית. „אתם תקימו את המדינה שלכם, מפני שאתם עם עקשן", אומר המנהיג הסורי בפאטאליזם מוסלמי, „אך גם אנחנו עם עקשן. יהיו הרבה צרות".

הרצל הוזהר קבע כי מדינת־היהודים בארץ־ישראל תהווה, לכשתקום, חלק מן החומה האירופית מול פני הברבריות האסיאתית, קרי: הערבית. יהודי המיזרח, שהיו ערבים לכל דבר, מילבד הדת, יכלו לשאת בשורה הפוכה: בשורה של מדינה יהודית המושיטה את ידה לעמים הערביים המתעוררים. אבל מדינת־ישראל לא הביאה רק לחיסול הפזורה היהודית בעולם הערבי ותרבותה, אלא גם הפכה את בניה בארץ לשונאי הערבים. זוהי טרגדיה כפולה.

יש סימנים לכך שהדור המיזרחי הצעיר בארץ מתחיל להתמרד נגד עיוות זה. סידרה זו יכולה לתת דחיפה רבה לתהליך זה. שהוא חיוני לעתיד המדינה.

יתכן כי נכדיו של מישל צועקים עכשיו בגין־בגין בקריית־חמש, שש או שבע. אני מקווה שניניו יחזרו לכור־מחצבתם. אם יפסיקו להתנכר למהותם ולמוצאם, הם יוכלו למלא את התפקיד הלאומי שהטבע ייעד להם בהשתלבות ישראל במרחב שאליו היא שייכת.

עור אווז

במשך שנים רבות בילבלו את מוחנו בטענה כי יש תרופה אחת לכל חוליי המדינה: שיטת הבחירות האיזוריות.

את הרעיון המציא דויד בן־גוריון. עם־ישראל מנע ממנו שוב ושוב רוב מוחלט בכנסת. בן־גוריון רצה להתחכם ולהשיג את הרוב המוחלט באמצעות טכסיס — הנהגתה של שיטת־הבחירות, שתבטיח למיפלגתו, שהיא מיעוט בציבור, רוב בכנסת. הוא לא היה טיפש.

אבל נמצאו טיפשים רבים, שהתייחסו לטענה זו ברצינות. בכל הזדמנות, בכל משבר, הם הציעו את תרופה־הפלא: שיטת־הבחירות האישית. אין מחלה חברתית — מסרטן פוליטי ועד לשחפת סוציאלית — שתרופה זו לא היתה יכולה, לדעתם, לרפאה. זה היה עיקר האמונה של ד"ש.

בימים האחרונים שתקו קולות אלה. ובצדק.

בבריטניה נערכו בחירות, שהסתיימו בניצחון מוחץ של מארגרט תאצ'ר. ניצחון זה לא בא לה בקלפי. להיפך, שם לא השיגה אף 50% של קולות הבוחרים. הרוב המוחץ שלה בפרלמנט נבע מעוברה, שלא היה לה שום קשר עם רצון הבוחרים. הקולות של יריביה התחלקו כך, שרבים מהם לא יכלו להגיע לשום ייצוג בפרלמנט, על פי השיטה הבריטית.

הדוגמה המדהימה ביותר ניתנה על־ידי הרשימה המשותפת של הסוציאל־דמוקרטים והליברלים. הם השיגו כרבע מקולות הבוחרים בקלפי, אך רק 23 מושבים בפרלמנט, שמיספר חבריו מגיע ל־650! שהם, כלומר, 3.5%.

קשה להעלות על הדעת שיטה מעוותת יותר, המתיימרת לייצג את הדמוקרטיה המובהקת ביותר. אך גם שיטות אחרות, דמוקרטיות יותר, נושאות בחובן תחבולה כלשהי, שבה מגן המימסד הקיים על עצמו מפני רצון הבוחרים. מיספר התחבולות כימעט כמיספר הארצות.

אורי אבנרי

יקן איטי

אחת השיטות הסבירות ביותר היא הגרמנית. כל אזרח מצביע פעמיים: פעם עבור נציג מקומי, פעם עבור רשימה ארצית. אחרי שנקבע מי המנצחים המקומיים, מתחלקים המושבים הנותרים בפרלמנט כך שבסופו של דבר כל מיפלגה מקבלת בדיוק את הייצוג המגיע לה, לפי הבחירה הארצית. כך יכול מישהו לבחור במועמד מקומי הנראה לו, גם כשהוא שייך למיפלגה שונה, מבלי לגרוע מן הייצוג של המיפלגה שהוא רוגל בה.

גם בשיטה סבירה זו יש תחבולה: אחוז־חסימה פנטסטי של 5%. הירוקים שברו עתה את המחסום הזה.

אשר לגברת תאצ'ר, היא גורמת לי עור־אווז, בדיוק כמו הגברת גולדה מאיר. כדי שלא תחשובנה מי שתחשובנה שאני חזיר שוביניסטי גברי, אני ממהר להוסיף שיש הרבה מנהיגים ממין זכר בעולם ובארץ המעוררים בי תגובה דומה.

דמוקרטיה ירוקה

פטרה קלי, מראשי „הירוקים" בגרמניה, תשושה. אין היא מתפנה לתפקידים שהיא צריכה להתמסר להם.

היא סיפרה לאחד העיתונאים כי לא מכבר ישבה כל הסיעה הפרלמנטרית של הירוקים במשך חצי יום, עד השעה 11 בלילה, ודנה בתלונותיהם של הומו־סכסואלים, חברי מיפלגתם, שטענו בלהט שהם אינם באים לידי ביטוי הולם בה.

הירוקים הם מיפלגה הנאבקת בכל השטחים. הם רואים את התפקיד העיקרי שלהם, בשעה זו, במניעת הצבתם של טילים גרעיניים אמריקאיים על אדמת גרמניה. הם חוששים, בצדק רב, שאם תפרוץ מילחמת־עולם חדשה, תהיה גרמניה שדה־הקרב הראשון. הסובייטים יפציצו את אדמת גרמניה בטילים גרעיניים, כדי להשמיד את הטילים האמריקאיים המוצבים בה, והאמריקאים ישיבו להם כגמולם. ינצח מי שינצח — גרמניה תהיה למידבר.

(זה כבר קרה פעם לגרמניה. לפני 350 שנה במילחמת שלושים־השנה, לחמו כל המעצמות האירופיות על אדמת גרמניה. במשך דור שלם לחמו הכל בכל, החזיתות השתנו והבריתות התחלפו. המאבק היה על דת והגמוניה בעולם, נושאים שנגעו לגרמניה רק בעקיפין. אך בתום המילחמה היתה גרמניה כולה שדה־חורבות, ושני שלישים של העם הגרמני ניספו בשואה).

הירוקים עוסקים גם בנושאים רבים אחרים. הם פיתחו מערכה גדולה ומוצלחת למניעת מיפקד־האוכלוסין, מוחים נגד ההתערבות האמריקאית בניקאראגואה ומתנגדים לגיוסי־חובה של נשים לצבא.

אם כן, מה הבעייה? הבעייה היא שמרוב מאבקים, אין הירוקים מתפנים למאבק העיקרי שלהם.

מדוע, בעצם? מיפלגה שגייסה יותר משני מיליון בוחרים, והנהנית על־פי חוק מימון־המיפלגות מהקצבה נדיבה מקופת־המדינה, יכולה להקים מנגנון, להרכיב ועדות־מישנה לטיפול בכל בעייה לחוד, להתארגן ולהתייעל.

אבל הירוקים אינם מסוגלים לכך.

כי הירוקים מתנגדים למנגנון, למנהיגים, לוועדות, להאצלת סמכויות. אצל הירוקים, הכלל הוא: הכל מחליטים על הכל, אחרי שהכל דיברו על הכל. כל החלטה מתקבלת במליאה, וכל נושא — גדול עד קטן, ועד קטן מאד — מוכרע בהצבעה כללית של הפורום הרחב ביותר, אחרי דיון ממצה שבו יכול כל אחד מהנוכחים לדבר ככל העולה על רוחו.

זה מאוד נחמד, אבל זה מונע כל פעולה יעילה. פשוט אי־אפשר לגוף גדול, רב־תפקידים, להתנהל כמו חברת־נוער בקיבוץ.

כאשר עולה נושא כלשהו — למשל, מי ידבר מחר בישיבת הפרלמנט על גיוס־הנשים — מתכנסת כל הסיעה ומתווכחת על כך. יש, כמובן, חילוקי־דיעות חריפים. כמו בכל חברה, יש אמביציות אישיות, יש אינטרסים של פלגים, יש דיעות קיצוניות יותר ומתונות יותר. כל זה מובא לדיון כללי, תוך התקפות הדדיות חריפות, התפרצויות־בכי והטחת האשמות.

הירוקים מתנגדים גם לסודיות. לדעתם, הדמוקרטיה מחייבת שכל הדיונים יתנהלו בפומבי. כתוצאה מכך מוזמנת הטלוויזיה לכל הישיבות האלה. הצוותות מצלמים בהנאה רבה את ההשמצות, התקפות־הבכי וההתנצחויות. המוני גרמניה יושבים בכורסותיהם, מסתכלים ונהנים. „הירוקים הם ההצגה הטובה ביותר בעיר", אמר בשימחה אחד משונאיהם המושבעים ביותר.

גישה זו של דמוקרטיה טוטאלית, במהדורתה הנאיבית ביותר, אופיינית כיום למיטב הנוער בכל העולם, וגם בישראל, ובייחוד בחוג השמאל. זהו דור שמאס ברוגמה הסובייטית, במורשה הסטאליניסטית (שהיא, למען האמת, גם המורשה הלניניסטית והמורשה הטרוצקיסטית), ב„ריכוזיות דמוקרטית" שאינה אלא מסווה לדיקטטורה. כל דבר שנודף ממנו ריח של „הוועד המרכזי" מחליא אותו. ובצדק.

הצרה היא, לדעתי, שרבים הגיעו מקיצוניות אחת לשניה, מדיקטטורה בולשביקית לאנארכיה מוחלטת. זה יפה. זה מושך. זה שובה את הלב. זה רומנטי. אפשר לכתוב על זה שירים. אבל זה גורר על בעליו תוסר־יכולת ניצחי. פשוט אי־אפשר להקים בצורה זו כוח פוליטי של ממש ולפעול ברצינות לשינוי פני החברה, ולנהל כך מאבק שיטתי ורצוף להקמת מישטר חדש.

אני מקווה שהירוקים יתבגרו וימצאו את שביל־הזהב, פשרה סבירה בין דמוקרטיה מירבית ואירגון יעיל. אחרת לא יהיו אלא אפיזודה חולפת, כמו תנועות רבות אצלנו, וגרמניה תמשיך להתנהל בידי מי שמנהל אותה כעת, עד למילחמה הבאה.

אילו היה חדאד

לידידי אדם קלר, האיש המשתתף בכל ההפגנות, התולה את כל הכרזות והמחתים על כל העצומות, יש שאלה מעניינת.

מה היה קורה לסער חדאד — הוא שואל — אילו נולד כמה קילומטרים מדרום לעיירת־מולדתו, בצד הישראלי של הגבול? חדאד הוא ערבי נוצרי, המשתייך לכת המארונית. אין שום הבדל בינו ובין המארונים שגרו בכפר בירעם, בשטח ישראל.

הגבול בין בירעם ובין העיירה של חדאד הוא מיקרי לגמרי. אין בו שום הגיון טופוגראפי. הוא נקבע באופן שרירותי אחרי מילחמת־העולם הראשונה על פי הסכם שבין הצרפתים, שליטי סוריה־לבנון של אז, והבריטים, שליטי פלסטינה־א"י. אילו היו הבריטים חזקים יותר, או עקשנים יותר, היה הגבול זז בכמה ילומטרים צפונה, וסער חדאד היה עתה אזרח ישראלי.

חדאד

הוא היה נושא תעודת־זהות ישראלית, ובה הציון: הלאום — נוצרי. מובן שלא היה מגיע לעולם לדרגה של רב־סרן בצה"ל. ליתר דיוק, הוא לא היה מגיע גם לדרגת טוראי. צה"ל אינו מגייס ערבים מארוניים, הנחשבים כגייס חמישי במדינה.

אילו קרה לכפר של חדאד מה שקרה לכפר המארוני בירעם, הוא היה היום פליט בכפר ערבי כלשהו בגליל. הוא היה פונה לבית־המישפט כדי לתבוע את החזרתו לכפרו, בית־המישפט היה פוסק כפי שהיא פוסק, והשילטונות היו מצפצפים. מנחם בגין היה מבטיח לו חגיגית, לפני עליית הליכוד לשילטון, להחזיר אותו ואת בני־כפרו לבתיהם. אך הוא היה שוכח הבטחה זו למחרת היום, בניגור לקודכס־הכבוד הפולני שהוא אמון עליו.

יתכן מאד שחדאד היה היום טבח במיסעדה ברחוב דיזינגוף. או שהיה מצליח יותר והופך קבלן־מישנה, שהיה מסיע פועלים מהגליל לעבודה במחצבה ליד חיפה.

יתכן מאוד שחדאד היה מגיב כפי שהגיבו ערבים־נוצריים רבים אחרים, בני דורו, שנולדו בגליל. הוא היה עובר באחד הלילות את הגבול ללבנון. שם היה מצטרף לאחד מאירגוני אש"ף — למשל החזית העממית לשיחרור פלסטין, שבראשו עומד הרופא הנוצרי ג'ורג' חבש. שם היה מגיע לדרגת רב־סרן. במילחמת־הלבנון היה נושא נשק נגד צה"ל והמיליציות הנוצריות, שבראשן היה עומד רב־סרן מארוני אחר.

למזלו של חדאד, כל זה לא קרה. הצרפתים לא ויתרו לבריטים. הגבול נקבע כפי שנקבע, ומייג'ר חדאד הוא פטריוט לבנוני, הלוחם בשרות ישראל למען גירוש כל הפליטים הפלסטיניים — וביניהם מארונים ונוצרים אחרים רבים — מאדמת לבנון.

אנשים

■ הח"כ הישראלי הראשון שהתראיין ברד־שבועון המיזרח ירושלמי אל פג'ר במהדורתו העברית היה דווקא ח"כ חרות **מאיר כהן־אבידוב**. כאשר שבת רעב ליד ביתו של ראש־הממשלה בא למקום העיתונאי **אבראהים עבד־אל־קאדר**, וביקש לראיין את כהן לעיתונו. כהן הסכים, ושאל אם קאדר רוצה לראיינו בערבית או בעברית. כתב אל פג'ר עמד על כך שהראיון יתנהל בעברית.

הכיר את וייצמן, דרש ממנו שיחנה את הרכב במקום אחר. „תוציא מפה את האוטו, אדוני," הוא קרא לעברו בועם. במקום עבר קלוד מלכה עוזרו של סגן־שר־החקלאות **מיכאל דקל** והתערב לטובת וייצמן. כשיצא שר־הביטחון־לשעבר מריכבו, שאל את מלכה: „איפה יושב הדוד?" מלכה הדריך אותו ללישכת השר.

■ סגן־שר־החקלאות השני **פסח** („פייסי") **גרופר** נפגש להיפגש עם סגן־שר־החקלאות דקל, כדי שיתפייס איתו ויחדש את שיתוף־הפעולה ביניהם בעניין ההתנחלויות בגדה. לוי ענה חד־משמעית למציעים: „**ליצחק שמיר** אני עוד יכול לומר שלום. אבל לדקל — גם זה לא."

■ לפני שהועבר המלונאי **חיים שיף** לבית־החולים איכילוב, אחרי שחש בליבו, שאל הרופא את הצוות במלון שבו הוא מתגורר, ממה סובל שיף. ענה אחד מהם: „ממחלת צ'ץ'."

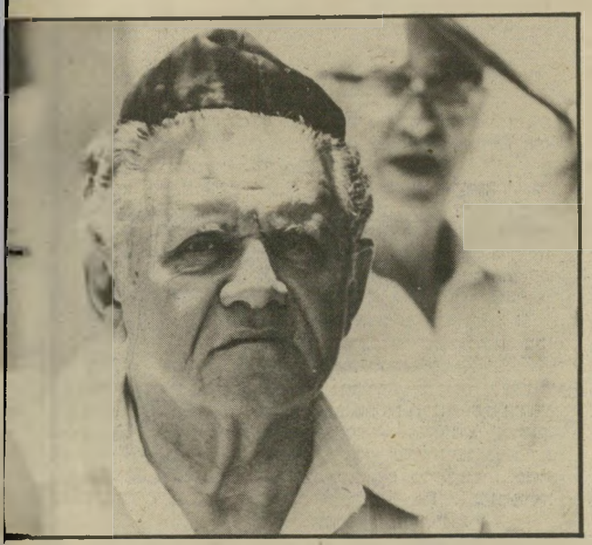
■ שר־התיירות **אברהם שריר** הרצה בהמועדון הכל־כלי והימי בחיפה, על הצד הכלכלי של ענף־התיירות. הוא סיפר על הקשיים במכירת המוצר ששמו תיירות, וכדוגמה הביא שר אחר: „אני יודע באיזה קשיים עצומים נאבק **גידעון פת** כדי להקל על הירידה הניכרת בייצוא התעשייתי. הוא עשה כל מה שביכולתו." בסוף ההרצאה ניגשו חלק מהנוכחים ללחוץ את ידו. אחד אמר: „זה נדיר ששר אחד מחמיא לשר שני, ביחוד אחרי כל מה שמתרחש במיפלגה הליברלית." אמר אחר: „חוכמה? נראה את שריר נותן קומפלימנט ל**יצחק מודעי**?" שריר לא איבד את עשתונותיו. „אני בהחלט מוכן. אני מאחל לידידי יצחק שימצא נפט בישראל."

■ הנהלת סניף הליברלים בתל־אביב התכנסה לדון בדרי־שת מועמד הליכוד לראשות עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'ץ'") **להט**, שהוא יבחר את המועמדים להיות חברי־המועצה. אחד הנוכחים פנה אליו בתואר „מר צ'ץ'." ענה לו ראש העירייה: „אין מר צ'ץ'. יש או צ'ץ' או מר להט."

■ בהמשך הדיון דרש **יהושע נהרי**, חבר־המועצה ויושב־ראש התאחדות־הסוחרים, שלא ועדת־מינויים תבחר בחברי־המועצה אלא שהם יבחרו בבחירות חשאיות. נהרי, שהוא בעל קפה־קונדיטוריה ברחוב דיזנגוף, חשש שבוועדת מינויים יקטנו סיכוייו להיות חבר־מועצה קדנציה נוספת. ח"כ **צבי רנר** קרא לעברו: „נהרי, אתה שתית איתי המון קפה והסברת לי שאתה לא רוצה בחירות חשאיות, שאתה רוצה ועדות. ופיתאום הכל השתנה!" התערב מנכ"ל מישרד־התיירות **רפי סרבר**: „הוא היה שיכור מהקפה."

■ מישרד־התיירות הוא בין מממני הרכבל החדש בחיפה. אך כאשר קיבל מנכ"ל המישרד, פרבר, הזמנה לטקס הנחת אבן־הפינה, הוא גילה ששמו של המישרד נעדר. הוא טילפן במהירות ללישכת ראש־העירייה **אריה גוראל** ואיים שאם שם המשרד לא יוזכר — לא יהיה רכבל לחיפה. הובטח לו

מה מאחל אברהם שריר ליצחק מודעי, מאיזו מחלה סובל חיים שיף וכיצד הפכה חיפה מאדומה לכחולה

חיים צדוק בא באיחור לטקס האזכרה לחיים ארלו־זורוב. שר־המשפטים לשעבר (למעלה) נאלץ לעמוד מחוץ לרחבת המכובדים, שסומנה בחבל שהקיף את רחבת הקבר. סמוך לקבר ניצבה בתו של ארלוזורוב, נאווה, שבאה למקום כחצי שעה לפני תחילת הטקס. מרוב צפיפות הוצב עמוד־הרמקול על מצבה אחרת. למקום באו יצחק בן־אהרון, משה זנבר וראשי המיפלגה הנוכחיים. כולם הניחו כיפות על ראשיהם.

חיים ארלוזורוב זכה לעדנה ביום השנה ה־50 למותו. קשישים מופלגים באו להשתתף באזכרה שנערכה ליד קיברו, בבית־הקברות הישן שברחוב טרומפלדור במרכז תל־אביב. אחת מהן (למעלה) אף ביקשה להנציח במצלמתה את הקבר. העומד בימים אלה במרכז עניינה של ועדת־חקירה ממלכתית. במקום נערך טקס קצר, שבו נאמו יושב־ראש מיפלגת־העבודה שימעון פרס (למטה משמאל) ומזכיר מועצת פועלי תל־אביב, ח"כ העבודה ומועמדה לראשות עיריית תל־אביב דב בן־מאיר (למטה במרכז). המקום ליד הקבר היה צר מלהכיל את המכובדים, וותיקי תנועת־העבודה שבאו לשם, כיוסף אלמוגי (למטה מימין). כשרצה פרס לנאום, הוא נאלץ להגיע למיקרופון תוך שימוש במרפקיו.

החיפאי הבטיח לקנות השבוע את גליון העיתון המופיע בירושלים.

■ יום לפני אישפוזו אירח סגן־ראש־הממשלה ושר־החק־לאות **שימחה ארליך** את **עזר וייצמן** במישרדו שבקריה ב־תל־אביב. וייצמן בא למקום במכונית פונטיאק נהוגה בידי נהג, וביקש להחנות את הרכב במקום המיועד לרכב השר וראשי־המישרד. השומר, שלא עם נציגי המועצה האיזורית אלונה, חברי מישקי חרות־בית"ר, שבאו לשטוח בפניו את בעיותיהם כמגדלי־ענבים. גרו־פר הציע להם הצעות שונות אך לא לפני שפתח: „איתכם אני יכול לדבר חופשי, כי אתם חרותניקים. אצלי במיפלגה אני לא יכול לדבר. שם אוכלים האחד את השני."

■ פעילים בחרות הציעו לשר־הבינוי־והשיכון **דויד לוי**

אהרונה דיין

מושיטה את כף ידה השמאלית לעבר עדשת מצלמת צלמת .העולם הזה" כדי להפריע לה בעבודתה. אהרונה, גרושתו של אסי דיין ומוותיקות עובדי הטלוויזיה הישראלית, באה באיחור רב למסיבה דרומית לחוף חדרה והופתעה שהצלמת קלטה אותה בעדשה מייד בהיכנסה. אחר־כך התרצתה, השתלבה בין החוגגים, ולא התנגדה עוד לצילומי הצלמת.

שהעניין יסודר. כשהוא בא לטקס שוב מצא ששם מישרד־התיירות לא מוזכר בפירסומים. פרבר חיפש דרך לנקום את ניקמתו בראשי העיר. הוא הבחין שבמקום מתנופפים דגלי חיפה בצבע כחול לצד דיגלי המדינה. פרבר, איש חיפה לשעבר, פתח את דבריו כך: „כשעזבתי את חיפה היא היתה אדומה. עכשיו אני שמח לחזור לחיפה הכחולה. אחר־כך סיפר פרבר שכאשר הוא היה סטודנט בטכניון ומזכיר חטיבת הליב־רלים בעיר, הוא הוציא חוברת בשם חיפה הכחולה.

■ הוועד המנהל של רשות השידור רן בתיכנון הטלוויזיה הוא רוצה שתוכניתו של **יעקב אחימאיר** תשודר מדי שבוע עיים ענה: „פרט למרואיין ולאישתו של אחימאיר לא מצאתי מישהו שמתעניין בתוכ־נית."

■ לפני חברי ועדת־הכנסת עמד לדיון עניין ההצבעה על בחירת **שרה דורון** כשר. אמר סגן־יושב־ראש־הכנסת **משה שחל**: „שרה, כמו שרה, היתה לה ערנה."

■ בדיון בוועדת־החוקה הרחיק ח"כ הליברלים **יצחק ברמן** עד לחו"ל, כדי להדגים שגם מעבר לים האינפלציה היא גדולה. הוא סיפר שבצעירותו הוא היה מורה לעברית ונשאר באנגליה עוד יומיים לראות מקרוב את השיטה הבריטית. חברים אירגנו למענו הצטרפות ליום של מסע־בחירות עם מועמד השמרנים הד"ר **רודם בויסון**, שאחר־כך מונה כשר לענייני סוציאליים בממשלתה החדשה של **מרגא־רט תאצ'ר**. המועמד השמרני ניצל את קליינר. הוא לקח אותו לרובע שבו מתגוררים יהודים, והציג לאותו לפניהם כידידו האישי.

■ אחד הח"כים מהמפר"ל טען במיזנון הכנסת שמגע מיני הוא תענוג. כשביקשו ממנו הבהרה, ענה: „אילו היתה זו עבודה, היו נותנים את זה לערבים."

■ ח"כ העבודה **אבא אבן** נשאל מה דעתו על הסקרים שפורסמו לאחרונה, המנבאים הצלחה רבה בקלפי למיפלגתו. תשובתו: „מדבר סקר תרחק, כי סקר זה שקר." המראיין **איתן דנציג** היקשה עליו: „ומה תאמר על הסקרים שפורסמו ערב הבחירות האחרונות, בהם דווח שכמועמד לשר־החוץ אתה הכי־פופולארי?" אבן לא נשאר חייב: „יחסי לסקרים הוא סלקטיבי."

■ במסיבה שנערכה בראשון־לציון לרגל זכיית קבוצת מכבי המקומית בגביע המדינה בכדוריד, שאל המנחה **יאיר אלוני** מהטלוויזיה את ראש־העירייה **חנניה גיבש־טיין**, מה הוא עומד לתרום לקבוצה. ענה גיבשטיין: „אתה שנורר לא רע. אני מציע לך ג'וב של ממש. בוא לנהל את מחלקת־הספורט בעירייה."

■ באותה קבוצה משחקים שלושת בניו של שוער־העבר **יעקב חודרוב**. השלושה הם **עופר, אמיר ותמיר**, ש־העדיפו כדוריד על פני כדורגל.

■ הקבלן ואיש־העסקים **שמואל** („סם") **אולסינר** זכה במסיבה בתואר חדש. המנחה **מוטי גילעדי** כינה אותו אנקל סם משום שהוא תומך הקבוצה.

■ הידיעה עברה מפה לאוזן. הרופאים השובתים רעב בבית־חולים סורוקה בבאר־שבע התבשרו בשבת בצהריים ש־יושב־ראש מיפלגת־העבודה **שימעון פרס** עומד לבוא ולעודד אותם. הציפייה היתה רבה. כשעברו שלוש שעות והוא לא הופיע, טילפן מישהו לביתו ברמת־אביב. פרס ישן שנת־צהריים . אחרי שהבין מי מדבר טען שהוא לא התכוון כלל לבוא בשבת לבירת הנגב.

■ בבירת אוסטריה רוחשים כבוד רב לראש עיריית ירושלים **טדי קולק**. עיריית וינה הח־ליטה להציב שלט ליד הבניין שבו נולד קולק. על השלט יצויין שראש עיריית ירושלים התגורר שם בילדותו.

■ קולק מגלה נדיבות־לב רבה כלפי סגנו **יהושע מצא**, איש חרות. ראש העירייה הוזמן לכינוס של ראשי עיריות בשטוקהולם, העומד להתקיים החודש. מכיוון שהוא עסוק באותה התקופה, הוא ביקש מסגנו לצאת לאירוע ולייצג אותו.

בצלאל מיזרחי

מדגים בשתי ידיו כיצד מתגוננים אותם החפצים שלא יצלמו אותם. מיזרחי היה אורחו של משה פרנסיס, מבעלי המיסעדה „אולימפיה", שלבנו בכורו שי נערך השבוע טקס ברית־מילה בכפר המכביה. מיזרחי אמר שבניגוד לאחרים אין לו בעיה להצטלם.

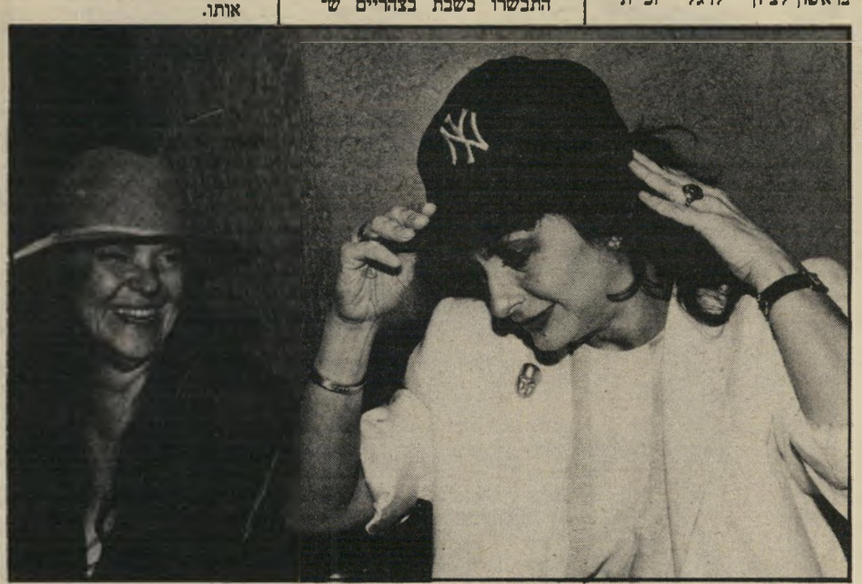
עירית פרנק

מיכאל ומתילדה. עירית, שלמרות זכה בנשיקות בשתי לחייה מהוריה. תיקוותה לא זכתה בפרס „אמי" על הופעתה בסרט האמריקאי שצולם בארץ „זיכרון אהבה", קיבלה נשיקות על תפקידה בסרט הישראלי המוקרן בימים אלה בארץ, „בחינות בגרות".

לחצי השנה הקרובה. אחד מחברי הוועד, **אהרון פאפו** הציע את צימצום תוכניות המלל והגדלת שעות תוכניות הבידור. בין השאר העלה רעיון שהתוכניות מבט שני ומוקד ישודרו לסירוגין מדי שבועיים ושתוכ־נית זה הזמן של **רם עברון** תשודר אחרי סרט המתח. ההצעה כמעט התקבלה, אך יושב ראש הוועד המנהל, **ראובן ירון** שינה את דעתו ברגע האחרון ולא תמך בהצעת פאפו. כאשר נשאל עורך־הדין התל־אביבי מדוע שינה ירון את דעתו הוא ענה: „חפש את ה (יוסף) **לפיד**", על משקל חפש את האישה.

■ כאשר נשאל פאפו מדוע בבריטניה. הוא לימד בבית־ספר ברובע סוהו בלונדון, ושם למדו בניהן של זוגות יהודיות. כאשר סיפר לילדים על פרשת היכרותם של **יצחק וריבקה** שאל ילד אחד: „ואם ריבקה לא תרצה אותו?" ענה אחר: „הוא היה נותן לה שילינג והיא היתה רוצה." היום מן הסתם, אמר ברמן, הילד היה נוקב במחיר גבוה בהרבה, וסיכם: „הנה ההוכחה עד כמה גדולה האינפלציה גם באנגליה."

■ שנים רצה ח"כ חרות **מיכאל קלינר** לראות מקרוב מערכת־בחירות בבריטניה. רק החודש זה התאפשר לו. הוא הוזמן ללונדון מטעם בונדס.

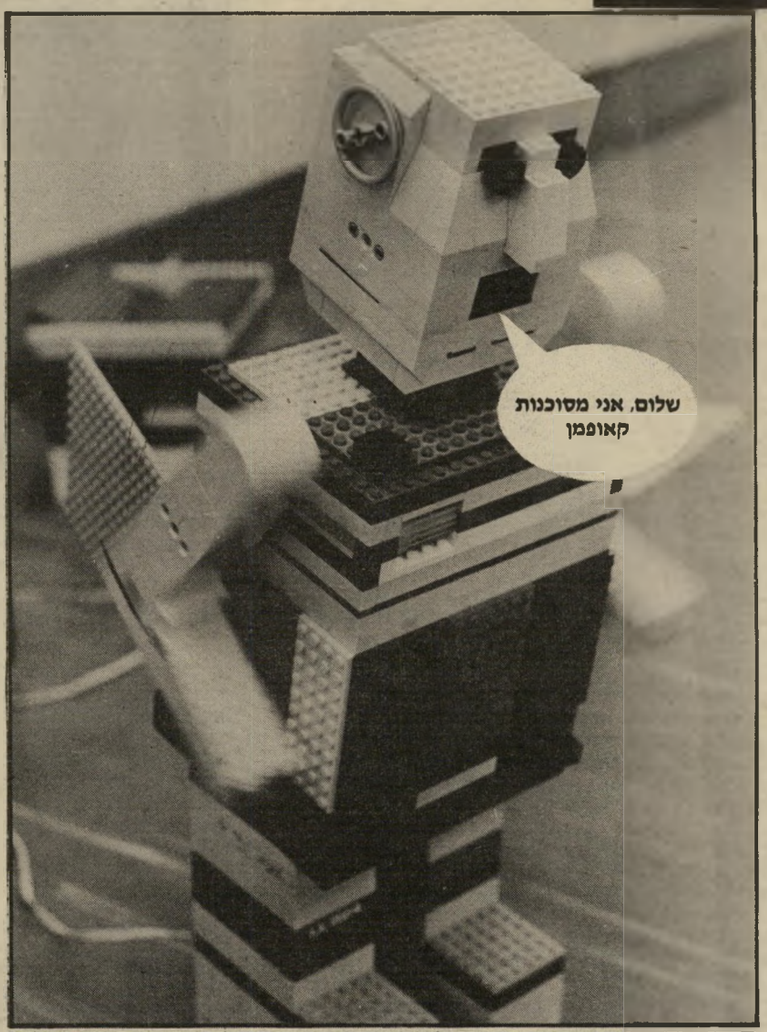

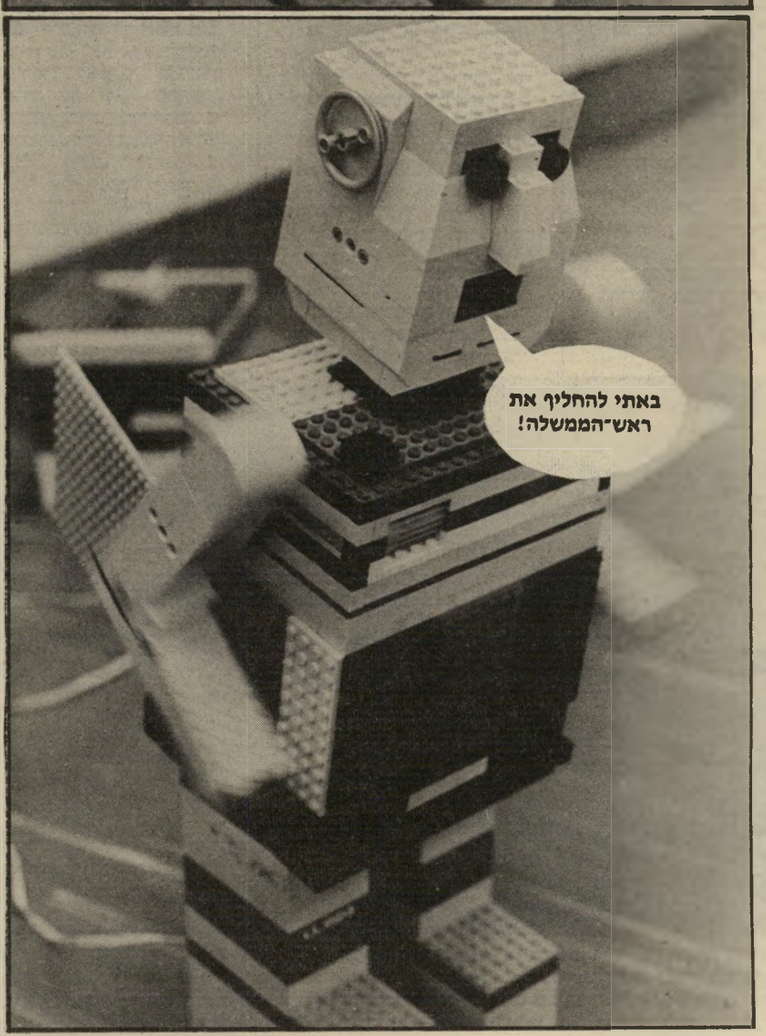
אליזבט אשלי

מיטיבה את הכובע שעל ראשה, אחרי שחברתה, השחקנית ג'רלדין פייג', העירה לה שהוא נוטה על צידו. אשלי ופייג' באו לארץ מברודוויי, כדי להעלות באמפיתיאטרון בפארק הירקון את ההצגה האנגלית „אנגס של אלוהים". לפני מסיבת העיתונאים שבה השתתפו, הן נסעו לטיול לחיפה. במהלך הטיול נזקקה אשלי לכובע, וכך הגיעה למסיבת־העיתונאים.

בלונים

מאת דניאלה שמי

רובוט של „לנו"

אנשים

מה מרגיז את בומה שביט ואת דידי מנוסי

פסוקי השבוע

● **השר ללא תיק אריק שרון**, על הרגלי הקריאה שלו: „אני לא קורא עיתונים. אשתי היא קצינת־העיתונות שלי. אני שואל אותה בבוקר: תוקפים? היא עונה: כן. ואני אומר: שימי אותם בצד."

● **הנ"ל**, על מימדי הביקורת הציבורית נגדו: „לפעמים אני שואל את עצמי: מנין יש לי הכוח לעמוד בכל זה?"

● **השר ללא תיק אריק שרון**, על הרגלי הקריאה שלו: „אני לא קורא עיתונים. אשתי היא קצינת־העיתונות שלי. אני שואל אותה בבוקר: תוקפים? היא עונה: כן. ואני אומר: שימי אותם בצד."

● **הנ"ל**, על מימדי הביקורת הציבורית נגדו: „לפעמים אני שואל את עצמי: מנין יש לי הכוח לעמוד בכל זה?"

● **הנ"ל**: „בכל שנות חיי לא קניתי כרטיס־פיס. אני לא סובל חיש־גרד־אותי, חיש־לקק־אותי, חיש־קפוץ־לי."

● **הרב מנחם הכהן**: „הקואליציה והאופוזיציה הסכימו ביניהן שלא לדבר עוד על החללים בוויכוח על מילחמת הלבנון, כי זה לא רלוונטי למילחמה."

זאב חפץ מחבק את הזמר־מלחין־תמלילן דני סנדרסון (משמאל). חפץ, לשעבר מנהל לישכת־העיתונות, חיבר עבור חברו סנדרסון, מילים לכמה שירים, ביניהם הלהיט „פיקשתי". עתה הם מתכוונים לצאת לארצות־הברית ולהקליט שם תקליט שלם על־פי תמלילי חפץ ומנגינות סנדרסון. חפץ היה בעבר מורה בחוג להיסטוריה באוניברסיטה תל־אביב, ומאז שעזב את לישכת־העיתונות כתב ספר העוסק בתיקשורת.

● **העיתונאי יואל מרקום**, על סגן־ראש־הממשלה, שימחה ארליך: „עד שלא אושפז השבוע עקב מה שרופאיו הגדירו כאירוע מוחי, לא ידענו מה גדולה חשיבותו של סגן ראש־הממשלה לרווחתה, שלומה ובעיקר להמשך שלמותה של הממשלה."

● **המחזאי יהושע סובול** בחותם: „עכשיו ברור איך קרה שאריק אמר למנחם) בגין שהבופור נכבש ללא קורבנות. פשוט מאוד — ארליך לא שיתף את אריק במידע."

● **הפרופסור יובל נאמן**, שר המדע: „אנחנו היום פראיירים בלבנון."

● **התעשיין אברהם („בומה") שביט**: „תסתכל סביבך ותראה מה אנחנו מייבאים: ריבות מבולגריה, צמיגים מיוגוסלביה, תחתונים מטאייוואן וניירטואלט אמריקאי. איזה ישבנים עדיינים יש לנו!"

● **הנ"ל**, באותו עניין: „כל פישר פותח את הפה וצורח שמקפחים את זכויות האורח שלו, לשים על הישבן תחתונים מטאייוואן."

● **הנ"ל**: „בכל שנות חיי לא קניתי כרטיס־פיס. אני לא סובל חיש־גרד־אותי, חיש־לקק־אותי, חיש־קפוץ־לי."

● **הרב מנחם הכהן**: „הקואליציה והאופוזיציה הסכימו ביניהן שלא לדבר עוד על החללים בוויכוח על מילחמת הלבנון, כי זה לא רלוונטי למילחמה."

● **המיסעדן אלי רזנן**, על אכזבתו מתמ"י: „הבטיחו לי להיות נספח באחת השגרירויות."

● **הרב ישראל אריאל**, על 200 אלף הדולר שנתנו לו עתה כפיצויים על ביתו בימית: „תראה, אני לא טיפלתי בפיצויים שלי ולא שוחחתי עם אף אחד במערכת, למרות שאני יושב בדירה טובה. נתנו לי את הכסף המלוכלך הזה, ואם היית אומר לי שאתה צריך אותו הייתי נותן לך, אבל יש לי עשר נפשות."

● **העיתונאי דידי מנוסי**, על 20 אלף דולר שיקבל רפי נלסון עבור גילוח זקנו לסירטון פירסומת: „מתוך קינאה מרה / חילקתי ויצא / שדולר לשערה / מחיר בכלל לא רע."

● **העיתונאית זיוה יריב**, על ריבוי סיפרי־הביוש בשבוע הספר: „איך הפכנו תוך 35 שנה מעם הספר לעם הסירו"

● **ח"כ העבודה יצחק רבין**, על חברו למיפלגה: „אני לא רואה בויסי שריד פרטנר לוויכוח."

אך ורק בחנויות המובחרות. LACOSTE
FRANCE

תל אביב-יפו אופנת בכר — אלנבי 34. הום — אלנבי 31. אופנת סגל — העליה 10. אופנת צמרת — העליה 7. סוסייטי שופ — ה' באייר 20 — ככר המדינה. קלדרון קמפינג — אלנבי 128. מצקין — דיזנגוף 101. דוגלה ספורט — ה' באייר 4 — ככר המדינה. לאווס — אבן גבירול 24. גים — אופנהיימר 13 — נוה אביבים. טופ — דיזנגוף 116. לה בון טון — דיזנגוף סנטר. סל הספורט של מיקי ברקוביץ' — דיזנגיף 126. זיקו — שד' ירושלים 67 — יפו. מזן — שד' ירושלים 48 — יפו. **ירושלים** רוברטו — יפו 75. ספורט הוד — יפו 59. אולימפיה ספורט — פינס 5. ג'ינס לי — בן הלל 7. **חיפה** מון סניור — הרצל 48. קורץ יהלומי — שד' הנשיא 129. מן — הרצל 27. סופר ספורט — מרכז מסחרי דניה א'. **באר שבע** ולנטינו — ההסתדרות 73. **דימונה** ולנטינו — הערבה 34. **אשדוד** ברודריס — מרכז מסחרי ד'. **יהוד** ספורט לי — קיבוץ גלויות 38. **חדרה** צימרמן — הרברט סמואל 64. **נתניה** ולנטינו — שער הגיא 5. **הרצליה** אופנת שטיינר — סוקולוב 47. **כפר שמריהו** אדם וחווה — מרכז מסחרי. **כפר סבא** שום את שרף — וייצמן 72. **עפולה** ולנטינו — ככר העצמאות 7. **נהריה** ולנטינו — ככר העיריה. **עכו** ולנטינו — בן עמי 24. **רמת גן** אחים טוויג — ביאליק 36. ספורט ויסוקר — ביאליק 19. ג'ינס לי — ביאליק 28. ג'ינס לי — ארלוזורוב 1. **גבעתיים** טופ ג'ינס — וייצמן 23. **חולון** לואי — סוקולוב 89. ולנטינו — סוקולוב 88. אופנת ווייס — סוקולוב 61. **רמת השרון** ריצ'רד — סוקולוב 62. מאצי — סוקולוב 35. **פתח תקוה** אחים טוויג — מוהליבר 5. **קיראון** ספורט דולק — מרכז מסחרי. **ראשון לציון** סלומון — הרצל 77. ג'ינס לי — רוטשילד 58. **בת-ים** הלבשת ווגס — רוטשילד 27

יבואן בלעדי: פנטא טקסטיל בע"מ טל. 03-658964

טעם מהשמיים
גלידת קיווי־ערמונים
גלידת שמנת אמיתית
בתוספת פרי הקיווי
וערמונים מסוכרים.
להשיג בכל חנויות הגלידה
וברשתות השיווק.
סנוקרסט
גלידות איכות.

מרים בנימיני

מזל החודש: סרטן — תחזית שנתית

השנתיים שחלפו לא היו קלות לבני מזל סרטן. כוכב סטורן נכנס למזל מאזניים באוקטובר 1980, ויצר זווית דיסהרמונית למזל סרטן. מאחר שהוא שהה בבית הרביעי, שמסמל את הבית, המישפחה והאב, תחום זה היה רגיש במיוחד באותה תקופה.

לכן רבים מבני המזל חשו על בשרם את הקשיים.

כל מה שהיה קשור למקום המגורים, לחיי המישפחה, להורים מבוגרים או אפילו לירושות, היווה בעיה באותה התקופה.

מי שניסה למכור דירה, התקשה למצוא לה קונה, מי שבכל זאת הצליח בכך, סבל לאחר מכן במעבר לדירתו החדשה.

בקרב המישפחה הורגש מתח רב. לא מעט סיכסוכים, אי־הבנות ומריבות פרצו בשנתיים אלה.

רבים מבני המזל נאלצו להקדיש זמן רב לטיפול בהורים מבוגרים ולעוזדם.

בנובמבר 1982 עזב כוכב סטורן את בית הרביעי (מזל מאזניים) ונכנס למזל עקרב. בני מזל סרטן חשו בהקלה עצומה, אלא שלא כל־כך מהר מצליחים להיפטר מהשפעתו הקשה של כוכב זה.

במחצית פברואר הוא „שינה" את כיוונו והתחיל בנסיגה – לכן, תחת להמשיך לנוע במזל עקרב, הוא חזר למזל מאזניים בשבוע הראשון של מאי 1983.

עד יולי הוא ימשיך לטייל במעלות האחרונות של מזל מאזניים, ויקשה בעיקר על אותם שנולדו בסוף מזל סרטן. אולם מיולי הוא שוב „יתיישר", ולקראת סוף אוגוסט הוא יכנס בחזרה למזל עקרב – והפעם הוא ישאר שם עד סוף 1985.

כוכבים נוספים שהשפיעו וישפיעו על מזל סרטן הם אוראנוס ויופיטר.

אוראנוס, שאופיו הפכפך, מרדני ומפתיע, מסתובב בבית השישי במזל קשת. הבית השישי אחראי על העבודה ועל המחלות. בעיקר אותן הקשורות במעיים, בבירכיים ובגב.

במה שקשור לעבודה, אוראנוס גרם לבני המזל לשנות את מקום עבודתם, ובכלל – את גישתם לעבודה. סרטנים רבים החליפו מקום עבודה והעזו לבצע צעדים שקודם לכן נראו כל־כך נועזים ומהפכניים, שהם לא האמינו שיוכלו להסתכן בהם.

אולם כל מי שהעיז ועשה, לא התחרט על כך – מכיוון שאוראנוס הוא כוכב האחראי על מחשבה מקורית ונועזת. הדמיון הרב שקיים אצל הסרטנים קיבל דחיפה נוספת מאוראנוס, וכך העזו בני המזל להגשים חלומות כמוסים, שקודם לכן חלמו עליהם רק בינם לבין עצמם.

יופיטר, שמביא עימו את השפע, עזר להם ואיפשר להם להצליח במשימות שלקחו על עצמם.

מבחינה בריאותית, יתכן שאוראנוס

היקשה על בני המזל, ולא פעם הם חשו שבריאותם אינה כתמיד. לעומת זאת יופיטר, שמדרכו לתת הכל בשפע, מאפשר להם להוסיף על מישקלם, ולכן השנה הם נוטים יותר מבכל שנה אחרת לה־ שמנה. וחשוב שישמרו על המישקל, גם אם האוכל טעים להם – שהרי כל אחד יודע שבמזל זה הנטיה להוסיף על המישקל בולטת במיוחד.

אם כן, מה צופה להם שנת 1983, או מה שעוד נותר ממנה?

מגורים

כאמור, שטח זה היה בעייתי בשנתיים האחרונות, אך מיולי שוב יוכלו בני המזל לקנות דירות, לשכור לשפץ או להחליף – כל אחד ותוכניתו. מה שלא הצליח במשך שנתיים, ילך השנה בקלות, לכן אל חשש: כל יוזמה תזכה בהצלחה.

אהבה

בתחום זה עליהם להיות זהירים, מכיוון שבבית החמישי (עקרב), הקשור באהבות קלילות ובלתי־מחייבות, ישהה סטורן, והוא לא יאפשר לשחק בבני־זוג, או לרחף מאהוב אחד למשנהו.

הבית השביעי, בית הנישואים (גדי), יהיה משוחרר מהשפעות קשות, וזה צריך לתת לבני המזל רעיונות בדבר קשרים רציניים יותר ומחייבים יותר, שמטיבעם הם בעלי טווח ארוך ולא נגמרים בן לילה.

כספים

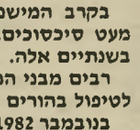
תחום זה עלול להיות מעט בעייתי, מכיוון שסטורן מקרין זוויות קשות כלפי הבית השני – הוא בית הכספים. חלק מבני המזל ירגישו על בשרם שהמצב הכלכלי אינו קל. והם יתקשו לממש עיסקות שקשורות אך ורק בהצלחה כספית. אך מי שיכין היטב ויתכנן כל צעד, עשוי להצליח בכל זאת – בקצב איטי, אך בטוח.

עבודה

כפי שהוזכר, בתחום זה יהיו הפתעות רבות. חלק מבני המזל ירצו לשנות את מקום העבודה, אולם הרצון שתמיד נשאר בגדר חלום יהפך הפעם למציאותי, והם ימצאו את עצמם במקום חדש ומבטיח.

יחסים עם ידידים עלולים לעלות על שירטון, לכן רצוי שבני המזל יקדישו יותר זמן לידידים וקרובים, כדי לשמור על הקשרים שעלולים להתערער בימים אלה.

בחודשים הקרובים חייבים בני מזל סרטן להיזהר מאהבות קלילות ובלתי־מחייבות

הדגש יהיה השבוע על עניינים שקשורים לבית ולמישפחה. הבית דורש כמה תיקונים ושיפוצים, לא תהיה ברירה אלא להוציא כספים בתחום זה. במישפחה יורגש מתח, ביחוד כשמדובר על הורים שדורשים יותר מכפי שאתם מוכנים לתת, ומעורדים רוגז בהתערבותם בחייכם. מיכתב מחו"ל יגרום שימחה עצומה. יתכן שתצטרכו לתכנן את נסיעתכם הקרובה לשם. התחום הרומנטי יהיה מאוד מעודד.

* * *

העניינים הכספיים יתחילו להשתפר השבוע. סכום כסף שתקבלו יעזור לכם לשקם את עצמכם. גם כדאי לבדוק מחדש את הכספים המושק־ עים בתוכניות שונות – יתכן שכעת הגיע הזמן לשנות אותן. לקראת תחילת השבוע הבא מצב־הרוח יהיה טוב במיוחד, בגלל חוויה רומנטית מרגשת, שא־ תם עומדים לעבור.

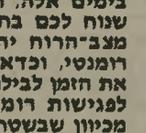
נסיעות וטיולים יעסיקו אתכם בתקופה המתקרבת. להרבות בשהייה מחוץ לבית.

* * *

השבוע תרגישו שהמרץ שב אליכם ויש לכם יותר כוח לקחת על עצמכם משימות חדשות. מי שעובד בעבודה שיגרתית וכבר נמאס לו להמ־ שיך בה, יוכל לקחת לעצמו חופשה בת יום או יומיים. התוצאות עשויות להפתיע. צפו־ יות פגישות מוזרות ואפילו מרגשות. בנות תאומים שעדיין אינן נשואות: כדאי שתת־ כוננה לשמוע הצעות־נישואין. אין ספק שהשבוע ההצעות תהיינה רציניות ביותר.

עדיין מרגישים חולשה ועייפות, אך לעומת השבועות האחרונים המצב יותר קל – ובכל זאת חשוב שלא תקחו על עצמכם תח־ חייבויות חדשות, ותק־ פידו על שינה ומנוחה. בעניינים כספיים תהיו מופתעים לטובה: מצב־ כם הכספי טוב מכפי שחשבתם. גם בענייני רכוש יגיעו בשורות טו־ בות. תוך זמן אתם עומדים לשפר את תנאי המגורים שלכם. לקראת סוף השבוע רצוי לארגן נסיעה מישפחתית ולבקר קרובים.

* * *

אל תקחו על עצמכם משימות חדשות בימים אלה, ונסו להיפגש עם אנשים שנוח לכם בחברתם. מצב־הרוח יהיה די רומנטי, וכדאי לנצל את הזמן לבילויים או לפגישות רומנטיות. מכיוון שבשטח־האה־ בה פשוט ילך לכם, כדאי שתעיזו לבצע את הדיעיונות המשע־ שעים שיש לכם ותכינו לבני־הזוג הפ־ תעה מהסוג שאתם מכירים. בעניינים מקצועיים אתם עומדים לפני קידום.

* * *

בתקופה הנוכחית חשוב שתקדישו זמן ומחשבה לתחום המיקצועי. כל מה שחשבתם לשנות – תוכלו לבצע כעת. אם יש התנגדות סביבכם, תוכלו להילחם על רע־ יונותיכם. אתם תצאו מנצחים. רצוי לא להתייעץ עם אף אחד, ובמיוחד לא עם בני־ המישפחה – דווקא אלה יטעו אתכם. אם כי לא בכוונה רעה. הימים הרביעי והחמישי יהיו מעיפים. פגישות רומנטיות רצוי לשמור בסוד.

השבוע תצטרכו להתארגן מחדש ולתכנן תוכניות לעתיד הקרוב. בשטח העבודה העניינים מבולבלים. אתם חייבים להחליט בהקדם אם לעזוב את העבודה או להישאר, לפי התנאים שאתם תכתיבו. רצוי לשנות מקום עבודה, תוכלו להשיג הטבה בתנאי־ השכר. שיחה חשובה שנדחתה, כדאי לקיים השבוע עד יום הח־ מישי. אם לא הספקתם עד אותו היום, רצוי שתדחו אותה לשבוע הבא.

* * *

אתם צריכים להיות מאוד זהירים בענייני־כספים. כמעט כל רעיון שתחשבו עליו, ייראה מוצלח – אך יתברר כמוטעה. רצוי שתטפלו בעניינים אחרים ובענייני־כס־ פים אל תבצעו שי־ נויים. נסיעה לחו"ל תוכלו לתכנן כעת, אם אתם דואגים שמא כספכם לא יספיק – תוכלו לחסוך לכם את הדאגה, מכיוון שיהיו לכם כמה הפתעות נעימות בתחום זה. סיכסוכים שהיו עם בן־הזוג אפשר לתקן.

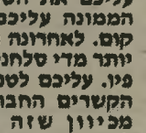

* * *

השבוע יהיו לכם כמה התלבטויות. בתחום המישפחתי עדיין מורגש מתח וחוסר־הסכמה עם בן־ הזוג. עלול להתעורר ויכוח נוסף, בגלל נסי־ עה לחו"ל שאתם רו־ צים לבצע. ייוקים ב־ מזלקשת ממש חייבים לארגן לעצמם נסיעה, כי כך סוף־סוף הם יוכלו לפגוש את בן או בת הזוג שחיפשו. לה־ צעות עבודה שתקבלו השבוע רצוי לא לענות מייד. עדיין לא תוכלו לראות את החסרונות שבהצעה זו.

השבוע תוכלו סוף־סוף לקבל פיצוי על העבודה הקשה שהיתה לכם לאחרונה. תתכוננו לקבל הצעה מעניינת: מדובר על תפקיד חדש בעבודה. ברגע הראשון זה לא ימשוך, אולם מאוחר יותר יתברר שזה כדאי. בענייני בריאות תצטרכו להשגיח על עצמכם. הפעם אתם רגישים להצטננויות ולכאבי־גרון, למרות הימים החמים והקיץ. מבחינה רומנטית יהיה טוב. תשובה שתכיתם לה – חיובית.

* * *

סיכסוכים בעבודה עלולים להקשות עליכם את השבוע. רצוי שתעמידו את הממונה עליכם במ־ קום. לאחרונה הייתם יותר מדי סלחנים כל־ פיו. עליכם לטפח את הקשרים החברתיים, מכיוון שזה עשוי לקדם אתכם בעקיפין בעבודה. מבחינה רו־ מנטית תהיו כל־כך מושכים, שאף אחד לא יוכל להתעלם מכם. כדאי לנצל היטב את התקופה. בענייני כספים רצויה זהירות מירבית.

* * *

היומיים הראשונים של השבוע יתחילו במצב־רוח הטוב ביחוד לאותם שעדיין מחפשים את האהבה. תוכלו להצליח. להק־ סים ולמשוך את מי שתרצו. הורים במזל דגים יצטרכו להקדיש זמן רב לילדים בימים הראשון והשני. בקרוב אתם אמורים לקבל סכום כסף או לחת־ בשר על קבלתו בק־ רוב. כדאי שתפסכו ולא תתפתו לרכוש חפצים שלהם איננכם זקוקים במיוחד. זהירות! רגישות בגב.

מכתבים

אסוציאציות כוזבות

ב.נדון" (.העולם הזה" 2386) ניתח אורי אבנרי את כישלון תנועות־השלום ביש־ראל. לדעת הקורא, לא קיי־מת כלל תנועה כזו.

אורי אבנרי מרבה להשתמש בביטוי „תנועת־השלום", ובכך הוא חוטא לאמת — בדיוק כמו האנשים שאותם הוא תוקף במדורו יומן אישי. כי אין דבר כזה כלל, וכל האסוציאציות לארצות־הברית ולאירופה, המתעו־ררות על־ידי שימוש כזה בהקשר ישראלי, הן כוזבות.

קורא שחק
בדיחה תפלה

נתחיל בעניין הפחות חשוב. שלום עכשיו לא התנגדה למילחמת הלבנון, בשבועות הראשונים שלה. אחרים כן התנגדו. אחר־כך שינתה מעט את עמדתה, אך הפסיקה את התנגדותה — הרפה — למילחמה, כאשר התברר שהאמריקאים תומכים בפלישה. היא חידשה את פעולותיה רק אחרי פירסום תוכנית־רגן. אחרי צברה ושאתילא הסגירה את הפגנתה הגדולה (הפגנת ה־400 אלף, כביכול, למרות שבכיכר יש מקום ל־120 אלף איש בערך) לידי שימעון פרס. גם כרגע שלום עכשיו אינה אומרת מילה נגד האפשרות של מילחמה עם סוריה, ולכן הפכה את הצעדה שלה מראש הנקרה לבריחה תפלה.

מה הקשר בין תנועה צבועה זו ובין אותם שהתנגדו לפלישה ללבנון מראשיתה?

הרבה יותר חשובה היא עובדה אחרת: שלום עכשיו היא תנועה גזענית במוצהר. היא מסרבת לקבל לשורותיה אזרחים ישראליים שאינם יהודים, או אפילו לשתף עימם פעולה. היא גאה בכך, שבהופעותיה בחו"ל היא פונה רק ל„קהל יהודי". דבר כזה פשוט לא יתכן בתנועות־שלום בארצות אחרות! האם מישהו יכול להעלות על הדעת שבארצות־הברית או באירופה יוצאו האזרחים היהודיים משורות תנועת־שלום — ועוד כעניין „עקרוני"?

האם אורי אבנרי סיפר אי־פעם עובדות אלה לשומעיו בחו"ל, או הזכיר אותן בארץ? התשובה היא: לא!

לכן שלא יתלונן על שיקרי מיפלגת העבודה ואחרים בחו"ל. בדיוק כמו שאנשי המערך מתחנפים לבגין, כך הוא מתחנף לשלום עכשיו. בדיוק כמו בגין, שעל כל חנופה של המערך הוא מחזיר בעיטה, שלום עכשיו בוע־טת בו.

פרופסור **ישראל שחק**,
ירושלים

● ● ●

אישפוז בשל מיכתבים

מורה בעלת 20 שנות־ותק אושפזה בניגוד לרצונה במו־סד פסיכיאטרי, משום שהיא נוהגת „להטריד" במיכתביה מוסדות ממשלתיים.

זהו מעשה מחריד, המוכיח שאיננו רחוקים כלל וכלל ממעשיהם של שילטונות ברית־המועצות, המאשפזים אנשים על לא עוול בכפם.

יוסף פנסחי, רמת־גן

● ● ●

כבודה של ישראל מול חרפתה

לדעת עורכי החדשות בטלוויזיה – כל מי שמתנגד לשרון הוא אנטי־שמי.

באותו היום עצמו, ב־2 ביוני, נתקלו שני „גיבורי" צברה ושאתילא —

שר־בטחון מודח שרון
אנטי־שמיות

אריאל שרון ורפאל איתן — במחאות זועמות על חוצפתם להופיע בציבור כמדינאים, כמטיפים וכמחנכי־הדור. שרון נתקל בהפגנות סוערות בקנדה, ואיתן שמע קריאות־גנאי נגדו באוניברסיטה העברית.

הסטודנים הירושלמים מקמפו"ס הצילו ביום זה את כבודה של ישראל. הם הוכיחו שגם בישראל אין מוחלים על הדם ואין שוכחים את מסקנות ועדת־כהן. מי שניסה להוריד באותו היום את קרנה של ישראל היתה דווקא הטלוויזיה הישראלית, שכינתה את ההפגנות בקנדה — שבהן נישאו כרזות של אש"ף באנגלית לצד כרזות של ישראלים בעברית — בשם „תעמולה אנטי־שמית".

האם לדעת האדונים אהרון פאפו ויוסף לפיד גם ועדת־כהן היתה „אנטי־שמית"?

גילה ברטל, ירושלים

● ● ●

המישתאות והקרבות

„כתר של קוצים לרופאי ישראל" – כך הכתיר הקורא את מיכתבו.

מקורה של הדמוקרטיה באנשים

(המשך בעמוד24)

פגישה בגיהינום

המיכתב הבא הגיע ל־מערכת כשהוא כתוב באותיות מרובעות, כ־חיקוי של אותיות ד־פוס.

לכב'
שלמה פרנקל
העולם הזה
תיבת דואר 136 תל־אביב

מניאק בן־זונה מסריח, ימח שימך וזיכרך, תשרף לנצח באש גיהינום!

אתה בעצמך תמגון. אתה ועוד אלף תולעים כמוך לא שווים את קצה הציפורן ברגל של אייזנברג!

אנו מזהירים אותך: אם תמ־שיך לחטט בדברים שלא נוגעים לך ולפרסם שקרים והשמצות, נשלח אותך לפגוש את אמיל גרינצווייג ימ"ש בגיהינום.

ראה הוזהרת!

חבורת הנוקמים

זיוה תלם

בגדי קיץ 83'
בגוונים אופנתיים

N/M שמלות מקסימות, חולצות ומכנסיים לקיץ בכל הגדלים ובכל האורכים יבוא: בגדי־ערב מאנגליה, פריס, גרמניה ואיטליה

מערכות משי נקי ומשי סינטטי

גי פולופ בגדי־עור אופ־נתיים, מכנסיים, ג'קטים, חולצות וחצאיות במחירים מיוחדים

בגדי־ים במחירים נוחים

המכירה תתקיים ביום ששי 24.6.83
בין 14.00–10.00, 19.00–16.00
שבת 25.6.83 בין 14.00–10.00, 19.00–16.00

בבית זיוה תלם, רח' דוד המלך 10 הרצליה פיתוח

ייעוץ אישי וטיפול ובאיפור בתכשירי MARBERT

Business Lunch
מחיר: 500 ש"
מזנון חופשי ★ מבחר סלטים ★
מאכלים חמים ★ יין הבית חופשי ★
קפה פילץ, הירקון 81 תל־אביב, טל.657021

אם ברצונך להיראות יפה בבגד־הים
הרשמי בעוד מועד
לקורס לחיטוב הגוף
ותהיי – בריאה – גמישה – רעננה וזקופה.
התעמלות בלווי מוסיקלי, מורה מעולה, אווירה נעימה.
לתשומת לב חיילות:
בהפסקת צהרים התעמלות בבקים עד 1.
הרזיה מובטחת.
לפנות אישית: בית־ספר לאה פלטשר
אבן גבירול 50, תל־אביב טלפון: 267682

לרזות לצמיתות

מודעה זו יכולה לשנות את מהלך חייך

העובדה שעצרת לקרוא מודעה זו, הינה ההוכחה שהינך רוצה לרזות ועד היום נוצחת במלחמתך. זו יכולה להיות עבורך תחילתה של דרך חיים חדשה, ובעוד זמן קצר נאמר: "פעם היינו שמנים, אבל עתה נצחנו ולעולם לא נהיה עוד כאלה!"

כיצד עושים זאת?

תוכנית ההרזיה של חברת גלבוע הוא ל־21 יום. המשקל החדש שלך בסיום התוכנית והרגלי האכילה הנכונים ילוו אותך לכל החיים. התוכנית מורכבת משני חלקים משולבים: רפואי ופסיכולוגי.

חלק א' פיקוח רפואי מלא

תוכנית הרזיה אישית בפיקוח רפואי מלא. עם הרשמתך יש למלא שאלון רפואי לפיו יותאם לך:

1. דיאטה אישית הכוללת את המאכלים האהובים עליך והמבטיחה לך הפחתה קלה ונעימה במשקלך, ללא הרגשת רעב.
2. חוברת מתכונים פיקנטיים וקלים להכנה לבחירתך, המותאמים לדיאטה האישית שלך — **בלעדי לחברת גלבוע.**
3. תוכנית התעמלות אישית שתוכננה עבורך לחיטוב גזרתך ולחיזוק שריריך במקומות הנדרשים (ההתעמלות הינה בחירה ולא חובה).

חשוב להדגיש כי הדיאטה מתבססת על תזונה נכונה ובריאה, תוך שימוש מדעי באבות המזון. התוכנית אינה מכילה מרכיבים שהוכחו כמסוכנים כמו כדורים, משקאות סותמי תאבון, קרמים משונים וכו'.

לפני ההרשמה לתוכנית ולאחריה ניתן לקבל ייעוץ טלפוני מרופא החברה ולשוחח עמו אישית על כל בעיה או שאלה שמתעוררת.

קו פתוח לרופא החברה, יש רק בחברת גלבוע, בדוק זאת!

חלק ב' פיקוח פסיכולוגי מלא

זהו הייחוד שלנו ועליו גאוותנו. השקענו משאבים רבים בפיתוח טכניקות לשינוי הרגלי אכילה, כך שהמשקל ישמר לצמיתות. ישנן תוכניות לשבוע עד 10 ימים, המשלבות כל מיני טריקים להגברת כח הרצון, כמו למשל משקאות סותמי תאבון, תליון מצופה זהב, קרמים, כדורים וכו'. אלו הן אשליות שכוחן יפה ל־10 ימים, לאחר מכן חוזרים להרגלי האכילה הגרועים משכבר הימים, ולמשקל הלא רצוי. התוכנית הפסיכולוגית של חברת גלבוע עולה בעזרתך על שורשי הבעיה, ועוזרת לך להיפתר מהרגלי אכילה גרועים — לצמיתות.

כיצד עושים זאת? עם הרשמתך יש למלא שאלון פסיכולוגי לפיו יותאם לך ע"י הפסיכולוג האחראי, תוכנית אישית לשינוי הרגלי אכילתך, כך שהמשקל אליו הגעת ישאר לצמיתות. בין החוליות הפסיכולוגיות המשולבות בחלק זה: 1. קסטה לתדרוך יומי ע"י הפסיכולוג לכל 21 ימי התוכנית. 2. הקסטה המהפכנית הכוללת בתוכה חוליות פסיכולוגיות מיוחדות המבטיחות התמדה ושמירה על הרגלי האכילה הנכונים. כבר במהלך התוכנית את/ה מתרגל/ת את המצב שאת/ה שולט/ת על הרגלי האכילה (ולא כפי שהיה עד היום שהרגלי האכילה הגרועים שולטים בנו) וכל זאת תוך אפשרות לקבל ייעוץ טלפוני מפסיכולוג החברה ולשוחח עמו אישית, על כל בעיה או שאלה שמתעוררת.

קו פתוח לפסיכולוג החברה, יש רק בחברת גלבוע, בדוק זאת!

הבטחה אישית

הרופא והפסיכולוג החותמים אישית על תוכניתך מבטיחים לך:

1. ירידה בריאה וקלה בין 4 ל־20 ק"ג בכל 21 יום.

2. להשאר רזה לצמיתות באופן טבעי ונוח, לאכול את המאכלים האהובים עליך ולהנות מן ה"אני" החדש שעצבת.

חשוב להדגיש את המחיר הנמוך: — 3,600. שקל (כולל מע"מ ודמי משלוח).

כל שעליך לעשות כעת הוא לפנות לטלפונים: 03-287471, 03-297421 בין השעות: 08.30 — 19.00, רחוב בן־יהודה 28, תל־אביב, חברת גלבוע בע"מ או למלא את התלוש המצ"ב וחומר ההסבר ישלח אליך (ללא כל התחייבות).

ב"גלבוע" הדגש הוא
לא רק איך מורידים במשקל, אלא כיצד שומרים עליו.
גלבוע בע"מ

לכבוד: חברת גלבוע בע"מ
רחוב בן־יהודה 28, תל־אביב 63804

נא לשלוח לי חומר הסבר על תוכנית ההרזיה שלכם, ללא כל התחייבות מצידי.

שם: _____

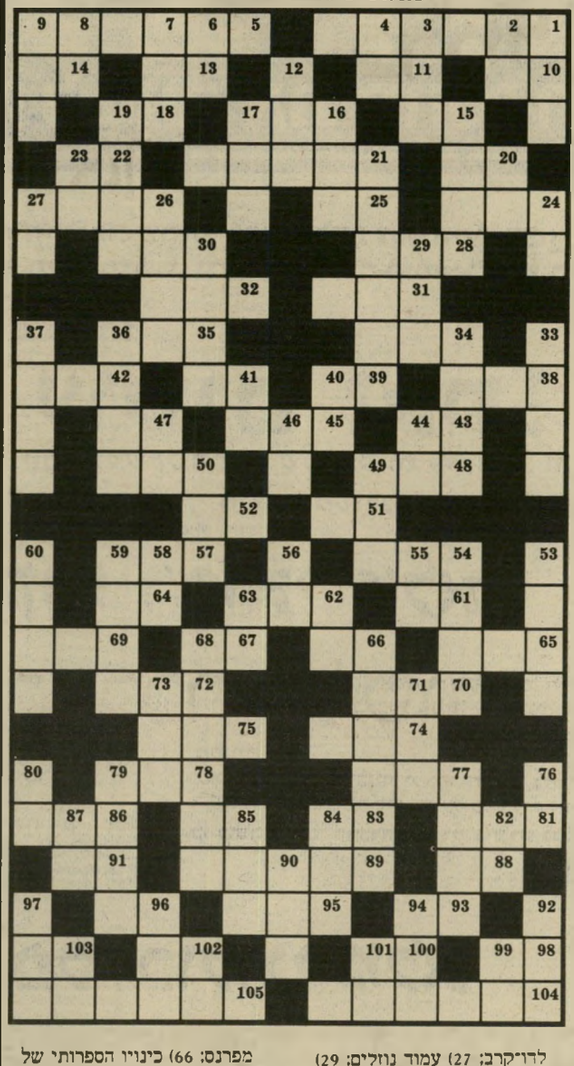
כתובת: _____ **מיקוד:** _____

פרסום רם

תשבץ

2390

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) סופר רוסי, מחבר „המצורה" (ש"מ); 5) הוצאת ספרים ישראלית; 10) עיר מבצר על אי בעמק הנילוס; 11) סוג; 13) ישן את שנתו; 14) השחקנית שגלמה את דמות אמו של צ'רצ'יל בסדרה טלוויזיונית (ש"פ); 15) בושם; 16) אגו; 18) אויב; 20) מורח בשמן; 21) שמו העברי של הגרילה; 22) עוף טורף; 24) מדינה בימי קדם בין הפרת והחידקל; 25) לא כאן; 26) צמח בר נפוץ; 28) אין (ארמית); 30) אחד מראשי ממשלת ישראל; 31) שאלתו של הסופר מ.ז. פיארברג; 32) סוג של לטאה; 34) אנטילופה גדולה בדרום־אפריקה; 35) מלחמת לבנון — שם אחר; 38) הבטחה בשבועה; 39) מידה קטנה לנוזלים; 41) מילת שאלה; 42) אופנה במוסיקה; 43) מעשה רע, סטיה מן הדרך הישרה; 45) אשפת חיצים, או כינוי לכוכב „נחש בריח"; 47) מילה הבאה לרבות; 48) נשיא ישראל בימי בית שני; 50) בנחת, בשלוה; 51) מכלי התזמורת הפילהרמונית; 52) כנף; 54) אוסף, קבוץ; 57) רעידת אדמה; 61) כלי קבול לנוזלים; 62) שפת האתיופים; 64) אביון; 65) צנוע; 66) קיטור; 67) מילת בקשה; 69) ילוד בן יומו; 70) שאינו מחמיר; 72) מוסר השכל; 74) מראשי כי"ח, ממיסדי „מקוה ישראל"; 75) מרי, מעל; 77) מוט לנשיאת הדלי בשניים; 78) אר היוצא מן הפה בשעת קור; 81) תפקיד בצה"ל; 83) שאינו עומד במקום אחר; 85) מכיון; 86) גזילה; 88 תן; 89) אנימציה; 91) קריאת צער; 93) עפר טיט צהוב; 95) מורה; 96) מכשיר עינויים; 98) מוקש; 100) הגיע; 102) נחשול; 103) כלי הקשה; 104) עיר חוף בארץ, הוקמה ע"י הורדוס; 105) ההשקפה על קיום גזע עליון.

מאונך:

1) להב החנית (שמואל ב' כ"א ט"ז); 2) ד'; 3) עטרה; 4) מטבע יפני; 6) מאכל שמימי; 7) שיעור המרחק מלמעלה לתחתית (כ"ח); 8) מילת אזהרה; 9) מועד חביטת התבואה; 12) קו ניצב היוצר עם קו אחר זוית ישרה; 15) שמה של אנציקלופדיה; 16) מחסן של תבואה; 17) מין ארבה; 18) מקום חניית מטוסים; 20) הולך סחור סחור; 21) עיר בנחלת שבט דן ובעלילות שמשון; 23) הוראה מפורשת; 24) שלל; הסכם שבין יצרנים או מכתב דרישה לדו־קרב; 27) עמוד נוזלים; 29) אחד משמות המשפחה של מחבנת „הבובה זהבה"; 30) זגוגית החלון; 33) ארכיון ממשלתי; 34) נוסח דברים; 36) שעצמותיו בולטות; 37) אינו בא במישרין; 40) אחת מחמשת ערי פלשתים; 41) בסולם התווים; 44) רסיסי בוקר; 46) רטוב במקצת; 47) איבר תנועה; 49) לחוד, לא יחד; 50) מערכת חוליות בבעלי חיים; 53) משענת לכסא; 54) כינוי לנכרים; 55) משתחווה; 56) אחד השוואים; 58) נצח; 59) נחל בירושים; 60) חג מוסלמי החודש; 62) מזל; 63) מפרנס; 66) כינויו הספרותי של ז. ז'בוטינסקי; 68) רגישות יתר של הגוף לחמרים מסוימים; 71) עונש כספי; 73) פגום בחוזרו; 76) תבלול בעין; 77) ישוב יהודי קדום צפונית מערבית לטבריה; 79) שטות. רקוע; 80) היחידה הקטנה ביותר בחיל האויר. כמחצית הטייסת; 82) מן הצאן; 84) אבי שמגר השופר; 85) מצב גופני טוב; 87) עבורי; 90) צעד; 92) לא ודאי; 94) הבעת הפנים; 96) מטבע ישראלי עתיק; 97) ירק מאכל; 99) שלבו פועם עדיין; 101) חיית טרף; 102) נעלם; 103) אות מוסיקלית.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיחות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיחות (אפילציה) ובשעוה

★ **הכנת כלות**
• מחירים עממיים • שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

הסוברים כי אם הינם שווים במובן מסויים — הריהם שווים בכל.

אתם, רופאי ישראל, בושו והיכלמו... ראשונים במישתאות ואחרונים בקרב.

ברנרד ביית, תל־אביב

● ● ●

.אל תפרטו על הנימה העדתיתי"

מאמרו של אמנון נוימן, .יללת צבוע העומד על הדם" (.פורום", .העולם הזה" 2386) דירבו את הקוראה להשיב.

מר אמנון נוימן מנהריה מבקר את עמדתו של בנימין בן־אליעזר בנושאים שונים. במרכז טיעונו עומד הארגומנט הבא: בני עדות־המיזרח שותפים לערבים בתרבותם, ומשום כך קיימת ביניהם ובין הערבים זהות אינטרסים רחבה — מכאן שעליהם לנקוט בעמדות יוניות בתחום יחסי יהודים־ערבים.

אין לי ספק שכוונתו של הכותב רצויה (מבחינתי, ולאור השקפותיי): להעביר יותר מבני עדות־המיזרח למחנה הפוליטי השפוי בישראל. אך האמצעי מחטיא את המטרה. רוב בני עדות־המיזרח, יראו בקביעה שהם בני תרבות־ערב משום ביטוי להתנשאות ופטרונות מצד הכותב, ועלבון חמור.

אני ילידת הארץ, ממישפחת יוצאי עדות־המיזרח. אין אני רוחשת כל בוז לתרבות ארץ המוצא של הוריי, אך גם אינני מזדהה עם תרבות זו. ליהדות־המיזרח היתה, במשך דורות, תרבות עצמאית שינקה מהמסורת היהודית, לרבות מורשת יהדות ספרד. הוריי לא עלו ארצה כדי לשמר את „התרבות הערבית" או את מורשת יהדות ספרד. באנו להשתתף בהקמת תרבות חדשה, שתמזג את הטוב של כל המסורות היהודיות — וזאת נוסף לקנייני המודרניות.

לאחרונה צצו תיאוריות, לפיהן יוצאי עדות־המיזרח נושלו מתרבותם, קופחו ודוכאו. תיאוריות אלה נראות לי מפוקפקות ומגמתיות, וכל כוונתן לעשות מהעניין הון אלקטוראלי.

אני ממליצה לכל מי שרוצה לשלב יותר מבני עדות־המיזרח במחנה הפוליטי השפוי: אל תפרטו על הנימה העדתית. התייחסו אלינו כאנשים שווים, הנבחנים לפי אמות מידה „נורמאליות", ולא כחברי קבוצה זו או אחרת. חוששתני, שאם לא תלכו בדרך זו תשיגו את המטרה ההפוכה ממה שהתכוונתם לה, ממש כמאמרו של אמנון נוימן.

זמירה וענונו, פתח־תיקווה

● ● ●

תעודת־עניות למישטרה

תיזכורת – רצח אמיל גרינצווייג עדיין לא נתפס!

הימים חולפים ועוברים ואין כל חדש. למרות כוחות המישטרה הגדולים שהיו במקום הרצח, למרות שכיווני החקירה הם מצומצמים־יחסית, למרות שהרצח בוצע לאור היום ותחת אפה של המישטרה — אין כל תזוזה בחקירה.

כמה הירהורים ומסקנות המשתמעות מכך:

● המישטרה נחשפת בכל חידלונה המיקצועי.

● אין למישטרה עניין מיוחד בפשע זה, או שמישהו מגבוה מכוון את פעולותיה ומאמציה.

● למישטרה יש מידע חסוי, אך אין עניין פוליטי לפרסמו.

בכל אחת מהמסקנות (אם הן, או חלק מהן, נכונות) יש תעודת־עניות למישטרת־ישראל ולממונים עליה.

דרך אגב: גם המתנקשים בראשי־העיריות בגדה טרם נתפסו. נראה שרוצחו של חיים ארלוזורוב „תפס מהר יותר.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

חיי כלב

על הניסויים האכזריים בכלבים באוניברסיטת .בר־

(המשך בעמוד 26)

הלווייתו של אמיל גרינצווייג
איפה המישטרה?

תן טרמפ לחייל

אם "נערת כרמל" תופסת אתכם "על חם", באחת המסעדות הטובות תקבלו ממנה בקבוק יין כרמל חינם.

"בפעם הבאה שאתם מבקרים באחת ממסעדות היוקרה שברשימה- שימו לב! אם אראה אתכם שותים יין מתוצרת יקבי כרמל- זכיתם בבקבוק רוזה גרנש' חינם, בו במקום. זאת כאות הערכה על טוב- טעמכם. כדאי לכם לדעת שיש 10 כמוני, ולמשך הקיץ כל אחת מאתנו נושאת את השם "נערת כרמל". אנו מסיירות במסעדות הטובות האלה יום-יום, כך שהסיכויים שלכם לזכות בבקבוק יין חינם- גדולים למדי!"

לנוחותכם - זו רשימת המסעדות המשתתפות בחגיגה, (רשימה ראשונה):

האדומה ; פקין ; סינגינג במבו ; תל-אביב הקטנה ; הראל (נוה אביבים) ; נקטאר (מעוז אביב) ; ין-ינג ; אפרופו ; יודפת ; הראל (חשמונאים) ; לוטוס ; מי ומי (צהלה) ; אל גואנדלו (מלון השרון) ; הנרי השמיני (הרצליה) ; קסבה ; דניס ; מון זירדן ; לה בוזיולה ; רוסלקה ; גונדולה ; פונדג ; הטיילת ; ריצ'י ; פילץ ; דולפי ; אלהמברה ; מועדון המערה ; טאג' מאהל ; אלדין ; ויה מאריס ; שאול ; ציון אקסקלוסיב ; ורסאי ; אקרופוליס ; הרצל 117 ; צארום הבן ; הבית ברחוב ש"ס ; פירושקי.

בעל מסעדה המעוניין להצטרף למבצע יתקשר עם הסוכן המפיץ של כרמל באזור גוש דן בלבד.

טל-ארויו

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

אילן" (.העולם הזה" 2388).

הזמיים קבעו: Cave Canem (היזהר בכלב!) הם ידעו כי הכלב הינו החיה המבוייתת הקדומה ביותר, ותהגו בו בכבוד. לא כך נוהגים היום.

למראה התנאים העגומים שבהם כולאים בעלי־חיים חביבים אלה במוסד אקדמי, עולה בלב הירהור: מוטב היה להם לכלבים לחקות את קרוביהם הזאבים, לשוטט בערבות ולשחר לטרף. כי נאמנותם לבעל־ החיים הקרוי אדם נושאת עימה פירות מפוקפקים.

תמי סריש, תל־אביב

● ● ●

המקום הסודי

הקוראה עיינה במדור .לילות ישראל" (.העולם הזה" 2388) ומאז טרם נרגעה.

מאז שקראתי על המיסעדה החוף המערבי במדור לילות ישראל – איני ישנה בלילות.

מי אמר לכתבת העולם הזה: „אל תגלי את המקום, שישאר תמיד כך"?

אני גם לא מבינה מדוע נכתב בעיתון אחר על אותה המיסעדה, השייכת לגאזי חקק: „המקום החדש הוא כל־כך יפה ומוצלח, שהפחד היחידי של כולנו הוא שכל העיר תגלה אותו ותרוץ אליו, ואז נצטרך לגלות מקום אחר, שקט יותר — ממש יוון אצלנו בתל־אביב..."

חברה מה קורה פה?

סימה גריב, תל־אביב־אתונה, אתונה־תל־אביב

כלב מפגין בתל־אביב
מותר הכלב

למה בכלל קוראים לדבר הזה נוחיות? הריצפה שחורה ומצחינה, ריח הביוב נישא באוויר. לפעמים מעדיפים שלא להשתין, כי המים היורדים באסלה הם יותר מסריחים מהשתן. אם אפשר, כדאי להתאפק ולהשתין מחוץ לתא, בשעות שמרשים לצאת.

סיגריות יש בצימצום. נייר טואלט — מי שמע על זה בכלל?

האנשים שמפעילים את המקום בטוחים שכל אחד מהם הוא אלוהים. כשאתה נכנס לפה, נסגרים אחריך ברעש גדול שערים שאין להם התחלה או סוף. אתה מפנה תמיד את מבטך לדלת שנסגרה, בוהה בה לכמה שניות. זהו מין אינסטינקט שאי־אפשר להתגבר עליו. השוער שמאחוריך צועק ודוחף. למה? גם הוא לא יודע. ככה נהוג — וזהו.

בכניסה עוברים חיפוש, שהוא יותר משפיל מאשר תפיסה על־חם בשעת גניבה. לוקחים ממך את בגדיך ונותנים לך מדים חומים, שאלף ואחד אנשים כבר לבשו אותם לפניך. קשה לנחש מתי לאחרונה המדים האלה ראו מים.

אם אתה מנסה להגיד משהו, אפילו „אוי", מייד צועקים עליך: „סתום את הפה! מישהו בכלל הרשה לך להזיז את השפתיים?" יש להם כלל: הם תמיד צודקים, ואתה לא קיים עבורם. אתה מיטרד, אתה מיותר, אתה חלאת המין האנושי.

ג"ד, בית המעצר והמיון רמלה

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לכתוב אותם במכונת־כתיבה ברווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למוצרים תמונות למיכתבים.

מנכ"ל הליגה להגנה יהודית משתתף בקורס חבלה בצה"ל

ליוסי דיין — יד ימינו של הרב כהנא — עבר עשיר של התנגשויות עם ערבים בגדה

מאת עקיבא אלדר, סיפר „הארץ"

יוסי דיין מנכ"ל הליגה להגנה יהודית, יד ימינו של הרב כהנא, נשלח להשתלמות באמצעי חבלה חדישים באחד של צה"ל. „הארץ" נודע, כי במסי[illegible]

עכשיו כבר הוסרה האבחנה המלאכותית בין זרועות השילטון המוצהרות ובין ביריוני הביבים. החלאה הפלילית צוערת שלובת זרוע עם מדי־השרד הממלכתיים.

בכל מקום בארץ שבו ידרוך הזוג המיפלצתי הזה, תישא הארמה לעד צלקת צרובת חומצה.

יוסי נוי, תל־אביב

● ● ●

מצב אדום

לא רק בבית־הסוהר רמלה שורר מצב מחפיר. המחייב הכרזת „מצב אדום" – מצב של כוננות עליונה (.העולם הזה" 2388). גם בבית־ המעצר רמלה המצב אינו טוב יותר. המיכתב הבא נשלח בידי עציר שביקש להישאר בעילום שם.

עולם מוזר, אנשים משונים. את התנאים כאן קצת קשה לתאר, כי המצב עולה על כל דימיון.

נתחיל בסירחון ובליכלוך, לא נשכח להזכיר את היתושים והפרשפשים. בחדר קטן, המיועד לשישה אנשים, דוחסים 10־12 עצירים. מי שאין לו מיטה — צריך להיות השטיח של האחרים. ישנים צפוף, ולפעמים האחד על השני.

אסור לנשום עמוק. יכולים להשוב שאתה לוקח את האוויר מהאחרים. גם לא כדאי לנשום עמוק, משום שהסירחון שיוצא מהנוחיות הוא בלתי־נסבל.

● כנראה שהמבקרים הראשונים במיסעדה נמנים עם פליטי אחד האיים היווניים, שטרם התרגלו לחיי העיר הגדולה

● ● ●

טרוריסטים בשורות המדינה

אחד מביריוניו של מאיר כהנא נשלח לקורס בצה"ל, שבו ישכלל את שיטותיו (ראה כותרת „הארץ" 13.6.83).

קוראה גריב
יוון בתל־אביב

ומראה צעיר

זהו חלומה של כל אשה. במטרה להגשים חלומך, פיתחו מעבדות הקוסמטיקה הטבעונית של R.V.A את סידרת הטיפוח החדשה COLASTIN, השומר על פני נעורים ומונע התקמטות בטרם עת.

התכשירים בסדרת קולאסטין מכילים בין היתר קולגן ואלסטין המאזנים את רמת הלחות בעור ומעכבים את תהליך ההתקמטות, מגינים על העור מפני התיבשות ואברן הזוהר הטבעי, מקנים לו רכות, רעננות וחן נעורים.

טיפוח עקבי יעניק מראה צעיר לאורך זמן. התמידי עם

COLASTIN

מרכזי ייעוץ והדרכה לתכשירי קוסמטיקה טבעונית R.V.A.:
בתל־אביב: מכון קאר. רחוב ה' באייר 16 • טל. 03-25529/6
בחיפה: מרכז הכרמל. טל. 04-86082 • בירושלים: טל. 02-811844

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ג' עסק 481/71
שמירה על בריאותך ורכושך

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש את כתבת השער שלו להעלאת עצמותיו של ז'בוטינסקי (שהובאו שנים מאוחר יותר בהתאם לצוואתו, בידי ראש־הממשלה לוי אשכול). כתבה נרחבת נוספת הוקדשה לנושא פירסורי־הנסיסה של ההתאחדות לבדורגל, תחת הכותרת "התאחדות — הביתה!" תחת הכותרת "מישפט סרישמן" הובא סיפור מישפטו של הקבלן יצחק סרישמן, שעסקיו המוזרים נחשפו בידי "העולם הזה". את "העולם הזה" ייצג במישפט עורך־הדין אריה מרינסקי, המשמש כיום כיועצו של שר־הביטחון משה ארנס. סיפורו של ויליאם ג'ייקובס, שתואר בעיתונות הישראלית כגנגסטר, הובא מפיו ובלשונו, תחת הכותרת "מדוע יגרשוני מישראל?" בשער האחורי של השבועון הובא המשך רשימת המועמדות לתחרות "מלכת המים 58".

בשער הגליון: מנהיג התנועה הרוויזיוניסטית זאב (ולאדימיר) ז'בוטינסקי.

"העולם הזה" 1082
תאריך: 25.6.1958

ז'בוטינסקי ללא יורשים ★ השיעור האפריקאי

★ ה"לכידה" של מישטרת תל־אביב

העם

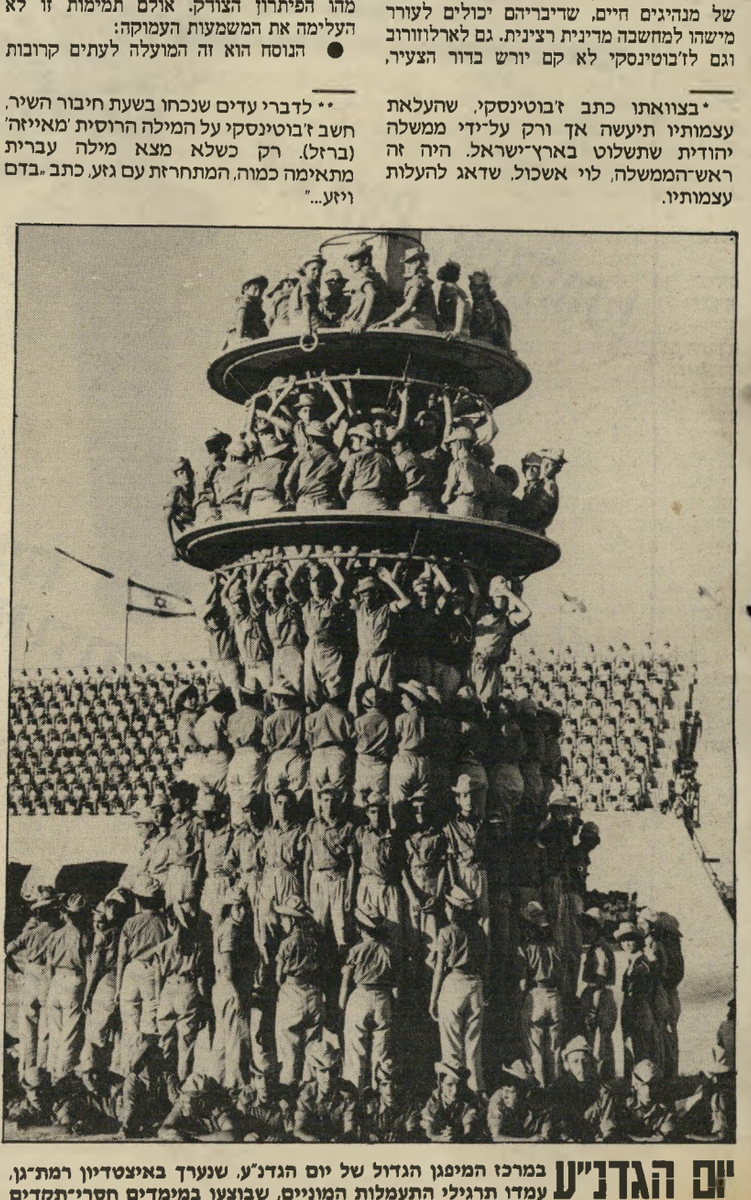
נשמות מתות

במשך שבועיים ריחפה על המדינה רוחו של חיים ארלוזורוב. על אף הניסיונות הנמרצים להשתיק את החלק העיקרי של פעילותו — מאבקו להשתלבות הישוב העברי במרחב השמי — עוררו דבריו, המצוטטים במקוטע, מחשבות עמוקות בלב האזרח הישראלי.

השבוע ריחפה על המדינה רוחו של מנהיג ציוני אחר, שהיה רחוק מאוד מארלוזורוב: ולאדימיר זאב ז'בוטינסקי. אדם שטען גם הוא למלכות בתנועה הציונית. ממרחקים, מקיברו שמעבר לים, דיבר ז'בוטינסקי אל האזרח הישראלי, עת עלתה לכותרת הראשית דרישת חסידו להביא את עצמותיו לארץ.

עצם ההד העמוק שעוררו דברי המתים בלב האזרח, הטיל אור על מצב לאומי חמור: העדרם של מנהיגים חיים, שדיבריהם יכולים לעורר מישהו למחשבה מדינית רצינית. גם לארלוזורוב וגם לז'בוטינסקי לא קם יורש בדור הצעיר.

* בצוואתו כתב ז'בוטינסקי, שהעלאת עצמותיו תיעשה אך ורק על־ידי ממשלה יהודית שתשלוט בארץ־ישראל. היה זה ראש־הממשלה, לוי אשכול, שדאג להעלות עצמותיו.

יום הגדנ"ע במרכז המיפגן הגדול של יום הגדנ"ע, שנערך באיצטדיון רמת־גן, עמדו תרגילי התעמלות המוניים, שבוצעו במימדים חסרי־תקדים בישראל. במרכז האירועים היה מגדל־ענק של גופות צעירים, שהתנועע ולבש צורות שונות.

מדיניות

הצהרה שחורה

למשך כמה שעות שררה השבוע תדהמה עמוקה במישרד־החוץ הישראלי. גרמה לכך ידיעה קצרה: בתום ביקורו בקאהיר, חתם ראש־ממשלת גאנה, הד"ר קוואמה נקרומה, על הצהרה משותפת עם גמאל עבד־אל־נאצר, שבה דרשו השניים: "פיתרון צודק לבעיית פלסטין".

הנוסח עצמו היה תמים למדי — כי לא נקבע מהו הפיתרון הצודק. אולם תמימות זו לא העלימה את המשמעות העמוקה:

● הנוסח הוא זה המועלה לעתים קרובות על־ידי התעמולה של הרפובליקה הערבית המאוחדת, והוא נתקבל כדרישה להחזרת הפליטים ולשינוי הגבולות.

● העובדה כי נקרומה חתם יחד עם נשיא מצריים, חייבת להתפרש כהזדהות עם עמדתו של הלה ב"בעית פלסטין".

● הדיפלומטים המנוסים של מישרד־החוץ בירושלים ידעו זאת: ההצהרה היתה תבוסה נוספת למדיניות־החוץ הישראלית.

נישואין בקאהיר. אפשר היה להסביר את משוא־הפנים של ראש־הממשלה הגנאי ברקע האישי: נישואיו עם צעירה מקאהיר. אולם הסיבות היו עמוקות יותר.

לנקרומה קרה מה שקרה קודם לכן לראש־ממשלת בורמה, או־נו. בשמחה הראשונה של השגת העצמאות למדינותיהם, קידמו מנהיגים אלה בברכה את ניסיונות ישראל לעזור להם בעצה ובחומר, כדי לקשור קשרים הדוקים. גם או־נו וגם נקרומה רחשו אהדה נכרת לנסיון הישראלי, כדוגמה למה שאפשר לעשות בארץ אסיאתית נחשלת.

אולם ככל שהתבהרה התמונה הבינלאומית, נאלצו שתי המדינות — האסיאתית והאפרי־קאית — להתחשב בעובדות החיים, אותן העובדות שהניעו השבוע את ממשלת צרפת להתקרב מחדש למצריים. עמרת־המפתח של מצריים בעולם האפרו־אסיאתי ובאו"ם אינה מאפשרת לארנו ולנקרומה לעשות מעשים הפוגעים בגלוי בתנועה הלאומית הערבית.

אילו היתה גם לישראל אחיזה כלשהי בעולם הערבי, אפשר היה לעקוף אולי מיכשול זה. אולם מאחר שאין ישראל קיימת כלל במרחב העמים הערביים, ואין אף פלג אחד בתנועה הלאומית הערבית הקשור עימה, נאלצים גם הידידים הפוטנציאליים של ישראל באסיה ובאפריקה להתקשר לאויביה.

כל אשר יכלה הדיפלומטיה הישראלית לקוות לו בתנאים אלה היה שארנו, נקרומה ושות' לא ייסחפו בזרם הערבי הקיצוני ביותר, אלא יסתפקו המגיע לקרסולי קומתם הרוחנית.

בשירו המפורסם ביותר ניבא ז'בוטינסקי כי "בדם וביזע יוקם לנו גוזע" — גאון ונביב ואכזרי" את נבואתו השירית של ז'בוטינסקי החליף בשנים האחרונות גוע אכזרי — אך, לפי שעה, חסר־גאונים.

יועצו של ארנס מייצג את עורך־הדין אריה מרינסקי, המכהן כיום כיועצו של שר־הבטחון, ייצג את העולם הזה במישפט־דיבה שהגיש נגד השבועון הקבלן יצחק פרישמן, שיוצג בידי אהרון חוטר־ישי.

פשעים

האליבי תמיד שיכנע

"זה היה נס גדול," אמרו חוקרי־המישטרה לכתבי הצהרונים, אחרי שפירסמו ברבים את פרשת פשעיו של רפאל ("השודד בתחתונים") בן־חיא חג'בי מתל־אביב. "מי יודע מה היה קורה לולא הסגיר חג'בי את עצמו למישטרה?" התמוגגו מנחת קצינים בכירים במחוז.

חג'בי עצמו ישב מדי בוקר במטה הנפה הצפונית, הכתיב לחוקרי הלישכה הפלילית של הנפה ולשוטר סאלח כוהן ממדור הבילוש של המחוז, את פירטי־הפרטים של הפשעים החמורים שביצע משך שבע השנים האחרונות. "במדינה אחרת היו שמים אותי על כיסא־החשמל," התוודה חג'בי, "אבל כאן לא יתנו לי יותר משבע שנים."

הרשימה המלאה של פשעי חג'בי יכולה לשמש חומר מתאים לתריסר סירטי־זוועה הוליוודיים, מאלה שהצנזורה הישראלית רגילה לקצצם באכזריות. פרשת עבודתה של המישטרה בחקירת תיקיו של חג'בי, לעומת זאת, יכולה — וחייבת — לשמש חומר רציני ביותר לחקירה מקיפה ועניינית על שיטות פעולתו של מחוז המישטרה הגדול ביותר בישראל. "איך ייתכן שהענף הפלילי של תל־אביב לא הצליח להניח את ידו על חג'בי בשנים האחרונות?" לא הסתירו קצינים מיקצועיים במחוזות מישטרה אחרים את תימהונם.

הרשעות קודמות. תיקו האישי של חג'בי במטה מחוז תל־אביב, וגליון הרשעותיו הקודמות במחלקה לזיהוי פלילי במטה הארצי, הצדיקו תמיהות אלה. כי "השודד בתחתונים", שהודה בשבועות האחרונים בביצוע שלושה פשעים מיניים בילדות צעירות, ובביצוע שורה ארוכה של פשעים חמורים אחרים, הוא בעל ארבע הרשעות קודמות:

● התפרצות וגניבה במחתרת ב־1951, עליה נידון בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב לשנתיים מיבחן.

● שוטטות ב־1956.

● מעשה מגונה ב־1956.

● מעשה אונס ב־1957.

הרשעות אלה היו צריכות להיות ידועות גם לבלשי תל־אביב ולחוקרים הפליליים של המישטרה. ואומנם, לא הכחישו אלה השבוע כי אחרי כל אחד ממעשי הפשע המיניים שבוצעו בשנתיים האחרונות, היה חג'בי בין העצורים לחקירה. אלא שבכל פעם היה מצליח להוכיח אליבי לחוקריו, ששיחררוהו מייד.

גיום לכ.צ. תמיהה גדולה לא פחות עוררה גם העובדה שחג'בי גוייס למישטרה הצבאית, למרות העובדה כי כמה חודשים קודם לגיוסו נידון והורשע באשמת התפרצות וגניבה במחתרת. במישטרה הצבאית, סיפר השבוע חג'בי לשופט השלום שהאריך את מעצרו, ביצע פשעים לא מעטים, שהגיעו לשיאם בתקופת מיבצע־סיני, בה השתולל חג'בי ללא מעצור. בין השאר הוא ירה בזקנה ערבית והרגה, אחרי שאנס אותה באכזריות.

אנשים

● מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה **טדי קולק:** "יש לי ספק אם האמנות המודרנית המופשטת היא האמצעי הכי טוב להסברה."

● **אליעזר ליבנה,** בתגובה על התקפותיו של **משה דיין,** על הגיל המתקדם של ההנהגה: "גיל צעיר זוהי סגולה ביולוגית, המסייעת לריבוי הילודה. אין זה סימן היכר אינטלקטואלי או מדיני."

● כאשר נשאל השבוע פרופסור הטכניון העברי בחיפה **עדי ז'בוטינסקי,** בנו של המנהיג הרוויזיוניסטי המנוח (ראה: העם), מדוע הוא לוחם למען המארונים ושאר המיעוטים במדינה, ציטט את דברי אחד מחבריו, צמחוני שנשאל מדוע הוא מגן על החיות: "אני לא חס על החיות, אלא על גופי שלי!" הנמשל של ז'בוטינסקי: "לא למיעוטים אני דואג, אלא לעם העברי, שמדיניות מוטעית ממיטה עליו אסון!"

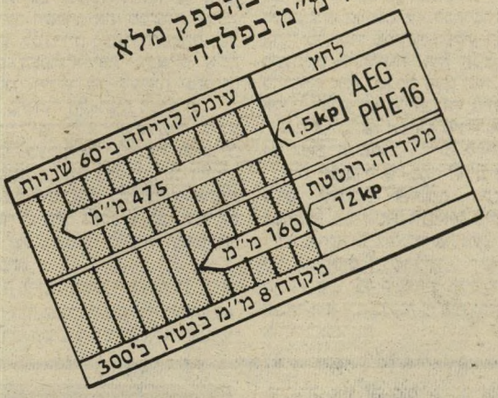
PHE 16
הפנתר השחור
של AEG
קל, חזק, מהיר.

שיא חדש במקדחות!

מקדחת פטיש
פניאומטית ואלקטרונית
מקדחה כזו עוד לא היתה
בישראל

- 16 מ"מ בהספק מלא
- 13 מ"מ בפלדה

PHE 16 - משקל נמוך 2.3 ק"ג, קדיחה ללא מאמץ

PHE 16 - שיא במהירות קדיחה באלמנטים קשים במיוחד.

חינם! מזודת מתכת למיקום מקדחים, ברגים ועוגנים.

פרוספקט חינם להשיג בחנויות לכלי עבודה.

AEG אחת נלחמת?

פרסום שפי

מחסלים את זיגל

שני חוקרים מפקד היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי, בנימין זיגל, מנשק יד גברת מעל לראשו של ראש אגף־החקירות במטה הארצי, יחזקאל קרתי, הממונה עליו בהירכיאה המישטרתית. הם צולמו באירוע בשעות הערב כשהם לבושים אזרחי ונראים שלווים ונינוחים.

דעת־הקהל הישראלית היתה נסערת כפי שלא היתה מעודה. היחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי של המישטרה שוב עלתה לכותרות. ראש המחלקה, בנימין זיגל, כיכב בעיתונות, ברדיו ובטלוויזיה. היה נדמה לרגע שבא הקץ על נגע השחיתות ורמיסת החוק בידי חלק מאנשי השררה בישראל.

חוקרי היחידה חקרו ברזמנית חשדות לגבי אישים מרכזיים במימסד הישראלי. שר אחד נחקר בחשדות שיש קרן סודית על שמו באירופה. אנשי קבוצה פוליטית אחרת נשאלו על מקור הכספים שלהם.

קבלן המקורב למיפלגת השילטון נשאל, איך הצליח לרכוש כל־כך הרבה קרקעות בגדרה. שר־לשעבר התבקש להבהיר מהיכן השיג כסף לבניית וילה מפוארת. שני עיתונאים מקורבים לאחת המיפלגות נעצרו, בעיקבות מידע שאומת, כי הם שיחדו אנשי־מישטרה כדי שייסגר נגדם תיק אחר.

שלושה ראשי עיריות הגיעו למכונת־אמת, והתגלו כדוברי שקר בעניין מתן רשיונות בניה לקבלנים פרטיים בעריהם. מנכ"ל מישרד ממשלתי נחקר על קבלת שוחד מיני.

באחד מהראיונות הטלוויזיוניים אמר זיגל: „אנו משנועים לכוח־אדם. אומנם צמרת המישטרה הגדילה את התקנים ביחידה, אך אנחנו לא מסוגלים לעמוד בעומס. היקף החומר שלא טופל גדול פי כמה מזה שאתם האזרחים, שומעים עליו."

הציבור בארץ היה המום. מאז התקופה שבה נחשפו פרשיות יהושע בן־ציון, מיכאל צור, אשר ידלין, שמואל רכטמן, דויד פלד ואהרון אבן־חצירא, לא נחשפו שערוריות כמו הפרשיות החדשות. „הפעם ננער את כל המערכת", אמר פקיד בכיר בפרק־ליטות בשיחת־דקע. „אנחנו ננקה את הארץ הזאת."

„שיטות טרור"

כל זה הוא תסריט דימיוני, שלא יתרחש לעולם. הסיבה: מחלקתו של זיגל מתחסלת. למרות שהמידע שמגיע אליה הוא רב ביותר, אין לאיש ספק — המחלקה הפסיקה לתפקד.

יודעי־דבר אף נוקבים בתאריך את היחידה שזקפה לזכותה את חשיפת פרשיות־השחיתות המרהימות בשנות השיבעים.

היחידה שהיתה ער לפני כשלוש שנים מקור גאוות המישטרה, ושימשה מחסום בפני בעלי־שררה שלא בחלו באמצעים כדי להתחזק, מעוררת כיום רחמים. מתוך 90 חוקרים מוכשרים, מיומנים, אמינים ומיקצועיים שהיו בה — נותרו כחצי.

מתוך כ־50 חוקרים הרשומים בה, שליש לא הוכשרו כלל לתפקידם. חוקרים שמגיע להם קידום, נחסמו ולא קודמו.

נושאי חקירה חשובים סובלים חבלות, שנגרמות על־ידי צמרת המיש־טרה. חוקרי היחידה נשלחים לעבו־דות־שיטור רגילות, או לטיפול בעב־רות שוחד ועירות.

הלשנות, איומים ואווירה עכורה השתלטו על היחידה.

„הם פשוט ממיתים אותנו," אמר חוקר אחר. „הם מפעילים נגדנו שיטות טירור, רק שנעזוב את המישטרה או את היחידה," אמר חוקר אחר.

מדוע זה קרה?

התשובה לכך נעוצה בהיסטוריה הקצרה של היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי.

היחידה הוקמה ב־1974. היא יועדה לטיפול בעבירות של מה שהוגדר כ„עבירות הצווארון הלבן." לפני כן טיפלו בעניינים כאלה מחלקת־החקירות במטה הארצי או יחידות מקומיות של חקירות־הונאה, המופ־עלות על־ידי שלושת המחוזות.

עד 1967 היתה רמת הפשיעה של הצווארון הלבן נמוכה יחסית. אחרי מילחמת־ששת־הימים שונה האקלים החברתי בישראל. בשנים 1967־1972 דווח על עליה בפשעים מסוג זה, על שיחוד אנשים במימסד, על עבירות מטבע, מעילות וגניבות.

הן המישטרה והן גופים ממשלתיים חיפשו פיתרון לנגע. המישטרה, שלא היתה ערוכה לכך, עמדה חסרת־אונים מול המידע שזרם אליה.

פגישה עם צור

כדי להתגבר על חקירות מסובכות, היתה המישטרה מקב־לת שירותים מרואי־חשבון פרטיים, במהלך ישיבות הוועדה, הדליקו אור אדום בצמרת המישטרה.

אם לא די בכך, הצביע דו"ח מבקר־המדינה של אותה השנה על חוסר יכולתה של המישטרה לטפל בעבירות מירמה. הדו"ח מתח ביקורת על העסקת רואי־חשבון מבחוץ, ועל ניגוד האינטרסים הנוצר במיקרים כאלה.

באותה תקופה מונה שאול רוזוליו, איש מישטרה ותיק, כמפכ"ל. הוא החליט למקד את פעילות המישטרה בחקירות פישעי הצווארון הלבן, הן הביקורת והחשבונאות של התעשייה האווירית.

על פייט הוטל להקים יחידת־חקירות־הונאה נפרדת ועצמאית. כראש היחידה המיוחדת מונה בנימין זיגל.

בשלהי העשור בא לארץ פרופסור אמריקאי, עזרא סטוטלנד, כדי לחקור מהי הסיבה להצלחת היחידה ואיך אפשר ליישם את הצלחותיה בארי־צות־הברית. הוא נפגש לצורך כך עם צמרת המישטרה, עם שרים, עם פרופסורים שונים, ועם מיכאל צור, עבירות שחיתות של המימסד במחוז תל־אביב.

„בניגוד לפייט, זיגל עלה מתוך המישטרה והיה מוכר ומקובל בקרב קציני המישטרה. הוא הגיע לשיא קידומו, ולא היה חשש שבחקירות יהיו לו שיקולים קרייריסטיים בלתי־עניינים. הוא היה די־קרוב לפרישה, כדי להרגיש שיש לו מעמד עצמאי בתוך ההיררכיה המישטרתית, זיגל הוא אדם בעל ביטחון עצמי, תוקפני ובעל כריזמה."

כך חשב אז המימסד על זיגל.

שניגוד האינטרסים שבו נתקלו גרם לבעיות בהתקדמות החקירה במיש־טרה.

הקש ששבר את גב הגמל היה פרשת נתיבי נפט ומנכ"לה, מוטי פרידמן, שהתפוצצה ב־1972. ועדת־החקירה שהוקמה אז, התפטרות שר־המישפטים וחוסר יכולת המימסד להתמודד עם הפרשיות שנחשפו

חשע שנים אחרי הקמת היחידה ללוחמה בשחיתות במטה הארצי

היא גוססת — כשצמרת המישטרה ומישרד־הפנים מנסים לחסלה בשקט

סימלי, שבו החלה קבורת המחלקה: ה־1 בינואר 1981, היום שבו מונה אריה איבצן כמפכ"ל, אחרי הדחתו המפתיעה של האלוף (מיל') הרצל שפיר.

למרות שרישמית לא סוכם על כך דבר, זה ברור לכל מי שקרוב לעניינים. מאז מינויו של **איבצן**, חברו יחדיו הצמרת הפוליטית הישראלית וצמרת המישטרה, ועשו כל מאמץ כדי לחסל משום שצפה עליה בהיקף עבירות אלה, הן משום שרצה לשפר את תדמיתם ואת רמתם של אנשי־המישטרה.

כצעד ראשון מינה רוזוליו אנשי מיקצוע מיומנים למחלקת־החקירות. אחד מהם היה נורמן פייט, רואה־חשבון חובש־כיפה, אשר פיתח את יחידת שריצה אז את עונש־המאסר שלו. במיסמך שחיבר סטוטלנד, הוא תיאר את הסיבה מדוע נבחר דווקא זיגל לתפקיד.

„זיגל היה גיבור מילחמה בצבא הפולני שלחם בנאצים. הוא היה ידוע כבעל אומץ מוסרי ופיסי מרשים, ורכש לו שם של חוקר מבריק, בעל רעיונות ובעל אופי עקשני בתחום

זיגל, שהוא בעל תואר במישפטים, שיכלל את השיטה שהוצעה לאירגון היחידה. פייט מונה כסגנו. לשניים, בגלל ריקעם, היו דרכי־חקירה שונות, שהשלימו זו את זו.

זיגל המיזרח אירופי נהג להתחיל כל חקירה בתישאול רציני של החשוד, ואחרי־כך פנה לבדיקת המיסמכים. פייט לעומתו, רואה־חשבון במיקצועו

מחסלים את זיגל

(המשך מעמוד 29)

ובעל רקע מערב אירופי, ייחס חשיבות ראשונית למיסמכים.

בתחילה קיבלה היחידה חמישה חוקרים. ב־1979 היא מנתה כבר 90 חוקרים, שכולם נבחרו אישית על־ידי בנימין זיגל. ליחידה גוייסו עורכי־דין, כלכלנים ורואי־חשבון מחוץ למישטרה, ואף חוקרים מוכשרים מיחידות שונות במישטרה.

היחידה עסקה בתיקים ברמות שונות, במודיעין ובחקירות. קודם כל היא היתה מאגר מודיעין עצום. היא קיבלה מידע, לעיתים יזמה צבירת מידע, על־ידי יציאה מתוכננת לשטח. היא עקבה אחרי העיתונות, ראיינה אנשים וקיבלה מידע ממודיעים.

אם המידע העלה חשדות לכאורה, נפתחה חקירה רישמית, באישור ראש היחידה.

באופן מינהלי, היחידה הוכפפה לראש אגף־החקירות במטה הארצי. אך בענייני חקירה היא היתה עצמאית.

טלפון מהשר

ב ראש יחידת המודיעין הועמד נורמן פייט. עובדה זו, כמו הקשר עם ראש־אגף־החקירות במטה הארצי פתחו אחר־כך את הדרך לחיסול היחידה.

כאשר חקר הפרופסור האמריקאי את הצלחתה המרהימה של היחידה, מעורב בחקירות, מצליחים להרתיע את היחידה.

קפד ראשו

ד שילטון החדש שנבחר בקיץ 1977 לא שש לשתף פעולה עם המישטרה. האווירה בציבור ובמימסד כלפי היחידה השתנה. כאשר עלה הרצל שפיר על קצהו של קרחון־שחיתויות ענק — ההקצבות למוסדות הדתיים ומעשים פליליים אחרים של מקורבים למיפלגה מסויימת — הוא הודח במהירות הבזק. השר שלו לא יכול היה להרשות לעצמו שהתיק, שזכה לכינוי אפרסק, יפגע בו. המימסד נבהל ממימדי חקירת שר העבודה והרווחה לשעבר, אהרון אבו־חצירא.

גם אם הסיבות להדחת שפיר לא היו קשורות רק בתיק אפרסק, הרי שהמסר ליורשו אריה איבצן, היה ברור: אם הוא אינו רוצה להסתלק מהתפקיד, שהוא חיכה לו זמן כה רב, עליו לקפד את ראשו של זיגל.

פרשת חקירת אבו־חצירא, כמו עניין תיק אפרסק, היוו את תחילת הקץ הממשי של היחידה.

נורמן פייט נוהג להתפלל בוקר־בוקר בבית־הכנסת של צעירי קיראון, ליד מקום מגוריו. לידו מתפלל סגן שר־החוץ מטעם המפד"ל, יהודה בן־מאיר. על רקע זה הועלו טענות שונות כנגד פייט, טענות שלא הוכחו כלל, על קשרים עמוקים שלו עם אנשים מסויימים במפד"ל. בשיאה של פרשת אבו־חצירא, היו חוקרים ביחידה שהתלוננו על פייט.

הוותיקים שמו לב, שההתנכלויות ליחידה מתחילות להיות מכוונות. בתחילה נסבו ההתנכלויות בשאלת מיבנה המחלקה. המטה הארצי הציע תשובת המחלקה היתה חד משמעית: לא!

בשלב השני דרשה צמרת המטה הארצי דיווח על הנעשה ביחידה לא רק כאשר מתחילה חקירה רישמית, אלא כבר בשלב הראשוני של בדיקת חומר־המודיעין.

שפיר ואיבצן
הדחה כתמרור אזהרה

לשמש כמאבטחים וכסיירי־תנועה. אחוז ניכר מימי העבודה של חוקרי היחידה מוקדש לפעילות שאינה קשורה כלל לתפקיד שלמענו גוייסו למישטרה, בעוד שחוקרי־הונאה במחוזות לא נשלחים לפעולות דומות.

החומר המועבר ליחידה עוסק בפרשת ראש המועצה המקומית במעלות, כבר אינם במחלקה.

● **חיים מזשקוביץ**, כלכלן בכיר, עזב.

● **אליקים צדיק**, עזב.

● **גיל חודורוב**, שהחל את הטיפול ברשימת חבריו של ישראל זילברברג — הלא היא רשימת מבריחי מט"ח לשוויץ — עזב.

● **עדיאל אלופי** פורש בימים אלה. הוא עומד להיות שופט־שלום בצפון הארץ, כפי שפורסם לראשונה במדור תשקיף (העולם הזה 2388).

● **חנוך וסרצוג**, צעיר מבטיח שטיפל בחקירת הצד הכלכלי של רצח סוכן הבורסה יעקב אלטרוביץ עומד לפרוש בקרוב. על טיב כיווני החקירה האפשריים העדים מחקירת החשוד ברצח, גיל בדגל, דווח בהרחבה (העולם הזה 2378, 2379, 2382).

● **ברוך ישביל** טרם הודיע על פרישה. אך במחלקתו כבר מדברים על פרישתו הצפויה. אומרים עליו שנמאס לו לשמוע בטלפון את כל השתדלנים המכובדים, המסרידים ודורשים שקוויביהם ישוחררו. ישכיל טיפל באחרונה בחקירת ח"כ הליברלים בני שליטא, ובעוזרו של סגן שר־החקלאות, פסח (פייסי") גרופר.

זוהי רשימה חלקית. אליה אפשר לצרף עוד עשרות חוקרים שפרשו בעת האחרונה, או כאלה שעברו לתפקידים ביחידות אחרות במישטרה.

כל מי שמצוי בעניין יודע, שההומר הנאגר כיום באגף־המודיעין של היחידה הוא פצצת־נפץ. לאנשים שונים, חלקם יושבים סביב שולחן הממשלה וחלקם באולם־המליאה של הכנסת, עלול חומר זה לגרום בעיות.

אך נראה שאין להם מה לראוג. היחידה חדלה לטפל בחומר של עברייני הצווארון הלבן הבכירים. גם אילו רצתה — ידיה כבולות.

העולם הזה פנה, כמובן, לדובר המטה הארצי וביקש את תגובת המפכ"ל או סגנו, יחזקאל קרתי, או מישהו מהיחידה לחקירות הונאה, על קשיים בתיפקוד היחידה. הודעת לישכת הדובר היתה חד־משמעית: לא!

פרשת זילברברג, כמו פרשת בן־גל־אלטרוביץ, יכלו להפיח רוח חדשה ביחידה, ובעיקר לחשוף לפני הציבור פרשיות מדהימות של עבירות הצווארון הלבן בתקופת שילטון הליכוד.

מישהו מנע זאת, כפי שהוא ימנע גם בעתיד כל חקירה רצינית של זיגל.

בן־ציון ציטרין ■

מיספר החוקרים ירד לחצי — רוב הטובים פורשים — הנותרים נשלחים למשימות שיטור ואבטחה והיחידה עוסקת בתפקידים שוליים

הוא גילה שאחת הסיבות היתה מימסד אוהד לפעילותה ולדרכי עבודתה. שתי עובדות מרשימות — יותר מ־50 אחוז מהתיקים שזיגל העביר לפרקליטות זכו לטיפול מישפטי, וכ־80 אחוז מהנאשמים הורשעו — הפכו את זיגל ואנשיו לחוד־החנית במאבק נגד השחיתות.

במחקרו ציין סטוטלנר את דעת־הקהל האוהדת ואת העיתונות, שעמדו לצידם של חוקרי־המחלקה, ואת העזרה הרבה שהם קיבלו מהציבור.

החוקר האמריקאי שאל בזמנו את אנשי היחידה על הלחצים המופעלים עליהם. „פייט איננו זוכר אף מיקרה שבו הופעל לחץ ממשי להפסיק חקירה, מאז הקמת היחידה המיוחדת. ראש־היחידה, זיגל, מזכיר כי הוא מקבל שיחות טלפוניות מידידיו של החשוד, מהרב שלו, מחבריו לקיבוץ ומחברי־כנסת. בשיחות אלה אין המטלפנים טוענים לחפותו של החשוד, אלא מדגישים את אופיו הטוב ואת תרומתו לחברה.

„לשיחות אלה אין כל השפעה על ראש־היחידה, ואין הן מועברות לחוקרים בתיק. כמו כן, לא ידוע לראש־היחידה על לחץ ישיר שהופעל על הכפופים לו. במיקרים נדירים יש אליו פניות משרי־ממשלה, כולל משר־המישטרה, המתעניינים במצבה של חקירה מסויימת."

ביחידה של זיגל מחייכים כאשר הם נזכרים בתקופה שבה נכתב הדו"ח. הלחץ המופעל היום הוא אינטנסיבי, מאיים, חד־משמעי. הוא בא מכיוונים שונים. הוא אינו מאפשר חקירה רצינית, לא בשלבים ראשונים ולא בשלבים מתקדמים.

„כאשר אני שומע את שמו של החשוד ומעמדו, אני אומר לחברים: עכשיו יתקשרו אלה ואלה. אחרי דקות מתקשר אפילו השר הממונה," סיפר אחד החוקרים בעצב.

„את תוצאות מעמד היחידה אין לבחון על־פי הצלחתה להביא להרשעת אנשים מפורסמים", אמר אחד מחוקריה הבכירים. „אלא בכוחה למנוע עבירות של בכירים אחרים."

היום כוח ההרתעה שלה הוא אפסי. רווקא בעלי שררה שונים, ששמם בעניינים בהיקף קטן, לא רציני, שגורם לסתימת המחלקה על חשבון טיפול בחקירות הרציניות.

על רקע זה החלה בשנים האחרונות הפרישה הגדולה מהמחלקה. רשימת הפורשים הבולטת, כפי שמתפרסמת לראשונה מעל דפי העולם הזה, מעידה יותר מכל על הידרדרות המחלקה.

● **יעקב מורגנשטרן**, החוקר שגרם לישראל גוטליב להיות עד־מדינה נגד אהרון אבו־חצירא, ומי שחשף את שערוריית הפסיכיאטרים שחתמו על אישורי כזב למשתמטים מצה"ל — עזב.

● **אלכס בן־אהרון**, שרק הודות לעקשנותו הגיע שמואל רכטמן אל מאחורי סורג ובריח, נאלץ לפרוש, אחרי שהיה ברור שגם במחלקתו הוא לא זוכה לגיבוי. הוא טיפל גם בפרשת בורסת־היהלומים, ובאחרונה עלה שמו לכותרות אחרי שראש עיריית ראשון־לציון, חנניה גיבשטיין, כינה אותו בתואר־גנאי הכרוכים בהוצאת דיבה. היה זה אחרי שבן־אהרון טיפל אישית בנעשה בעירייה של גיבשטיין.

● **שי מיטל**, חוקר המתגורר בהתנחלות קרני־שומרון, טיפל בפרשת אבו־חצירא, התעניין בכספי ה־מפד"ל, חקר קרנות של המוסדות הדתיים, ועסק בגניבות ברשת הצרכנית קו אופ. היום, אחרי שפרש, הוא עובד ברשות לניירות־ערך.

● **שלמה רבלסקי**, שטיפל בפרשת חברת הבניה מבט, נמצא גם הוא מחוץ למחלקה.

● **חיים זיו** מצא את מקומו בהתעשיה האווירית.

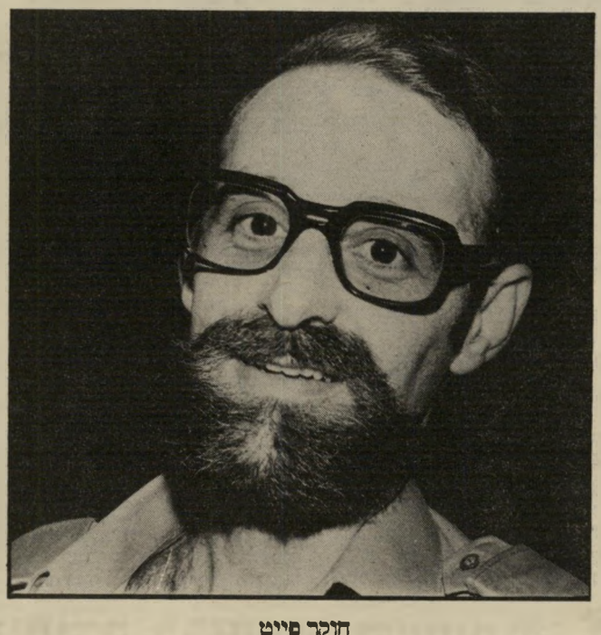
● **צחי בן־משה**, קיבוצניק שטיפל בפרשת בית הלוחם ובאשמות ח"כ יהודה חשאי, שבהן נרמז ששר־האנרגיה יצחק מודעי קיבל כביכול עמלות על הענקת זכיונות־נפט. פרש. לפני שעזב קרא בקול על אחד הקשורים בפרשה: „השמוק הזה דפק את כל החקירה!"

● **מוטי סלומון**, שטיפל אף הוא בפרשת מבט, נמצא היום בהתעשיה האווירית.

● **יהודה בן־יהודה ודויד בהנא**, שניהם עורכי־דין, שטיפלו להפוך את המודיעין של זיגל למודיעין מרכזי.

לכאורה, היתה לצמרת המישטרה סיבה טובה להציע זאת: המודיעין של זיגל הוכיח את יעילותו.

אנשי היחידה טענו שזו בדיוק הבעיה: מקורות הידע שלהם ייסתמו ברגע שהמאגר יהפוך לארצי. היו להם די סיבות לחשוד שמודיעין ארצי יחשוף את מדליפי היחידה לפני אנשי מישטרה אינטרסנטיים, ובעיקר לפני המימסד הפוליטי.

חוקר סייט
חברים בבית־הכנסת

כאשר ירד מספר התיקים שהיו בטיפול היחידה, בגלל יחס צמרת־המישטרה לאנשי זיגל, אמר איבצן בכינוס צמרת המישטרה, שנה אחרי שנכנס לתפקידו: „גם את מחלקתך, זיגל, אפשר לסגור."

היחסים בין זיגל ויחזקאל קרתי, ראש אגף־החקירות, הורעו. צמרת המישטרה גילתה התעניינות רבה בתיקים הבעייתים של צמרת המימסד.

קצינים ביחידה לא קודמו. חוקרי־היחידה נשלחו לשטח, לבכישים, כדי

זיגל התנגד, ושוב באותו הנימוק. חשיפת המידע בשלב כה ראשוני עלולה לחבל בחקירת מכובדים בעלי־קשרים.

אחר־כך באו הדברים הקטנים, המטרידים. פה ושם נשמע איבצן פולט הערות כמו: „בשביל מה אנחנו צריכים את זה?"

מיכל בת־אדם מספרת על ילדותה, יחסיה עם אמה חולת־הנפש, יחסיה עם משה מיזרחי ובנם דניאל, על הסרטים שלה ועל חוסר־הקשר בינה ובין אנשים

אני לא יכולה להיות נחמדה. אין לי הסיגנון של להגיד אהלאן, ולטפוח על השכם

מגיל צעיר מאוד החלטתי שהכי־גרוע שיקרה לי זה שגם אני אחלה במחלה של אמא שלי

אף אחד לא יודע שהתחתנתי עם משה. אפילו החברים הקרובים שלנו לא יודעים

ראיינה שרית ישי

בשנה האחרונה ידעתי שאי־אפשר לשבת בבית ולשתוק. צריך לצאת לרחובות

משה לוחץ עלי לקנות בגדים. הוא נורא גנדרן. הוא קונה לעצמו את הכי־הכי־הכי בבגדים

רציתי לשים את עצמי במצב הכי־גרוע, שתיתי המון קוניאק ואכלתי במיה במיץ עגבניות, ולקחתי כדורים, עד שנפלתי

"התחתנתי עם מיזרחי מטעמים ביורוקרטיים!"

ו היתה הפעם השנייה שבה פגשתי את מיכל בת־אדם לצורך ראיון. בפעם שעברה, אחרי עשר דקות של שיחה, החלטנו ביחד שכדאי לוותר על הראיון.

היא לא היתה מוכנה להגיד לי מילה פרטית על עצמה, היא היתה סגורה מאוד, מתוחה. התעקשה להפגש בבית־קפה הומה ולא בביתה.

זו היתה הפעם הראשונה והאחרונה בקריירה שלי, שלא חזרתי למערכת עם ראיון.

לכן, כשהתקשרו איתי ממישרדה וביקשו שאראיין אותה, אמרתי כי אין טעם. מיכל אמנם צריכה למכור את סירטה החדש "בן לוקח בת", שהוא סרט חביב ולדעתי יהיה השלאגר של הילדים בחפש הגדול, אבל אין לי עניין לבטל את זמנה ואת זמני.

לא ויתרו לי והתקשרו שנית.

אני מכירה את מיכל שנים רבות, אני מעריכה מאוד את עבודתה, הן כשחקנית והן כבימאית. אהבתי מאוד את סירטה "רגעים", ונהניתי מאוד מ"בן לוקח בת". לכן החלטתי לתת למיפגש בינינו הזדמנות שנייה.

גם הפעם מיכל סירבה להתראיין בביתה. "מסתובבים שם כל מיני אנשים", אמרה לי, זה יפריע". היא ביקשה להיפגש בבית־קפה.

התעקשת להיפגש במקום פרטי, הצעתי את ביתי. היא הסכימה. בדרך היא אמרה לי, שהיא שונאת להתראיין, שהיא ממש סובלת. אבל אין לה ברירה – היא חייבת למכור את הסרט שלה. היא ומפיקיה, גידי אמרי ואבי קליינברגר, נכנסו לחובות כבדים, כדי להפיק את הסרט.

המפיק השווייצי ארתור כהן ביטל את התחיבויותיו כלפיהם, וכעת הם חייבים לצאת מעול־החובות המכביד. לכן החליטה להתראיין אצל כל מי שרק יסכים לראיין אותה.

מבחינתי זו היתה התחלה מאוד לא מעודדת. אבל מכיוון שקפצתי לבריכה, החלטתי לשחות.

מיכל הפתיעה אותי. נכון שבתחילת הראיון היא שמרה על הבלמים, והיה לה קשה מאוד להמיד את מה שאמרה. אבל אחר כך, אחרי שהצלמת עזבה אותנו לבד, היא נפתחה כפי שלא הייתי מצפה ממנה, ודיברה על עצמה מבלי לנסות לייפות או להתחמק.

היא אשה מרשימה מאוד. לדעתי, מיכל בת־אדם מקפידה באופן מיוחד שלא לטפח את ההופעה החיצונית שלה. כשנפגשנו

„התחתנתי עם מיזרחי מטעמים ביורוקרטיים!"

(המשך מעמוד 31)

לבשה ג'ינס, חולצת־כותנה כחולה וסנדלים תנכיים. פניה היו נקיים מאיפור. ממבט ראשון היא בהחלט אשה רגילה. אחר כך, כשאת משוחחת איתה, את מגלה פיתאום פנים יפות להפליא, עיניים בהירות, חכמות, והיא מוצאת חן בעינייך.

מיכל חיה עם משה מיזרחי כבר 12 שנים, ויש להם בן אחד: דניאל, בן השנתיים וחצי. משה מיזרחי ומיכל בת־אדם נראו השנה כמעט בכל הפגנת־מחאה נגד המילחמה. בניגוד לאמנים אחרים, מיכל לא מהססת ואומרת את מה שיש לה להגיד בקול רם ובהפגנתיות. היא משתמשת בשמה כדי לשכנע, היא אומרת לי שזה כדי לשמור על צלם־האנוש שלה.

סירטה האחרון „בן לוקח בת" הוא מפתיע. זהו סרט חביב על כאבי־הלב של בני

עם משה מזרחי בקאן
„הוא החבר הכי טוב שלי!"

10 . מיכל אומרת לי – ואני מסכימה איתה בכל לב – שאנחנו, הגדולים, לא המצאנו את הכאבים האלה. אלה כאבים שמלווים אותנו מהגיל הזה, שבו הבנים מגלים את הבנות ולהיפך. מה שמפתיע בסרט הוא, שבניגוד לסרטיה הקודמים, אין בו לא דראמה גדולה, לא טרגדיה. הכל זורם על מי־מנוחות. ואם יש סערות, הרי שתן קטנות. אפילו מותו הטראגי של אחד הגיבורים הבוגרים בסרט עובר בשקט יחסי, בלי לעשות עניין.

מיכל קצת נעלבת כשאני אומרת לה שהסרט נחמד. היא לא מסוג האנשים שהמחמאה „נחמד" תספק אותם. יש בה איזה יושר פנימי וביקורת עצמית חזקה מאוד.

בסוף השיחה איתה חשבתי לעצמי, שלא הייתי רוצה להיות במקומה. לא הייתי רוצה למכור את עצמי כדי למכור סרט. שאלתי את עצמי, עד כמה שווה לה לקיים את הראיון הזה. אחר כך חזרתי ונזכרתי בסרט „על חבל דק", חזרתי ונזכרתי בסירטה „רגעים". לדעתי, אדם המרשה לעצמו חשיפה כזו בקולנוע, לא כל־כך קשה להיחשף גם בראיון עיתונאי. כנראה שבכל זאת היה הראיון כדאי גם למיכל בת־אדם. לי הוא בהחלט היה כדאי.

■ ■ ■

● בסעם הקודמת שבה נפגשנו לצורך ראיון, לא היית מוכנה לספר על עצמך. מה קרה, מאז, מדוע הסעם את מובנה?

אז זה היה סביב העניין של סירטי על חבל דק. מכיוון שזה היה סרט על המישפחה שלי, זה עשה לי קשיים. היתה לי אי נוחות לגבי אנשים אחרים שהיו מעורבים בסרט, וכל מה שהייתי אומרת היה נוגע להם. לא ידעתי איך אבא שלי ואחותי יקבלו את הסרט. היום אין לי כל בעיה. אני לא חוששת שמא אפגע במישהו, אני לא פוחדת. חוץ מזה, אני לא כל־כך נהנית מכל המעמד הזה. לא איכפת לי לדבר איתך על עצמי באופן פרטי, אבל אחר־כך, כשאני מוצאת את מה שאמרתי בעיתונים, אני לא אוהבת את זה.

● למה?

מכיוון שאחר־כך אנשים שאני בכלל לא מכירה שואלים אותי ברחוב: „מה שלום דניאל?"

את מבינה למה אני לא רוצה להגיד איך קוראים לילד שלי? זה פשוט נידנוד שמייגע אותי, כאשר אנשים זרים מדברים איתי בגלל שקראו עליי בעיתון. זה מגיע ממש לאבסורדים. כמו האשה הזאת שאמרה: „מה שלום הילדים שלך?" ואני אמרתי שיש לי רק ילד אחד. אז היא התעקשה: „אבל יש לך עוד ילד, קראתי בעיתון שהייית בהריון". הייתי בהריון? לא הייתי בהריון. יכול להיות שהיא בילבלה אותי עם מיכל טל או עם אילנית.

● איני מבינה מדוע חששת אז שתסגניי במישפחה שלך, הרי כל מה שהיה לך לומר אמרת בסרט, אם היתה סכנה שהם ייפגעו, הרי שבסרט היו דברים שהיו עשויים לפגוע בהם יותר מכל ראיון עיתונאי.

יכול להיות שזה היה טיפשי מצידי, החשש הזה. אבל אני חשבתי לעצמי, שאני לא רוצה לפגוע ולהכאיב. אחרי הכל, כאשר מדובר בסרט, תמיד נשארת לי האופציה להגיד שזה לא עליי.

● את הרשית לעצמך בסרט הזה לגלות פרטים אינטימיים מאוד מחיי מישפחתך.

נכון, אבל הציבור הרחב לא יודע שמדובר במישפחה שלי, אלא אם אני אומרת את זה בראיון עיתונאי. ואת זה לא יכולתי אז להגיד. היום זה אחרת.

● החשיפה „בעל חבל דק" היתה עצומה, לא הרבה בימאים מרשים לעצמם חשיפה כזאת, מדוע נחשפת — החשיפה היתה מעין תראפייה, דרך להיפטר מדברים שמחבת מאז ילדותך, צורך, דחף?

אם הייתי יודעת בדיוק, אני מניחה שלא הייתי עושה כך את הסרטים שלי. מה שאני יכולה להגיד לך הוא שזה צורך, ולא מעניין אותי ולא איכפת לי בדיוק ממה הוא נובע ומאיפה הוא בא.

ראיתי את הסבל שעבר על אמא שלי, ידעתי שאנשים פוחדים ממחלת־נפש. כשיש מחלת־נפש במישפחה, לא מדברים על זה, ומנסים לטייח. אמא שלי אמרה: „למה כשיש חולה בשחפת, כולם מטפלים בו, וכשאני חולה יש קשר של שתיקה, בריחה, כמעט לעג, בוז."

● סחר?

נטה.

● את פחדת?

לא. איכשהו, באיזה אינסטינקט די בריא, מגיל מאוד־מאוד צעיר סידרתי לעצמי את העניין, שהדבר הכי־נורא שיכול לקרות לי זה שיקרה לי מה שקרה לאמא שלי.

● באיזה גיל היית?

לא יודעת. קשה לי לאמוד את הגיל. אני נולדתי לתוך מחלת־הנפש של אמא שלי. אני לא חושבת שבגיל מסויים אמרתי לעצמי את מה שאמרתי, לא חושבת שהחלטתי כך פיתאום, ביום אחד. זה משהו שכאילו היה בתוכי, משהו שלא יכולתי לקרוא לו במילים. זו לא היתה החלטה, אלא משהו שהרגשתי.

● את עדיין מרגישה כך, עדיין פוחדת?

לא. כשהייתי צעירה יותר, זה הפחיד אותי יותר. מאוחר יותר, במשך השנים, תהיתי האומנם פתרתי את הבעיה, האומנם לא נפגעתי במחלה. את יודעת, התשובות הוכלות ומתמעטות עם השנים.

כשפגשתי את משה, ידעתי שזה מסוג הפגישות שקורות פעם אחת בחיים

● את חיה עם התחרשה שאולי המחלה היא תורשתית, שאם לא פגעה בך אולי חלילה תפגע בצאצאייך?

לא מספיק כדי לקרוא לזה פחד או דאגה. לא שמחשבות כאלה לא עוברות לפעמים בראש, אבל יש בדרך כל־כך הרבה דברים לפחוד מהם, או הנחתי לזה. זה לא פחד שהולך איתי כל הזמן.

● באשר עשית את הסרט, חיית את חוויות־הילדות שלך ואת מחלתה של אמך מחדש?

אחרי שכתבתי את התסריט, התייחסתי אליו כמו אל סיפור.

אני לא יכולה להגיד שהפסקתי להתייחס אליו באופן אישי, כי ההתייחסות שלי לדברים שאני עושה היא כל הזמן מהבטן, לא מהראש. אבל לא הלכתי כל הזמן עם ההרגשה שהסרט הזה הוא עליי, או שאני עסוקה בשיחזור הילדות שלי.

כדי להצליח כשחקנית קולנוע בפארים, הייתי צריכה ללכת למסיבות ולמקומות הנכונים. לא חשבתי שזה שווה מחיר כבד כל־כך

● הילדה ששיחקה בסרט משחקת אותך. לא היה לך קשה לבחור ילדה שתהיה בעצם את?

הילדה קצת דומה לי, פיסית.

אף פעם לא חשבתי על זה, אבל אני הייתי קיימת לעצמי רק מהתמונות. אבא שלי היה צלם, ויש לי הרבה תמונות. כשהלכתי לחפש ילדה שתשחק אותי, היה לי יתרון — חיפשתי ילדה שתהיה דומה לתמונות לא לי.

● את היית אמורה לשחק את אמא שלך. מדוע נרתעת ברגע האחרון — לא היה לך האומץ להתמודד עם הדמות?

עם אחותה (מימין)
„לא רציתי לפגוע במישפחה..."

התכוונתי לשחק את אמא ברגשות מעורבים מאוד. הסיבה הפחות רצינית שבגללה לא שיחקתי את אמא שלי, היא שהייתי בתחילת ההריון, וידעתי שהסרט הזה הולך להיות לא קל. בגלל ההריון, כל מה שרציתי אז היה להיות מונחת באיזה מקום, ושיניחו לי לנפשי.

הסיבה היותר רצינית היא שידעתי שאני הולכת לשחק את אמא שלי.

● ומה זה גרם לך להרגיש?

זה גירה אותי, אבל זה הכביד עלי, יותר נכון — זה העיק עליי. כי בעצם נשארתי הילדה של אמא שלי, למרות שהשנים עוברות ואני כבר לא ילדה.

אני לא יודעת איך זה אצלך, אבל אני תמיד צריכה להזכיר לעצמי שאני לא ילדה. אני לא יודעת אם זה צריך לעורר דאגה, אבל ככה אני.

ואז הגיע יום־הצילומים הראשון, ובסיומו נורא בכיתי, ואמרתי: אני לא משחקת את התפקיד.

● למה בכית?

מחוסר אונים. הבנתי שלא אוכל להתמודד, בעיקר פיסית, גם עם הבימוי וגם עם הדמות של אמא. הכל ביחד הכריע אותי.

גילה אלמגור היתה אצלי בתודעה כל הזמן. יכול להיות שהעובדה שידעתי שאם אני לא אשחק, אז גילה תעשה את התפקיד, נתנה לי ביטחון ויכולתי להתמוטט יותר בקלות.

● גילה אלמגור הזכירה לך את אמא שלך?

לאו דווקא. הגם שבכמה רגעים בסרט היו שברירים...

● ואז, כשכבו האורות באולם, ואלפיים איש ראו את הסרטים האינטימיים כל־כך מחייך — איך הרגשת?

אלפיים איש זה לא כל־כך משנה, מכיוון שהסרט כבר שם, וזה סרט בפרמיירה, לא אני. עניינו אותי ארבעה חמישה אנשים: אבא שלי, אחותי, אחות של אמא שלי וקרובים אחרים.

● ומה אמרה המישפחה הקרובה?

אני חושבת שהם מאוד התרגשו. לא הצלחתי להוציא מהם הרבה מילים.

■ ■ ■

● נחזור אל תחילת הקריירה שלך. ההתחלה, אם איני טועה, היתה סירטו של משה מיזרחי „אני אוהב אותך רוזה".

לא ממש. עשיתי סרט אחד קודם. מנחם גולן פירסם שהוא הולך לעשות סרט. שיחקתי אז בציד המכשפות, והוא בא מאחרי־הקלעים ובירך אותי.

ואז, כשהוא פירסם את המודעה, חברה שלי אמרה לי: מיכל, תצלצלי אליו.

לא היה לי אומץ, אז היא צילצלה בשמי ואמרה: „שלום, מדברת מיכל בת־אדם", והוא אמר: „אני זוכר אותך, בואי מייד !"

באתי מייד, והוא עשה סרט בשם הפריצה הגדולה, והוא אמר: „יש לי בשבילך תפקיד קטן — של אחות, זה יהיה מיבחן־הבר שלך, ואחר כך נעשה את חנה סנש."

הוא היה מבטיח אז לכל שחקנית שמצאה חן בעיניו, שהוא יעשה איתה את חנה סנש.

בקיצור, הוא עשה מזה עניין ושלח אליי עיתונאית שתראיין אותי, הרגשתי נפלא.

ואז בא יום־הצילום האחד שהיה לי בסרט, וכל התפקיד שלי הסתכם בלפתוח וילון ולהגיד ליהורם גאון „בוקר טוב".

אני זוכרת שישבתי על הטקסט שעות, לבשתי חולצה סגולה סרוגה, מכוערת כזאת, ואז סוף־סוף הגיע המעמד הנכסף, שבו אני צריכה להגיד „בוקר טוב". ואז הרגשתי כמו פינוקיו, שכולי עשויה מעץ ושהחייך שלי הוא מעמילן. נעצרו לי השפתים, והייתי כל־כך אומללה — אומללה זו מילה צנועה למה שהרגשתי.

אחר־כך אפילו לא היה לי אומץ לראות את הסרט. אנשים אמרו לי שנראיתי כמו מומיה.

כמובן שאחר כך לא שמעתי שום דבר ממנחם גולן. לא חנה סנש ולא שום דבר.

כשבא משה ורצה אותי לרוזה, גולן אמר לו: „היא שחקנית טובה מאוד, אבל היא לא שם. למה שלא תקח את גילה אלמגור?"

● איך קיבלת את התסקיד הראשי ב„אני אוהב אותך רוזה"?

כשמשה הגיע לחפש את רוזה, הוא ראה בין היתר את בית ברנרדה אלבה, שבו השתתפתי, ועשה עיגול סביב התמונה שלי.

אחר כך הוא נפגש איתי והיה מאוד הגון. הוא אמר שאני מאוד נראית לו, אבל הוא צריך להחליט. זה נמשך שבועות, שבהם הוא ראה כל שחקנית שהיתה אז בארץ.

נורא רציתי את התפקיד. מאוד נמשכתי לקולנוע, ולביאה הון, הסוכנת שלי, היתה שולחת אותי כל הזמן לבימאים. כבר נמאס לי מהבימאים שלא עשיתי עליהם כל רושם, וגם לפגישה עם משה הלכתי בהרגשה שעוד אחד ישלח אותי

מיכל בת 6
.הייתי ילדה מופנמת"

הביתה. כשהוא אמר לי שאני מוצאת חן בעיניו, היה ברור לי שלא ייצא מזה כלום. וכשמנחם לחץ שהוא יקח את גילה אלמגור, שהתפקיד לא יהיה שלי.

● **ראיתי אותך על בימת־הצילומים. היית מאוד מוזרה, מסוגרת. נדמה היה באילו מאוד קשה לך.**

זה היה קשה לא מבחינת התפקיד, זה היה קשה מבחינה חברתית.

יש בי משהו שהבנתי עם השנים: אף פעם לא היה לי צורך להתערבב עם אנשים, ליצור יחסים. תמיד ידעתי שאני לא אהובה כשאני באה למקומות חדשים.

כשהתחלתי לשחק הבנתי מה זה אומר ובכמה זה עולה. הבנתי שאני לא יכולה להתערבב בין האנשים על הסט, אבל למרות שאני לא מתערבבת אני רואה הכל. אני תמיד חושבת שזה מקשה לי מאוד את החיים. זה שאני רואה הכל. אם הייתי יודעת פחות, הייתי מתענה פחות.

משה תמיד אומר לי: „מניין יש לך כל־כך הרבה אנרגיה לראות דברים שלא נוגעים לך?" ועל הסרט ראיתי הכל, אבל מה יכולתי לעשות? אין לי סיגנון של להיות נחמדה, להגיד אהלן, לטפוח על השכם. אני יוצרת קשר או לא יוצרת קשר.

בסרט הזה היה משהו נגדי, אולי בגלל שידעו שחולך וקורה משהו ביני ובין משה. אני לא יודעת, אולי מפני שהוא העניק לי כל־כך הרבה תשומת־לב.

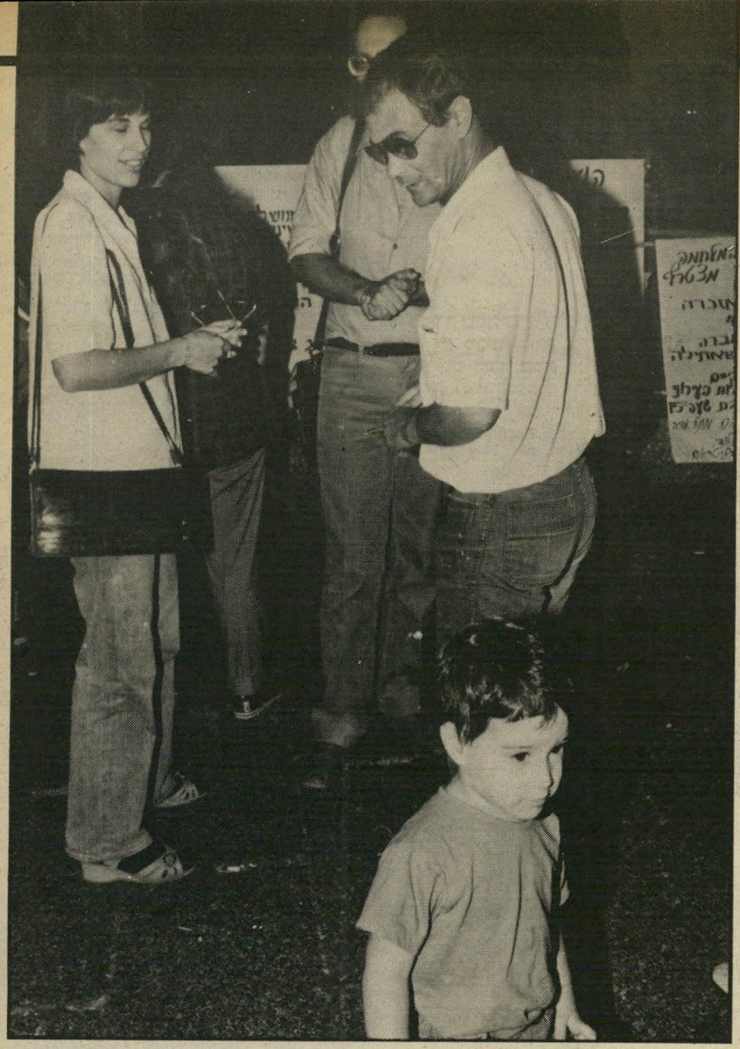
● **הוא בדרך כלל מעניק תשומת־לב כזאת לשחקניות הראשיות שלו?**

אני חושבת שאם זו היתה שחקנית שהוא לא מאוהב בה, הוא היה מעניק לה פחות תשומת־לב ממה שהעניק לי.

יכול להיות שהיתה מידה יתירה של תשומת־לב, בגלל מה שקרה בינינו.

או, בזמן הצילומים, זה לא היה יחסים של רומן. הייתי אז עדיין נשואה לאחר, אבל היה משהו כזה באוויר.

כל זה גרם לכך שהצוות פשוט שנא אותי, המאפרת היתה מורחת עלי את האיפור במין שינאה, הייתי מרגישה שהמלבישה היתה מכה אותי בשימחה אילו רק יכלה, הרגשתי שכולם נגדי.

מיכל עם בעלה משה ובנה דניאל
„קשה לי לעזוב את הילד ליותר משעה"

זו היתה הרגשה איומה, וזה היה לי מאוד קשה. אבל הבנתי שזה מה שיש, ושצריך להתמודד.

יום אחד רציתי לשים את עצמי במצב הכי נורא. שתיתי הרבה קוניאק ואכלתי במייץ עגבניות, ומשחקן שהגיע מתל־אביב לקחתי כדורי תובלרון. נפלתי על הריצפה והתעלפתי.

הפסיקו את הצילומים, וזה היה כמו לעשות לעצמי את העונש עד הסוף — לא רק שכולם ישנאו אותי, גם שיקיאו אותי.

כשאני בסיטואציה כזאת, תמיד אני מעדיפה לתת את הכל מאשר לנסות להתגונן במקום שהקרב הוא אבוד.

● **את מסוג השחקניות המתאהבות בבימאי שלהן?**

לא.

עם משה, כשהתחלנו להיפגש, היתה לי הרגשה שזו מסוג הפגישות שקורות פעם אחת בחיים. לא ידעתי אז שיהיה לנו רומן, אבל הרגשתי שפגשתי מישהו שנעצרים עליו בחיים, משהו כאילו קרה בינינו כבר מהפגישה הראשונה, משהו ברגישויות הכי־הכי רגישות, מאוד רקות.

● **כשאת מסתבלת על חייך ב־12 השנים האחרונות, את חושבת שהיית מתפתחת כמו שהתפתחת אלמלא מ־שה?**

לא משנה מה אגיד לך, כי אף פעם לא אדע. אני מניחה שכאשר את חיה עם מישהו ואוהבת אותו, את מושפעת כל הזמן. ההשפעה היא לא רק בתחום הקולנוע, אלא בדברים של החיים.

בכלל, עיקר ההשפעה שלי באה ממקומות אחרים, לא מהקולנוע. הושפעתי מהמוסיקה של מוצארט, מפאבי לוביץ', שהיתה מורה שלי. אני לא מאותם שהושפעו מבימאים כמו ג'ון פורד.

● **ומבימאי כמו משה מזרחי?**

הוא באופן טיבעי נמצא כל היום, אז איך שלא יהיה בסרטים שלי? לא למדתי קולנוע בבית־ספר, ואף פעם לא עשיתי סרטים קצרים. אני ישבתי בסרטים, ורצה הגורל שישבתי בסטים של הסרטים של משה.

● **גם כשלא שיחקת בסרטים שלו?**

אף פעם לא באתי לסט כשלא שיחקתי בסרט. אני שונאת לבוא. זה מעמד קשה, את רוצה להיות או לפני או מאחרי המצלמות. וזו קינאה עצומה.

● **לא מעניין אותך מה הוא עושה גם כשאת לא מעורבת?**

אני לא אוהבת להיות על הסט כשאין לי מה לעשות שם. הוא בא הביתה, מספר לי ומשתף אותי. אבל להיות בסט של סרט שאני לא משתתפת בו? אף פעם לא!

● **אתם חיים כעת בין פאריס ותל־אביב?**

יש לי אכזבה כשאומרים לי שהסרט נחמד. לא התכוונתי לעשות סרט נחמד. רציתי לעשות סרט על ילדים, סיפור־אהבה. אני זוכרת טוב מאוד את הגיל הזה, 10, עם כל השמחות לאיד והכאבים.

לנו, הגדולים, נדמה שהמצאנו את זה, את כאבי־הלב, האכזבות והאהבות. אבל זה נמצא דווקא בגיל הזה. בגיל 10, כל מה שקשור בינו ובינה היה בשבילי כל החיים. ולא רק לי. כעת אנשים אומרים לי: „מיכל, את כאבי־הלב של גיל 10 לא אשכח כל החיים שלי" ועל זה בנוי הסרט.

זה סיפור על ילדה שההורים שלה עוזבים אותה לשנה בקיבוץ, ונוסעים לטפל בילדי פליטים בתאילנד. היא נשארת ילדת־חוץ, מתאהבת בגיורא, שמתאהב בעמליה, ומתאהבת בצביקה החייל, שבכלל לא יודע שהיא מאוהבת בו. בקיצור, סיפור על ילדים.

● **מה את עושה כעת?**

אני עובדת על סרט שיעסוק בישראל של היום.

● **סרט פוליטי?**

בשום אופן לא סרט פוליטי, סרט על אנשים. ובניגוד לסרטים הקודמים שעשיתי, שיש בהם אלמנטים מאוד אישיים, זה יהיה סרט ממוצע לגמרי.

● **אבל את מעורבת פוליטית.**

לא במובן המקובל. אני לא שייכת לקבוצה זו או אחרת. תמיד יש לי הרגשה שמישהו רואה אותי בהפגנת שלום עכשיו ואומר: אה, היא שמאלנית! ואני בכלל לא מרגישה ככה.

● **איך את מרגישה?**

אני מרגישה שאני מנסה בכל כוחותיי לשמור על צלם־אנוש. לכן אני מפגינה.

אני לא מצטרפת לשום קבוצה, כי גם קבוצה שבה יש אידיאלים נעלים מסתאבת ברגע מסויים, בגלל מילחמת־כיסאות. אז אני מעדיפה להיות בבית ולהגיב לגופו של עניין.

ברגע שדמי רותח על הטרגדיה הלבנונית, אז לא איכפת לי של מי ההפגנה — של שלום עכשיו של רק"ח או של הוועד נגד המילחמה. אני שם. אני שם כדי שיהיה שם עוד אדם אחד ויגיב.

בשנה האחרונה במיוחד ידעתי שאי־אפשר לשבת בבית, אי־אפשר עוד לשתוק. צריך לצאת ולרחובות.

● **בעבר, כאשר פנו אלייך עם עצומות, סירבת לחתום.**

היה לי קושי עם עצומות. ידעתי שבאים אלי, כי אני לא אנונימית. הייתי אומרת לעצמי: מה הבעיה לחתום על עצומה? אבל לא יכולתי.

אנשים לא הבינו שאני מסרבת לחתום כי יש בי קושי לבלף את עצמי, ועצומות זה בלוף. אתה חותם את השם שלך על עצומה ורואה עצמך פטור.

אבל כשהתחילו כל העניינים בגרה, אמרתי לעצמי: להיפך, אני אעשה שימוש בשם שלי. אם יש אנשים שהעובדה שאני חתומה על עצומה תשכנע אותם בצידקת הענין, אני אחתום על עצומות נגד מה שנעשה בשטחים. אז גם התחלתי לרדת לחיים של כל החברים שלי, שיכנעתי אותם שזה ממש חשוב להפגין, לחתום על עצומות, שידעו שיש מי שלא מסכים למה שקורה.

כל העניין הזה של הרימון שנזרק — הוא לא

מתחשק לי ללכת ולבטל את העניין של הנישואין. אני לא צריכה איזה נייר כדי לחיות עם משה וללדת לו ילד

היה נזרק אלמלא העצומות וההפגנות. הרימון הזה נזרק מכיוון שכוחות הימין נבהלו. הם נבהלו מכך ש־400 אלף איש הפגינו, ו־400 אלף האיש לא היו מפגינים אלמלא ההפגנות הקטנות שהיו קודם, בעיקבות העצומות; ואנשים שמסרבים היום ללכת ללבנון אולי לא היו מתעקשים על כך אלמלא ידעו שיש מי שמצדיק אותם. יש מי שחושב כמותם.

אני רוצה להגיד עוד משהו על הפגנת 400 האלף. אני ראיתי בה צביעות. פיתאום, בגלל שאנשים ראו סכין ורם, הם יצאו להפגין. אבל הרי לפני כן היו הפצצות ואף אחד לא יצא להפגין! אנחנו מורחים את עצמנו, מורחים.

יש שעות בימים האחרונים שאני פותחת רדיו, ויש לי הרגשה כמו בחלומות. אני שואלת מתי אני אתעורר, למה אני לא עושה שום דבר, למה

(המשך בעמוד 64)

עם בריז'יט קטיון בסרט „רגעים"
„בכל סרט שלי יש משהו ממני"

היתה תקופה שהיתה לנו דירה שכורה בפאריס, אבל מאז שהילד נולד, הבסיס שלנו הוא תל־אביב. מכאן משה יוצא לעבוד.

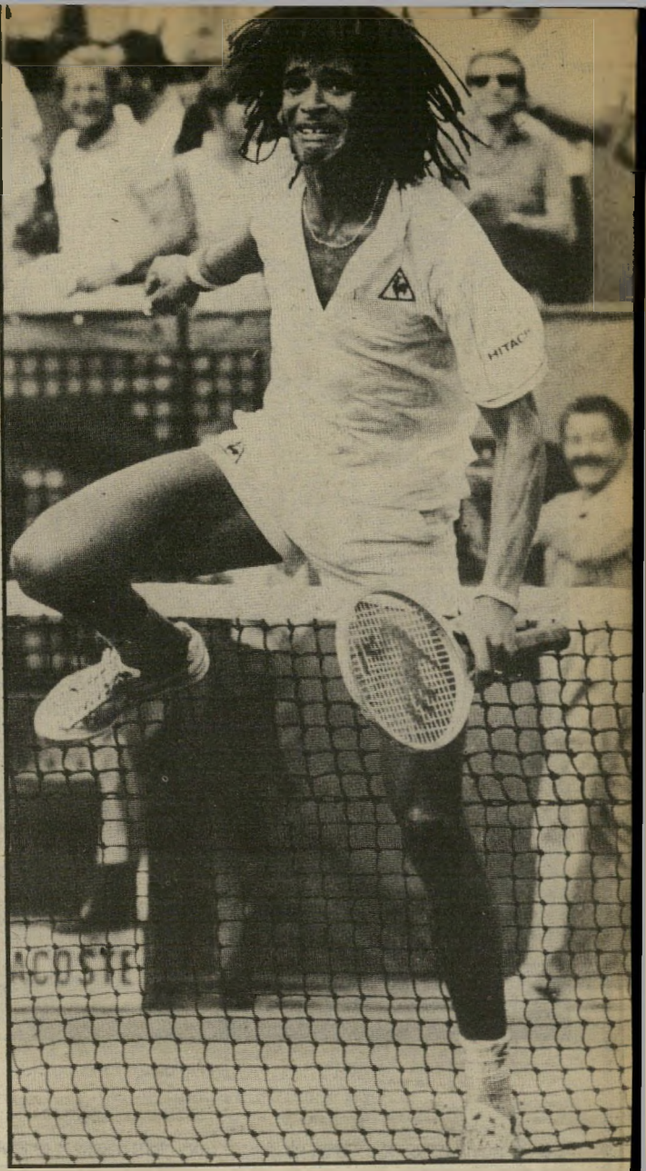
כעת הוא מכין סרט על ילדים מבריחים בגטו ורשה, בשם הניצול. הוא היה צריך לצלם בפולין, אבל הביורוקרטיה שם כל־כך מסובכת, שהוא החליט לצלם בהונגריה.

● **משה מרבה לעשות סרטים על ילדים. גיבורת סירטך הקודם היתה ילדה. הסרט הנוכחי שלך הוא על ילדים. יש קשר?**

לא יודעת, אבל נכון שמשה גם בשלוש וגם באני אוהב אותך רוזה — השתמש בילדים. את שואלת למה? אולי מפני שזה יותר ממשי. יותר קשה לשקר עם ילדים.

● **„בן לוקח בת" הוא סרט נחמד. אין בו לא דראמה ולא טרגדיה — וזה לא אופייני לך.**

אנשים בעולם

יאניק נואה: הפיצוץ הגדול

הנסיך המוכתר של הספורט הלבן הוא אליל חצי שחור. **יאניק נואה**, שבקרב הגמר באליפות־הטניס של רולאן גארוס (השלישית בחשיבותה בעולם) ניצח את יריבו השוודי וילאנדר, הינו בן לאב יליד קאמרון ולאם צרפתיה לבנה. זעקת הניצחון של יאניק היתה „אבא !" והאב המאושר **זאכארי נואה** הרגיש טעם נוסטאלגיה חריפה כשחיבק את המנצח בזרועותיו: גם הוא היה ספורטאי מצליח בשעתו — כדורגלן בנבחרת סדאן. אבל תאונת־מישחק הקדימה את סיום הקאריירה הספורטיבית שלו. יאניק בן ה־23 היה מוכן להקריב הכל כדי להיות ראשון ולהגיש לאביו את הנצחון כמתנה.

הנסיך צ'ארלס והנסיך אנדריו: געגועים מלאכותיים

מי היה מאמין שכל־כך קשה לשני אחים להיפגש זה עם זה? כשהמרובר בנסיך **צ'ארלס** ובאחיו, הנסיך **אנדריו**, די להציץ בלוח־האירועים של המישפחה השלטת כדי להבין שהשניים נוסעים בקצב הדומה יותר לזה של סוכני־נסיעות, מאשר לקצב של אצילים. ובכל זאת, הרגע הגיע. אחרי מסע רשמי באוסטרליה ובניו־זילאנד התיישב צ'ארלס על סוס, במסלול־המירוצים של וינדזור. אחיו אנדריו הגיע למקום, וצ'ארלס פתח ברהירה לעברו. אנדריו ניסה להתקדם אליו, אך צ'ארלס קרא לעומתו: „הישאר במקום, היום אני הכי גבוה !" תשובתו של אנדריו היתה רב־משמעית: „כשאפיל אותך מהסוס — נראה מי יהיה יותר גבוה !"

דלידה: בחזרה ובחרושה גדולה

עולם הפיזמון הקל הוא עולם שאינו קל כלל וכלל. הצמרת דקה מאוד, ואין בה מקום להרבה אנשים במשך זמן ממושך. לכן זמרי שנות השישים, למשל, נעלמו ברובם ואינם. לא כן **דלידה**. לזמרת המצריה המתגוררת בפאריס יש שיטה מיס־תורית לשמירת החום במשך זמן ארוך מן הרגיל: היא פשוט יודעת מתי הגיעו מאזיניה לרוויה, ואז פשוט גוזרת על עצמה שתיקה מרצון. שביתת־זמר מתוכננת כזו עשתה במשך השנה שעברה: לא עוד תקליטים, לא שירים חדשים, לא רדיו ולא טלוויזיה. משהתחילו כולם לשאול, לחקור ולדאוג לשלומה, חזרה הגברת בתוכנית טלווזיה מיוחדת, שכולה שלה, עם המארח **אלן דלון**. היא פשוט הפציצה את מאזיניה באוסף שירים חדשים, במראה רענן מתמיד, ואפילו הוכיחה שהיא מוכנה לעמוד מול מתחרה הצעירה ממנה בשלושים שנה לפחות — היא שרה מול תגליתו של דלון **אן סאריו**. לזכותה של דלידה ייאמר, שהשתיים נראו כמעט כמו אחיות.

סופי מארסו ופייר קוסו: הזוג בא למסיבה

כל מסיבה היא שיגעון, כש־הצעירים היפים והמצליחים **סופי מארסו ופייר קוסו** נענים להזמנה. העניין הפך לעובדה — שני הצעירים הצרפתיים האלה המהווים זוג בקולנוע ובמציאות, מקשטים כל אירוע ש־אפשר להתכבר בו: החל בחלוקת־הפרסים הגדולים של פסטיבל קאן, וכלה בהשקתו של בושם חדש של בית־אופנה מכובד. כי מרגע שסופי ופייר נוטלים את הבקבוק ביד, זהו מגע הזהב. ליותר מכך הבושם אינו זקוק.

דניס תאצ'ר: ראש־הממשלה אינה מרשה לי לפרוש

עד לפני כמה ימים היה דניס תאצ'ר קרוב מאוד לחלומו. הוא תיכנן כיצד יפרוש עם רעייתו **מארגרט** לבית קטן על שפת אגם שקט. אבל לשם כך היה על רעייתו להפסיד — וזה לא קרה.

מר תאצ'ר יצטרך להמשיך ולגור ברחוב דאונינג מס' 10, ולהתנחם בעובדה שלא רחוק משם, בארמון באקינגהאם, יושב מישהו וטווה אולי חלומות רומים מאד לשלו: הנסיך **צ'ארלס**.

תאצ'ר מתקרב ליום הולדתו ה־68 אבל אינו יכול לפרוש לגימלאות, למרות שמצבו הכלכלי בוודאי מאפשר לו זאת. אלא שראש־הממשלה לא מרשה לו לפרוש. היא פשוט נכחרה לכהונה נוספת בת חמש שנים.

בינתיים הוא מצפה ליום שבו יכתוב את זכרונותיו, העשויים להתחיל ב־13 בדצמבר 1951, היום שבו נשא לאשה את מארגרט רוברטס, כימאית ופעילה נמרצת במיפלגת השמרנים הבריטית. מאותו יום החל למעשה עיצובו הסופי של דניס תאצ'ר כגבר בצילה של אשתו. איש לא היה מסוגל להתנבא שבת האופה מלינ־קולנשייר תשנה כל־כך את גורלו של איש־העסקים המצליח, שהיו אלה נישואיו בפעם השנייה. לפני מילחמת העולם השנייה הוא נקלע לאהבה אומללה, שלא הצליחה לעמוד במיבחן הזמן. כשהתגרש, החליט הגבר הצעיר שלא להינשא בשנית.

החלטתו לא עמדה בפני הפיתוי של בתולת הברזל. היא הקסימה אותו ב„יופיה, האינטליגנציה שלה, ה־חיוניות שלה והשמרנות הקיצונית הפוליטית שלה." כמה ימים לפני נישואיהם הציג אותה לפני אמו. „אני בטוחה," אמרה הגברת תאצ'ר לכלתה העתידה. „כי ברגע שתהיו נשואים, ישכיח ממך המיטבח את כל הבישולים הפוליטיים."

הטעות היתה עצומה. אמנם מארגרט היתה אשה למופת, אם לדוגמה, אשף במיטבח, אבל בחדר־האורחים היא היתה פוליטיקאית. בלי שאיש ירגיש בכך, היתה עקרת־הבית לדוגמה למנהיגת מיפלגתה ואחר כך למנהיגת ארצה, החל מ־1979. לאט־לאט התרגל הגבר השארמנטי והמצליח להיות כפילו של הנסיך פיליפ, עד שביום אחד, כשקבוצת עיתונאים באה לראיין את מארגרט תאצ'ר בביתה, הציגו גם לו שאלה, והוא פתח במילים: „לפי דעתה של ראש־הממשלה..." ואז קטעה אותו אשתו במילים: „קוראים לי מארגרט, השכחת?"

הנמרה משכם מול הלביאה ממרחביה

במחזה שיוסף לפיד התנגד להצגתו במהדורת „מבט", כי העימות חריך מדי

מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, הטיל וטו. כתבה על ההצגה מיקרה גבול נפסלה לשידור במבט.

„המזכירה של לפיד הסבירה, שכתבה מסוג כזה מקומה בתוכנית האמנותית שמונה וחצי ולא במבט, משום שהיא תומכת באש"ף," סיפרה הבימאית רות חזן.

עופרה וינגרטן (מימין) משחקת את רמונדה טאוויל

ההצגה, המעלה מיפגש דמיוני בין גולדה מאיר ובין אחת הנשים הבולטות ביותר בגדה המערבית, רמודה אל־טאוויל (העולם הזה 2331), היא נסיון מעניין ואמיץ הנעשה בימים אלה על בימת צוותא־תל־אביב.

„כתב הטלוויזיה עמוס ארבל, שראה את ההצגה, ביקש לצלם את הקטעים המעלים עימותים פוליטיים. אחרי שקיבל אישור מעורך מבט מיכאל קרפין, קבענו יום צילום, העמדנו את התפאורה, הכנו את התאורה. פיתאום הגיע טלפון שהכתבה מבוטלת," מוחה רות חזן, בתו של מנהיג מפ"ם, יעקב חזן, שגם כתבה את המחזה.

„כשמוצניקית ותיקה, אכלתי את הבעייה הערבית בוקר, צהריים וערב." אומרת רות. „זוהי, לדעתי, בעיית־המפתח לעתיד הציונות, בין אם יוקם כאן מישטר אפרטהייד או שהכיבוש יהיה אפיזודה חולפת.

„בשבילי אין זה מחזה פוליטי. יש הבדל בין מה שחושבים ומה שמרגישים.

„אנחנו חיים בשניות. אנחנו חוש־בים שהפלסטינים הם אנשים כמונו, ובכל זאת נשאר הערבי אדם אנונימי.

„כמי שגדלה בקיבוץ מישמר־העמק, במצב של סכנת־נפשות מתמשכת, עורר בי הערבי פחד. זו היתה בעייה אישית שלי, שביקשתי להתמודד איתה דרך העיסוק בחייהן הפרטיים והפוליטיים של שתי הנמרות — הפלסטינית והציונית. ניסיתי לגלות גם את הצבע האינדווידואלי של רמונדה אל־טאוויל, שהיא עיתונאית ומנהלת סוכנות־ידיעות בירושלים המיזרחית.

רמונדה היא שועל־קרבות ותיק של העם הפלסטיני, שישבה במעצר־בית במשך שנה בפקודת המימשל. קראתי את הספר מעצר בית, שהיא כתבה במשך אותה השנה ברמאללה, ומצאתי הרבה נקודות שיכולתי להזדהות איתן," אומרת חזן.

„אין עם פלסטיני"

רמונדה אל־טאוויל, שנולדה בעכו בסוף ימי־המנדט, התחנכה בישראל עם נוער יהודי, והיא דוברת עברית רהוטה. לפני מלחמת ששת־הימים עברה לירדן, שם נישאה למנהל־בנק, דאוד אל־טאוויל, המבוגר ממנה ב־25 שנים. זמן קצר אחרי נישואיהם עברו בני־הזוג להתגורר בשכם. שם הם חיו כאשר נכבשה העיר על־ידי כוחות צה"ל.

עד מהרה הפכה רמונדה למנהיגה האינטלקטואלית והפמיניסטית של ה־גדה המערבית. הסלונים הספרותיים שהיא ערכה בביתה עוד לפני הכיבוש, וגם אחריו, הפכו — למגינת ליבה של סביבתה — לזירת־מאבק על קידום ושיחרור.

מאוחר יותר הפכה רמונדה לעי־תונאית ומנהלת סוכנות־ידיעות. כמ־תווכת בין האוכלוסיה המקומית ובין אמצעי התיקשורת העולמיים, וכאשה פמיניסטית בחברה הערבית, סבלה מחרפת הנידוי הן מהצד הפלסטיני והן מהצד הישראלי.

רמונדה, שהיא אם לארבעה ילדים, נעצרה פעמים רבות. בסיפרה, שיצא לאור ב־1979, היא מספרת על פעי־לותה תחת הכיבוש הישראלי, ועושה שפטים במישטר הצבאי הישראלי ובחברה הערבית השמרנית שבתוכה היא חיה.

זהו סיפור מיוחד של אשה מיוחדת, שעלה בכוחה לפרוץ מיסגרות מקו־בלות ולבחור בדרך השלישית. לא בדרך הדם, לא בדרך הכניעה, כי אם בדרך של מאבק תוך כדי הידברות עם הצד השני. כעיתונאית ניתנה לה האפשרות לפרסם את המציאות הכואבת, אך היא ידעה שהיא עלולה לשלם על כך את המחיר.

מול הפנתרה משכם מעמידה רות חזן את הלביאה — גולדה מאיר. היא עורכת השוואות בין השתיים.

„היום גולדה היא מיתוס," אומרת רות. „למרות שרבים פוסלים את אישיותה. אבל אם מחפשים אשה שהשפיעה בפוליטיקה, שהאמינה ב־אמונות הגדולות של הציונות — אין כמו גולדה מאיר.

„בשנות החמישים אמרה גולדה למשה דיין שאין עם פלסטיני. זו היתה שגיאה. ב־1967, כשבן־גוריון היה היחידי שהציע לסגת מן הגדה, עמדה גולדה על שלה וסרבה.

„ובכל זאת, קל לנו לבקר. לגביי, גולדה עדיין מייצגת את הציונות. בוודאי שלא גאולה כהן. ההרס הגדול של גולדה היה ההרס של תנועת־העבודה וההתנוונות של מפא"י, ואני מדגישה זאת במחזה. אי־אפשר לשכוח שהאידיאל הגדול של מפא"י היה הסו־ציאליזם, השאיפה לבנות חברה המבוססת על צדק ועל שיוויון. מה שקרה אחר כך — זה כבר דבר אחר.

„בנאום האחרון של גולדה, לפני מותה, היא אמרה: 'אפשר לחשוב שרציתי את הגדה, מעולם לא התגעגענו אליה.'

„לדעתי, היא פחדה מהתקפות ערביות, רצתה להציל בדרכה את היהדות. היא לא יכלה להשתחרר מחלומות גדולים ולהסתגל למציאות, ובכך אולי שגתה. היום היא הסמל של כל הנוקשות וההסתאבות, ובכך עושים לה עוול."

ובכל זאת, דברי גולדה במחזה נשמעים כאילו הם נאמרים בפאתוס. האם לכך התכוונה רות?

„כל דבר שנשמע לנו היום כפאתוס, היה בשעתו אמת־חיים. אנשים באמת דיברו כך והאמינו בזה. ללכת ולייבש ביצות זה לא פאתוס. אם אכן תקום מדינה פלסטינית, אולי הדברים הנאמרים על־ידי רמונדה ישמעו כפאתוס בעיני הפלסטיני שיושלך לבית־הכלא."

שני קטעים רימיוניים במחזה מצליחים לרתק את הצופה. חזן עורכת מיפגש בין גולדה לבין חייל עם כיפה, שפולט כדור ובטעות הורג ערבי. „הוא נפל," אומרת גולדה. „התחלק כנראה," אומר בחור.

גולדה: בן־אדם.

חייל: ישמעלי... על כגון זה נאמר: הטוב שבגויים – הרוג.

גולדה: ואתה לא עושה כלום.

חייל: ובגויים לא יתערב.

גולדה: שמע, בחורצ'יק, אני גולדה מאיר.

חייל: לא מכיר.

גולדה: ראש־ממשלת ישראל לשעבר.

חייל: אה. ההיא מימי מתושלח... זמנכם עבר, עכשיו אנחנו. נא לא לשכוח: כי מראשי צורים אראנה ומגבעות אשורנה. עופרה, קדום, קרני חיטים, קרני שומרון.

„את החומר הזה ליקטתי מעיתון הנקודה של המתנחלים," מציינת חזן.

במיפגש אחר עם אשת הדסה, יוצאת גולדה מהחדר אחוזת פלצות: „מה להזמניזם זה שלך ולתורתנו הקדושה," גוערים בה, „תורה המצווה כי יש לבזות ולהשפיל עם כבוש היא הומנית?

„פסוקים בנוסח 'אשרי שיאחז וינפץ עולליך אל סלע' — תהילים קל"ג — הם הומניים? לא אשה. תורה זו מושתתת על עקרונות אלוקיים ולא אנושיים חולפים, כמו ההומניזם שמומניזם שלך".

גולדה בורחת והאשה צועקת אחריה: „עוד יקרב היום שבו נקרא כולנו למלחמת־מיצווה זו של השמדת עמלק... ישראל בטח בהשם."

חזן לא ידעה שפגישה דומה לזאת, אם כי יותר מתונה ממנה, התרחשה רווקא בין רמונדה אל־טאוויל והרבנית מרים לווינגר במאי 1981 (העולם הזה 2281)

„אמרתי לה: אם חזרתם לבית הדסה, למה שלא נחזור ליפו?" אמרה רמונדה.

„שמתם פצצות במחנה־יהודה, אתם הורגים נשים וילדים. אנחנו לא נוקטים בשיטות כאלה", ענתה לה הרבנית.

רמונדה: הפכתם את חברון לפצצת תבערה. בעצם ההתיישבות שלכם לקחתם זכויות של אחרים.

לווינגר: אני מאמינה באלוהים וזה רצונו. תקראי את התנ"ך ותראי שיש לנו זכות על ארץ־ישראל.

רמונדה: ומה עם הפלסטינים?

לווינגר: אני לא־אומכת להם לא לגור בארץ־ישראל.

רמונדה: למה לא לנהל משא־ומתן בדרכי שלום, בלי רובים? דת ואקדח לא הולכים ביחד.

לווינגר: זה לא אנחנו, זה אנשי כהנא.

„בחרתי בגולדה וברמונדה משום שהיה חשוב לי שהן תהיינה נשים. הלוואי שלנשים היום תהיה מעורבות פוליטית וחברתית כל־כך גבוהה. היכולת להביט החוצה, לפעול, להנהיג, להגיב ולקבוע מה צריך לעשות, היא תכונה נדירה. נשים היום מביטות פנימה. אני חושבת שלא הרבה גברים יאהבו את ההצגה. לכן זה רק מחזה פוליטי," מדגישה חזן.

גולדה ורמונדה מוגשות זו מול זו במחזה כמעט בצורה סימטרית. הקהל מלווה את שתיהן משחר ילדותן, נעוריהן, נישואיהן, וממשיך לאורך הקריירות הציבוריות שלהן.

כל טיעון של האחת זוכה בתשובה מיידית אצל השניה.

גולדה ורמונדה יורדות מהמדרגות שמשני צידי הבימה, כשהן מציגות את עצמן. הקונפליקט הראשון מתורגם לשפה תיאטרונית של מאבק על כיסא גדול ומפואר, המוצב על הבימה. המאבק מלווה ביריות.

מאוחר יותר עומדות השתיים מול התיסכול הראשון של נישואיהן. ה־שאיפה של גולדה להיות מעורבת פעילה במאורעות הגדולים מתגשמת לראשונה כשהיא הופכת להיות מזכירה במועצת־הפועלים.

(המשך בעמוד 72)

מאיה אנגלר (משמאל) משחקת את גולדה מאיר

למה שרק הצרפתים יהנו מהחיים ?

מעדן "פרומעז" בגליל גבינת "פרומעז" חורצים חריצים ברווחים אחידים. לתוך כל חריץ מכניסים פרוסת מלפפון או צנונית. גבינת פרומעז וגבינת שמנת מתאימות למריחה על לחם או קרייקרים בתוספת ירקות עונתיים.

מגש "פרומעז" מכינים קרייקרים ופלחי פירות כגון: אפרסמון, תפוח או אגס. מניחים פרוסה או חצי פרוסה של גבינת "פרומעז" על כל קרייקר או פלח פרי. בתיאבון!

כדורי גבינת שמנת. מערבבים היטב 2 חבילות גבינת שמנת עם חצי גביע גבינה לבנה 9% (פרה ירוקה). מתבלים במלח, מוסיפים 1־2 כפיות פלפל שחור טחון גס, אגוזים קלויים קצוצים גס, וצרים כדור עגול גדול. מגלגלים אותו ב־2־3 כפות שמיר קצוץ דק. באותה תערובת אפשר ליצור כדורים קטנים מגולגלים באגוזים, או שקדים קלויים קצוצים גס.

"גבינת שמנת" "פרומעז"

מגבינות היוקרה של:

תנובה

גבינת שמנת עשויה במתכונת ה־"CREAM CHEESE" האמריקנית הידועה.
זוהי גבינה למריחה שטעמה עדין, והיא מעדן על כריכים, קרקרים וכו'.
"פרומעז" מיוצרת על טהרת חלב העיזים, ולכן טעמה מיוחד במינו. היא מתאימה למריחה, לכריכים או כתוספת למעדנים רבים.

טל-ארויו
סטרואו

מאלפה לי

הגלידה שלי

טעם-טעם

טעם-טעם

חדש

שְׁלֹשָׁה מִמְּאֲרָז הַשְּׁלֹשָׁנִים

שוקופ

לימפו (בקרוב)

אבטיחון

גלשון

מטרה

קרמל-שוקולד

שקלידה

חשמנת של הגלידות

קיץ ים וכתר פלסטיק

כתר ישראל

החברה המובילה במגוון מוצרי פלסטיק בישראל

הקניה הטובה ביותר 1983

1983

ניהם מערכות תדמית

גונבים מהמשטרה

„אנו סיימנו את החקירה, אתה חופשי". בישר קצין־המישטרה בתחנת כפר־סבא לרמי חרמון. „תיגש לקבל את החפצים שלך."

חרמון הציג בקופת תחנת־המישטרה את הקבלה מס' 738/82, שניתנה לו יום קודם, כשהפקיד בידי השוטרים 2670 דולר וסיכת־זהב יקרה, שהיו ברשותו כשנלקח לחקירה בגלל סיכסוך שכנים.

„אני מצטער," הכריז השוטר שהתבקש להחזיר את רכושו של חרמון. „אני מצטער, הקופה נפרצה. כספך נעלם!"

האזרח שנשדד בתחנת המישטרה התבקש לסור למקום למחרת היום. אולי עד אז יבררו אנשי החוק היכן נמצא כספו.

רמי בא למחרת, אחרי יומיים ואחרי שלושה. תמיד זכה באותה התשובה: „אולי מחר."

הוא המשיך לבוא לתחנת המישטרה בכפר־סבא במשך תקופה ארוכה, עד שנמאס עליו העניין.

רכושו הגנוב לא התגלה.

השטר הרשום

ב כל פעם שרמי חרמון אל מפקדי המישטרה, נאמר לו בקיצור נמרץ: „המישטרה חוקרת!" עניין פריצת הקופה בתחנת־המישטרה בכפר־סבא, נחקר כנראה עד היום, למרות שמאז עברו שמונה חודשים.

יגאל בי'צ'קוב, כתב העיתון המקומי צומת, שמסר בשבוע שעבר על פריצת הכספת בתחנת־המישטרה בכפר־סבא, גילה שפנה למטה הארצי של המישטרה וביקש לדעת כמה זמן נמשכת החקירה.

ענה לו רב־פקד קובי בכר: „אין שואלים שאלה כזו. יש חקירות הנמשכות שנים." החקירה שהועברה ליחידה לחקירות־פנים במטה הארצי, התנהלה על מי־מנוחות. השוטרים בתחנת כפר־סבא, נחקרו בפוליגרף, אך ללא תוצאות.

האזרח שנשדד פנה לעורך־הדין רבקה שטיינברג, שעבדה עד לפני כמה חודשים בפרקליטות המחוז, והיתה נציגת התביעה בעניינים הקשורים למישטרת כפר־סבא.

גם זה לא עזר.

בינתיים נאלץ חרמון למכור את מכוניתו, בגלל קשיים כספיים. בין השטרות שקיבל תמורת מכוניתו, הוא גילה שטר אחד שמיספרו היה רשום ברשימת השטרות שנגנבו ממנו במישטרה.

חרמון צילם את השטר, מיהר נרגש למישטרה למסור את תגליתו.

פעם התפוצצה כל הארץ מצחוק כאשר נגנבה קופת המישטרה - עכשיו נשדד זהב בתחנת המישטרה

גם התפתחות מפתיעה זו לא ניערה את החקירה היגעה.

מי פרץ את הכספת של המישטרה בכפר־סבא? האם המישטרה אינה מסוגלת לתפוס את הגנבים שבשורותיה? שמונה חודשים מהסת המישטרה להודות בדבר המובן מאליו: אנשיה הם ששדדו את הקופה בכפר־סבא. וכי אם לא הם האשמים, אז מי גנב את הכסף?

כספות המישטרה נופלות בזו אחר זו. לפני כשלושה חודשים נתגלה במטה הארצי בירושלים שחסרים שישה מטילי־זהב, שהיו נעולים בכספת של המעבדה לזיהוי פלילי. הזהב שנגנב מהכספת הוחזק כראיה מישפטית. המטה הארצי הקים צוות חקירה, וקיים חשד שגניבת הזהב בוצעה על־ידי שוטר או כמה שוטרים.

כשהתגלתה השערוריה, היו תיקוות במישטרה שהזהב הועבר בטעות לכספת אחרת, מבלי שנעשה הרישום החוקי. תיקווה זו נתבדתה.

השוטרים והטכנאים במעבדה לזיהוי פלילי נבדקו בפוליגרף. אצל איש מהם לא נתגלה שום קשר לגניבת הזהב.

בגלל העובדה שהכספת לא נפרצה, אלא רק התכולה נעלמה, חושדים במטה הארצי כי זו היתה לקיחה „חוקית". כלומר, לגנב או לגנבים היתה גישה חוקית לאוצר.

המישטרה ממשיכה לחפש אחרי שישה קילוגרם זהב שנעלמו בתוך ביתה. מי שימצא אותם מתבקש לפנות למישטרה...

שישה מטילי זהב

ד סיפרה שש אינה מביאה מזל למישטרה. עברה כבר שנה וחצי מאז נעלמו שישה קילוגרם זהב, שהובלו בידי שומרי־החוק לתחנת־המישטרה בלוד.

בשעות הבוקר של ה־24 באפריל 1978 נערך חיפוש בדירתו של סליבה טאנוס מלוד, שנחשד או בסחר בלתי־חוקי. בתביעה שהגיש למטה הארצי של המישטרה, אחרי סיום הפרשה, דרש טאנוס שיחזירו לו בין היתר כשישה קילוגרם זהב שנתפסו בביתו, ושהובאו על־ידי הקצין ינקלביץ לתחנת המישטרה בלוד (העולם הזה 2359).

רב טישלר, איש־המכס שהיה במקום בזמן תפיסת הזהב, העיד בבית־המשפט: „הורדתי את הזהב ממעלית, וייתכן שנתתי אותו לינק־לביץ."

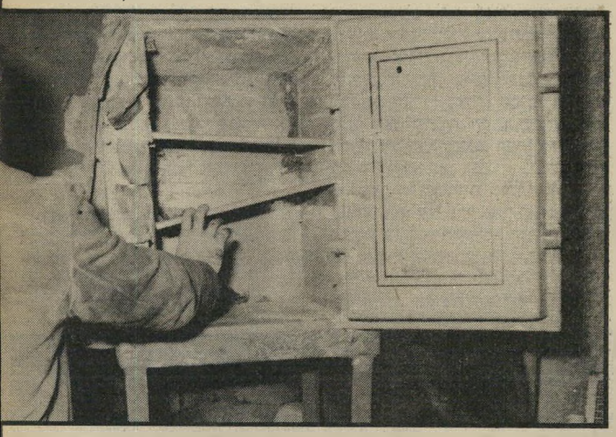
ברוח חוקרי־המכס נכתב: „טישלר נכנס לדירה עם הזהב, הכניס את החבילות לתוך שק ניילון שנמצא על הגג ומסרם לידי הקצין ינקלביץ... ינקלביץ וניסים כהן לקחו עימם את שק הזהב ואת החשודים ונסעו למישטרת לוד."

מאוחר יותר העיד איש־המכס יצחק חסיד: „איני זוכר בדיוק מי לקחו את הזהב, לקחו אותו יחד עם הנאשם למישטרה. מה עשו עם הזהב במישטרה, איני יודע."

שק הזהב, שמישקלו היה כ־6 קילוגרם, נעלם במישטרה. פשוט

(המשך בעמוד 72)

• השם בדוי, לפי בקשתו.

הקופה נגנבה מהמטה הארצי של המישטרה מיפו, ונתגלתה אחרי השוד שבורה ורוקנה, כפי שזה נראה בתצלום. בתמונה למטה: שני השחקנים אורי גבריאל (מימין) ומשה איבגי, שהנציחו את שוד הכספת מהמישטרה בסרט מתחת לאף.

הזהב נעלם האזרח סליבה טאנוס מחזיק בידו כמה שרשרות־זהב דומות לאלה שנעלמו במישטרת לוד. טאנוס התלונן שהשוטרים, שהעבירו את רכושו לתחנת המישטרה, „איבדו" בדרך שישה קילוגרם זהב ששוויים היה 100 אלף דולר.

המופרע של התיאטרון

נטוש פולק כילד קטן ברחוב אחרי שנטש על־ידי הוריו ואומץ על־ידי קרובים.

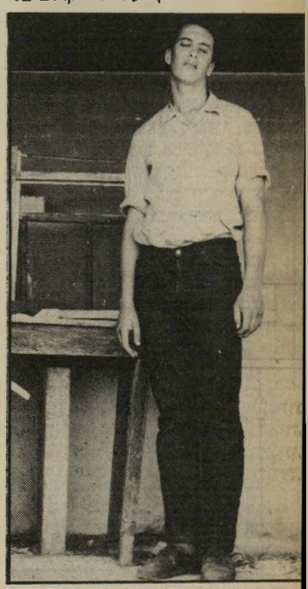
כמעט 1.90 מטר גובה. הוא מופיע בימים אלה, כמעט ערב־ערב, בתפקיד ראשי בהצגה שנויה מאוד במחלוקת — עקומים, המועלית בתיאטרון חיפה.

פולק משחק תפקיד של הומו־סכסואל בגרמניה הנאצית, הנכלא במחנה־ריכוז בגלל נטייתו המינית.

פולק חי את הנושא גם כשהוא אינו ניצב על הבימה. גם כשהוא מדבר על ההצגה. לא, הוא לא הומו־סכסואל, אבל העניין איכפת לו. „הומו־סכסואל הוא קודם כל בן־אדם," אומר פולק.

אפשר לראות, לפי המבט בעיניים הגדולות שלו, שכואב לו.

ילד־חוץ

בעיתי בגיל 17 בפנימיה הדסים. **מגיל צעיר כבר נחשב כילד בעייתי וקשה.**

דוא מדבר ברגש, עם תנועות ידיים, כשהוא רוצה להסביר משהו על עצמו, ברור מייד שאיכפת לו.

יוסי פולק מסביר ופוער זוג עיניים ענקיות, שהרבה כנות נשקפת מהן. הוא טוען, כי אינו אוהב להתראיין וכי זהו הראיון האחרון שלו. „מה אני יכול עוד להגיד?" הוא אומר בסוף הראיון, ברצינות גמורה.

הוא יושב על הספה בביתו, בדרום־דרום רחוב הירקון בתל־אביב, כש־יהונתן, בנו בן השנה, מטפס עליו ומשחק בקרחתו.

יוסי פולק הוא שחקן גדול — במחזה מרגיז את הקהל בארץ, בחלקו משום שהוא עוסק בזוועות התקופה מזווית בלתי־שגרתית, זווית שאינה נוגעת דווקא ליהודים. המחזה הוא בפירוש לא על יהודים בשואה. זהו מחזה על מיעוט אחר הסובל, והדבר מרגיז הרבה אנשים, המתייחסים לאסון שהביאו הנאצים על האנושות כאילו הוא עניין השייך רק ליהודים.

הצופים אינם אוהבים לראות הומו־סכסואלים סובלים. הם לא רוצים להזדהות איתם, בוודאי שלא בהקשר כל־כך רגיש בארץ, כמו השואה.

פולק מספר, כי ההופעה במחזה כזה היא חוויה בפני עצמה. אנשים בקהל מתרגזים וצועקים לעבר השחקנים. פעם אפילו זרקו חפצים על הבימה, כשכבו האורות בין המערכות.

יוסי פולק חושב, כי ההצגה היא פוליטית ואקטואלית. הוא כועס שא־נשים אינם יכולים לראות את המסר של ההצגה בפרספקטיבה קצת יותר רחבה, מעבר לבעיית ההומו־סכסואלים במחנה הריכוז. הוא סבור, שמדובר על מיעוט, הסובל בגלל עצם היותו מיעוט.

הוא אינו מבין איך אנשים לא עושים השוואה באופן אוטומאטי עם המיעוט הערבי בארץ, הסובל גם הוא בשל עצם עובדת היותו מיעוט. הוא מספר על חברי־כנסת רבים מן הימין שבאו לראות את ההצגה, ניגשו אליו אל מאחורי הקלעים ואמרו לו: „חזק מאוד!" הוא לא מבין איך הם לא יכלו לחשוב צעד אחד קדימה, ולהסתכל על המשמעות האקטואלית של הענין.

ליוסי פולק יש שם של ילד סורר בתיאטרון. מעולם לא היה שחקן מן המניין בתיאטרון כלשהו. תמיד עבד בחוזה לעונה או להצגה.

אומרים שקשה לעבוד איתו. „אומרים שאני אלים," הוא מצטחק. אילן רונן, בימאי עקומים, גילה לו, שלפני שניגש לליהוק, לא רצה לעבוד איתו בגלל מה שאמרו עליו. היום הם חברים טובים.

אל התיאטרון הגיע פולק לגמרי במיקרה. הוא לא מהשחקנים, שעוד בינקותם חלמו לעמוד על הבימה. הוא לא מאותם שהיו פעילים בחוגים דרמ־אתיים בבית־הספר.

אבל עכשיו, בגיל 38, הוא אומר שהדבר היחידי שהוא יודע לעשות זה לשחק. והוא אומר את זה עם הרבה כאב, אולי עם קצת התנצלות. הוא לא כל־כך מרוצה מהמיקצוע, והיה שמח אילו היה לו מיקצוע אחר.

פולק הוא ילד של מוסדות וקיבוצים. הוא היה בן יחיד להורים, שנפרדו כשהיה תינוק בן שנה. עד גיל 9 גדל אצל דודים ברחובות, ומגיל זה החל להתגלגל בקיבוצים ובמוסדות.

קודם נשלח לקיבוץ עין־דור כילד־חוץ יחיד במשק. „סבלתי שם מאוד, מכיוון שהתעללו בי," הוא אומר במעט מרירות, אבל בלי שינאה.

אחרי שנה בקיבוץ סילקו אותו, מכיוון שטענו כי היה ילד מופרע מדי בשביל הקיבוץ.

משם עבר ללמוד במוסד אונים בכפר־סבא. „שם נהניתי. שם התחלתי לאהוב את העניין של להיות כל הזמן בחברה. עד שהגעתי לשם, לא למדתי כלום ולא ידעתי כלום — לא חשבון ולא אנגלית."

הוא היה מה שנקרא „ילד זרוק". מגיל צעיר לא היו לו הורים, ומי שקיבל את האפוטרופסות עליו היו קרובי־משפחה קשישים, אנשים פשוטים וטובים. לדבריו, הם פחדו שאמא שלו תגנוב אותו מהם, ולכן הזהירו אותו שאם תבוא אשה לקחת אותו, שלא ילך איתה — כי היא תזרוק אותו לקוצים.

יום אחד באמת הגיעה אשה מבוגרת והצליחה לקחת אותו. הדודים החזירו אותו הביתה. זו היתה הפעם הראשונה שראה את אמו. הפעם השניה היתה כשהופיע כשחקן בהצגה הצוענים של יפו. בחורה צעירה ויפה הגיעה אל מאחרי הקלעים והוא לתומו חשב שהמדובר במעריצה. התברר שהיא אחותו מאב אחר, וכי אמו מחכה בחוץ. המיפגש נסתיים מהר.

בושה מהחבר'ה

את רוב חופשותיו בילה יוסי פולק במוסד. אחרי שנתיים במוסד אונים, שם למד עד כיתה ח', עזב.

באונים היה לו מורה, קומוניסט אדוק, והוא לימד אותו לאהוב את הלימודים.

כשגמר את הלימודים במוסד, קיבל מאותו מורה מיכתב־המלצה למוסד אחר: „הוא נתן לי מיכתב במעטפה ירוקה חתומה," מספר פולק כשאור ניצת בעיניו, „לא יכולתי להתאפק ופתחתי את המיכתב. היו כתובים שם כל מיני דברים טובים עליי, ובין השאר היה כתוב שאני הכי־מוכשר לבלשנות. נורא שמחתי, כי חשבתי שאני מתאים להיות בלש."

פולק עבר להדסים, שם גילה את ראשו — הקרחת הראשונה בחייו. בהדסים הוא הצליח להשאר עד כיתה י"א.

„בלימודים הייתי די בסדר, אבל בהתנהגות לא כך־כך", ושנה לפני סיום בית־הספר היה צריך לעזוב, בגלל מה שנקרא „בעיות מישמעת".

האהבה הגדולה שלו במוסד היתה הכדורגל. הוא שימש בתפקיד השוער, וחשב שזה יהיה הכיוון שלו גם בעתיד. אלא מה? לקראת סוף שנת־הלימודים של כיתה י"א הגיע למוסד משה זעירי, שחיפש שחקן להצגות, הוא פנה ל־פולק.

„אמרתי לו שיתעופף," נזכר פולק, „כי להיות שחקן היה דבר אנטי גברי. אני הרי הייתי שוער־כדורגל."

לבסוף הצליח זעירי לשכנע את פולק, ונתן לו את תפקיד הרשע במחזה. „כשעליתי על הבימה," מספר יוסי בחצי חיוך, „התבייששתי מהחברים של הכדורגל, אז עשיתי מהדמות דמות מצחיקה, במקום רעה."

מכיוון שנותרה שנה שלמה עד לגיוסו לצבא, ניגש לבחינות בבית־צבי. הוא התקבל.

יחד איתו למד שלום חנוך, ושני הנערים החליטו לגשת ביחד לבחינות ללהקה צבאית. אך משום מה, שניהם לא התקבלו ללהקה. את שירותו הצבאי עשה יוסי פולק כצנחן, ואחר כך בחיל־הקשר. תקופת הצבא אינה תקופה שהוא נזכר בה בערגה. אפילו תמונות שלו במדים אינו רוצה לתת: „כולם הרי היו בצבא," הוא אומר.

כשהשתחרר מצה"ל, הזמין אותו אביו, ששהה אז בבלגיה, לבוא לגור איתו.

התנאי של יוסי היה, שהאב יתמוך בו, מכיוון שרצה ללמוד קולנוע באנגליה.

אך המסע לבלגיה נסתיים חיש־מהר. הדיבורים על מימון הלימודים נשארו בגדר דיבורים, ופולק חזר ארצה.

ברגע שחזר, צילצל לתיאטרון הבימה, לשאול אם יש עבודה.

אמרו לו שיש בחינות בכל חצי שנה, ושיבוא לבחינות. בלי התחייבות.

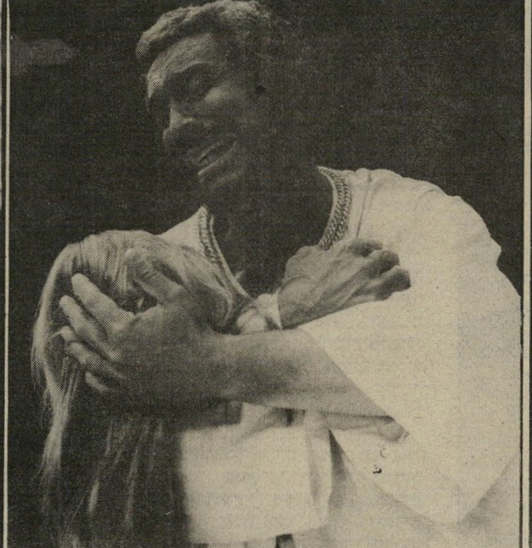
אחרי זמן קצר שמע שניסים אלוני עושה הצגה ומחפש שחקן גבוה. פולק התקשר שוב. הפעם ביקשו ממנו לבוא.

פחות מרופא

„אתי למישרד," הוא נזכר, „וישבו שם המון פקידים. לא ידעתי מי זה ניסים אלוני, אז ישבתי וחיכיתי בצד. בסוף נמאס לי, קמתי ושאלתי את אחד הפקידים מי זה ניסים אלוני, אמר לי: זה אני!

צוענו פולק כשחקן בהצגת הצוענים של יפו של ניסים אלוני. **אלוני מרבה לעבוד עם פולק, ופולק אוהב מאוד לעבוד עם ניסים אלוני.**

אותלו פולק **בתפקיד הראשי בהצגה** אותלו, **בתיאטרון** הקאמרי. **בתמונה: עם עירית שלג, שהופיעה לצידו. הוא זכה בביקורות נלהבות על משחקו והקהל העריץ אותו.**

נפוליאון עוד הצגה של ניסים אלוני: **נפוליאון חי** או מת. **המחזה הועלה פעמיים, בהפרש של כמה שנים, ובשתי הפעמים שיחק פולק בהצגה.**

אבי מישפחה בבית יוסי פולק עם בנו הקטן, יהונתן, ועם אשתו, תמי. פולק גילה את ראשו לקראת תפקידו בהצגה עקומים. בנו הקטן משתעשע בקרחת של אביו. יוסי ותמי מתגוררים עכשיו בדירתם בדרום רחוב הירקון בתל־אביב, אחרי שבילו שנה בחיפה, שם הופיע יוסי בשתי הצגות. את הקירות בדירה מעטרים ציורי אשתו של פולק, תמי.

פנאי בשעות הפנאי המעטות שלו, בין הצגה והצגה, מטייל פולק עם בנו הקטן, יהונתן, ומשחרר את אשתו תמי לעיסוקה.

„אומרים שאני אלים!" טוען יוסי פולק, שנענזב על־ידי הוריו בגיל צעיר, הגיע לבימה במיקרה ומאז מתגלגל בין התיאטרונים

„ביקשתי שיבחן אותי, והוא אמר לי שהוא לא יודע לבחון. אז אמרתי לו, שיספר לי מה התפקיד ואני אומר לו אם אני מתאים או לא.

„אחרי שאלוני סיפר לי על הדמות, אמרתי לו שאני מתאים. הוא אמר שהוא מחפש שחקן גבוה? עובדה! אני גבוה.

„הוא אמר: טוב, תעמוד, נראה. כשהוא מדבר על תיאטרון ועל מיקצועו כשחקן, הוא מעניק תחושה של מוכה־גורל. קשה לו עם המישחק: „קשה לי עם העבודה הזאת," הוא אומר ומגרד בקרחתו, „מכיוון שאתה צריך כל הזמן למצוא חן.

„זו עבודה שמוציאה מהאדם צדדים מאוד שליליים וילדותיים. יש כל הזמן רצון לקבל אישורים, אהבה ומחיאות־כפיים. זה מעורר אצלי דברים ילדו־תיים ואני כבר בן־אדם מבוגר.

„בחזרות אני מאוד נהנה, כי זו תקופה של יצירה והיכרות, ואתה לא חושב על התוצאות — אתה מתעסק בדבר עצמו.

„הבעייה שלי היא התלות במה שאנשים אומרים עליך, כשלמעשה אתה משמש כרוז למה שאנשים אחרים חושבים. אם המחזה רע, אני מוריד מעצמי את האחריות — זה לא אני כתבתי. אם הוא טוב — אני יכול להגיד — אבל אני שיחקתי."

הוא מודהה מאוד עם תפקידו בעקומים, תפקיד שלמענו עשה את הקרחת שלו. „אני ברוך־כלל מאוד מד־דהה עם תפקידי הקורבנות. כשהת־חלתי, הייתי שחקן בקומדיות. עכשיו יוצא שאני בוחר תפקידים יותר טראגיים. בכל זאת, עד היום אני חושב שאני קומיקאי."

ואם לא תיאטרון, מה כן?

„אני חושב שהייתי רוצה להיות כנר. למדתי כינור כשהייתי ילד בר־חובות. אבל כנראה שלא נועדתי לזה. במוסיקה אתה מנגן על כלי. במישחק אתה הוא הכלי."

פולק קצת מצטער שלא הפך שחקן כדורגל רציני, אולי כך היה לו יותר קל. „פחות אחריות, פחות לבטים, בלי הקושי שבמישחק: „אני כל הזמן מר־גיש שאני משתף פעולה עם כל מה שקורה מסביב. אני עושה הפוך ממה שאני חושב. מה שהייתי צריך לעשות בעצם, זה לרדת למחתרת, ובמקום זה אני יוצא אל הזרקורים.

„אולי בחרתי בדבר הקל. אני סתם בן־אדם חלש וסמרטוט. אני מנסה ל־עשות את הדברים שאני יודע, אני צריך לפרנס מישפחה."

כואב לו כשהוא מדבר על הדברים האלה, הוא מתרגש, הוא אינו מרים את קולו. אבל יש בקולו משהו קשה. „יש מין הרגשה שאני מוכר את עצמי בזול. לפחות, הייתי מבקש איזו משכורת יותר גבוהה."

ולמרות הלבטים, הקשיים והמרי־רות, מעיד יוסי פולק על עצמו שהוא בן־אדם אופטימי: „בבוקר אני קם שמח. אבל אני מתעצבן מהר. אני מפחד לשמוח מהר. אם קורה משהו טוב, זה נראה לי סימן רע. לשימחר צריך כיסוי, לעצבים לא."

עצת סרגוסטי ■

הומו במחנה־ריכוז יוסי פולק (משמאל) יחד עם דורון תבורי, כשני הומו־סכסואלים במחנה־ריכוז נאצי, בעת מילחמת העולם השניה. בתחילת ההצגה חובש פולק פיאה נוכרית, וכשהוא מגיע למחנה־הריכוז, מגלחים את ראש יוסי מספר כי הקהל שבא לצפות במחזה מגיב לעיתים בזעם ובאלימות, צועק לעבר השחקנים ופעם אף זרקו חפצים על הבימה

נכדה לפולה ונוח מוזס

ג'די ניר ואביה, נוח מוזס
איך במילחמה?

בשעה 8 וחצי בבוקר של יום החמישי נולד הנכד הראשון לפולה ונוח מוזס, בעלי ידיעות אחרונות, ולד"ר יצחק ניסקר ואשתו מרים.

הסבים והסבתות הטריים ידעו מייד מה קורה. הם ישבו מחוץ לחדר־הלידה.

ג'די מוזס־ניר ביקשה מבעלה, עמירם ניר, לשעבר הכתב הצבאי של הטלוויזיה, לספר לה על מילחמת לבנון. היה זה באמצע הכאבים של צירי הלידה. עמירם, שהיה נוכח בלידה, סיפר לה סיפורים מצחיקים מהמילחמה, לקול צחוקם של הרופאים המיילדים.

פולה מוזס ידועה ברבים בתבשילי המיטבח המיזרח אירופי שלה, במיוחד גפילטע־פיש. מעל צלחת של דג קרפיון ממולא היא מצליחה לפתור הרבה בעיות במערכת ידיעות אחרונות, סיכסוכים ואי־הבנות. הפטנט שלה הוא פשוט: בכל יום שישי היא עורכת ארוחה מישפחתית, מאכילה את הניצים ומפשרת ביניהם. לנכד הראשון שלה, שזה עתה נולד, מצפים הרבה־הרבה דגים ממולאים בימי חייו. הוא אולי עדיין אינו יודע זאת. אנחנו יודעים.

חזה לבן

במוצאי־שבת הובא אורי ליברנט למיס־עדת שה סימון בירושלים, בתואנה שהוא צריך להיות מתוך בעיסקה של רכישת מטוס. כשנכנס אורי למיסעדה הוא החוויר מהתרגשות: חיכו לו 16 איש שבאו מתל־אביב, כדי לערוך לו מסיבת יום־הולדת, לרגל 31 השנים שלו. אחרי הארוחה המשיכה החגיגה במועדון קוסמוס, ונמשכה עד לשעות המאוחרות של הלילה.

את מסיבת יום־ההולדת ערכה לכבודו חברתו מזה חודש וחצי, מלכת־היופי (לשנת 1980) אילנה שושן.

אילנה היא אשה רצינית, ממש לפני החתונה היא עזבה את חברה מוריק עברון, אחרי רומן של שלוש שנים. כשהחליטה שזה לא זה — לא היססה לרגע.

היא הכירה את אורי ליברנט כשנסעה להופיע באילת. אורי עוסק בטיס מגיל 17. אביו נהרג בתאונת־מטוס לפני 11 שנים וחצי.

אילנה לומדת כיום באוניברסיטת בר־אילן בחוג למדעי־המדינה, ושואפת להיות עיתונאית. היא בתו של פועל בתעשיה הצבאית, אינה מעשנת, אינה שותה ואינה מצטלמת בבגדים שקופים.

כאשר בדקתי זאת אישית, התברר לי שהחזה שלה בכלל לא שווף, בדיוק ההיפך מהחזה של פיניצי מור, שהוא כמעט שרוף, אבל זאת כבר הבעיה של בעלה, עמי מור.

לחטוף את הילד

ג'ניפר תבורי ואלירן
בחזרה להרים ולסוסים

הזמר שימי תבורי לא קיבל אשרת כניסה לארצות־הברית. אחרי התרוצצויות של יותר מחודש, הודיעו לו בקונסוליה האמריקאית, שהוא יורשה להכנס רק אם ימציא מיכתב מאשתו ג'ניפר, שבו היא מאשרת שאין לה התנגדות שבעלה יורשה להיכנס לארצות־הברית.

אחרי שיחות ממושכות עם ג'ניפר, שברחה ממנו לפני יותר מחודש עם ילדם (העולם הזה 2385), היא הודיעה לו שהיא מסרבת להמציא לו את המיכתב, מפחד שהוא יבוא אליה כדי לחטוף את בנם אלירן.

מזה יותר מחודש ניסה תבורי להיכנס לארצות־הברית. בהתחלה ביקשה הקונסוליה מיכתב־אישור ממישטרת באר־שבע — שימי נתפס בזמנו עם סמים, ונוקה אחרי שמישהו אחר לקח על עצמו את האשמה.

אחר־כך נשלח למטה הארצי בירושלים, להביא מיכתב־המלצה. כשהביא מיכתב כזה, החליטו בקונסוליה שהחתימה לא ברורה ויש חשש לזיוף. שימי נסע שוב לירושלים, חזר עם חתימה חדשה.

רק אז הודיעו לו, שבעצם לא תינתן לו אשרת־כניסה אם לא ימציא מיכתב הולם מג'ניפר.

מספר שימי: „אני מרבה לדבר אתה, לא מדובר על גירושין, אבל היא לא מתכוננת לחזור לארץ בטח עוד כמה חודשים טובים.

„היא חזרה להרים ולסוסים, שכל־כך התגעגעה אליהם. אני יודע שהיא לא צריכה כלום, אבל שלחתי לה בעזרת ידיד 1500 דולר. שיהיה".

לשאלה אחרת ענה: יש לי בחור שהוא הנהג שלי, שהוא גם מטפל בי וישן אצלי לפעמים. הוא שמסדר את התור של המעריצות."

שימי תבורי ואלירן
יש מי שדואג לתור

רחל מרחלת על כל העולם

סיפורי מעוז

על **אלינור מעוז** שנהרגה, ממשיכים להתאבל אנשים רבים. בתום השיבעה עלו לקבר לא רק ההורים וכמה ידידים אלא גם **כמאל אסא**, ידידה התורכי של אלינור. הוא ישב שיבעה ליד אביה, איש־הביטוח **דני מעוז**, וביקר יום יום בבית־הקברות. הוא נמצא כיום במצב נפשי קשה, כי רק לפני חודש וחצי לקתה אחותו בת ה־17 וחצי בדום־לב, ונפטרה במלון מיגדלי דניאל, שבו התגוררה — אותו המלון שבו התגוררו גם **ניצה** ואלינור מעוז.

איתן גולדמן, בעלה לשעבר של אלינור, צילצל **לשלום ספטנר**, חברה הראשון, ובכה בטלפון. הוא מזועזע, כי לדבריו רק לפני כמה חודשים סיפרה לו אלינור שהיא היתה אצל מגרת־עתידות בחיפה, **מרים ספקטור**, שניבאה לה שהיא תיהרג בתאונת־דרכים. איתן מסתובב ברחובות ניו־יורק ומראה לכל אחד את תמונתה של אלינור, הנמצאת בארנקו. הוא הגדיל תמונה שלה והפך אותה לפוסטר־ענק, המקשט את דירתו בניו־יורק.

אל המתאבלים האלה הצטרפו גם המחזרים של האם, ניצה מעוז. **יוסי אליעזר** ישראלי מברזיל, גרוש ואב לארבע בנות, תרם לאלינור את חלקת־הקבר שלו בקרית־שאול. את החלקה הוא ירש מאביו.

מיד אחרי תום השיבעה הגיע גם המחזר התורכי של האם, **ז'ק תותח**. הוא תירץ את אי־בואו להלוויה בזה שהוא לא רצה להרגיז את בעלה־לשעבר של ניצה, דני מעוז. אבל ניצה הודיעה לו ברורות שהיא לא מוכנה לראותו עוד.

במימצאים שהתקבלו אחרי הניתוח של גופתה של אלינור הוכח שהיא לא היתה שתויה, וגם לא מסוממת.

אלינור מעוז ז"ל
פוסטר על הקיר

טדי שאולי
עוד פעם אבא

בזמנו החזיק רפי מעמד בנשואיו עם **מנדי** בקושי חמש שנים, כשבאמצע ניהל, בין השאר, רומן לוהט ביותר עם **אסתר זבקו**.

מאז גירושיו הוא החליף נערות בלי סוף. אך לירדן הוא מתייחס ברצינות, והם מתגוררים ביחד מאז תחילת ההיכרות ביניהם. ירדן היפהפיה, בעלת העיניים הכחולות והשיער הבלונדי, עלתה לארץ בגיל שנה, בתו של הופא־עיניים. לרפי יש כידוע, בת בת 14, **דנה**. הוא נראה צעיר מגילו, אך הוא לבטח, משתוקק להעניק לאמו, שאליה הוא קשור במיוחד, את הנכד־היורש המיוחל.

יורש לשאולים

טדי שאולי עומד להיות בימים אלה לאבא בפעם השלישית. לטדי יש בת מנשואיו הראשונים **לדינה ברכה**, ובת נוספת **משרונה**, אשתו הנוכחית, דיילת אל על.

אחיו, **רפי שאולי** חגג ביום החמישי שעבר את מלאת שנתיים לחברותו עם **ירדן לוינסון**. החברות החלה כששמע רפי על בחורה יפהפיה הנמצאת בכסיס של חיל־האוויר אי־שם. רפי מצא את הבסיס וחיכה לה במכונית הסיטרואן שלו. זה החל כטרמפ, והפך לרומן הגדול ביותר שלו.

רפי שאולי וירדן לווינסון
טרמפ מהבסיס

למכור אותו דבר פעמיים

לאחרונה נחת בארץ, בטיסת צ'רטר מניו־יורק עורך־דין ידוע. הוא בא כדי להסדיר סופית את התשלום עבור הפלה שהוכרח לשלם עבורה. הוא שילם לעורך־דין, שייצג את המתלוננת, סכום של 4000 דולר, המחיר של ההפלה, בתוספת השכר של עורך־דינה. בזה הסתיימה הפרשה שעורך־הדין עוד יזכור את ליקחה הרבה זמן.

זה התחיל לפני כמה חודשים. באחד הביקורים שלו בארץ ניהל עורך־הדין פלירט עם גרושה המתקרבת לשנות ה־40 שלה, אם לילד, המתגוררת בתל־אביב. אחרי שחזר לניו־יורק הגיע מיכתב מעורך־דין מקומי, שהאשה היא בהריון והיא דורשת את הכסף עבור ההפלה, או שהיא תלד את הילד והוא ישלם כל חייו דמי־מזונות לה ולילד.

יתכן שאותו עורך־דין לא ידע שלאותה אשה יש מאהב קבוע, מהנדס נשוי מחיפה.

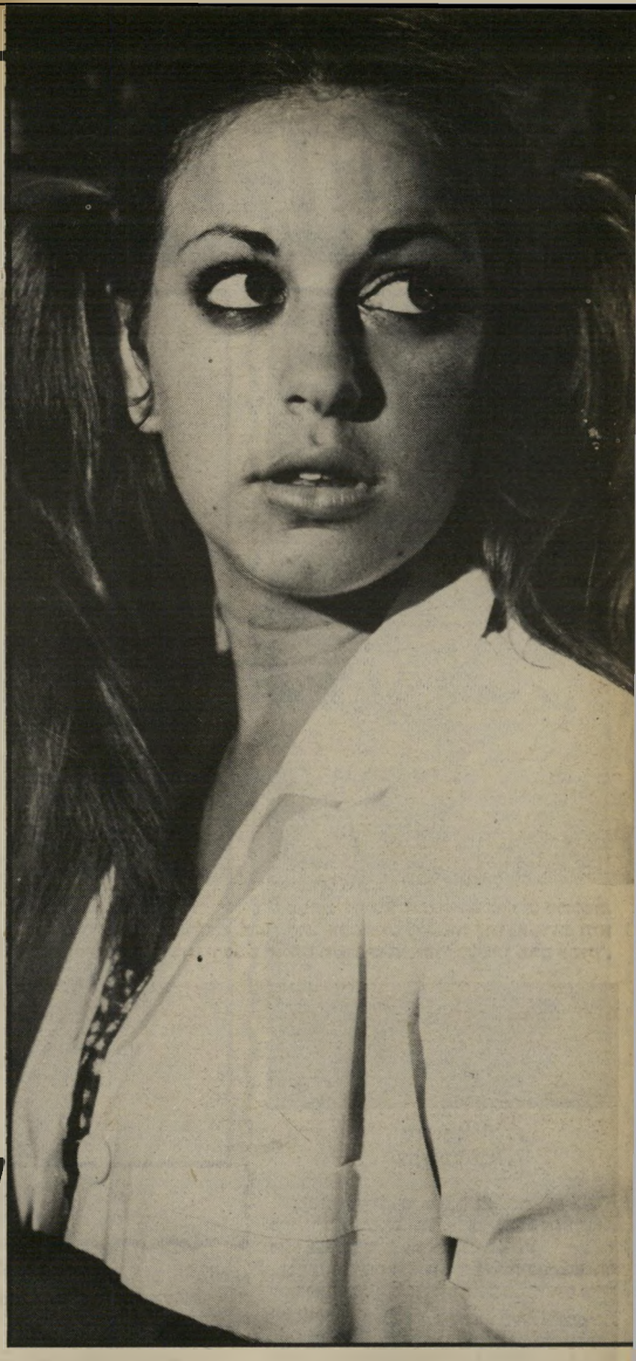
מה לעשות בבגדים

בעוד שבועיים תסתיים תוקפה של המיפרעה לשלושה חדשים ששילם **רונן שגיא** עבור חלקו בהחזקת הדירה המשותפת שלו ושל הדוגמנית **תמי בן־עמי**.

תמי מתפקדת כלפי־חוץ כרגיל. אבל היא עברה טראומה חמורה ביותר אחרי שנעצר רונן, שותפה־לדירה, כחשוד ברצח של יעקב אלטרוביץ.

כל בגדיו של רונן נמצאים בדירה, ושמו עוד מתנוסס על הדלת. אמו לא הראתה שום התעניינות ברכוש בנה, ותמי אינה יודעת עד היום מה לעשות בבגדים אלה.

סיפורה האישי של עידית פאנק, שלקחה בגידול בראשה, נותחה וחזרה לחפקד חלקית

לפני ניחוח הקיבה

עידית פאנק היתה בין הראשונות בישראל שעברה ניתוח הקטנת ה־קיבה. אחרי הניתוח הורידה 35 קילוגרם. בתמונה מימין: בסרט חסמבה.

שיחקתי עם הפחות

פגשתי בה בביתה בתל־אביב. היא היתה נרגשת ביותר. למחרת הפגישה, שנערכה בשבוע שעבר, היא אושפזה בבית־החולים, אחרי שהתגלו זיהומים בתפרים של הניתוח.

להלן סיפורה המלא על מה שאירע לה, בפי שפוסר לשולמית יריב.

לפני 10 שנים הפסקתי לשמוע את השעון המעורר, כשהראש היה מונח על הצד הימני.

הלכתי לרופא אוזניים. בבדיקה הוכח שיש ירידה בשמיעה מצד ימין.

ביקשו ממני שאהיה במעקב. ממעקב למעקב התחילה הירידה בשמיעה.

אחר־כך התחלתי גם לא לשמוע באוזן שמאל.

התחילו לעשות לי בדיקות רציניות. חמש שנים עברתי בדיקות, עד שהתברר שאין שום קשר בין מה שקרה באוזן הימנית ובין מה שקרה באוזן השמאלית. היה ברור, שבאוזן ימין יש פגיעה עיצבית.

התחילו לעשות לי סוג של צילומי־רנטגן, מין סריקה מוחית, לגלות גידולים.

לא גילו כלום. הרופאים לא הבינו מה קרה לשתי האוזנים.

לפני שנה וחצי התחרשה אוזן ימין באופן סופי, ובאוזן שמאל הייתי שומעת רק בעזרת מכשיר־שמיעה.

הזריקו לי חומר צובע לווריד. אסור היה לי לזוז, ועברו בי זרמים חמים וקרים. אבל זאת עדיין היתה הזרקה סבירה.

לפני חצי שנה הרגשתי לחץ נורא חזק מאחורי הראש, 24 שעות ביממה. אני לא היפוכונדרית, ובחיי לא המצאתי מחלה.

נוזל, ששאבו מחוט־השידרה. במקום הנוזל שהוציאו, החדירו אוויר שזרם למוח. על הרקע של האוויר אפשר היה לזהות את הגידול.

אחרי הבדיקה אושפזתי כמה ימים, כי אי־אפשר ללכת או לעמור. גם אחרי זה במשך 12 יום לפחות, יש כאב־ראש איומים ובחילה, והרגשה איומה.

עם הילדים כשירדה עירית מהמטוס, חיכו לה ילדיה לירז בת ה־10 ובן בן ה־6. בינתיים עד להחלמתה, היא אינה יכולה לעסוק בעבודות הבית, ונעזרת בחברתה מירי זכרוני.

במשך זמן מה היססה, אם לפנות לתיאטרון או לציור. בסוף היא בחרה בציור.

מחט בין החוליות

אחרי הלידות היא נטתה להשמין. יום אחד החליטה לשים קץ לדיאטות המתישות. החליטה על צעד דראסטי: ניתוח של הקטנת מימדי הקיבה.

זו שיטה שונה מהשיטה המקובלת להקטנת אורך המעיים.

בניתוח נכרתה כעשירית מגודל הקיבה.

התוצאות דיברו בעד עצמן: היא הורידה ממישקלה 35 קילו.

לאט־לאט היא החלה להתפרסם בציור, ציירה עטיפת־ספר לנורית זרחי, ועטיפת־תקליט לחווה אלברשטיין.

היא למדה והשתלמה אצל הצייר ריימונד ראולי קינג, וב־1976 הציגה את יצירותיה בגלריה של הדסה קלצקין בתל־אביב.

ב־1978 היתה לה תערוכת־יחיד בגלריה $13\frac{1}{2}$ ביפו. היא הציגה בגרמניה, ביריד אומנות בתל־אביב, ובבזל שב־שוויץ.

לפני שנה הרגישה אורית הצעירה, בת ה־ 31, שמשהו לא בסדר. היא סבלה מכאבי־בטן, ומשהו בשוויץ הציע לה לעבור בדיקה.

בדיקה כזאת עברה אורית בבית־החולים בתל־אביב, ונמצא שיש לה גידול בראש.

הגידול היה בגודל של אגרוף, ולכן הוחלט לנתחה מיד.

הניתוח נמשך שבע שעות. הרופאים הוציאו את הגידול, ובדקו אותו. הוא התברר כגידול שפיר, אך כזה שיש לו נטייה לחזור.

אורית נשארה בבית־החולים שבועיים. אחר־כך חזרה לביתה, ולמרות שהיתה חלשה מאוד, היא התחילה לעבוד.

היא ציירה ציורים גדולים, ועבדה על תפאורות לתיאטרון.

אורית נפטרה ב־1980.

שבועות באה ארצה בטיסה משוויץ הציירת הי מוכשרת עידית פאנק.

כשסיימו אחרוני הנוסעים את ירידתם מהמטוס, הורדה עידית לאט ובזהירות, כשהיא ישובה בכיסא־גלגלים.

זהו פרק נוסף באודיסאה של ילידת תל־אביב בת ה־31.

לא רבים המתינו לה. יחד עם אמה, שליוותה אותה למסעה בשוויץ, ועם מירי זכרוני, חברתה הטובה והמסורה, נסעה עידית לביתה, שם המתינו לה שני ילדיה, לירז בת ה־10 ובן בן ה־6.

ראשה של עידית היה עדין חבוש, אחרי שנותחה חודש קודם בציריך, להסרת גידול שפיר.

עידית היא בת להורים צברים, תל־אביביים, שנצבו לימינה כל העת. בגיל צעיר היא החלה מתבלטת. היתה במועצת־התלמידים בגימנסיה, היתה חברת משלחת־נוער לחו"ל, כתבת צעירה במעריב לנוער. אחר־כך נרשמה ללימודים במידרשה לציור ואמנות בהרצליה.

בגיל 19 נישאה לחבר־נעורים, אבי פאנק, שהוא מורה לחינוך גופני ולתנועה, ועבר גם בפיקוח בשירותי גדנ"ע.

הפחד נשאר

ביתי נורא. הם הרגיעו אותי, שאקבל זריקת־ארגיעה, שאחריה אקבל הסבר.

מאותו הרגע, הכל נראה לי לא חשוב. כי עד לאותו היום היו לי חובות במכולת, ומעכשיו היה לי גידול בראש.

שיחררו אותי הביתה, לא לפני שהסבירו לי מה שיש לי: גידול על עצב השמע. זה גידול שפיר, אין לו גרורות.

כל גידול בראש מסלקים. הגידול הזה יכול לעשות נזקים, בהתאם לצמיחה שלו. קודם הוא גורם להתחרשות, אחר כך הוא מתקדם הלאה.

מתעלת־השמע יוצאים שלושה עצבים: עצב־השמע, שעליו היה הגידול, עצב שיווי־המישקל, שאם הגידול לא הורס אותו, הוא נהרס בניתוח. עכשיו בצד ימין אין לי שיווי משקל. העצב השלישי הוא עצב־שריר־הפנים. אם הוא נפגע, אז חצי הפנים נופלים. זה מה שהיה ליגאל אלון המנוח.

חוץ מזה, הוא ממשיך לגדול. ואז יכול להיות שיתוק של חצי פנים. אם הוא פוגע בקרום־המוח, הפגיעה יכולה להיות פטאלית.

עשיתי דוקטורט בעניין, בגלל הפחד. היום יש לי מידע אדיר, אבל הפחד נשאר. יש שתי יריים, שאותם אפשר להחליף, וגם את הרגלים אפשר להחליף, אבל ראש יש רק אחד. וכשמישהו ביחסים טובים עם הראש שלו, כמוני, הוא חרד נורא.

היה ברור לי שאת השמיעה לא יחזירו לי.

אחרי חקירה הסתבר לי, שבארץ אין נסיון בניתוחים מסוג זה. היה ברור לי יש לי כוח אדיר לסבול כאבים, גם נפשיים וגם פיסיים.

אבל זה היה איום. יותר איום מאיום.

כשנגמר הסיוט, הוציאו אותי על מיטה, שסביבה עמדו שלושה רופאים. נו? שאלתי את הראשון. הוא היפנה את מבטו לשני. רק השלישי העז לספר לי.

שניתוח בשיטה המקובלת יגרום שיתוק בחצי פנים.

התברר שיש שני מקומות בעולם שבהם נערכים ניתוחים מסוג זה. אבי השיטה נמצא בלוס־אנג'לס, והתלמיד שלו, פרופסור ידוע, נמצא בציריך.

התחלתי לשאול שאלות טכניות, כדי להרגיע את עצמי.

התחלתי להסתובב עם גידול. הגידול הוא עצמאי, הוא לא מבקש רשות, את לא יכולה לגעת בו.

הכנתי שני תיקי־מיסמכים, אותם שלחתי ללוס־אנג'לס ולציריך. ישבתי כמו אידיוט וחיכיתי לתשובה. חייתי בין חלוקת הדואר האחת וחלוקת הדואר השנייה.

הגיעו שתי תשובות. כל הזמן קיוויתי שיש טעות בצילום הרנטגן שנעשה בארץ. התשובות היו: יש לך גידול.

בלוס־אנג'לס ביקשו 50 אלף דולר עבור הניתוח. בשווייץ ביקשו בשביל אותו ניתוח 20 אלף דולר.

הייתי בהלם. לא היו לי 50 אלף דולר, גם לא 20 אלף. היה לי ברור פיתאום, שאני תלויה בידיים של מנתח, שנודע לי שהוא עורך את הניתוחים רק בימי השישי, ובכלל הוא יצא לחופשה לחודש.

אגרוף של מועקה

ב כל בוקר הסתכלתי במראה. ארבעה חדשים הסתובבתי כמו סהרורית, בגלל ההרגשה שאת חייבת לנסוע לארץ זרה, ולהפקיר את הראש שלך. זה היה כאילו להתאבד בחלל.

בדיוק באותו הזמן התחלתי בהכנות לתערוכה. היא היתה אמורה להיות בנושא מוסיקה. באותו זמן שמעתי המון מוסיקה.

החלטתי שרביעיית־מיתרים תנגן בפתיחה של התערוכה, כל השמלות יהיו מבד מקושט בתווי מוסיקה. כל השמות של הציורים היו מוסיקלים.

ואז, כשהגיעה התשובה, הייתי בחזרות בהיכל התרבות ל־שבוע הוברמן".

התאריך לניתוח נקבע לזמן שבו הייתי צריכה לפתוח את התערוכה. היו לי כבר חלק מהציורים, כסף לא היה לי.

קיבלתי פניה מעורך־דין, שהציע לערוך לי תערוכה בביתו. זה היה 10 ימים לפני הנסיעה לשווייץ.

רבים באו וקנו, ואני אספתי את הכסף.

ערב הנסיעה עשו לי מסיבת־פרידה. נסעתי בהרגשה, שאולי שוב לא אראה את כולם.

נסעתי ב־5 במאי, כשאני מלווה על־ידי אמי. אבי נשאר עם הילדים.

לפני שנסעתי, ידעתי שהגידול הוא בגודל של 3 מילימטר. אמרו לי שהוא מרוחק רק במילימטר מקרום־המוח. זה מזל שהבחינו בו בזמן. כך זה עדיין נחשב לניתוח חוץ־מוחי.

כשהגתי לציריך, התברר בבדיקות שהיתה התפרצות גידולית בזמן ההמתנה. בארבעה חודשים תפח הגידול יותר משהתפתח בעשר שנים. הוא גדל למימדים של חצי אגודל של גבר. הוא כבר לחץ על קרום המוח ועל העצב של שריר־הפנים. הגעתי בדקה ה־90.

עשו לי בדיקות איומות מחדש, הבדיקות נורא מכאיבות.

אבל מה שהיה מהמם, זה להיפגש עם אדם שעומד לנתח אותך, אדם שכל גורלך נמצא בידו. כל מה שעשית בחייך, כל החינוך שלך, התערוכות, הילדים, כל מה שאספת — הכל נמצא בידיו של אדם שלא הכרת קודם.

בשבילי הוא היה אלוהים, ואני הייתי בשבילו רק עוד פציינט. אמרתי לו בדיוק את מה שאני מרגישה.

פרופסור פיש הוא שם כלל־עולמי, איש משגע — שקט מאוד וסמכותי.

נורא בכיתי. יחד עם הדמעות, יצא לי אגרוף כזה של מועקה מן החזה. ידעתי שאין לי הרבה אפשרויות. ידעתי שעוד יומיים ארע מה קורה לי.

שכבתי יומיים בבית־חולים משגע — בחדר פרטי יפה. דימיתי לעצמי שאני נמצאת בהבראה.

מחוץ לחלון נראתה שווייץ ה־רוגעת.

אבל אני התחברתי לטלפון כמו לאינפוזיה. זה היה האנטיביוטיקה שלי.

לאמי מגיע צל"ש. היא לא עזבה אותי לרגע במשך חודש.

ב־13 במאי נותחתי. היה זה יום השישי.

בבית־החולים בשווייץ יש אחות לכל דבר: אחות לפלסטר, אחות לגילוח. כשגילחו לי את התלתלים שלי, הרגשתי כאילו מגלחים את מחלפות־שימשון.

מה שנהדר איתם, זה שהם היו סבלניים. בארץ מגלחים ללא חשבון, ללא התחשבות. שם מדדו עם סנטימטר עד היכן בדיוק צריך לגלח, בדיוק של מילימטר.

האחות גילחה אותי ואני בכיתי. שפכתי דמעות כמו ניאגרה.

הגיע יום הניתוח. ב־8 בבוקר היה לי רעד בגוף, הרגשתי שאין דרך חזרה. לא ידעתי אם תהייה עוד עידית, אם זו תהיה עידית עם פנים משותקים.

אמי באה להיפרד ממני. אחרי הטיפול הם רצים עם המנותח מהר מאוד מקומת־ההרדמה לקומת־הניתוח. אמי לא יכלה לרוץ, והם היו אדיבים מספיק כדי לחכות לה עד שהגיעה.

הייתי כמו תינוק בן שנה, כמו ילד שאומר שלום לדודה. עשיתי לה שלום.

המרדים לא היה שכן שלי, האחות שמולי לא עשתה בייבי־סיטר אצל החברה שלך. כולם זרים, והם מדברים סוויצריש, דיאלקט שווייצי שלא רומה לשום שפה.

לפני הניתוח הלכתי עם אמי לקרקס שוויצי. היה שם ליצן שעשה להטוטים של בועות־סבון ענקיות. הרגשתי שהבועות הן החיים. כי בועות־הסבון הם פרדוקס: אי־אפשר לשחק בבועות. ראיתי בזה מן סמל לחיים שלי — הנה יש בועות שכל הצבעים שעליהן הן השתקפות. הצבעים היו מאוד ממשיים, אבל הם היו רק השתקפות של המוחשי. רגע הבועה קיימת ואחרי רגע נעלמת. חיכיתי שהקהל יתפזר וניגשתי לליצן.

הבטחתי לעצמי, שאחרי הניתוח אראה שוב את הליצן שמשחק את חיי. מאוחר יותר הסתבר לי, שהוא בא יום לפניי ועזב יום אחריי.

כל חיי הן בועות. אחרי הניתוח הוא בקושי זיהה אותי, כשהובלתי על כיסא־גלגלים לקירקס.

הניתוח ארך שש שעות. כשהת־עוררתי, מצאתי את עצמי עם צנרת מאוד סבוכה.

היו לי כאבי־תופת. אי־אפשר לזוז. כל תנועה גורמת כאבים. את לא יודעת מה איתך, את לא יודעת מה את רוצה. כי מה שאת רוצה זה שתעבור עוד דקה.

הצמידו לי את, שהיה לידי שלושה ימים. אחרי זה העבירו אותי לחדר אחר. זה כמו לחזור הביתה.

כשהתעוררתי, כאבה לי מאוד הבטן. אני לא זכרתי מדוע בכלל נכנסתי לבית־החולים, ואז הסתבר לי שהוציאו לי ריקמה שרירית מהבטן והשתילו לי אותה בראש, בחלל שנוצר בסחוס, במקום הניתוח.

אחר כך התחיל תהליך ההחלמה. אנשים חושבים ששיווי מישקל נפשי זה דבר חשוב, אבל לי לא היה שיווי מישקל פיסי. איזו הרגשה זה ללכת לשירותים הנמצאים בסוף המיסדרון, בצד ימין, ולהגיע לחדר השמאלי, שהוא חדר הטלוויזיה!

אחרי חודש חזרתי לארץ בתוך כיסא־גלגלים.

אני זקוקה להרבה סבלנות. מבפנים אני בסדר. אני מאוד רוצה ללכת למסיבה, אבל אני יכולה להישאר ברצון בבית.

אין לי פוקוס. בבית אני מתחילה להסתדר, בתוך אני צריכה ליווי.

יש לי גב משפחתי חם וחזק. כולם מעודדים אותי, וזה דבר חשוב. כי כשנוגעים בפתיל החיים, ההסתכלות על החיים משתנה, סדר־העדיפויות משתנה. פיתאום יש פחות כוח להתפשרויות. למדתי להבין כמה החיים חשובים.

את לא יכולה לעשות צחוק מהחיים יומיים אחרי שחזרת מהניתוח. לכן דרכינו של אבי, בעלי, ושלי נפרדו.

בירח הדבש

בגיל 16 הכירה עידית את בעלה לעתיד, אבי פאנק, ואחרי רומן בן שלוש שנים הם נישאו. בתמונה למעלה: בירח־הדבש. בתמונה למטה: צילום שצילמה אמה של עידית בבית־החולים בציריך, למחרת הניתוח שבו הוצא הגידול מראשה. כשחזרה משוויץ נפרדו אבי ועידית. "עכשיו יש לי פחות כוח לפשרות, היא מסבירה, למדתי להבין כמה החיים חשובים ושאסור לעשות מהם צחוק".

דירה קונים היום

אברהם גינדי מפתיע שוב במכירה מיוחדת ל־18 דירות בלבד

תנאי תשלום
לפי אפשרויות הקונה
אפשרות ל־TRADE IN

מחיר
עד $15,000
הנחה ממשית

בטחון
בטחון מלא לכספי הרוכשים
באמצעות ערבות בנקאית צמודה

ראשון-לציון

	מחיר מחירון	מחיר מבצע	מס' דירות במבצע
בגבעת לוינסון 3 חדרים כולל מ.ע.מ. ופיתוח	~~$70,000~~	$60,000	2
במרכז העיר, 3½ חדרים כולל מ.ע.מ. ופיתוח	~~$ 72,000~~	$ 65,000	1
במרכז העיר, 4 חדרים כולל מ.ע.מ. ופיתוח	~~$ 80,000~~	$ 70,000	1
בגן הברושים דירות מובחרות ואחרונות 5 חדרים.	~~$85,500~~	$ 77,000	2

תל-אביב

	מחיר מחירון	מחיר מבצע	מס' דירות במבצע
ברח' לסל 22 בבנין יוקרתי בן 8 דירות בלבד, 3½ חדרים	~~$120,000~~	$105,000	1
ברח' חתם סופר 9, בצפון הסולידי בבנין יוקרתי בן 8 דירות בלבד, 4 חדרים	~~$145,000~~	$130,000	1

בני-ברק

ברח' השריונאים ע"י רח' השומר			
3 חדרים	~~$ 68,000~~	$ 58,000	1
4 חדרים + גג + חדר	~~$120,000~~	$110,000	1

רמת-השרון

3 חדרים + גג + חדר	~~$ 95,000~~	$ 85,000	1

פתח-תקוה

רח' עין גנים — כרמלי			
4½ חדרים	~~$91,000~~	$81,000	1
במרכז העיר 4 חדרים	~~$75,000~~	$64,000	1
רח' היבנר 5 חדרים + גג	~~$115,000~~	$105,000	1

נתניה

גני ניצה הפרויקט היוקרתי ביותר הנבנה היום בנתניה.

2 חדרים	~~$ 63,000~~	$ 55,000	1
3 חדרים	~~$ 85,000~~	$ 75,000	1
4 חדרים	~~$115,000~~	$ 99,000	2

שפע של שכלולים בכל הדירות על פי מסורת הבנייה של אברהם גינדי

לזכאי משרד השכון, משרד הקליטה ואחרים

הלוואות מכספי החברה עד -.$50,000 בהחזרים נוחים עד 15 שנים.
מבצע אברהם גינדי בשתוף בנק לפיתוח ולמשכנתאות מקבוצת בנק דיסקונט.

פתוח במוצאי-שבת

לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל-אביב, בפתח-תקוה ובראשון-לציון פתוחים במוצאי-שבת החל מצאת השבת.

משרדנו בלונדון
Morley house 320 Regent st.
London W1 R-5AB Tel. 6361748

המחירים אינם כוללים מע"מ

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	ראשון־לציון	נתניה
כיכר המדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62	הרצל 18

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מי ראה את הילד הזה

הבן האובד

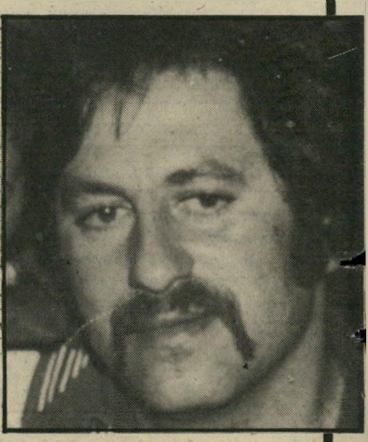

האם יהיה גולן גרינברג יוסלה שוחמכר שני?

„אני רוצה את הבן שלי. השופט קבע שאני צריכה לראות את הבן לפחות פעם אחת ב־שבוע. אולי מישהו ישמע אותי באמריקה ויעזור לי למצוא את בני?" מבקשת מרים גרינברג כשדמעות בעיניה.

„כל ילד שאני רואה ברחוב, אני מתחילה לבכות. כשאני קונה לילדה שלי מתנה, אני מתחילה לבכות. הכל מגעגועים. אילו הייתי יודעת היכן הבן שלי, הייתי נוסעת אליו ברגע הזה. אני מתחננת לפני היהודים ברחבי העולם: מי ששמע עליו או ראה אותו, שינסה לתת לי שמץ של ידיעה עליו!"

צבי גרינברג (36), בעלה לשעבר של מרים. היה בעל עצבני. בהתפ־רצויות־הזעם המלוות קללות עסיסיות לא היה לו די. לעיתים קרובות היה מוסיף ומכה את אשתו מכות נאמנות. המריבות הפכו אצל בני־הזוג גרינברג לחלק קבוע ושיגרתי. ב־13 שנות נישואיהם. הילדים כבר היו רגילים להן. הבת, קרן, פחדה מאוד מאביה. גם היא, כמו אמה, הספיקה לטעום את נחת־זרועו של אביה יותר מפעם אחת.

אב צבי גרינברג
מישפחה תרדית

בתביעת הגירושין שהגישה האשה נגד בעלה היא ציינה: „הילדה שרויה בפחד תדיר מאביה, וכשהוא רק מתקרב אליה היא מרימה את ידיה בפחד, מתוך התגוננות."

אחיה הצעיר של קרן, גולן, סבל פחות. הוא היה בן התפנוקים של אביו. אין זה פלא. איפה, שיום אחד נטל עימו האב את בנו ונמלט לחו"ל, מבלי להשאיר כל עיקבות.

„החזיקו אותי, אני מתאבד!"

דם מרים („מימי") היתה עלמה צעירה ויפה בת 19, כשנישאה לבעלה. צבי לא היה אביר־חלומותיה של הצעירה. אך חיזוריו העקשניים ריככו אותה, בסופו של דבר.

צבי נהג לכתוב לה מיכתבים, שבהם איים שאם תעז לעזבו הוא יתאבד, והרבר ירבץ על מצפונה כל החיים.

„פחדתי שיקרה לו משהו. תמיר בא לאמא שלי וגילה שהוא אוהב אותי מאוד", סיפרה.

מרים נענתה למחץ הלוהט ונישאה לו. „אך כבר מההתחלה שום דבר לא היה מתוק בינינו", גילתה השבוע בביתה שבבת־ים.

האיומים בהתאבדות הפכו קבועים ותכופים. „כל פעם שנוכח לדעת שהגזים בהתנהגותו, היה מזנק לעבר המירפסת בנסיון להתאבד. היינו רצים ואוחזים בו, שלא יבצע את זממו. רק אז היה נרגע."

הוסיפה מרים בכתב־התביעה: „בעלי אינו יציב בנפשו, עצביו רופפים ואינו אחראי למעשיו. לאחרונה הוא מאיים שירצח אותי לפני שייתאבד. הוא נוהג להסתבב עם סכין חשמלית קופצת ואולר גדול. מאחר שאינו יציב, אני מפחדת מפניו. לילדה הוא אמר שישחט אותה אם תלך לסבתא."

היה זה אביה שסיכל את מחשבותיה על גירושין. „מה יגידו השכנים," טען לעומתה. האב לא האמין שחתנו מ־תאכזר לבתו.

מרים אהבה את אביה ולא העזה להמרות את פיו: „הייתי הבת של אבא, והוא היה בשבילי גב חזק". כשנסתה להציע לבעלה גירושין, נענתה בלאו מוחלט, ובאיום עליה: „גט לא תקבלי. אני אחתוך אותך לחתיכות ואכנס לבית־הסוהר."

הבעל סירב להיפרד מאשתו. החשש שמא גירושיו יפרידו בינו ובין בנו הקטן, גולן, הטיל בו אימה.

גולן היה הבן האהוב של אביו, וגם זכה ביחס מועדף. על־פני קרן, הככירה. את כל מירצו השקיע האב בבנו יחידו. הוא נהג לפנק אותו ולקנו לו את כל המישחקים: הפשוטים, החשמליים וה־אלקטרוניים. כולל מישחקי וידיאו. מספרת על כך מרים: „גולן נחשב בעיניו ליורש־העצר שלו. והוא לא הפסיק לקנות את הילד בצעצועים."

הסתלקות בחשאי

תפנית בחייה של מימי חלה עם מותו של אביה. רק אז העזה האשה המוכה ליטול יוזמה כדי לשים קץ לנישואיה האומללים. התנהגות הבעל הוחמרה, כי „לא היה לי גבר שיעמור לצידי, והוא ניצל את זה".

הפחד הוביל את מימי לעורכת־הדין שרה בן־מנחם. האשה הגישה בקשה דחופה שבעלה יעזוב את הבית, כדי למנוע את הטרור שהשליט.

כשניתן הצו למניעת כניסתו של הבעל, מיהר הוא לקחת את הבן אליו.

במישפט גירושי הזוג אמר השופט יהושע זמיר: „בדרך כלל אני מנסה ל־עשות שלום־בית בין בני־הזוג. פה אני לא רואה שיש מקום לכך. אני מציע שייפרדו."

הזוג גרינברג ביום הנישואין
לא אביר־חלומות

ב־1 ביולי 1981 ניתן תוקף חוקי לגירושי השניים. הבעל נעתר להעניק את הגט רק אחרי שהובטח לו שהבן, גולן, יישאר באחזקתו. כל מאמציה של האם למנוע ניתוק בין שני ילדיה עלו בתוהו. היא נכנעה לתכתיב.

האב מיהר להוציא צו־עיכוב יציאה מן הארץ נגד מימי וקרן, מחשש שמא תיסע גרושתו לבני־מישפחתה השוהים בקנדה, ותרחיק את בתו ממנו.

גם האם נהגה כמוהו.

אך היה זה האב שחיבל במזיד בהוראות בית־המישפט. למרות שפסק־הדין הורה מפורשות על הסכם פגישות חופשיות לגבי ביקורי הילדים ההד־דיים מדי שבוע, התעלם האב־הגרוש מחובותיו, לקח את בנו וחמק עימו בחשאי, ויצא את גבולות הארץ ליעד בלתי ידוע בחו"ל, כשנה וחצי אחרי יום הגירושין.

צבי גרינברג ניצל פרק זמן קצר שבו פג תוקפו של צו־עיכוב־היציאה של בנו מן הארץ, ואז חמק.

האב ובנו נעלמו בלי להשאיר כל עיקבות.

מאז, במשך כשנה וחצי, אוכלים את האם הראגות וגעגועיה לבנה הקטן. היא לא הפסיקה לחפש את בנה, אך כל מאמציה עלו בתוהו. גם הקשרים שהפעילה המישטרה בחו"ל לא נשאו עדיין כל פרי.

האשה חוששת שלמישפחתו של צבי יש חלק בהסתרת הבן. אחיו והוריו של צבי גרינברג הם יהודים חרדים. ולדעתה ייתכן ששיתפו־פעולה עם יהודים חרדים היושבים מעבר־לים.

„אם זה ימשיך כך," אומרה, „זו תהיה פרשת יוסל'ה שוחמכר מס' 2".

אמו של צבי, הגרה בבת־ים, אינה מוכנה להגיד ולוא מילה אחת על בנה או על נכדה. לאחרונה ערכה המישטרה חיפוש מדוקדק בביתה של הזקנה, בתיקווה למצוא רמז שיעיד על מקום הימצאו של הבן.

השוטרים חזרו בידיים ריקות.

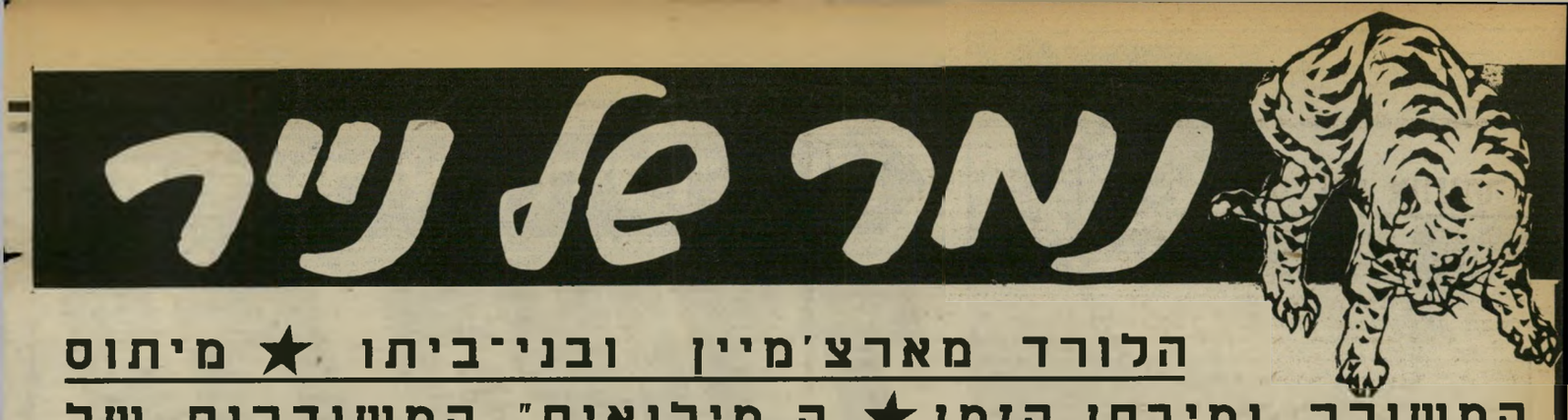
לפני כחודשיים ציווה בית־המישפט המחוזי בתל־אביב על צבי גרינברג לה־חזיר לישראל את בנו בן ה־10, שאותו לקח ללא רשות. הצו פורסם בכלי התיקשורת, משום שלא היתה כל דרך אחרת להביא אותו לידיעת גרינברג.

גם צו זה לא עזר. כעת פונה מרים בבקשה קורעת־הלב לעזרת הציבור.

דינה נוין ■

האם מרים גרינברג
תחינה לפני היהודים בעולם

הלורד מארצ'מיין ובני־ביתו ★ מיתוס המשורר ומיבחן הזמן ★ ה"מילואים" המשוררים של נתן זך ★ מבקר־המדינה מתבקש ל"אגודת הסופרים"

תרגום

ברריידסהד

הסופר הבריטי המנוח **אוולין ואו** אינו מוכר כמעט לקורא הישראלי. לפני כמה שנים ראה־אור בסיפריה לעם סיפרו קומץ עפר*.

כיפר יאי
ניוון ואכסטזה

בשנה שעברה נתוודע הסופר למאות אלפי הצופים בטלוויזיה, באמצעות סיפרו בחזרה לברריידסהד. שסידרת הטלוויזיה חמדת ימים התבססה עליו". מזה שנים אני ממתין למו"ל הישראלי שיפרסם מהדורה עברית של סיפרו סקופ, שלדעתי הוא המעולה בספריו.

בחזרה לברריידסהד הוא רומאן־נוסטאלגיה בריטי מעולה, שבסיסו בשנת הפתיחה של המילחמה העולמית השנייה, כאשר המחבר/מספר, מגיע עם חייליו לאימונים באחוזה ברריידסהד, שאותה הכיר בימי גדולתה האחרונים, ימי **לורד מארצמיין** ובני־ביתו. בחזרה לברריידסהד הוא רומאן שבו מעורבים שרידי הרומנטיקה הבריטית בנוסטאלגיה לימי האימפריה הבריטית, ימים שחלפו ועברו מן העולם.

סיפרו של ואו מתחלק לשניים. החלק הראשון הוא תיאור חיי הסטודנטים באוכספורד של שנות העשרים, על אווירת הייחוד והסטיות שאיפיינו הווי זה. באוכספורד פוגש המחבר/מספר את **סבסטיאן** והדובון שלו, את בלאנש הצובע את ציפורני רגליו בלכה אדומה. המחבר/מספר מתאר בעט שנונה את קשירת היחסים בינו לבין סבסטיאן: **"באשר הסיפץ סבסטיאן הלבו דמויות אפורות אלה ונסוגו אל תוך עד שנעלמו. כבשרי־הרים בערבה הערפילית... הברתי את סבסטיאן מראה־עיניים זמן רב לפני שהתוודעתי אליו. היה זה דבר בלתי נמנע. שכן מהשבוע הראשון שלו בקולג' היה הדמות הבולטת ביותר במחזור שלו בזכות יופיו הכובש וזרזיותיו, אשר דומה כי לא ידעו גבול..."**

סבסטיאן לוקח את המחבר/מספר לביקור באחוזת ברריידסהד. בהמשך הולך המחבר/מספר ונמשך משיכה עזה, לעיתים חסרת־פשר, לאחוזתו של הלורד מארצמיין וילדיו יוצאי־הרופן, כד שהיא הופכת לדיבוק המכתיב את אורחות חייו. בחזרה לברריידסהד הוא סיפור אוטוביוגרפי חושפני שמעטים דומים לו, סיפור שבמהלכו מאתר ואו את מיכלול אי־היציבויות, המאפיינות את תהליך חורבנו של עולם העבר, עולם האצולה על גינוניה ומעמדה, עולם שטרם קם לו תחליף אחרי מילחמת־העולם השנייה.

דמותו של הלורד מארצמיין, שנטש את אשתו וילדיו ומתהולל באיטליה, וזרע הפורענות שאותו זרע בין צאצאיו, מוצגים כפארודיה מעולה של נירפות הנעורים, כפי שמכנה זאת ואו. המחבר/מספר, ששמו ברומאן הוא **צארלס ריידר**, הופך את בחזרה לברריידסהד למעין עיון נוקב בקאתוליות ובתפקידה של הדת כמיפלט מהעולם — מעין תהליך של חזרה בתשובה נוסח התרבות הבריטית.

למרות לימודיו באוכספורד, חולם צארלס ריידר להפוך צייר. הוא הופך לצייר רק אחרי תום לימודיו. בינתיים הוא נגרף לתוך אותו חוג נוצץ ויוצא־דופן המונהג בידי סבסטיאן. ריידר מתאהב אהבה חסרת־תוחלת באחותו **גוליה**, בהדרגה מוצג תהליך התנוונותו של סבסטיאן, שניוונו מקביל לניוון אחוזת אבותיו ומעמד האצילים הבריטי.

בחזרה לברריידסהד חושף ואו לפני הקורא הישראלי לא מעט מכישרונו הסאטירי, למרות הרובד־השני בספר, הדתי לא במעט. ברומאן ניתן לעקוב אחרי שקיעתם של ערכי־המוסר המסורתיים של בריטניה, תוך תיאור עקיף של עליית הבורגנות הבריטית והתגברות עוצמתו של הפרולטריון האנגלי, וכיצד הליכים אלה משפיעים על המיסגרות הפוליטיות־חברתיות של אנגליה. המהלכים ההיסטוריים המלווים את תהליך השקיעה של מעמד האצולה הבריטי מתוארים בבהירות בחזרה לברידהסד, כמו השביתה הכללית של 1926.

כאשר מתברר לריידר כי סבסטיאן נעלם אי־שם בטאנג'יר והוא חולה, בזרועותיו של גרמני, איש לגיון הזרים הצרפתי, הוא נוסע לטאנג'יר לסעור את ידידו מימי אוכספורד, שהשפיע על כל אורחות־חייו.

בחזרה לברריידסהד הינו רומאן מעולה, שתקצר הירייעה לפרשו ולפענחו לקורא הישראלי. שכן הוא מתמודד עם כמה מהקודים המיוחדים של בוגרי אוכספורד וקיימברידג, על סיגנונם ואורחותיהם. זה רומאן המתאר ניוון ומשיכה אל המנוון, ואת המאמץ להשתחרר מחיבוק־הדב של הניוון בעזרת הדת, מבלי לבגוד בקירבה האנושית שנוצרה בין ריידר לבניו של הלורד מארצמיין. לאורך כל עמודי הספר נכנע הקורא לאותו קסם נדיר של המעמד־העליון הבריטי, מינהגיו, ניגוניו, אורחות המחשבה לו, ואפילו... ניוונו.

גם בסיום, שבו בוחן ריידר/ואו את אותו סמל צבאי של מילחמת העולם השנייה — קציץ בן מעמד נחות בשם **הופר** – מעמת המחבר בין אנגליה הישנה לאנגליה החדשה.

בחזרה לברריידסהד נכתב בידי אוולין ואו בשלב מאוחר יותר של המילחמה העולמית השנייה, כאשר היה מסופח לפרטיזנים של טיטו ביערות יוגוסלביה. כתב־היד שנשלח לאנגליה, נתקבל בידי מו"ל, שאף דאג לשגר ולהצניח לואו את ההנחות, אי־שם בהרי הבלקנים.

אין ספק שהסידרה הטלוויזיונית שהופקה על־פי הספר, בעיבודו של המחזאי **גון מור־טימר**, הצליחה לשמור על איכויותיו יוצאות־הדופן של אוולין ואו, בניגוד לסידרה ישראלית מישל עזרא ספרא ובניו. המדגימה איזה ספר אסור לעבד לסידרה טלוויזיונית. בחזרה לברריידסהד הוא רומאן מעולה, מומלץ לקורא הישראלי לימי הקיץ והחופש הקרוב. חבוי בה יופי ספרותי רב, שהמתרגמת נטליה ויזלטיר, הצליחה לשמור עליו בקפדנות, ובליווי הערות (בגוף הספר) המבהירות במהירות לקוראים פרטים שונים. חבל רק שהמו"ל, שהקפיד לבחור מתרגמת טובה, כריכה קשה וטובה ונייר טוב, לא הקפיד על הדפסה אחידה. התוצאה: עמודים שקשה לקורא לקוראם, בשל הדפסה עם פגמי איכות.

* אוולין ואו – **קומץ עפר**; עברית וירה ישראלית; ספריה לעם – עם עובד; 212 עמודים (כריכה רכה).

** אוולין ואו – **בחזרה לברריידסהד**; עברית: נטליה ויזלטיר; הוצאת דומינו; 343 עמודים (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

אברהם שלונסקי — פרופורציות נכונות

בחודשיים שעברו ציינה הקהיליה הספרותית בישראל עשור למותו של **אברהם שלונסקי**. החגיגה הגיעה ברגעים מסויימים למימדים מוגזמים של פסטיבל, כשהדוברים העיקריים בפסטיבל זה נמנעו מלהעמיד את שלונסקי בפרופורציות הנכונות והמתאימות.

אקדים ואציין, שיש לשלונסקי זכויות לא מבוטלות בשירה העברית. ביניהן אבני גוויל ושער הנפילים (**"אנחנו הנפילים המקדימים לבוא / בורעים בעילפון למרגלות נבו, / נמשלנו בלילות לציפורי הסער, / המפליגות אל פיסיות התער..."**) אלא שכאן המקום גם להוסיף שזכויות של שלונסקי המשורר אינן נמדדות באיכויות מוחלטות של שירה, אלא באמות־מידה של דור המידבר של השירה העברית החדשה.

עשרות מאמרים, שראיאר כמוספים לספרות ובכתבי־עת, נמנעו מלעשות חשבון של אמת עם אברהם שלונסקי, וחטאו בכך חטא לא מבוטל.

אין ספק ששלונסקי היה אמן־המילה, אלא שעיקר אמנות־המילה שלו מצאה פורקן בבריחות של בתי קפה ושל קהלים ספרותיים מוגבלים, קהלים שהיו גועים בצחוק, גם אם שלונסקי היה משמיע נעידה של חמור. שהרי שלונסקי שיחק בחייו מעשה של רבי בחצרו, מישחקו של רבי עם חסידים שוטים.

כל מקהלת החוגגים, מחברי־מאמרים, מפטפטי־רדיו, ואפילו ועדת־החינוך של הכנסת, שהתכנסה בחסותה של הגנת הלאומית **אורה נמיר** — עשו במהלך פסטיבל זה חשבונות של כזב עם אברהם שלונסקי.

במשך כמה עשרות שנים רצח שלונסקי את שפת הספרות־הישראלית. היה זה רצח־הדרגתי, באמצעות תרגומיו, מלכותו כעורך בספריית פועלים, וכמנהל מילחמות תרבות, בעלות נוסח לנגוש זה. בהקשר למחזורים שלמים של מילים שלונסקאיות שסופרי דור הפלמ"ח העמיסו בהם את יצירותיהם בשנות החמישים. מילים אלה לא עמדו אפילו במיבחן של 39 שנה, והקורא בן־זמננו מנותק מהן ניתוק מוחלט.

הפרק הקשה ביותר של שלונסקי היה בימי מלכותו על סופרי דור הפלמח, בסוף שנות ה־40 וראשית החמישים, כאשר כעורך של ספריית פועלים שיפץ, ערך, שינה ופירסם את מרבית יצירותיהם של אותם ששימשו בחצרו. היו אלה **האחים מגד, האחים שחם, חנוך ברטוב, משה שמיר**. שלונסקי, שהיה נושא רגל "התרבות המתקדמת" וסטאליניסטית למרי של אותם ימים המליץ וקבר סופרים ומשוררים, ניהל מילחמות במסווה של ספרות לשמה, כדי לשרת את האידיאולוגיה התרבותית־סטאליניסטית של מפם באותה עת.

הוא היה זה שהכריז מילחמת חורמה במגמות הכנעניות, מגמות שהוכיחו עם הזמן כושר עמידות גבוה יותר מזה של מיכלול יצירותיו. שלונסקי החרים סופרים ומשוררים צעירים, שלא נימנו עם המיפלגה הנכונה. הפך את הוצאת ספריית פועלים להוצאה המייצגת מדיניות של איש אחד, מדיניות שער היום הוצאת הספרים הזו לא נרפאה מפגיעה (על גסיסת ספריית פועלים באחד הגיליונות הקרובים של העולם הזה).

מישפט ההיסטוריה של הספרות הישראלית עם יצירת אברהם שלונסקי נדחה בחודשיים האחרונים לעוד כמה שנים, אבל אין ספק, שבבוא היום יבוא מי שיבור את המוץ מן התבן, את השירה מתוך הפוליטיקה. עוד יקום מי שיציג את שלונסקי כבשר ודם, כמשורר רב יומרות ותיסכולים. ואז יבוא הזמן למדוד את שלונסקי במידות הראויות לו, ולא במידות הצבועות של העשור הראשון למותו.

משיחה שלונסקי
דיקטטור של דור־הפלמ"ח

ז'דאנוביסט. היה זה פרופסור **גרשון שקד** שאגב אורחה, בסיפרו גל חדש בסיפורת העברית. ליגלג על לשון תרגומיו של שלונסקי, שהיה מכניס מילים עבריות להיסטריה מוסיקאלית של מילים רוסיות. שקד התייחס

שיחות

קווי־אוויר

דומה שהתרומה היחידה של צה"ל בשנים האחורנות לחברה הישראלית מסתכמת בהעסק־תם של כמה אנשי־רוח, במיסגרות המשודרות של גלי צה"ל. זו התחושה העולה ועוברת למיקרא סיפרו החדש של המשורר **נתן זך** קווי אוויר*, שראה־אור החודש.

בסידרת־שיחות שאותן נשא זך במיסגרת שירות־מילואים שלו בגל"צ ושקובצו לסיפרות הוא מתמודד התמודדות של מסאי רדיו בנושאי הרומנטיקה בסיפורת הישראלית ונושאים אחרים, כלשונו.

תחת הכותרת האם כולנו מתים? בוחן זך את המוות בסיפורת הישראלית, תוך שהוא מתבסס על שני רומנים בינוניים למדי רקוויאם לנעמן של **בנימין תמוז** וזיכרון דברים **ליעקב שבתאי** המנות. זך ממשיך ובוחן את המוות וההתאבדות באמצעות ספרים אלה וסיפורים של **עמוס עוז** (מיכאל שלי) **ויצחק בן־נר** (שקיעה כפרית). תוך שהוא מוליך את

* נתן זך – **קווי אוויר**; הוצאת כתר; 117 עמודים (כריכה רכה).

הכמעט־מסקנה: **„האם נרשה לעצמנו, אפוא, לאור כל האמור, לפטור כלאחר־יד מי שיבוא וייעץ לסופר הישראלי לנהוג במותות במתינות הראויה, ובעיקר — להישמר מן הטירוף ומן ההתאבדות — בספרות כבחיים?"**

נושא המוות מנחה גם את המסה־משודרת השניה, במילכוד הרומנטי תוך השוואה מרכיב־המוות בסיפורת הישראלית למקדמי־מוות ספרותיים בתרבויות אחרות. בלא גן־עדן ולא גיהינום מסתער זך על הרומנטיקה, דרך **וולפגנג גתה, היינריך היינה, ט"ם אליוט ועזרא פאונד, אל תת־המסקנה „בי עם הרומנטיקה ניתן להתמודד רק מבפנים...** בהמשך סנט זך **בציונות עם הלסטיק והטי־מטם ורדיפת החסים־משעשע...**"

כפי שנתן זך נופל להערכת זכרון דברים של שבתאי המנוח מעל ומעבר למימדיו הספרותיים־ערכיים, כן הוא. עושה זאת בהתייחסויותיו למיכאל שלי של **עמוס עוז**, שהוא הרומך־למשרתות מכל יצירותיו של עמוס עוז, למרות מתק־הלשון העוזי האופייני, ההתייחסות לעוז במסה מישחקים אסורים היא בניית מלכודות קטנות ומתוחכמות למיכאל שלי ולעוז כסופר, מלכודות שעל הקורא להתעמק בפיענוחן.

במסה דין הבתים לשקוע מתמודד זך עם **ש"י עגנון**. כאן ניתן להבחין בהתעוררותו לעומת שיחותיו הקודמות. שהרי לשונו של זך כמו נמתחת לה, מתעשתת לקראת הבחינה של עגנון. ושוב משקיע זך את הקורא ביעקב שבתאי, **בחיים באר** ובאחרים, כאשר הוא מוליך את הקורא למסקנה: **„במה שזממים ועגומים נוסיה של הסרוזה העברית בת־זמננו, אם לשמוט על־פי הספרים שסקרנו ביחד..."** ומייר הוא מגן על עצמו **„ואינני מתיימר אף לרגע כי הם משקפים את כל התמונה כולה; ובצדק. שהרי חסרים כאן סיפרי יצחק בן־נר, יהושע קנז, עמליה כהנא־כרמון, עמוס קינן, פינחס שדה, יעקב בוצן** ועוד רבים המפריחים את השיממון והעגמימות בנופי הפרוזה העברית בת־זמננו.

בסכנה: מוסיקה מעניק זך מעט אשראי ליהושע קנז, ומוליך למומנטים של מוסיקה בספרות, דרך **בנימין תמוז, תומס מאן, שארל בודלר, פרידריך ניטשה, ריכרד ואגנר** ואחרים, תוך אזהרת העוסקים בסיפורת מלהתמודד עם המוסיקה ביצירותיהם שבכתב.

כותרת החלק השני של קווי אוויר היא החובה כלפי היופי. זה החלק החזק יותר של מסות־הרדיו מאת נתן זך. תחת הכותרת על שיעמום ומשעממים כופר זך בעבודת האלילים של מבקרי־ספרות בישראל לסיפרי **סול בלו** (ובצדק!) ומחטט בהגזמותיו של בלו. מסה־משודרת זו מחזיקה בתוכה ציניות מעודנת של זך, השופטת את יצירות הספרות המשעממות כמייצגות התרבות במינון ובמעשה הנכונים. בעל מיטאפיסיקה ועל רמת־המזון־לכלבים של הדברים ממשיך זך לעסוק בציניות המעודנת שלו, ביהדותו של בלו וביהדות גיבוריו, תוך שהוא מלגלג — במתכוון או שלא במתכוון — על מבקרים רבים שהרימו את בלו על נס ספרותם.

במסה ספרות של כוח וספרות של טעם עורך זך מסע בספר של **ואן ווייק ברוקס**, בשם שנות הביטחה, הבוחן את ראשית המאה העשרים בסיפורת ובתרבות האמריקאיים. בספר מתאר זך **יצירת־סאר של אמנות הפרסקו הספרותי...** הוא מרכיב כאן תשבץ של מצב ספרותי מסויים, ובאורח מדהים הוא חותר לתרגם את התשבץ הזה לתהליכים העוברים על הסיפורת העברית.

בהיש עתיד לשירה? מתאר זך בפסימיות את שקיעת השירה מול עליית כלי־התיקשורת האל־קטרוניים. הוא בוחן את תפקיד המזון הרוחני בעידן העיירה הגלובאלית של **מרשל מקלו־האן**. אחרי ניתוץ השירה מוליך זך אל המסקנה אופטימית: **„דומה כי האדם, בעצם, צמא לשירה, ואולי רק זקוק לה. כי בלעדיה יש לו רק פרוזה, וזו אינה מספיקה..."**

המסה־משודרת האחרונה של זך היא בעלת נימה אוטו־ביוגרפית. כותרתה: הסופר בן חמישים השנה – שיחה עם עצמי. זו מסה של חשבון־נפש ספרותי: **„רווקא אני, כבר חלפתי על פני גילם של לורקה ושל קפקא, של ברנר וגנסין ומוספאן, ובשעה שדברים אלה רואים אור — גם של פרוסט, של רחל ודויד פוגל... מה באמת יש לי לומר להגנתי וביצד אני מתכוון להצדיק את העובדה שאני זכיתי במקום שאלה, שבאלה, בשלו..."**

בנימה בוגרת לא במעט ממשיך זך ומזלזל באויביו הגדולים ביותר, שהינם **„קומין מושבים־בעט שפגיעתם הרעה ביותר — רצנזיה בעיתון..."** ובהמשך הוא שואל את עצמו: **„האם אני נתבע עתה, למשל, להוסיף ולחבר ספר אל ספר, במרץ בלתי־נלאה המתוגבר על־ידי תודעת הזמן המתמעט, כדי להוכיח כי השנים שהוענקו לי — הוענקו על דרך המליצה, כמובן — לא לחינם יצאו..."**

נתן זך בוחן במסה־משודרת זו, בכנות מרהימה, סידרה של שאלות־יסוד, העקרוניות לו כיוצר. הוא מוליך את עצמו ואת המאזין/קורא לתיקוותו, כי לא יבגוד בנעוריך הסוערים והבודדים, ומסיים בציטוט מתוך ביאליק בהארץ המלאה הפתוחה: **„שהבול נותנת היא לנו, אך־אחת לא תיתן — מנוחה!"** המסקנה: בלא מנוחה אין שביתת־כתיבה למשורר ולסופר גם אחרי חמישים.

סיומת רומנטית היא המסה החובה כלפי היופי. זו מסה ספק־לירית ספק־רומנטית ואולי אידילית, שאותה כתב באמירים, וסיימה במילים: **„הנה ירדה כבר החשיכה ושוב איני רואה צורת את ואי־אפשר לכתוב כך. עליי לחדול. מה שהספקתי, בתחרות עם החשיכה, הספקתי..."** איזו פתיחות מרגשת של משורר, שהוא סופר והגה, ופתח בפני קוראיו צוהר לא מבוטל לתוך עולמו האישי והספרותי!

אם להתעלם מהמינון המוגזם של זיכרון דברים של יעקב שבתאי ועוד כמה ספרים, שזך ניפח לא במעט את חשיבותם הרי שקווי אוויר הוא ספר־מסות נדיר, המומלץ לכל שוחר אות, עברית ולועזית. שהרי מאחרי המילים מסתתרת לה נפש של משורר אמיתי.

• משורר זך (עם הלית קטמור)
ציניות מעודנת

מי־מריבה
היו"ר מפטר את אותיקר...

מחול של ניחושים והשתקות עובר בחודש האחרון על אגודת הסופרים העברים במדינת ישראל בעטיים של שני דפי־נייר משוכפלים, שהופצו בין כל חברי־האגודה, ועד היום לא דלפו לעיתונות. שני דפי נייר אלה מקפלים בתוכם סיפור, שכנראה אין בין חברי האגודה סופר בעל שיעור־קומה שיוכל להעלותו על הכתב. הסיפור: פיטוריו השרירותיים של המזכיר הכללי של האגודה **מרדכי אות־יקר** (לפנים אותיקר) בידי יו"ר האגודה **שמאי גולן**. (האם מישהו קרא אי־פעם יצירה ספרותית של יו"ר אגודת הסופרים?)

אגודת הסופרים העברים במדינת ישראל
THE HEBREW WRITERS ASSOCIATION IN ISRAEL

THE EXECUTIVE BOARD — הועד המרכזי
TEL-AVIV, P.O.B. 7111 — תל־אביב, ת.ד. 7111
Tel. 25 32 56-7 — טל.

לכ'
מר מרדכי אות־יקר
כאן

כ"ט אייר תשמ"ג 12.5.1983

מר אות־יקר הנכבד,

הנדון: סיום עבודתך באגודת הסופרים העברים.

הריני להודיעך בזה, כי הנהלת האגודה, בישיבתה ביום ב"ן אייר תשמ"ג 9.5.1983 בה נוכחו כל חברי ההנהלה: יעקב בשר, הלל ברזל, שמאי גולן, אברהם הום, אשר רייך, החליטה על סיום עבודתך כמזכיר באגודת הסופרים.

עבודתך תסתיים ביום ב' חמוז תשמ"ג 13.6.1983

אנו נודיע להנהלת השכונות לעשות את כל הסידורים הנדרשים על פי חוק מסיום עבודתך.

אנו מודים לך על שרותך באגודתנו.

בכבוד רב
שמאי גולן
יו"ר

מיכתב הפיטורין של אות־יקר
חזונו של אורוול ב־בית טשרניחובסקי

אקדים ואציין שמרדכי אות־יקר — אם להשתמש בתרגום של אימרה אנגלית — אינו ספל־התה שלי. מאז ומתמיד הוא היה עסקן שולי של הספרות העברית, שהובא לאגודת הסופרים בידי **ישראל כהן**, אחרי שהמזכיר הראשון של האגודה המשורר **אברהם ברויד** יצא לגימלאות. אות־יקר, שפירסם בעבר רשימות קצרות בשבועון המפא"י הפועל הצעיר בגנות מגמות כנעניות בסיפורת העברית הצעירה, ולאחרונה הוא נוהג לשגר מיכתבים למדורי המיכתבים של העיתונות היומית בגנות הקומוניזם, בגנות **מאיר וילנר**, ונגד שאר מרכיבי השמאל הישראלי, לא היה מעודו מהתופעות שעל הספרות העברית להתכבד בהן (ברומה לאגודה שהוא שימש מזכירה).

שני דפי־הנייר המשוכפלים שאות־יקר הפיץ בין חברי אגודת הסופרים הכילו העתק של מיכתב שרירותי שהוא קיבל מיו"ר אגודת הסופרים, שמאי גולן, מיכתב המודיע על פיטוריו (**„סיום עבודתך באגודת הסופרים העברים"** כלשונו הצבועה של גולן. ראה גלופה).

על דף־הנייר השני, הממוען **„לכל חברי האגודה"**, ניסח אות־יקר איגרת לחברי האגודה, שבה כתב את הדברים הבאים:

מצ"ב מיכתב פיטורים שקיבלתי מהנהלת האגודה, שעליו חתום מר ש. גולן — היו"ר. פיטורי השרירותיים בוצעו בלי כל בירור עמי, באילו היינו חיים באיזו מסוג מסויים, שבה חזנו של (ג'ורג') אורוול בא לידי מימוש. אותו מעשה שנעשה לי הוא כנראה אות הזקרה ותודה על עבודתי באגודה קרוב לשמונה שנים, מהן שנה וחצי ללא משכורת ויתר הזמן — במשכורת סימלית, המסתכמת בסחות מקיצבת מחוסר־עבודה.

זאת ועוד: באגודה קיים היום ביזבוז משוע של כספי הציבור, אי־הקפדה על נקיון־כפיים והתעלמות מן המותר והאסור, כמתחייב מהתקנון וסידרי־נוהל תקינים.

מי שיקרא איגרת זאת יאמר בוודאי, שהחו"מ כותב דברים אלה מתוך עלבון אישי וכעס, והללו אינם טובים לאמירת אמת.

נכון. נענשתי על לא עוול בכפי ויש לי סיבה לטינה. אף על פי כן, כל הנאמר כאן הוא אמת לאמיתה. על מנת להזים דברים אלה יש רק דרך אחת: לבקש ממבקר המדינה לבדוק את המצב לאשורו. והיה אם דברי הם דיבה, אשא את ענשי ללא אומר ודברים. אם יתברר שאני צודק — ובזאת אני בטוח — תימצא האגודה נשברת.

הערה: כל ההוצאות הכרוכות בחיבור ושיגור איגרת זאת כוסו על־ידי במלואן.

בכבוד רב,
מרדכי אות־יקר
מזכיר כללי

כל חברי אגודת הסופרים, יפי הנפש למיניהם, אותם הדואגים ורואבים לשלומם של „אסירי ציון", השולחים איגרות הנוגעות לכל מעשה עוולה המתרחש אי־פה ואי־שם בעולמנו, שקיבלו את איגרתו של אות־יקר ואת ההעתק של איגרת פיטוריו, לא הנידו עפעף, השליכו איגרת זו לפחי־האשפה. וכמאמר המשורר: „גם זה מוסר של סופרים!"

מדהימה היא העובדה שאגודת הסופרים, הנהנית מתקציבי־עתק של עשרות מיליוני שקלים על חשבון הציבור, באמצעות מישרד־החינוך, אינה עומדת תחת ביקורתו של מבקר המדינה. האשמותיו של מזכירה המודח, בדבר „אי הקפדה על נקיון כפיים..." „מעוררות מחשבות נוגות בדבר המתרחש בין פרוזדורי בית טשרניחובסקי.

עובדה נוגה אחרת, המזדקרת לעינו של המעיין בהעתקי המיכתבים שאותם הפיץ אות־יקר: רק שניים מתוך חמשת חברי ההנהלה של אגודת הסופרים הינם יוצרים (**יעקב בשר, ואשר רייך**). לשלושת האחרים, ליו"ר גולן, **לאברהם הום, להלל ברזל** יאה מאמר משורר: „**מי שמע עליהם?**"

מדוע זה מוכן להביא את נימוקיהם של חברי הנהלת אגודת הסופרים לפיטוריו של אות־יקר.

מאת דן תומר

סיפור אהבה בשוק הכרמל

החיילת יפה עג'מי התאהבה בקצב ניסים שביט —

רב שהשיא את בני־הזוג היה מופתע. החתן, ניסים שביט, הכלה, יפי עג'מי, הופיעו לטקס בלולות לבדם. הם היו לבושים ג'ינס, פניה וידיה של הכלה היו מכוסים חבורות.

בני־המישפחה איימו לרצוח גם את החתן.

ערב החתונה הסתתרו בני־הזוג, ומייד אחרי שנישאו כדת וכדין, גוללו השניים לפני העולם הזה את פרשת היכרותם.

אביה תפס אותה בדירה זו והתנפל עליה —

בני־הזוג נכנסו לחדר כשהם ביטים סביבם בחשדנות. הם ביקשו הרב להזדרז. מייד אחרי שהטקס קצר הסתיים, הם נמלטו מהמקום, כל חד בדרך אחרת. כאילו שמישהו רודף חריהם.

„מכה גם את אמא"

יקם החופה החפוז, שנערך ביום החמישי שעבר, היה שיאו של בוע דרמאתי שעבר על יפה וניסים. יום הראשון באותו שבוע נודע למשה ג'מי, אביה של „יפה", חיילת בת 21, היא עומדת להינשא לניסים שביט, צב שכיר בשוק הכרמל, בן ה־40, וש ואב לשלושה ילדים.

עג'מי האב הוא רודה של גרושת ביט.

האב, שהזיווג לא נראה לו כלל, כה נמרצות את בתו. גזז את שיערה וף כלא אותה במשך שלושה ימים ירת קרוב מישפחה בחולון, עד הצליחה להימלט.

סיפרו בני־הזוג שזה עתה נישאו:

יפה: אני מכירה את ניסים כבר הרבה שנים. הוא היה בא אלינו הביתה. כי היו בינו ובין אבי קישרי־מישפחה.

התחלנו לצאת לפני שלוש שנים אחרי ששתו כבר עזבה אותו ונסעה לארצות־הברית. גם אחרי שהתחלתי לצאת עם ניסים היינו מתראים רק במוצאי־שבתות. אבא שלי לא ידע על זה. אחים ואחיות שלי כן ידעו.

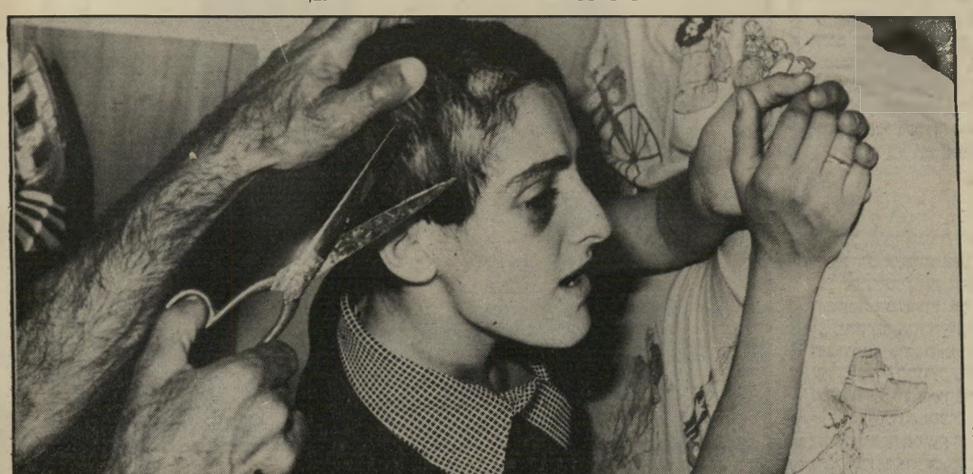
למה לא סיפרתי לאבא שלי? אבא הוא איש אלים, והוא לא היה מסכים שאצא עם ניסים ושנתחתן.

מאז גיל צעיר אבא שלי הוציא אותי כבוח מבית־הספר ושלח אותי לעבודה במיסעדה שהיתה לו בשוק־הכרמל. היום יש לו שם דוכן לפיתות.

עברתי אצלו כלי משכורת. הוא תמיד היה מכה אותי.

פעם אחרתי לבוא הביתה במוצאי־שבת חמש דקות — והוא היכה אותי בגלל זה ארבע שעות ברציפות.

אנחנו בבית שמונה בנות וארבעה אחים. הוא היה מכה אות כולם. גם היום הוא מכה אותם.

גזז את שערותיה והיכה בפניה —

גם את אמא שלי, זהבה, הוא מכה. היא לא יוצאת אף פעם מהבית. פעם הוא היכה אותה עד שהיו צריכים לאשפז אותה שלושה שבועות בבית־חולים. אני התלוננתי אז במישטרה, אבל הוא אפילו לא נחקר.

כשהתגייסתי לצבא, נתנו לי לשרת בבית־חולים הדסה בתל־אביב כבוד עזר.

ניסים: אחרי שהתגרשתי מאשתי הראשונה, יפה ואני החלטנו להתחתן. אחרי שידענו מה אבא שלה עלול לעשות לה אם הוא יידע שאנחנו מתחתנים, החלטנו להירשם ברבנות בחשאי, ולהתחתן בלי שאף־אחד יידע ובלי מוזמנים.

הרבנים קבעו לנו את התאריך ל־9 לחודש.

יפה: במיקרה הרבנות שלחה אליי הביתה פתק על החופה. אבא שלי פתח את המיכתב.

זה היה ביום ראשון.

כשבאתי הביתה מצבא, הוא תפס אותי ואמר לי שהוא חיפש אותי באותו הבוקר בבית־החולים ולא מצא אותי, ושזה המזל שלי כי אם הוא היה תופס אותי שם, הוא היה לוקח אותי וקובר אותי בחולות כדי להעלים אותי. כל זה מפני שאני מתחתנת עם ניסים.

אז הוא הכניס אותי לחדר. כל המי־שפחה, האחים והאחיות. היו שם. הוא הזמין אפילו קרובי מישפחה. הוא תפס אותי, כופף ליח את היד לאחור, ובמיספריים גזז לי בכוח את כל ה־שערות שבראש.

הוא ישב על הגב שלי, ואני לא הייתי יכולה לזוז או להפריע לו לגזוז לי את השערות.

הוא היכה אותי בפנים ובכל הגוף, ובעט בי.

הדודה שמרה

אחר־כך הוא נתן לי לכתוב מיכתב בכתב־ידי. אני לא רציתי, אבל הוא המשיך להכות אותי ואיים לדקור אותי בפנים ובעיניים.

אני בכיתי, אבל לא יכולתי לסרב.

הוא הכריח אותי לכתוב שאני יצאתי עם ניסים כי פחדתי ממנו, ושניסים איים עליי שאם לא אצא איתו ואתחתן איתו — הוא יהרוג אותי.

אחר־כך הוא דרש משלושה מהאחים שלי ומעוד קרובת־מישפחה לחתום שהם ראו מה שכתבתי ושכתבתי את זה מרצוני, ושלח אותי לדוד שלי מחולון, דויד, שיכלא אותי.

נסים: באותו ערב באו אליי הביתה אח של יפה ועוד בני־מישפחה. הם רצו להרוג אותי.

מייד הבנתי שקרה משהו. הם ניסו לדקור אותי ואת הבת שלי. רצתי למישטרה והודעתי על המיקרה.

חיפשתי את יפה ונודע לי שאביה היכה אותה, גזר לה את השערות והעלים אותה.

סיפרתי הכל במישטרה. שלחו ני־דת אליהם הביתה, לרחוב הרב קוק בתל־אביב. אבא שלה פתח את הדלת. אמר שהבוא לא יודע משום דבר. ולא היו שום מכות אצלו בבית.

יפה: הדוד דויד לקח אותי אליו הביתה, לחולון. הוא גר מאתיים מטר מהמישטרה.

האב משה עג'מי
.הוא מכה את כל המישפחה!

אישתו, שהיא דודה שלי, שמרה עליי שלא אברח ושלא אתקשר עם אף אחד, אפילו לא עם הצבא — כי עד הנישואין אני הייתי עדיין חיילת.

לא אכלתי ולא יכולתי לישון. כל הזמן בלעתי כדורי ואליום.

רציתי למות. חשבתי לקפוץ. מה־קומה השלישית למטה.

למחרת, כשהדודה היתה בשירותים, רצתי לטלפון וטילפנתי לקצינה שלי וסיפרתי לה הכל.

ניסים: ביום שני הלכתי לעבודה שלי בשוק־הכרמל. חברים אמרו לי:

„תברח. מישהו עם סכין ביד מחפש אותך".

זה היה אחיה של יפה.

הלכתי לקצינה של יפה לספר לה מה קורה, ובדיוק באותו הזמן התקשרה אליה ודיברה איתה.

ככה נודע לנו איפה היא נמצאת.

יפה: הקצינה באה אליי לחולון. כשהיא שמעה את כל הסיפור, ראתה איך אני נראית ובאיזה מצב אני — היא שאלה אם אני רוצה להתלוננן במישטרה. אמרתי לה שאני דוצה לברוח, אך אני כלואה. היא הבטיחה לעזור לי.

כשהיא הלכה, בא אבא שלי. כש־שמע שהיו אצלי מהצבא. הוא התרגז ושאל מה אמרתי להם. אמרתי לו שסיפרתי להם מה שהוא עשה לי, ואז הוא אמר: „היית צריכה להגיד שהלכת להסתפר במיספרה, ונפלת בדרך על אבן."

אך השניים החתמנו למרות הכל —

ועכשיו הם פוחדים מפני המשפחה

ב יום השלישי הדודה היתה במיקלחת, והבת שלהם שכחה לסגור את הדלת. אני ראיתי שהדלת לא נעולה, מיידי ברחתי ישר למישטרה, סיפרתי להם הכל. הם צילמו אותי, שלחו אותי לרופא וסידרו לי מקום לינה, כי פחדתי לשוב הביתה.

ניסים: כשראיתי אותה, נבהלתי. היא היתה נראית נורא.

ביום הרביעי עשו לה בדיקות, ואחר־כך הסתתרנו בכל מיני מקומות, שלא ימצאו אותנו.

המישטרה עצרה את אבא שלה, ואנחנו חיכינו ליום החמישי, לחתונה.

התחתנו צ'יק־צ'ק, ואנחנו רוצים לחיות בשקט. יפה רוצה להיות עקרת־בית וטוב לה איתי. אף פעם לא לחצתי עליה שנתחתן. שנינו החלטנו על כך.

עד כאן דיברי ניסים ויפה.

בינתיים עצרה מישטרת תל־אביב את האב. האח שאיים על שביט והדוד שכלא את יפה לא נעצרו ואל נחקרו.

כאשר הובא האב לפני שופטת־המעצרים תמר ג'ייקובס, מילאו בני־משפחה קרובים ורחוקים את האולם.

המישטרה דרשה את מעצרו של האב לישם השלמת החקירה והגשת כתב־אישום נגדו תוך כדי מעצרו על תקיפה וכליאה שלא כחוק.

עורך־דינו של ע.מ. משה רום, שטח לפני השופטת את הרגשת האב כאשר נודע לו, שלושה ימים לפני מועד חתונה, שבתו הצעירה עומדת להינישא לאדם המבוגר ממנה ב־20 שנה, ושהיה נשוי לבת אחותו של האב.

השופטת קיבלה את הצעת הפרקליט, שהאב לא ייעצר אלא יעבור להתגורר בדירת בן־דודו בטבריה עד לסיום חקירת המישטרה.

בבדיקה הרפואית שעשתה יפה ערב־החתונה הבחין הרופא בסימני חבלות בעין ימין ובזרועות ימין ושמאל. באף ובגב התחתון. סימני האלימות נראים בבירור על גופה של יפה.

ניסים ויפה מודאגים מאוד מהעתיד. „אני לא יודע מה יהיה. הם בטח ינסו לחטל אותי או את יפה. אם לא עכשיו — אז בעוד כמה חודשים. " אמר ניסים. „אבל אנחנו החלטנו שאנחנו לא נפרדים." סיכמה יפה.

במדינה

רפואה

שופטים עם לב פתוח

ארבעה שופטים תל־אביביים עברו ניתוח־לב־פתוח, ועוד שלושה מתלוננים על מיחזושים בחזה.

זה נראה כאילו פרצה מגיפה בין שופטי בית־משפט השלום בתל־אביב. תוך שלושה חודשים עברו שלושה שופטים מבית־משפט זה ניתוח־לב־פתוח. עוד שלושה שופטים סובלים מתקלות בליבם, ויתכן שגם הם יזדקקו לניתוח.

מיכשול לבבי. בבית־משפט השלום בתל־אביב כ־40 שופטים. לפני כמה שנים עבר השופט אהרון כהן ניתוח־לב וחזר לעבודתו. מאז היתה רגיעה של שנים אחדות, ולפתע, לפני כשלושה חודשים, חש השופט עמיקם פיאלקוב בחזהו.

פיאלקוב הוא גבר חסון במיטב שנותיו. הוא ספורטאי ובעל רשיון טייס ומעולם לא היה חולה. אולם הרופא שבדק אותו איבחן תקלה בלב וקבע, כי עליו לעבור מייד ניתוח־לב.

עוד השופט פיאלקוב בבית־החולים, ושני שופטי־שלום אחרים, גם הם בשנות החמישים לחייהם, גילו כי הם זקוקים לניתוח־לב דחוף. השופט עזריאל־אליקים שפי עבר כבר את הניתוח ויצא לביתו לפני ימים ספורים, והשופט אפרים שליו נמצא בימים אלה בחדר־ההתאוששות אחרי הניתוח.

נשיא בית־משפט השלום, השופט יצחק רביבי, אשר תיכנן לעשות שינויים וליעל את בית־המישפט, נת־קל כבר בימים הראשונים לכהונתו כנשיא במיכשול הלבבי. הדבר שיבש כמובן את העבודה ואת תוכניותיו של הנשיא החדש.

ארבעה מנותחים מבין ארבעים שופטים הוא אחוז גבוה מאוד. מה עוד שיש עוד שלושה שופטים המתלוננים גם הם על מיחושי־לב. הדבר בולט במיוחד, מכיוון שביתר בתי־המישפט במדינה אין המצב דומה.

יש מסבירים זאת בלחץ הגדול על בית־משפט השלום בתל־אביב העמוס תיקים לעייפה, ואילו ליצנים אומרים, כי זה רק מוכיח שלשופטי־שלום יש לב.

דת

נייר קרוש

המועצה הדתית בתל־אביב מוציאה ביטאון ורוצה לפקח על גילגוליו גם אחרי הקריאה

על השער הירקרק של חוברת ושמה הליכות מופיעה בתוך מיסגרת האזהרה המפורשת (ראה תצלום): „להיזהר בקדושת החוברת — בהלי־כות מתפרסמים דיברי תורה. נא לשמור על קדושת החוברת. ולא לנהוג בה מנהגי ביזיון. לא להשתמש בנייר לצורכי אריזה וכדומה."

המועצה הדתית מוציאה את הלי־כות זו השנה ה־25. לרגל העובדה שעורכו של הביטאון התחלף, הוחלט לעשות שינויים ושיפורים בחוברת. מופיעים בה מאמרים של רבנים המ־קורבים לצלחת העמוקה של המועצה הדתית בתל־אביב, ידיעות על מכירת חמץ בפסח, ועיקר העיקרים: חלוקת מילגות.

בביטאון יש שלושה עמודים שעניינם בטקס חלוקת פירסי ההוקרה של המועצה הדתית לשנת תשמ"ג, ועוד ידיעות על חלוקת המילגות מקרן רבי יעקב לסלוי נ"י, ועל חלוקת המילגות מקרן אברהם העברי.

פטישיזם. עמוד שלם בחוברת מוקדש להתקפה חריפה על הפרופסור ישעיהו לייבוביץ, ולהגנה נלהבת על משה דיין.

למרות שבאו לקלל, יוצאים עורכי החוברת מברכים. המדפרף בביטאון המועצה הדתית מוצא בכל עמוד ועמוד שלה חיזוק לטענותיו של לייבוביץ. על הפטישיזם של היהדות האורתו־דוכסית.

מלבד הכריכה, שהיא מנייר כרומו. מודפס הביטאון על נייר־עיתון, וזו כנראה הסיבה לאזהרה החמורה שעל השער. מעניין למה מתכוונים עורכי הליכות במילה המסיימת של האזהרה „וכדומה".

מישפט

חסינות מפאסר

הוא קיבל חנינה בגלל מחלה־קשה, אך עתה הורשע שוב.

יעקב כהן, 36, הוא האדם היחיד במדינה המחוסן מפאסר. גם לוא היה בבית־המישפט המחוזי, שהרשיע אותו השבוע בחטיפה ובתקיפה, רוצה לשלחו למאסר — היה זה בלתי ניתן לביצוע.

ב־1974 נידון כהן למאסר של 18 שנה על עבירה של שוד מזויין, אשר במהלכו נורו שוטרים. הוא ישב ארבע שנים בכלא ללא כל תקלה, אולם אז התמוטט לפתע בחצר בית־הסוהר ונשלח לבדיקה רפואית. התברר, כי הוא סובל מאי־ספיקה מוחלטת של שתי הכליות. והרופאים קבעו כי כדי להציל את חייו יהיה כהן צריך לעבור טיפול דיאליזה שלוש פעמים בשבוע. שש שעות בכל פעם.

„מעדיף למות!" מחלתו של כהן היתה קשה מאוד עבורו, אך היא היתה קשה לא פחות לשילטונות הכלא. שלוש פעמים בשבוע היה הכלא מעמיד רכב ושומרים לרשותו של האסיר. שנשלח לטיפול בבית־החולים אסף־הרופא. הם היו יושבים לידו שש שעות, ואז החזירוהו לכלא. הדבר היה ברור בהוצאה כספית ניכרת וביזבוז כוח־אדם ושעות עבודה.

שילטונות הכלא החליטו לפתור את הבעיה בצורה יסורית. הם קנו מכונת דיאליזה משוכללת, התקינו עבורה מקום באגף בית־החולים של הכלא, **והכשירו צוות־רפואי לתפעל את המכונה.**

בפעם הראשונה עבר כהן את

האזהרה בשער „הליכות" וכדומה

הטיפול בכלא, כאשר מטפל בו צוות־רפואי של בית־הסוהר ואחות שאותה הכיר מבית־החולים אסף־הרופא. אולם כאשר התבקש לעבור את הטיפול בשנית סירב כהן בכל תוקף. הוא אמר, כי הוא מעדיף למות מאשר לעבוך שוב דיאליזה בכלא.

שילטונות הכלא עמדו במצב מביך. הם קנו מכונה והבשירו צוות כדי להקל על מצוקת־האישפוז בבית־החולים אסף־הרופא ולשחרר כוח־אדם. מאידך מסרב האסיר להשתמש במכונה זו. יזורש לחזור לטיפול הקודם.

לשילטונות בית־הסוהר יש אומנם סמכות לכפות טיפול־רפואי על אסיר הזקוק לו, אולם אין זה דבר פשוט לגרור אסיר בכוח לעבור טיפול דיאליזה.

השילטונות נכנעו.

מישפחתו של כהן פנתה לעיתונות והחלה במאבק ציבורי עבורו. שחרורו של יהושע בן־ציון, בריוק באותה

שופט פיאלקוב
לארבעים שופטים –

שופט שלו
ארבעה ניתוחי־לב

התקופה, בגלל סיבה־רפואית, נת תנופה למאבקו של כהן.

סניגורו של כהן, עורך־הדין משו רום, ניהל בר־בבד מאבק מישפטי ופנו לוועדת־השיחרורים של שירות־בתי הסוהר. הוא ביקש לשחרר את כה בגלל חולניותו המתמדת.

בא־כוח המדינה התנגדה לשיחרו המוקדם. היא טענה, כי בהיותו בחוץ עלול כהן להוות סכנה לציבור הסניגור הבהיר לוועדה כי אדם הנזקי לטיפול בבית־חולים שלוש פעמים בשבוע, בכל פעם לשש שעות. לז יוכל לחזור לפשע — אפילו ירצה.

גזר־דין־מוות. הוועדה שקלו היטב את העניין וקבעה מחלתו מטיל נטל כבד על שירות־בתי־הסוהר טיפול בדיאליזה, דיאטה, והשגחו רפואית מתמדת כרוכים במעמס תקציבית ניכרת. לא קל לקבו במיקרה כזה את האיזון הנכון שבי החולניות המתמדת, המצדיקה שיחרו מוקדם, בין ההגנה על הציבו המכתיבה את המשך המאסר."

אחרי שיקולים אלה החליט הוועדה להמליץ לפני ועדת־החנינ על שיחרורו של כהן. עוד שלו הופחת כך, שהוא שוחרר באמצע 979 כמי שריצה שני־שלישים מעונשו.

השבוע הורשע יעקב כה בבית־המישפט המחוזי בתל־אבי באשמה של חטיפת אדם ותקיפה. הו היה מעורב בפרשה של גניבת עורו בתחנה־המרכזית בתל־אביב, שבה ה מעורבות שתי כנופיות שחטפו אנשי תקפו וסחטו באיומים. כהן אומנם ל היה העבריין העיקרי בפרשה, אך הו היה נוכח במכונית כאשר נחט המתלונן. בבית־המישפט נטען כי יש במכונית. מכיוון שהיה חלש אחו שיום קודם עבר דיאליזה.

היה ברור מראש כי יהיה פסקי־הד אשר יהיה — כהן לא יחזור לכל אחרי שב־1979 הוחלט כי אינו יכו לחיות שם. לא יהיה שופט שיעז לד אותו לחזור לכלא, ואולי יזור על כבך גזר־דין־מוות. כהן הורשע, אך ל נידון למאסר.

יתר ינני החבורה נידונו ל־ חודש־מאסר כל אחד.

שרית ישי הוזמנה לקונצרט של דייויד בואי בוומבלי* ומדווחת:

רבותי, ההיסטריה חוזרת

לון "קרלטון טאוארס" המהו־
דר שברובע נייטסברידג' בלונדון
שינה ברקה אחת את תדמיתו
הקריירה־אלגנטית. השעה היתה 4
אחרי הצהריים, יום השישי, השלושה
ניוני. בעוד ארבע שעות עומד
התקיים הקונצרט השני של דייוויד
בואי באיצטדיון ומבלי.

הקונצרט הראשון התקיים יום קודם
כן. הביקורות בלונדון יצאו מגידרן.
שני אנשים לא היו מופתעים מהביקו־
רות הנלהבות. משפע דיברי־השבח,
מחיאות־הכפיים הסוערות של
מבקרים: דייוויד בואי וביל זיסבלאט,
פיק מופעי הרוקנרו'ל הכלי־יכול,
מפיק גם את מסעו הנוכחי של בואי,
נקרא בתרגום חופשי "מסע אור־הירח
רציני."

שם המסע הוא בעצם שורה הלקוחה
תוך שירו הנודע של בואי, שאינו
רד מעל המקולים והרדיו: בואי
רקוד.

בואי, אליל הרוקנר'ול שמקומו בסולם ההיראכייה של עולם־הפופ נמצא אי־שם בשחקים, ידוע כאמן המתכנן בקפידה את הקריירה שלו, את התקליטים שלו, את המופעים שלו.

זיסבלאט, המנהל עסקים ומסעי־הופעות של להקות כמו רולינג־סטונס, דוראן דוראן או אדם והאנט, ידוע כאיש שאינו שם את כספו על קרן־הצבי. איש ההולך על בטוח.

מהרגע שבו התקשרו אליו אנשיו של בואי וביקשו ממנו לנהל את מסעו של המאסטרו הגדול, ידע זיסבלאט שהם עומדים לכבוש מחדש את הקהל — כך הוא אומר לי רגע לפני תחילת הקונצרט, שיהפוך להיות בדיברי ימי עולם־הפופ לאחד מרגיעי־השיא בקר־יירה המופלאה של דייוויד בואי.

אנחנו עומדים בשער האחורי מאחורי הקלעים. 140 אנשים עדיין עסוקים במסע אור הירח הרציני. טכנאים, מאפרות, מלבישות, תאורנים, מנהלים ואפילו צלמת צמודה — כולם מתרוצצים כעת, כולם עסוקים. בואי ידוע כפרפקציוניסט. הוא דורש פרפק־ציוניזם גם מאותם שהוא משלם להם משכורת.

ג'וינט בשורות

ארבע שעות קודם לכן, במלון קרלטון טאוארס. הכניסה כמרקחה. המלון האלגנטי הפך לאחד־רונה למיבצרם של אלילי הרוק'נ'רול המגיעים ללונדון. בואי מתאכסן בקומה ה־16 בחדר מס' 1614. הוא בא ללונדון לשלוש הופעות.

בואי נולד כאן ב־1946, בפרבר בשם בריקסטון. שמו היה דייוויד ג'ונס. רק מאוחר יותר, כאשר התחיל לפתח את הקריירה שלו, החליט שהשם דייוויד ג'ונס אינו מספיק מושך. הוא שינה את שמו לדייוויד בואי, ומאז הפך שמו לאגדה.

עשרות האנשים העובדים במסע הירח הרציני יורדים כעת אל אולמות־המבוא. אנחנו יושבות באולם המרכזי, מביטות בתדהמה איך החבר'ה בג'ינס ובחולצות־טי, שעליהם כתוב שם המופע, מתערבבים באורחים המעונבים של המלון היוקרתי. בשניה אחת איבד המלון מהקרירות שלו והפך למקום חם מאוד.

לכולם תלויה דיסקית על הצוואר, שעליה הצללית של בואי, שהיא סמל המופע. הדיסקית הזו תאפשר להם אחר כך מעבר חופשי מן האולם אל מאחורי הקלעים.

גם מאחורי הקלעים יש איזורים חשובים פחות וחשובים יותר. אל הטריטוריה של בואי נכנסים יחידי־סגולה בלבד. בני־תמותה רגילים לא מתקרבים אל האליל.

* צילום: רבקה בורוביץ

כעת, שלוש שעות וחצי לפני המופע, יורדים כולם אל הרחבה שלפני קרלטון טאוארס ונעלמים בתוך מוניות לונדוניות שחורות, שיובילו אותם אל ומבלי ארינה.

הסצינה הזו כמו לקוחה מתוך סרט. גם הסצינות הבאות אחריה. את רואה דמויות סטראוטיפיות, המלוות כל "התרחשות" — כפי שזה מכונה בעגת הרוקנר'ול. יש שם, למשל, בלונדית אמריקאית קטנה ורעשנית, המספרת לי על רגל אחת בחדר־השירותים, שהיא משתגעת על התיסרוקת של בואי. "את יודעת", היא לוחשת, "לפני שהוא היה מפורסם, נהגתי לספר בעצמי את השערות שלו."

אלוהים אדירים, אני חושבת לעצמי, מתי הוא לא היה מפורסם? ובכלל, מי זו הבלונדית הזו, שאינה מכירה כלל אותי אבל מספרת לי בחדר־השירותים על היחסים שלה עם בואי, וגם מציעה לי מציצה מהג'וינט שלה.

אחרי רגע היא נעלמת בתוך המכונית השחורה, שתוביל אותה לוומבלי.

יש שם גם כושי דקיק, המהלך לו בצעדי פנתר. "היי מן, האו יו דואינג מאן?" הוא אומר לכל מי שנקרה בדרכו.

אחר כך אני רואה אותו על הבימה, מגלה שהוא אינו אלא הגיטאריסט המהולל קרלוס אלאמר.

ויש כמובן מה שנקרא "רוד מנג'ר" — מפלס הדרך. הוא מאיץ באנשים להיכנס למוניות, מטפס בין הקומות הלוך ושוב, הלוך ושוב.

השעה כמעט רבע ל־5, וסוף סוף מטלפנת אל אולם־המבוא איימי, המכוירה, ואנחנו מוזמנות אחר כבוד לעלות אל חדרו של האליל.

אלוהים קטן

הוכב עצמו גרם לי אכזבה רבה. נסעתי ללונדון כדי לראיין אותו. הראיון הוסדר מראש באמצעות פטריק נאלי, שהוא מקדם־המכירות של דייוויד בואי ושל זמרים ולהקות רוקנר'ול ידועים אחרים.

הובטחו לנו ראיון וכרטיסים למופע. הראיון אמור היה להתקיים על־פי בחירתי, בפאריס או בלונדון. נאלי הציע את פאריס. "בפאריס", הוא אמר, "אנחנו עורכים מסיבה משגעת במקסים. אחרי ההופעה." מסיבה לדייוויד בואי במקסים מעוז הבור־

בואי: "גמרתי עם הסמים, גמרתי עם האלכוהול, אני לוקח ויטאמינים!"

בואי: „נגמרו החג'גות, אין עוד נשים, חתיכות וילדים מאחורי הקלעים..."

גנות, איזה שינוי אדיר בתדמיתו של הזמר!

אולם מכל מיני סיבות בחרתי בלונדון.

עכשיו כבר ברור שראיון לא נקבל, למרות שהובטח.

אני חייבת לציין שפטריק נאלי וקצין העתונות של בואי, דזמונד מנורינג, עשו ככל יכולתם כדי להסדיר את הראיון, אבל בואי, מסתבר, הוא איש עם עקרונות: ראיונות הוא העניק ב־23 במרס, התאריך שבו הודיע על מסע ההופעות. כעת הוא לא מעניק ראיונות.

מבטיחים לי שיסדרו לי איתו פגישה. אחר כך אני מבינה שגם זה משהו — בואי הוא בחזקת אלוהים קטן, וקשה להגיע אליו.

הדבר הראשון שבו אני מבחינה בחדר 1614 הוא שולחן שעליו ניצבים המון בקבוקים עם גלולות ויטמינים מכל הסוגים. מר בואי נמצא כעת בעיצומה של בניית תדמית בריאה וספורטיבית. הוא שזוף, מסופר קצר, שיערו צבוע לבלונד ועשוי בקפידה.

הוא לבוש כאילו יצא בזה הרגע מתוך ווג. חליפה בצבע בהיר, חולצה בצבע תכלת ונעליים בצבע קרם.

האיש הזה עובד שבע שעות ביום על הקונצרט שלו. הוא מגיע לאולם שבו מתקיים המופע שלוש שעות לפני תחילת הקונצרט, כדי לבדוק את המקום.

להקות אחרות וזמרים אחרים, הרבה פחות חשובים ממנו, נוהגים לשלוח את הטכנאים שלהם. אך בואי מקפיד על כל פרט ופרט. והו המופע שלו, הוא הפיק אותו והוא ביים אותו. המופע חשוב לו לא פחות מהסרטים שעשה בשנה שעברה, לא פחות מהופעתו המוצלחת בתיאטרון במחזה איש הפיל, לא פחות מחינוכו וגידולו של בנו היחיד, זואי. כך הוא מצהיר.

אני שואלת אותו אם הוא לבד.

התשובה שאני מקבלת היא חד־משמעית: „נעשית פה עבודה רצינית. נגמרה תקופת החג'גות, נגמרה תקופת וודסטוק. אין יותר נשים וחתיכות מאחורי הקלעים. לא באים עוד לעבודה עם הילדים.

„המסע הזה הוא מאוד רציני. הוא דורש הרבה כוחות פיסיים. כל מי שנמצא פה — עובד. אין מקום בעבודה הזו לא לנשים ולא לחברות."

האנשים העובדים איתו, מדברים עליו בהערכה רבה. ביל זיסבלאט, צעיר בן 35 מניו ג'רסי, אומר לי: „עבדתי עם גדולי האמנים. מעולם לא עבדתי עם אדם כל־כך נוח כמו דייויד בואי. אין לו דרישות יוצאות מהכלל, איי לו פריבילגיות, אין לו שיגעונות. „השיגעון האחד והיחיד שלו הוא פרפקציוניזם בעבודה."

אני מביעה את אכזבתי על כך שהראיון המובטח לא מוענק לי. בואי וזיסבלאט מתאכזבים יחד איתי, אבל בזה נגמר העניין.

אחר כך הוא מסביר, כיצד בעצם מתבצעים הראיונות: לעולם אינו נותן ראיון אישי; הוא נוהג לכנס מסיבת־עיתונאים ולמכור את מה שיש לו למכור — רק כאשר יש לו משהו למכור.

חמש שנים הוא לא יצא למסע־הופעות. בחמש השנים האלה הוא עשה שני סרטים, והופיע בברודווי באיש הפיל. הוא השתתף במחזה הטלוויזיה בעל, כתב את פסקול הסרט כריסטין אף. אבל לא כינס אף מסיבת־עיתונאים.

כעת, כשהוא יצא למסע־הופעות בן 90 קונצרטים באירופה ובארצות־הברית, הוא צריך למכור את המופע, לכן כינס את מסיבת־העיתונאים.

אני שואלת אם הוא מכר.

אני יודעת מראש שזו שאלה טפשית להחריד. ביל זיסבלאט ממהר לספר לי: „חמש דקות אחרי שהודענו על תחילת מסע־ההופעות, קיבלנו הזמנות ל־250 אלף כרטיסים. כל הכרטיסים אזלו בחמש דקות."

מאוחר יותר, כאשר הנהג מוריד אותנו ליד איצטדיון ומבלי, ניגש אלינו צעיר ומציע לנו כרטיס במחיר המופקע של 50 לירות סטרלינג.

אחרי שבואי ערך את מסיבת־העיתונאים, הוא נפגש עם 20 מחשובי העיתונאים ושדרי הטלוויזיה והרדיו בעולם, הקריש לכל אחד מהם לא יותר מחמש דקות.

שדרי הטלוויזיה באו עם קאסטת וידיאו, הצוות של בואי עמד הכן עם המצלמת־וידיאו, שדרי הטלוויזיה מסרו את הקאסטה לצוות. הם צילמו את השדר עם בואי ומסרו לו את הקסטה.

או כעת אני באה ממדינה כמו ישראל, שבואי לא מתכוון כלל להופיע בה, ומבקשת ראיון שהובטח לי. איזו חוצפה! צריך להסתפק במה שיש, ואני אכן מסתפקת.

וזה המקום לשאול, אם יש סיכוי שמר בואי יופיע בישראל. ביל זיסבלאט אומר שסיכוי יש תמיד, אלא שנסיעה כזו אינה משתלמת. הוא מסרב לגלות לי כמה עולה הופעה של בואי. מאוחר יותר מגלה את אוזני אמרגן רוקנר'ול נודע אחר. שהמדובר בסכום האסטרונומי של 150 אלף דולר להופעה.

זיסבלאט אומר: „להביא מופע כמו של בואי לישראל זה עניין של מיליון דולר. זה לא משתלם, מכיוון שכאשר נוסעים לישראל מופיעים רק בה. אין שום ארץ שכנה שתהיה מעוניינת בהופעה של דייויד בואי. לכן לא כדאי להטיס כבודה של 140 איש ולהשיט ציוד של מאות טונות לצורך הופעה שלא תכסה את עצמה."

מאוחר יותר, בקונצרט עצמו, אני רואה למה התכוון כשאמר כבודה של מאות טונות.

הבית הסודי

דייויד בואי נוסע כעת לוומבלי אריינה.

זיסבלאט שהוא רואה חשבון במיקצועו, מספר לי כי מסע אור הירח הרציני של בואי נפתח בבריסל, על מקום מגוריו בסוד. הוא אינו גר באנגליה, מולדתו, ולא באמריקה.

מאוחר יותר אני מצליחה להוציא מאחד ממקורבי בואי את הסוד הגדול, שידוע לדי הרבה אנשים: בואי גר בשוויץ. הוא נמלט לשם מאימת המיסים הבריטים, כמו האבנים המתגלגלות לפניו וכמו החיפושיות לפני האבנים המתגלגלות.

זיסבלאט מספר לי, שבואי מגדל את בנו בן ה־12 זואי, פחות או יותר בעצמו. למעשה, הילד לומד בפנימייה שוויצית ומגיע לחופשות לבית אביו.

ומה עם אנג'י המפורסמת, רעייתו לתאורה ורמקולים ענקיים משני צידי הבימה.

באולם יש מין שקט מוזר. שקט המזכיר כימעט את השקט שלפני קונצרט בהיכל התרבות.

עפר לרגליו

יזה עם מוזר הם האנגלים. ברגע שבואי עולה לבימה, כאילו מישהו לחץ על מתג סודי: כולם מתחילים לצווח כמו משוגעים. כשהוא מתחיל לשיר הם משתתקים, וכשהוא גומר הם צווחים שוב.

בואי עולה בריצה קלה אל הבימה. הוא אדיר, יש בו איזו מגנטיות שסוחפת אותך.

הוא פותח עם אנשי החתול, שיר מתוך סרט באותו השם. אחר כך הוא עובר לבואי נרקוד. הקהל הוא שלו מהרגע הראשון.

כשהוא מגיע לנערה סינית, אנחנו כולנו עפר לרגליו. הוא מגנטי, מחשמל. הוא עומד קרוב מאוד לקהל מהשורות הראשונות מושיטים לו ידיים. הוא נוגע בהן.

התנועות שלו כמו זורמות החוצה מתוך גופו.

ראיתי את מיק ג'אגר בהופעה, ראיתי את רוד סטיוארט, ראיתי רבים וטובים אחרים. איש מהם לא נע כמוהו.

השיא של המופע הוא השיר מתוך תעלומה בחלל. בואי מגיע רכוב על אחד הקונוסים, מהקונוסים האחרים פורץ עשן לבן, ואז הוא עומד על הבימה, בידו הגיטארה שלו, מעניע במיתרי המתכת ושר את גראונד קונטרול. אני צורחת כמו משוגעת. גם הילדות בנות ה־12 שישבות מאחורי מתלהבות. לא רק בני ה־30, שגדלו וצמחו עם השיר הזה.

בחלק השני הוא מחליף לחליפה אפורה. בואי האלגנטי, הכריזמטי, הבלונדי והסכסי כובש את הקהל הולנדוני בסערה, כשהוא שר את שייק איט. איש לא יושב עוד על מושבו. השירים הם חדשים.

כשהוא מסיים, נשארת הלהקה על הבימה ומגישה קטע אינסטרומנטלי נהדר. הקהל לא מסתפק בכך. הוא רוצה עוד.

רק אחרי שהקהל צווח במשך חמש דקות, עולה בואי להדרן. הדרן אחד ולא יותר.

אחר־כך, כאילו שמישהו לחץ שוב על המתג, הקהל האנגלי הזורק, הפאנקיסטי, המטורף והמעונב מתפזר לו בשקט, וכמו נחילי דבורים זורם אל תחנת הרכבת התחתית הסמוכה. אנחנו יוצאות מהאולם, ואני יודעת שלמרות שלא קיבלתי ראיון כמובטח, היה כדאי לנסוע את כל הדרך הזו עד לונדון, כדי לראות את דייויד בואי בקונצרט.

מיק זיסבלט
.חלקות הכי טוח שליך

המשיך לפרנקפורט, למינכן וללייפציג, ונחל הצלחה עצומה בפסטיבל אס שהתקיים לפני כשלושה שבועות בסן־ברנרדינו שבקליפורניה.

דייויד בואי היה גולת־הכותרת של הפסטיבל.

ביל זיסבלאט נמצא שמונה שנים בעיסקי רוקנר'ול, וביחד עם ווין פורטה — גם הוא מפיק ידוע — הוא מפיק את המסע הנוכחי. ווין הוא האחראי על הצד הכספי והוא, ביל, לצד המעשי.

דייויד בואי, מספר לי זיסבלאט, הוא אדם רציני בביזנס. מעריכים אותו כאמן הרציני ביותר בשטח הרוקנר'ול. הוא תמיד ידע לנווט נכון את הקריירה שלו. הוא היה פאנקיסט כשכולם היו ילדי־פרחים, הוא היה ילד־פרחים כשכולם היו חיקוי של אלביס פרסלי.

כעת הוא הפך לטיפוס ספורטיבי, אדם רציני. הוא היה זקוק לחמש שנים של הפסקה כדי לעשות סרטים ותיאטרון. אז, לפני חמש שנים הוא הרגיש שהוא זקוק לחופש, כעת הוא הרגיש שהוא חייב לחזור לעבודה.

אני שואלת איפה ביתו של בואי. זיסבלאט אומר, בואי מעדיף לשמור

הבלתי־רגילה של בואי? „היא," אומר לי זיסבלאט, „היא נמצאת בסביבה. בחורה מיוחדת במינה, מיוחדת במינה." אנחנו מתקרבים אל האיצטדיון.

האנגלים הם עם מוזר. אתה רואה קהל זרוק, קהל פאנקיסטי וגם קהל מעונב. הקהל של בואי מורכב גם מבני 40, גם מבני 12. יש שם ילדים ויש שם מבוגרים.

הדבר המוזר הוא, שהם כולם עומדים בשקט מופתי בתורים ארוכים המקיפים את הבניין הענק של האיצטדיון בשלוש טבעות. הכל מתנהל בשקט ובסדר.

בוומבלי 8000 מקומות. הבימה ענקית. ארבעה קונוסים שקופים עומדים עליה.

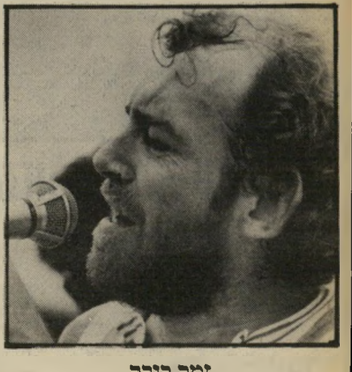
בקידמת הבימה חצי ירח, ועליו מיקרופון. פה יעמוד האליל. קרוב מאוד להמונים. על הבמה: שמונה כלים. של קרלוס אלאמר, התופים של תומי תומפסון, הגיטארה של ארל סלים, הבאס של כרמון רוג'אס, סקסופון של לני פיקט, הסקסופון של סטיב אלסון„ הסינטיסייזר של דיב ליבוט, והסקסופון של סטאן הריסון. ממעל שורות־שורות של ספוטים

מוסיקה

מה נשמע

● כאשר שואלים את **ג'וזף זאוינול** מה נשמע, יש לו ארבע תשובות ברורות. זאוינול, שהוא אחד משני מנהיגי להקת תחזית מזג אוויר המופיעה עתה בישראל, מונה את ארבעת התקליטים אשר עיצבו את טעמו וכיוונו המוסיקלי. זהו מידע חשוב מאוד לכל חובבי הלהקה בכלל, ונגינת הקלידים של זאוינול בפרט: לידת ה־cool של **מיילס דייויס** הוא לטעמי התקליט הגדול ביותר של התקופה. דייויס מפגין בו יצירה ונגינה במיטבו. למרתי הרבה ממנו ומהנגנים שמלווים אותו.

„הביג בנד הטובה ביותר היא זו של **דיזי גילספי**, ותקליט הופעתם החיה (דיזי גילספי והביג בנד שלו, תקליטי, GNP CRE-SCENDO 23, מתיו אש, חוכמה, הומור, כוח. זו השפעה אדירה:

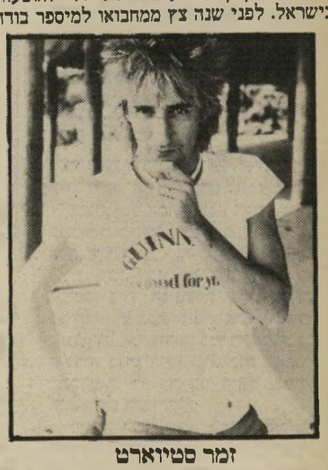

זמר קוקר
בלוז־רוק גדול

„אחריו מגיע תור **דיוק אלינגטון**. כל דבר שכתב מוצא חן בעיניי. פרט להיותו מלחין מצויין, הוא ידע להפיק צלילים מיוחדים מכל כלי בתיזמורתו. הדמיון שלו ויכולתו לספר סיפורים הם מדהימים.

„התקליט הרביעי והאחרון, השווה בעיניי שלושת הקודמים, הוא ג'אז באולם מאסי (תקליטי פאנטאסי 86003) עם דיזי, **צ'ארלי פארקר, באד פאוול, מאקס רואץ' וצ'ארלס מינגוס**. זו היתה חמישיה מהממת. ההקלטה היא מהופעה חיה בטורונטו, אשר היתה ללא ספק אחת המאורעות הגדולים של התקופה. הם היו כה טובים במה שעשו, עד שהחלטתי כי אנסה גם אני לנגן חומר שלי."

● **ג'ו קוקר** מגיע בתחילת יולי להופעות בישראל. לפני שנה צץ ממחבואו למיספר בודד

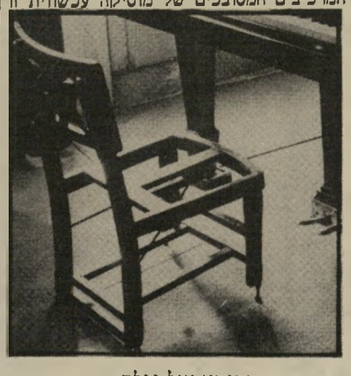
זמר סטיוארט
מיטען כבד

של הופעות במועדון ניריורקי, ועתה הוא מתחיל סיבוב גדול באירופה, בארצות־הברית ובישראל. ביצועיו הנפלאים את כה יפה ואת עם מעט עזרה מידידי בסוף שנות השישים ותחילת השבעים, לצד אלבומו החדש, פלדת שפילד, מעמידים אותו כזמר בלוז־רוק ותיק וגדול.

● עוד אמן פופולארי המגיע להופעות באמצע יולי הוא **רוד סטיוארט**. זו תהיה הופעה כבדה מאוד, באיצטדיון רמת־גן: רק ציוד הקול והתאורה שוקל 45 טון. ציוד זה מגיע באוניה ומוצב 10 ימים לפני המופעים. על־פי גודל ההשקעה עד היום (יותר מ־500 אלף דולר) ותובניות המפיקים, נראה שההופעות אכן ימלאו את ההבטחה להציג מימד חדש, מרשים ומהנה, של מוסיקה בקנה־מידה בינלאומי.

● חברת התקליטים A&M החתימה על חוזה את **ריי מנזארק**, הקלידן לשעבר של הדלתות, כאמן סולן. את תקליטו הראשון יפיק המוסיקאי המינימליסטי הידוע **טילים גלאס**.

● מהדורה חדשה ומעודכנת של מוסיקה אלקטרונית מאת **אלן סטריינג'** יצאה בימים אלה לשוק הספרים. זהו אחד החיבורים היחידים המצליח להסביר בהצלחה ובפשטות יחסית את המרכיבים המסובכים של מוסיקה עכשווית זו

הכיסא של גולד
חדר זיכרון

(כמו מקורות הצליל, פילטרים, מקורות השליטה והעוצמה, ועוד). המו"ל הוא **ויליאם בראון**.

● לכל אורך הקריירה שלו השתמש הפסנתרן האגדי **גלן גולד** באותו כיסא בעת נגינתו. היה זה מין שרפרף ישן, נמוך מאוד, שחוזק בתייל כדי שלא יתפרק. כיסא זה שימש אותו בכל הופעותיו, עד פרישתו המוקדמת, ובכל הקלטותיו. עם מותו, הבטיח עורך־דין של אחוזת גולד **ריי רוברטס**, כי מקומו של הכיסא מובטח בחדר,

מוסיקאי זאוינול
אש, חוכמה, הומור, כוח

לזיכרו של גלן גולד, לצד תמונות, יצירות מקוריות ופרס גראמי אשר הוענק לו אחרי מותו על הקלטותיו החדשות של ואריאציות גולדברג מאת באך. עדיין לא נקבע היכן יהיה חדר־הזיכרון, אך כנראה יהיה זה באחד המוסיאונים במולדתו של גולד, קנדה.

● חברה אנגלית, העוסקת בתיקון פטיפונים ישנים, החלה עתה מייצרת דגמים משוחזרים חדשים של דינוזאורים אלה. הדגם הראשון נקרא סינפוניה, ומשחזר במדוייק פטיפון עתיק. מחירו, כולל הקופסה, כמה מחטים ותקליט אחד של 78 סיבובים בדקה — 195 לירות סטרלינג. לחברה גם מחסן עמוס באלפי תקליטים במהירות 78 סיבובים לדקה, ומחיר כל אחד — 40 פני. (ראה תמונה).

פטיפון כמו עתיק
דינוזאור

תקליטים

מהטובים ביותר

אלה פיצג'ראלד שרה משירי אנטוניו קארלוס ג'ובים — אלבום כפול (איסטרוניקס — פאבלו 2630 201)

קאונט בייסי פוגש באוסקר פיטרסון (איסטרוניקס — פאבלו 722־2310).

דיגיטלי 3 במונטריי — אלה פיצ'ג'ראלד, קאונט בייסי, ג'ו פאס, נילס הנינג, אורסטד פדרסן (איסטרוניקס — פאבלו 2308223 D).

אלבומה הכפול של אלה פיצג'ראלד הוא חובה לכל חובב ג'אז. נגנים מעולים כמו ג'ו פאס, טוטס ת'ילמנס, זוט סימס ופאולינו דה־קוסטה מדגימים שיעור של ליווי זמרת מצויינת, ופיצג'ראלד היא במיטבה (ההקלטות משנת 1981).

ניסיונו של המפיק נורמן גראנץ להפגיש באולפן את בייסי ופיטרסון מניב פירות מתוקים דוגמת דברים טיפשיים אלה ובדיוק כמוך. לצד שיתוף פעולה מקורי בר־ב„ בוער, לואי ב' ועוד. מלוים את השניים ריי בראון (באס), פרדי גרין (גיטרה) ולואי בלסון (תופים) (ההקלטות מ־1974).

לקינוח נפלא זוכים בהאונה להקלטות הדיגיטליות ממונטריי.

אנחנו מכירים מאיזה מקום

תימרונים תזמורתיים בחשיבה — ספינות מהממות — DAZZLE SHIPS (הד ארצי — 320־295 205).

מחשבה רבה הושקעה בכל פרט של אלבום זה, החל מכלי־הנגינה בהם ישתמשו להקלטה וכלה בעיטיפתו (בארץ הוא יוצא עטוף בהדפסות חו"ל המקוריות). מיטב הקלידים האלקטרוניים מופיעים לצד קיטע־רדיו והקלטות נוספות. הנדסה גנטית וריצה דוממת אינם מספיקים לעקור מהמחשבה את ההרגשה הברורה כי כל זה כבר נעשה בעבר, בצורה פשוטה בהרבה ועם תוצאות מעניינות בהרבה. די לציין את שיתופי־הפעולה בין דייויד ביירן ובריאן אנו וכמובן — מיצגי לורי אנדרסון. תימרונים תזמורתיים בחשיכה יוצרים, כלי משים, מתוך חור שחור במרכזה של מוסיקת הפופ האלקטרונית. כראי להאזין כמה פעמים רק כדי ללמוד איך להימנע מהחמצת כוונות טובות.

מים פושרים

ג'ואן ארמטרדינג — המפתח (סי־בי־אס — AMLX 64912).

הזמרת־מלחינה־גיטריסטית, אשר הוכיחה כישרון כה רב בעבר, צרפה אליה בשנית את הבאסיסט המעולה טוני לוין למרבית השירים, וגם ידידו מלהקת מלך ארגמן, אדריאן באלו, מככב בכמה מהם. אך הסך־הכל מאכזב לעומת המרכיבים. אמנם השיגה להיט בהפל את הטייס, וגם המפתח, מה חולמים ילדים והרגלים רעים הם שירים מעניינים, אך היחוד שבלט באלבומים קודמים נותר בצל.

אז עד הסוף

דייויד בואי — בואי נרקוד (סי.בי.אס. 17093 SD).

דייויד בואי הוא טיפוס חיובי: כל דבר שהוא מחליט לעשות, הוא עושה אותו עד הסוף. כשפנה בואי לסיגנונות מוסיקה שונים, חקר אותם לעומק, באופן שהציב דוגמות־חיקוי לאמנים שהגיעו שנים אחריו לאותם השלבים. כאשר החליט לנסות בתיאטרון, פנה מייד לפיסגה של איש הפיל וברכט. בקולנוע לא היסס ממיפגשים עם קתרין דנב בסרט אחד וקוראסאווה בשני. כל דבר שעשה — עשה היטב.

בתקליטו זה פונה בואי למוסיקת ריקודים: קיצבית, פשוטה, מקפיצה ו... טובה. כל דבר אותו שר דייויד בואי, בקולו המצויין, אינו יכול להישמע רדוד. אני בטוח כי אם תקליט זהה היה יוצא בהקלטת, כל אמן או הרכב אחר בעולם, היו פוטרים אותו בביטול כ„עוד תקליט ריקודים."

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד – רע; שני תווים – חלש; שלושה תווים – בכה; ארבעה תווים – טוב; חמישה תווים – מצויין.

ארי פרנקל

חלק מהנוף...
שער הגיא
ישראכרט בע"מ
ISRACARD LTD.
10 001 23456 7 00/00
בת-שבע להב
ישראכרט אלא מה.

להשיג בפרפומריות ובוטיקים נבחרים
שיווק "דיפלומט" בע"מ, טל. 03-725193

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

מתים בלבד

השבועון הידוע בציבור כיומן השבוע, מופיע השבוע עם פצצה עתידנית על שערו. מנהיגה של ברית־המועצות. יורי אנדרופוב — מוסר השבועון לקוראיו — ימות תוך שנתיים. לא „אולי ימות", לא „יתכן שימות", לא „קיימת סבירות שימות", אלא פשוט: ימות.

כל זה התברר לשבועון הזה בשבוע החולף. המקורות של יומן השבוע בתוככי הקרמלין סיפקו מידע מעודכן על מצבו של אנדרופוב, וכשהם מצויידים במידע הזה, פנו הכתבים החרוצים של השבועון אל הפרופסור יחזקאל אליהו, ראש מכון־הכליות של בית־החולים תל־השומר. הפרופסור בחן את המימצאים החמורים על מחלותיו של אנדרופוב בן ה־69 (גיל רב־משמעות, דרך אגב), וציין כי בהתחשב בצירוף של מחלת כליות וסוכרת, „לאנשים בגילו של אנדרופוב יש תחזית הישרדות של 30 אחוז בלבד לתקופה של שנתיים".

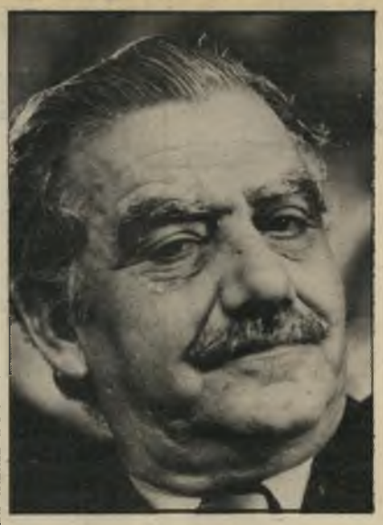
אם אני מבין נכון מה שהפרופסור רוצה להגיד, אז לאנדרופוב המיסכן יש סיכויים בסך 70% להתפגר בתוך השנתיים הקרובות, שזה בכלל לא מעודד (אותו) אבל לא נראה שזה מעציב במיוחד את יומן השבוע, ובצדק.

מה שאני רוצה לשאול הוא זה: שבועון שיש לו מקורות מעולים כל־כך בתוככי הקרמלין, לא יכול לספק לקוראיו קצת מידע רציני על המתרחש אצלנו בירושלים? נדמה לי שגם פה יש איזה מנהיג בן 69, עם אי־אילה מחלות, ביניהן גם סוכרת. כמה יומן השבוע נותן לבגין, אם כך? אני בטוח שעם קצת מאמץ, ותוך התייעצות עם רופא מתאים, יומן השבוע יכול להופיע עם שער בנוסח „בגין ימות תוך 53 שנים", או משהו דומה.

יומן השבוע, 17.6.1983
מה עם השני?

פניה נרגשת

ח"כ מאיר כהן־אבידוב
תעזוב את זה

הח"כ מאיר כהן־אבידוב, כך התפרסם, עושה שביתת־רעב — אם כי לא שביתת־צמא — נגד המפגינים מול ביתו של ראש הממשלה. וזה דבר השביתה: הח"כ כהן־אבידוב, כך נאמר, מתנגד לשימוש הפוליטי שנעשה בדם החללים.

אני מוכרח להגיד שיש לי סימפטיה מסויימת לח"כ מאיר כהן־אבידוב. עיקר הסימפטיה מוצאה בכך שהח"כ מאיר כהן־אבידוב הוא עורך־דין, אשר בניגוד לחבריו אינו עושה כסף מן השילוב המוצלח שבין עריכת־דין וחברות בכנסת. זה בהחלט נותן לו אצלי כמה נקודות.

אבל הנקודות האלה מתחילות לרדת עכשיו. לחברי־הכנסת מאיר כהן קרה לפני כמה שנים דבר נורא. בנו אהובו, דב, נהרג. מאיר כהן הוא אב שכול, למי שלא יודע.

וזו בדיוק הנקודה. מי לא יודע?

כי הח"כ מאיר כהן כה אהב את בנו, עד שהלך והוסיף לשמו את התוספת: אבידוב. זה בהחלט לגיטימי. זה בסדר גמור אפילו מצידי.

אבל כשהח"כ מאיר כהן־אבידוב תוקף בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת את אלה שעושים שימוש פוליטי בדם־החללים — בתור מי ובתור מה הוא תוקף אותם? גם הוא, זוכרים יריביו, שיכל בן. גם אם הוא יגיד אלף פעמים ביום שהוא לא עושה בזה שימוש פוליטי, זה לא יעזור. כל שימוש שנעשה בוועדת־החוץ־והביטחון הוא שימוש פוליטי.

וכאשר הוא עומד ומתייצב לשביתת־רעב מול ביתו של ראש־הממשלה — בתור מה ובתור מי הוא עושה את זה? בתור אב שכול. בתור מאיר כהן־אבידוב, וכולם יודעים את זה.

אז לעשות שימוש פוליטי להגנת הממשלה מותר, ונגד הממשלה אסור?

מה שקורה הוא, שעכשיו יש אמהות שכולות נגד הממשלה, ויש גם אב שכול בעד הממשלה. זה מביא אותנו למסקנה, שדם החללים, איך שלא תסתכל על זה, הוא עניין לגמרי פוליטי. ואיך יכול להיות שלא יהיה פוליטי? הרי הם, כולם, נפלו במילחמה שהפוליטיקאים החליטו עליה, מילחמה שנועדה להשיג מטרות פוליטיות.

תעזוב את זה, ח"כ מאיר כהן־אבידוב. אני אומר לך את זה בכל הידידות האפשרית בין אחד שחושב כמוני ובין אחד שחושב כמוך.

והפעם ברצינות

די, נגמרו הבדיחות. העסק, יש לי הרגשה, מתחיל להיות רציני מאוד. חשבתי, חשבתי חשבתי, והגעתי למסקנה שאי־אפשר להמשיך יותר עם הממשלה הזאת, מלמעלה עד למטה. כולה צריכה ללכת.

תודו שזו לא מסקנה נחפזת. אומנם, מעולם לא הייתי אוהב ואוהד של הממשלה הזאת, מיסודו של מנחם בגין, אבל עם זאת גם־לא טענתי מעולם — אני חוזר: מעולם — שהיא צריכה להסתלק לה. לא חשבתי, אומנם, שזו ממשלה טובה, אבל גם לא חשבתי שאפשר להשיג משהו טוב ממנה.

אבל, כמו שאמרתי, הצטברות של הירהורים כבדים בימים האחרונים הביאו אותי למסקנה: זהו זה, אין מנוס. תסתכלו בעצמכם: שר־הביטחון הישן, שהיום, תודה לאל, אין לו תיק, אחראי לכמה מאות הרוגים עבריים, ולעוד כמה אלפים לא־עבריים, כלשון הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. גם שר־הביטחון החדש כבר אחראי לכמה עשרות טובות של הרוגים עבריים ולא־עבריים.

על שר־החוץ למה נדבר? האיש המוזר הזה גורר איתו לישיבות הממשלה את סגנו, כי הוא מרגיש שיחסי־החוץ של המדינה קצת גדולים על אדם כמוהו, כי מי כמוהו יודע מה בדיוק הוא שווה.

או שר־הבריאות, שיותר מכל אדם אחר, פשוט בתוקף תפקידו, אחראי לכך שפצע מוגלתי קטן במדינת ישראל דהיום זה סכנת מוות, כי או שתמצא רופא או שלא תמצא, או שיהיו לך 900 שקל או שלא יהיו, ובינתיים הפצע המוגלתי הקטן יכול להפוך למחלה גדולה ולהרעיל כליל את דמך. היית — והופ, אינך עוד.

או שר־האוצר שלנו, שהביא עלינו את האינפלציה הגדולה בתולדותינו, מחלק רישיונות לחברות־ביטוח ולבנקים לחברים שלו, והופך את ישראל לסיכון כזה, ששום בנק־למשכנתאות בשולי הוול־סטריט לא יסכים להלוות לה סנט שחוק.

או, למשל, שר־המיסחר־והתעשייה, שתחת פיקודו הנמרץ מתפתח מאוד המיסחר בכיוון חו"ל־ארצה, ואילו התעשייה, שלא נדע.

או שר־התיירות, שחושב שבתוקף תפקידו עליו לתמוך במילחמת־הלבנון מלמעלה עד למטה, כי מה זה חשוב, לעזאזל, התיירות, לעומת הרווחים של יבואי־הנשק?

או שר־השיכון, למשל, הבונה לפלסטינים את התשתית השיכונית למדינה שלהם.

או שר־התיקשורת. היום, כשאתה מחייג שש פעמים, יכול להיות שתשיג את המיספר שרצית. יכול להיות.

או, למשל, שר־החינוך. איך זה יכול להיות שהוא לא אמר שום דבר כשסגנו בענף החינוך, הרמטכ"ל לשעבר, אמר שבני־דודינו משולים לג'וקים מסוממים? אם בני דודינו משולים לג'וקים מסוממים, למה אנחנו משולים?

או, למשל, שר־הפנים והמישטרה, שמיטב חוקריו לא מגלים רוצחים יהודיים, גם כשהם רוצחים יהודי.

וככה הייתי יכול להמשיך בלי בעייה עם כל השרים, אבל זה כבר משעמם גם אותי.

בקיצור, באיזו מין מדינה אנחנו חיים? מה קורה פה?

אם הייתי חושב שאפשר לתקן את כל הקילקולים ולפתוח דף חדש, הייתי אומר: שיהיה. אבל איפה? הבעייה היא שהם, השרים, נעשו גם פראנואידים, וזה עוד מחמיר את העניין. הם כבר חושבים שכל הטרוניות זה לא בגלל שהם שגוי, טיפשי, עשו משהו לא בסדר. הם חושבים שכל הטענות זה רק בגלל שמישהו רצה לדפוק אותם. פשוט ככה. מישהו עשה את מילח־מת־הלבנון הנוראה הזאת רק כדי לדפוק את בגין, והפלאנגות טבחו במחנות־הפליטים רק כדי לדפוק את שרון, וחיילי צה"ל נהרגים בלבנון רק כדי לדפוק את שמיר, ומישהו רצה את אמיל גרינצווייג רק בשביל לסדר את בורג, והרופאים שובתים נגד אריזור, אישית.

ומהתיסמונת הפרנואידית הזאת, זה יסביר לכם כל פסיכולוג מתחיל, כבר אין דרך חזרה. להיפך, הפראנויה מפרנסת את עצמה, מתגברת והולכת.

אז זהו, לדעתי, ואני אומר את זה בלי רצון רב. הממשלה צריכה ללכת. כולה לפני שיהיה מאוחר מדי.

ואז מתעוררת השאלה, מי יבוא במקומה? כי מדינה בלי ממשלה, זה, כידוע, כמו חביתת־עין בלי עין. אילו הייתי אוהד שרוף של המערך, הייתי אומר: שיהיה כבר המערך. במה הם יכולים להיות יותר גרועים? יותר גרועים מאלה אי־אפשר.

אבל אני לא אוהד שרוף של המערך, זה קודם כל, ואני בכלל לא בטוח שהמערך לא יכול להיות יותר גרוע. בהחלט יכול. ואל תספרו לי סיפורים על הכוחות הנפלאים במערך כמו יוסי שריד. יוסי שריד בממשלה של המערך לא יהיה אפילו תת־סגן־שר, ומי יהיה שם שר כולנו יודעים. אני בטוח שאם גולדה מאיר עוד היתה בחיים, המערך היה שם אותה ראש־ממשלה, ומכיוון שהיא איננה, ימצאו את זה שהוא הכי־דומה לה ויעשו ממנו ראש־ממשלה.

לא, לי יש רעיון שהוא גם הגיוני, וגם סביר ביחסי הכוחות הנתונים בכנסת. לפי דעתי, מרכיבי הקואליציה — הליכוד ביחד עם מה שנשאר מהמפד"ל ועם תמ"י והתחיה וכל היתר — יכולים להרכיב בשקט ממשלה שלא יהיה בה אף אחד מן הממשלה הנוכחית. מה שמקל על העניין, זה שבממשלה לא חייבים להיות חברי־כנסת. אני אתן פה רק כמה דוגמות שעולות בלי מאמץ. שר־הבטחון יכול להיות עזר וייצמן. שר־החוץ יכול להיות מנחם סבידור. שר־האוצר יכול להיות יגאל כהן־אורגד. שר־המישפטים יכול להיות אמנון גולדנברג. שר־הפנים יכול להיות אברהם מלמד. שר־החקלאות יכול להיות יחזקאל אבטבי. שר־החינוך יכול להיות יהודה פרח, וכן הלאה. אפשר לשמור על המיבנה הקואליציוני האיתן, ולשים ממשלה שעדיין לא רדופה בפראנויה.

ובקשר לראש־ממשלה, זה לא הכרחי שיהיה ראש־ממשלה. מי שלא מאמין, יסתכל על מה שקורה בשבועות האחרונים.

פלוגה דום, פלוגה נוח

פלוגה דום, פלוגה נוח, עמידה חופשית. אתם שמעתם קודם את המג"ד, והוסבר לכם שהמשימה שלנו זה בלבנון, בגיזרה של הכפר הזה, בציר תירוש.

עכשיו תשמעו טוב־טוב מה שיש לי להגיד לכם. אנחנו כאילו הולכים לשם לשמור על הסדר.

אני חוזר: כאילו. אבל זו לא המשימה העיקרית, כמובן.

בשביל להסביר מה המשימה העיקרית, אני נותן לכם פה רקע קצר. אוייבי ישראל בכל העולם, ולצערי הרב גם אצלנו, עושים הרבה רעש מזה שחיילי צה"ל נהרגים בלבנון. ולכן המשימה העיקרית, חוזר, העיקרית, היא לא ליהרג.

אני רוצה להודיע לכם פה בצורה האחראית והמוסמכת ביותר: מי שרוצה לעזור למערך, שלא יעשה את זה פה. מי שרוצה למות ושאחר כך שלום עכשיו יעשו ממנו הון פוליטי — לא אצלי! אני מודיע כאן בצורה שלא משתמעת לשני פרצופים: חייל שאני תופס אותו נהרג — תוטף את כל השטרונגול!

קיבלנו הוראה מפורשת לגמרי מהפיקוד הכי עליון, לא לקמץ בעונשים בעניין הזה. מי שנהרג — חוטף לפחות שלושים וחמישה יום בפנים, בלי על־תנאי ובלי קנסות ובלי חינטרושים. שלושים וחמישה יום בפנים!

האם ברור? יפה. פלוגה נוח, פלוגה דום.

שלמה ניצן:

„אני צריך שהמערך יממן? אין סי־איי־אי?"

תוכניתו האחרונה של שלמה ניצן ב„שעה טובה" גררה רעמי־צחוק אדירים מצד אנשים רבים. מאידך גיסא, בעיני כמה אנשי־קואליציה היא לא כל־כך מצאה חן. ח"כ יהודה פרח ביקש להעלותה על סדר־היום ולדון בהופעותיו של ניצן, שבהן הוא מלגלג על חברי הקואליציה. לפי טענתו של פרח, ניצן מקבל תשלום מהמערך לקידום מערכת־הבחירות שלהם.

ביקשתי את תגובתו של שלמה ניצן על האשמותיו של ח"כ פרח.

שהמערך ממן אותי? זה רעיון טוב. אבל ח"כ פרח צריך להבין, שהאופוזיציה לא צריכה לממן בריחות על חברים מהקואליציה. יש די חברי קואליציה שבוודאי יהיו שמחים לממן עיסקות כאלה. אליעזר שוסטק למשל, בוודאי ישמח לממן ידיעה על יורם ארידור. ולהיפך — ארידור לא ישמח לממן סיפור טוב על שוסטק?

מרדכי ציפורי, אני חושב, ישמח לממן סיפור טוב על אריאל שרון, אבל אם הוא בחו"ל ואי־אפשר לתפוש אותו בטלפון — אפשר לנסות אצל יוסף בורג. אם גם בורג במיקרה בחו"ל, אפשר לטלפן לדויד לוי.

הצרה מתחילה עם הליברלים. גם שם, בוודאי כל אחד ישמח לממן איזה בדיחה על השני. אבל כאן מתחילה הבעיה: ממי לקחת קודם?

● **ריצה מאוד.**

תגידי לח"כ פרח שאני לא ממומן על־ידי האופוזיציה אלא ע"י הסי־איי־אי. ואת סי־איי־אי מממנים אלה שמממנים את כולנו.

אילנית:

„אני רוצה גן־קפה עם קצת נוסטלגיה!"

אל רשימת הזמרים שפנו לעיסקי המיסעדות מצטרפת השבוע הזמרת אילנית. בשותפות של עוד שלושה בחורים היא פותחת השבוע גן־קפה פאב, שישא את השם „גן השיקמים". שאלתי את אילנית האם היא מוותרת על הזימרה או שהיא מחפשת עוד מקור־פרנסה.

אני במיקצוע 18 שנה. תמיד רק שרתי. 18 שנים רק שרתי. אמן צריך למצוא לעצמו גם תעסוקה אחרת, תוך כדי ניצול הפירסום.

● **האם זה מפני שהיום את שרה פחות מאשר פעם?**

כן. היום אני שרה פחות. אין לי כבר כוח ליותר משש עד 10 הופעות בחודש. פעם ניבאה לי מישהי שאני אכנס לעסקים, וזה התחיל לגרד לי בידיים.

עכשיו מצאנו מקום יפה וזאת ההזדמנות.

● **מה יהיה התפקיד שלך בניהול המקום?**

אני אעסוק בעיקר ביחסי־הציבור של המקום. אני רוצה לתת למקום ציביון ישראלי. לא עוד בית קפה בתל־אביב — אארגן ערבי שירה בציבור, הופעות של זמרים.

● **גם את תשירי?**

לא. רק בפתיחה. אני לא מלווה את עצמי. בשבילי צריך להביא תיזמורת וכל הבלגן הזה. אז אחרים ישירו.

● **לאיזה מקום את רוצה ש„גן השיקמים" יהיה דומה?**

אני זוכרת כשהייתי קטנה, הלכתי עם הוריי בשבתות לגינות־יום. היתה שם מוסיקה ואווירה מאוד מיוחדת. אולי משהו בסיגנון הזה. גן־קפה עם קצת נוסטלגיה.

יצחק מודעי:

„יש לחצים פסיכולוגיים אנטי־ממשלתיים!"

הסקר שערכה מינה צמח בין היורדים הישראליים בניו־יורק הראה, שאילו נערכו הבחירות לכנסת ישראל בניו־יורק, היה הליכוד זוכה ב־60% לעומת המערך, שהיה זוכה ב־10%.

שאלתי את השר יצחק מודעי מה דעתו על כך, האם זה כבוד לליכוד או בושה?

לא ידעתי על הסקר הזה כי הייתי בחו"ל, אבל זה נשמע מעניין מאוד.

בקשר לבושה או לכבוד: אני לא חושב שמיקומו של אדם ומחשבתו יש להם עניין עם כבוד או בושה.

● **יש אנשים שלא משתגעים בדיוק על היורדים.**

גם אני לא משתגע, אבל...

● **מה דעתך על היחס של 60 לעומת 10, כשהיחס בין הליכוד והמערך בארץ הוא כמעט שווה?**

זו באמת תופעה מוזרה מאוד. תופעה חריגה.

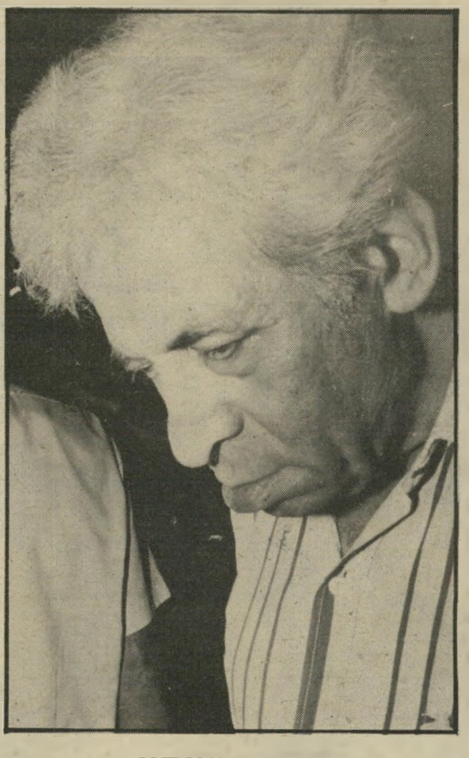
● **איך אתה מסביר את זה, שכבל שאנשים נמצאים יותר רחוק מהארץ הם נעשים ימניים יותר?**

הם נעשים יותר אוהבי ארץ־ישראל. זה מפני שהציבור בארץ נתון ללחצים פסיכולוגיים אנטי־ממשלתיים, בזמן שהישראלים הישובים בחו"ל פטורים מזה.

● **לא נראה לך סביר יותר שאלה היושבים בניו־יורק לא הולכים למילואים שלוש פעמים בשנה, הבנים שלהם לא ישבים בהרי השומרון, ולכן קל להם יותר להיות קיצוניים?**

כן, אולי גם זה.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

אבות ישורון:

„השירים נכתבו מתוך כאב על משהו רע!"

בימים אלה ראה אור בהוצאת „סימן קריאה", הספר „ואיך תיכלה לקרבות ולהרג" שהוא אנתולוגיה קטנה לשירה פוליטית במילחמת לבנון.

מופיעים בו מיטב המשוררים הישראלים לצד משוררים כמו ו"ה אודן, יו מקדרמיד, וולט ורטמן ועוד, בשירים אנטי־מילחמתיים. המשוררים הישראלים מתייחסים במיוחד למילחמת־לבנון. המשורר הידוע אבות ישורון סירב לתת את הסכמתו לפירסום שיריו באנתולוגיה, ובכל זאת הם פורסמו. שמעתי שהוא שוקל תביעה משפטית נגד ההוצאה, ובמיוחד נגד אחד מעורכיה, מנחם פרי.

שאלתי את אבות ישורון מדוע הוא מתנגד כל־כך לפירסום שיריו שנכתבו בזמן מילחמת לבנון, ואף ראו אור בעיתונות היומית.

אני כתבתי את השירים האלה מתוך רחף פנימי עז. הם פורסמו בעיתון מייד אחרי כתיבתם. הפירסום היה טוב לזמן המסויים ההוא, קרוב מאוד לזמן שנכתבו. אבל בין זה ובין הכנסתם לאנתולוגיה יש הבדל גדול.

המגמה הכללית של עורכי האנתולוגיה הזאת לא־נראתה, אני לא שותף לדעה הכללית שלהם. יש לי השקפה אחרת מאשר להם.

● **אבל אתה התנגדת ועדיין מתנגד למילחמת לבנון.**

התנגדתי לפתיחת המילחמה. הדיבורים על 40 ק"מ. הרגיזו אותי כבר בהתחלה. אמרתי שאין דבר כזה, 40 ק"מ. אם מתחילים, אף אחד לא יודע מתי ואיך זה ייגמר.

אומרים לי שהחיילים מתים כדי שאנחנו נחיה. זה לא נכון. החיילים מתים כי שלחו אותם למילחמה, והם חונכו שכאשר קוראים להם — צריך ללכת.

אבל אני לא עיתונאי, אני לא צריך לנקוט עמדה בעד או נגד. אני רק כותב שירים. אבל עכשיו אני לא יכול בשום פנים להצטרף לכל צועקי הנגד־נגד־נגד, כשכל יום נופלים עוד בחורים. איזה זכות יש לנו להגיד שהם נפלו לחינם, לשווא?

אני לא יכול ולא רוצה להצטרף לאלה שאומרים לאמהות השכולות: הילד שלך סתם קבור באדמה, לא היה טעם למותו.

אומרים לי שהנגד־נגד־נגד הזה נחוץ למען העתיד, שלא יחזור. אבל בינתיים אנו שקועים עד הצוואר ועד הבירכיים בהתחייבות כלפי דור זה של אבות, כלפי דור זה של אמהות של 500 הרוגים ו־2770 פצועים.

● **אבל בשעה שכתבת את השירים, לפחות אז, חשבת שהמילחמה הזאת מיותרת, שאתה מתנגד לה.**

אני לא יודע. הדברים נכתבו מתוך כאב על משהו רע שאנחנו עושים. גם לעצמנו.

● **כתבת: „אתי ללבנון/למלאכה מלוכלכה/והוא הלך לו/להחליף לבנים/"...**

התכוונתי לאלי גבע. אנשים הבינו את השורות האלה לגמרי לא כפי שאני התכוונתי.

שרה דורון:

„הנבואה ניתנה לשוטים. ואני לא שוטה!"

תהיה שרה או לא תהיה שרה? הטו־טו הזה בעניין שרה דורון נמשך כבר כמה שבועות. עכשיו נראה כאילו איבדה את סיכוייה לחלוטין, בהצהירה שתצביע נגד חוק „מיהו יהודי".

שאלתי את הגברת דורון מדוע הצהירה מה שהצהירה, ואם גם היא חושבת שעכשיו אפסו סיכוייה.

אני אצביע נגד חוק „מיהו יהודי" מפני שאני תמיד מקיימת הסכמים קואליציוניים כלשונם, אם הם נראים לי ואם לא.

● **איזה סיכוי יש עכשיו שהמיפלגות הדתיות יצביעו בעדך?**

זה לא קשור בכלל לעניין. אגודת־ישראל היתה מוכנה כבר להצביע בעדי, והמפד"ל ביקשו רק רחיה של שבוע.

● **זאת אומרת, שלפי דעתך בשבוע הבא את שרה בישראל?**

אני לא רוצה להתנבא. הנבואה ניתנה רק לשוטים, ועליי אומרים שאני לא שוטה. אבל אני מאמינה שיהיה בסדר.

תטלפני אלי בשבוע הבא.

אריק שפירא:

„עוד מעט נצטרך גם פה לשקם חרבות!"

שלושה אמנים ישראלים חברו יחד, כדי להביא לקהל ערב מיוחד במינו על שירה גרמנית שאחרי מילחמת העולם השניה. הערב, ששמו „על צלב הברזל", מתקיים פעם בשבוע במוסיאון תל־אביב. הסופר דן עומר מרצה, השחקן שמואל עצמון קורא שירים, והמוסיקאי אריק שפירא מלווה.

אם לומר את האמת, הקהל הישראלי אינו נוהר בהמוניו לראות ולשמוע ערב על שירה גרמנית. לכן גם שאלתי את אריק שפירא: מדוע דווקא שירה גרמנית.

שמואל עצמון רצה לעשות ערב משירי וולף בירמן, והלך לדן עומר שיתרגם לו את התומר. עומר וולף בירמן לא כל־כך הולכים ביחד, אז הוחלט על ערב של שירה גרמנית משל קבוצת ה־47. זו קבוצה של משוררים גרמניים שהתארגנו ב־1947, כדי לנסות ולשקם את התרבות הגרמנית שנהרסה בזמן המילחמה.

אבל הנושא שלנו הוא לא גרמניה, אלא ישראל. תפסנו טרמפ על גרמניה, כי אנחנו חושבים שעוד מעט נצטרך גם פה לשקם את התרבות.

● **אתה צורפת במוסיקאי־מלווה?**

אני הוזמנתי כחבר של דן, כאיש בעל דעה פוליטית וכמתעניין בתרבות הגרמנית — אולי מתוך תסביך אשכנזי.

● **שלושתכם מנסים לקחת על עצמכם את המשימה שלקחו על עצמם חברי „קבוצה 47"?**

כל אמן בארץ צריך לעשות את זה. הגרמנים תלויים על צלב־הברזל ואנחנו משופדים על מגן־דויד.

● **מי הקהל שבא לראות ולשמוע אתכם?**

בערב הראשון היה קהל של מוזמנים, מנומסים כאלה. אי־אפשר לדעת מהם אם הם נהנו או לא. בערב השני היה קהל של זקנים שלא הבינו הרבה, והיתה קבוצה של 30 תלמידי בית־צבי, שברחו באמצע כי נודע להם שבבניין הסמוך יש תחרות מלכת־הדוגמניות.

בערב השלישי היה קהל מיקרי, וזה בינתיים הכי־טוב.

● **מי הייתם רוצים שיהיה הקהל שלכם?**

הערב מיועד לאותם שאף פעם לא יבואו. הקהל המשוכנע הוא קהל נהדר, אבל הוא לא המטרה שלנו. היינו רוצים את הבלתי־משוכנעים. נוער וסטודנטים ימניים.

דניאלה שמי

בני השבט דיין צפו בסירטו של אסי ולמדו כיצד באים ילדים לעולם

★ המכדרר הלאומי הופך למוזג מצוי ★ איפה ניתן להשיג שעועית שחורה?

פיטר ומרי בלי פול

דשבוע נחתו בישראל חברי שלישיית זמרי־העם הפופולארי פיטר פול ומרי. הם הוזמנו על־ידי קרן תרבות ירושלים, לקונצרט אחד ויחיד בבריכת הסולטאן.

אחרי שהגישו קונצרט בן שעתיים ועוד ארבעה הדרנים, נערך קוקטייל במלון לרום בירושלים. לקוקטייל הגיעו **פיטר ומרי. פול** נסע עוד באותו הערב בחזרה לארצות־הברית. איש לא יכול היה לענות מדוע.

פול אומנם לא היה, אבל באו רבים מעובדי עיריית ירושלים: מנהל ליש־כת ראש־העירייה **חיים** („מש") **חימשקי** ואשתו **טובה, רות חשיין** היוזמת של האירוע, מנהלת קרן־תרבות ירושלים, שהסתתרה במירפסת מעיני הצלמים, ורק לקראת סוף קבלת־הפנים הודתה בחטף למרי. עזבה בריצה מבוהלת את המקום.

באו כמובן גם עשירי ירושלים כמו **מגי ואלפרד רג'ואן, ואביטל מוסינזון**, מנהל פסטיבל ישראל, שבאה בחברת **תהילה רודל**, סטודנטית למישפטים בבר־אילן.

זאב חפץ אמר על המופע ועל המוסיקה: „אני מכור למוסיקה משנות ה־60, ובכלל המופע היה שיגעון." **דני סנדרסון** בא מתל־אביב במיוחד לאירוע, ונשאר ללון בירושלים. דני וזאב הם היחידים שפיטר שוחח איתם.

פיטר בן ה־49 בא האחרון לקוקטייל. הוא נחת הישר ליד הבר והזמין ג'ין־טוניק, מיעט לדבר ולהצטלם, והודיע על עזיבתו של פול לארצות־הברית. הבקשה היחידה של עורכי הקוקטייל היתה שיאות לחתוך את העוגה שהוכנה לכבודם. רק אחרי בקשות ניאות לחתוך אותה.

נוצות רות גלזר הפתיעה כתמיד, בתילבושת יוצאת־הדופן שלה. היא מתכננת את הבגדים שלה בעצמה. לקוקטייל היא באה במיטפחת לבנה לראשה, כששתי נוצות מקשטות את הקרחת המפורסמת שלה. גם את החולצה הלבנה שלה היא תכננה בעצמה. למראה החולצה ומחשוף־הגב שלה העיר אחד הנוכחים: „פרפרים הם חופשיים".

טקס קדוש אולסי פרי, שלחץ הרבה ידיים בפתיחת הפאב החדש שלו, וראה הרבה כוסות נשברות בידי האורחים הנדחקים. החליט ללגום את הבירה מכלי נחושת עתיק, המשמש את המוזגים לאיסוף עודפי הבירה ולשמור על הכוסות במקום.

מרי היא הצלע הנשי בשלישיה והרוח החיה בה. היא שרה בקונצרט את השיר מוסקבה, אחרי שביקרה שם לאחרונה וניפגשה עם פעילים ציוניים, עמדה על קשיי ההגירה של יהודי־מוסקבה, והביעה את מחאתה בשיר. מרי וחבריה הם חברי המפלגה הסוציאליסטית האמריקאית, הנאבקים נגד דיכוי זכויות האדם ובעד שיוויון.

המתנפלת רות חשיין, שהתנפלה על המצלמה. אחת האורחות אמרה עליה: „פה היא יותר מאלוהים."

המסיבה היתה על טהרת השתיה והאכילה. השולחנות היו ערוכים ועמו־סים במאכלים צימחוניים, והמוזמנים היו עסוקים כל העת באכילה.

אחות קטנה ברנדין מרי, אחותו של אולסי, באה לפתיחת הפאב מארצות־הברית. ברנדין שחומת־העור הפתיעה את המוזמנים בגובהה, אבל מסתבר שתמי בן־עמי, ידידתו של אולסי, גבוהה ממנה. ברנדין אינה עוסקת בספורט, היא ספרית.

הפאב הכי גבוה

דמיסיה הפותחת של הכדורסל הישראלי התקבצה השבוע בהרצליה ותפסה בריזה מהים התיכון. הם באו עם זרי־פרחים ענקיים, והשליכו אותם לעבר בעל השימחה, **אולסי פרי**, שהיה צריך לתפוס אותם כמו כדור במישחק כדורסל.

כל זה לא היה לכבוד איזו זכיה של מכבי, אלה לכבוד פתיחת הפאב של אולסי בהרצליה, הנקרא פרי־ס.

בנוסף לנבחרת הספורטיבית, באו גם חברותיה של ידידת השחקן־מוזג, הדוגמנית **תמי־בן־עמי**. תמי באה בתחילת הערב לעזור לאולסי, אחרי שליוותה מקרוב את אירגון הפאב.

כל היפים והיפות של תל־אביב הורגלו כבר לפתיחות פאבים. באירועים כאלה כולם כבר מכירים את כולם. אבל הפעם נראתה ענקית שחומת־העור בשם **אל**, אחותו של אולסי, שבאה לישראל במיוחד לפתיחת המיסבאה. נילווה אליה גם גיסו של אולסי.

הפאב בנוי על שטח ענקי, משתרע על שתי קומות. בקומה העליונה ניצב פסנתר שליווה זמרים.

בכלל, זהו פאב לאנשים גבוהים במיוחד.

הדיינים חוזרים

מסתתרת קרולין, אשתו של אסי דיין, התיישבה בראש שולחן הצוות, לפני הקרנת הסרט. קודם ניגשה הסבתא אל אסי הנכד והעניקה לו נשיקה. האחות יעל הסתפקה בלחיצת־יד. שלוש הנשים עזבו אחרי תום ההקרנה.

אל אולם קולנוע בתל־אביב הגיעה כל הכבודה הדיינית בהרכב מלא: הסבתא **רחל שוורין**, אימא של **רות דיין**, מירושלים היא נלוותה אל הנכדה **יעל**, אחותו של **אסי**. יעל הביאה גם את בתה. **אודי דיין**, אחיו של אסי, בא בחברתו של **שימעון** („כושי") **רימון**, שלאחרונה פתח מיסעדה בכביש־הערבה.

באו גם הזוג המדובר ביותר: **איציק קול ואילנה רובינא.**

קרולין אשתו הנוכחית של אסי, עמדה ליד בעלה וקיבלה את האורחים שהצטופפו בכניסה לאולם. אך דלתות האולם איחרו להיפתח.

כל הכבודה הזו באה לחזות בהקרנת הפרמיירה של סירטו החדש של אסי דיין.

בקהל היו כמובן שני השחקנים הראשיים של בחינת בגרות: **דן תורן** ו**עירית פרנק**.

שלושה דורות האחות יעל, לידה בתה ומאחור הסבתא שוורץ, אמא של רות דיין. השלישייה הופיעה דקות ספורות לפני הקרנת הסרט.

שני האחים שני האחים אסי ואודי דיין שוחחו ארוכות. אודי לא התיישב ליד שולחן צוות־הסרט, אלא התיישב ליד חברו שימעון („כושי") רימון. יושבי השולחן זכו במהירות הבזק לשירות, כשגאזי ציווה על המלצרים להזדרז. גאזי ואודי הם חברים קרובים.

דן, היפה התורן של הקולנוע הישראלי, מוכר לצופי הטלויזיה הצעירים מהתוכנית זהו זה ומהסרט הקצר דורית, שהוקרן בטלויזיה הישראלית. ובימים אלה הוא עובר על הצגה חדשה בהבימה. **עירית פרנק**, שהיא החברה הצמודה שלו על המסך הקולנעי, באה להקרנה עם הוריה. היא סיפרה בהתרגשות: „ההורים שלי מקבלים כל הזמן מחמאות מהחברים שלהם, ואני מקבלת בבית הרבה עיתונאים." עירית הוצפה בעיתונאים אחרי שקיבלה הודעה על כך שהיא מועמדת לזכות בפרס אמי, הפרס המקביל לאוסקר בתחום הטלויזיה, על מישחקה בסרט זיכרון אהבה.

בסוף זכתה בפרס שחקנית אחרת. הסרט מספר על חוויות של נוער תל־אביבי, מהכיתה השביעית בתיכון ועד שהם ניגשים לבחינות הבגרות, על אהבת בוסר ראשונה, על הנשיקה הראשונה, על הריון ראשון, על פגישה עם השכול, כשחבר לכיתה נהרג בצבא.

„אנחנו מספיק מבוגרים ליהרג בצבא, בגיל 18 — אנחנו גם מבוגרים לכל דבר," מסביר הגיבור להוריו המתנגדים לנישואין עם חברתו. בכל הסרט היה זה אולי המישפט היחידי שהיה אמיתי ונכון, והוא גם זכה בתגובות נלהבות מהקהל.

אחרי ההקרנה התכנסו כל אנשי־הצוות שהשתתף בסרט בהחוף המערבי, כשגאזי חקק מסדר להם את השולחנות קרוב לים, לפי בקשתו של הבימאי.

סמבה בנביעות

תכשיט אומנה ניב, סטודנטית ב„בצלאל" במגמה לצורפות מרכזת את חוגי־האמנות של כפר־הנופש. היא קיבלה את האורחים בתלבושת קרניבל ולקצב הסמבה. אומנה רקדה כל הערב בתילבושת הברזילית ורק מאוחר החליפה בגדיה לחולצ־טי ולג'ינס.

„ילד שנמצא בבונגלו מס' 20 בוכה ההורים מתבקשים לגשת אליו," הכריז קול ברמקול. הילד בבונגלו 20 היה בנו של **הלל קורנפל**, שבא עם בנו לחגיגה ברזילית בכפר הנופש.

„אני מגיע תמיד למקום ששם אפשר לרקוד סמבה," הכריז הלל, בעל מפעלי אזעקה למכונית. „התאהבתי בסמבה בגיל צעיר. נולדתי בארגנטינה, אבל גדלתי בארץ הסמבה ברזיל."

הלל הוסיף לשימחה 12 בקבוקי שמפניה שקנה בתל־אביב, ובא עם חבורה ברזילאית, הנוהגת כמוהו לנדוד בארץ ממסיבת סמבה אחת לשנייה.

לא רק הסמבה הקפיצה את המוזמנים. המשקה המיוחד, שהוכן מוודקה־לימונים וחלב־נמרים, ונקרא בפורטוגזית „בצידה", חימם את לב הנוכחים. לבצידה נוסף כמובן גם פיג'ואד, מאכל עממי ברזילי. עשרי שעועית שחורה שקשה מאוד להשיגה בישראל.

מנהל כפר־הנופש **יעקב שירזי** הסתובב בכל השווקים כדי להשיג 30 ק"ג שעועית שחורה, על־פי פקודתה של הטבחית הברזילית, שהובאה במיוחד כדי להכין את המשקה והמאכל.

קרניבל שלוש נשים שבאו הישר מריו־דה־ז'נירו. כל הערב הן לא פסקו לרקוד סמבה. השלוש רוצות להשתקע כאן. מימין: סוזי סופיה בת 22, העובדת בחנות לחטיפים, וינסיה אייהס בת 20, העובדת בחנות־תכשיטים, איה ליאה, גם היא בת 20, העובדת כמרכזנית.

פרפר הדוגמנית קלרה מצי־גה בגדי־ים תוצרת בר־זיל, הפרפר שעל ראשה מקובל ב־מופעי הקרניבל שנערכים בברזיל.

„צריך לעצור את הישראלים שרוצים לרוץ לח"ול," אומר **אילן זילקה**, מבעלי המקום. „אנחנו מציעים בזול יותר, וחמש ארוחות ביום."

מוסיף **עמירם קפלן**, „כל זה רק ב־35 דולר ליום. יש חוגים להורים בנפרד מהילדים, הבאנו גמלים ודקלים מאל־עריש."

„אנחנו ביחד כבר 20 שנה. מאז שהיינו בצופים ברמת־גן. חשבנו להפוך את הנוסטלגיה שיש לישראלים לנוראייבה ולהעתיקה צפונה, למיכמורת. המקום עדין לא גמור — כל שנה נוסיף דברים חדשים."

„זהו גם המקום היחידים שהורים יכולים לבוא אם הילדים." סיכם אילן.

(המשך מעמוד 33)

אף אחד לא עושה שום דבר, למה במקום לעשות משהו, אני עושה את הסרטים שלי?

● **למה, באמת?**

אולי מפני שאני יודעת, שמחר לא יקחו אותי למילואים בלבנון. אולי מפני שהסכנה היא לא ממשית, לא מיידית. לפעמים אני שואלת את עצמי איך הם מרגישים, החבר'ה האלה שלא רוצים לשרת בלבנון וכן משרתים שם. מה הם חושבים עלינו, שאנחנו ממשיכים לחיות כשהם בסכנת חיים בכל רגע ורגע.

● **גם משה מיזרחי מעורב מאוד בהפגנות־המחאה. עד כמה שאני יודעת, לפני „אני אוהב אותך רוזה" הוא חי בפאריס ולא היה מעורב במה שקורה בארץ. אולי המעורבות שלו נובעת מהמעורבות שלך?**

על מה את מדברת? משה נזרק מהקיבוץ שלו, נירי־יצחק, מפני שהיה חבר במיפלגה הקומוניסטית. אחת הסיבות שהוא לא חי בארץ — ואני לוקחת לעצמי רשות להגיד דבר כזה — היא שהיה לו קשה. הוא פשוט איש שכולו מעורב. מה שקרה בשנה האחרונה, יכול להיות שזה בא ממני. יום אחד אמרתי לו: זהו, משה, זה הרגע! והוא אמר: „מאה אחוז. אנחנו הולכים להפגין!"

איך אפשר לשבת עכשיו בבית? כל מי שיושב עכשיו בבית ולא צועק, כאילו אומר 'כן' ומסכים למה שקורה.

מריאיינת בת־אדם

„משה אף פעם לא עשה סרט בשבילי..."

בכל פעם שמשה נמצא בארץ ויש הפגנה, הוא משתתף בה. הוא משתתף גם במישמרות־המחאה. זה לא קרה לו פיתאום. פגשתי מעט אנשים שהכאב שלהם הוא כמו הכאב שלו. וזה לא משינאת־המקום, זה מאהבה. רק מי שאוהב יכול לכאוב כך.

● **כיצד השפיעה עלייך האמהות?**

לא תשמעי ממני הצהרות שזה שינה אותי. זה לגמרי לא שינה אותי. בטח זה הדגיש כל מיני דברים, כמו למשל הרדות.

זה נכון שהאמהות שינתה לי את החיים אבל אני לא מרגישה שהשתניתי.

כל מיני דברים מקבלים מימדים אחרים. יש יותר אחריות והכל נעשה באופן אחר. החל מכך שבגלל הילד אני לא יכולה, כמו פעם, לקפוץ יומיים לפאריס כדי לפגוש את משה, כי אני לא אשאיר את הילד ליומיים, וגם לא אקח אותו איתי ליומיים.

בכלל, אני לא עוזבת את הילד. הוא למשל מתעורר כל לילה בשעה מסויימת, ואני רוצה להיות איתו כשהוא קורא „אמא".

למרות שיש לי עזרה בבית, חשוב לי להיות איתו.

● **בשאת מביימת שחקנים אחרים, את לא מקנאה?**

לא, אני זוכרת שכשעשינו את חבל דק, חשבתי שאקנא. אבל לא אני לא מקנאה.

● **יש לי שאלה מאוד אישית: מדוע אינך מטפחת את ההופעה החיצונית שלך?**

אני לא חושבת שאם אלך עם איפור, זה יעשה אותי יותר יפה. תמיד אמרו לי: „את לא יפה, אבל מעניינת". אז זה מה שאני חושבת על עצמי, ואני לא מנסה להיות יפה.

אני חושבת שאיפור מכער את האשה. חוץ מזה, נוח לי ככה. אולי זה בא קצת מזה שאני מאמינה ב„אל תסתכל בקנקן", אולי זה בא מהשומר־הצעיר ומהקיבוץ — למרות שיש לי חברות מהשומר־הצעיר ומהקיבוץ שבהחלט מאפרות את הקנקן.

יש לי איזו מין תכונה כזו, לדבוק בעיקר ולא להתעסק בתפל — לא יודעת אם זו המילה המתאימה.

הכי מוזר זה שאני תמיד נורא רגישה לאיך שאחרים מתלבשים, ואני יודעת שאני לא מקפידה על לבוש. אולי זה בגלל שאני לא יודעת איך להתלבש, ואז הכי נוח לי בג'ינס ובחולצת משי. אולי זו תגובה על כך שלאמא שלי עניין התילבושות היה מאוד חשוב.

● **איך הסתדרת בפאריס עם העובדה שאינך אוהבת להתלבש?**

כשאת בג'ינס ובחולצת משי, את תמיד לבושה. אם את מוסיפה איזה צמיד־זהב, אז את מאוד־מאוד לבושה.

בפסטיבל קאן אני לובשת איזו שימלה שחורה שיש לי עדיין מאני אוהב אותך רוזה. היתה תקופה שלבשתי שמלות ערביות ארוכות.

אני לא מסוגלת ללבוש שימלה בגובה הברך. יש לי בעיית־רגליים. אני חושבת שהרגליים שלי נורא מכוערות. אני לא מסוגלת ללכת בשימלה עד הברך, פשוט לא יכולה. אני יודעת שזה משהו כזה מטומטם, שאף אחד לא זקוק לו, אבל זה משהו שהוא יותר ביני לביני.

בפאריס הלכנו פעם לארוחת־ערב עם כל מיני חשובים, ואני חשבתי שאולי ג'ינס וחולצה זה לא מתאים. אז משה אמר לי: „מיכל, אם את מרגישה טוב ככה — יקבלו את זה."

● **הוא אוהב איך שאת מתלבשת?**

מצד אחד הוא אמר לי דבר כזה, ומצד שני הוא לוחץ עליי שאקנה לי בגדים — כי הוא מאוד גנדרן. בבגדים הוא לא קונה שום דבר שהוא לא הכי־הכי־הכי.

● **בעזרתו של משה יכולת להפוך כיום לשחקנית בינלאומית ידועה. מדוע לא ניסית?**

אילו יכולתי, הייתי הופכת. עובדה שלא הפכתי. תראי, יש אליי הערכה במקצוע. כל מה שאני זקוקה לו זה מזל — תפקיד מרכזי בסרט מצליח.

משה לא עושה סרטים בשבילי, הוא אף פעם לא עשה סרט בשבילי. פעם דובר על איזה סרט, אבל מאוד לא סמכתי על זה.

קיבלתי פעם תפקיד ראשי בסרט אמנותי שהציגו אותו וזה לא מספיק כדי להתפרסם. זה קשה. בימאים תלויים במשקיעים, שרוצים שמות. חוץ מזה, אף פעם לא עשיתי די מאמץ, כי לא האמנתי שזה פועל בדרך כזו.

● **איזו דרך?**

צריך ללכת למקומות ולמסיבות, ואנחנו פשוט לא הולכים. המחיר לא נראה לי, ובעיניי הוא לא מתקבל על הדעת. זה לא מיקרה שלא רואים אותי במסיבות — זה לא נראה לי מספיק חשוב.

נכון שחשוב לי להיות שחקנית, אבל תמיד הרגשתי שזה לא מספק אותי. אני אומנם אוהבת לשחק, אבל אני זקוקה לעוד משהו. כנראה שהעובדה שלא הלכתי למסיבות ולמקומות, היתה כי בעצם מאוד רציתי דבר אחר, כלי שאני ארע כמה אני רוצה אותו — רציתי מאוד לבייים.

● **את חיה עם משה מיזרחי 12 שנים. יש לכם ילד. מדוע אתם לא נשואים?**

אנחנו כן!

● **מתי התחתנתם?**

זה היה בערך כשהילד נולד. היתה לי בצרפת בעיה להשיג איזה נייר בעניין הלידה, אז התחתנו. זה לא היה מאידיאולוגיה, זה היה עניין פרקטי. אין לעניין הזה של הנישואין שום ערך בשבילי. זה באמת נעשה כדי להסדיר בעיות טכניות גרידא.

אף אחד לא יודע על כך, אפילו לא חברים קרובים. אבל אמרתי — אמרתי.

כמובן שההורים שמחו, אבל לנו זה לא שינה שום דבר. עד כדי כך לא שינה, שאני אפילו חושבת לבטל את זה.

● **אם זה לא משנה, אז למה לבטל?**

מפני שאני לא צריכה איזה נייר כדי להישאר עם משה. יותר נעים לי לדעת שאנחנו ביחד לא בגלל איזה נייר.

מצד שני משה אומר לי, שאם זה לא משנה — אז מה איכפת לי הנייר? הוא צודק, אבל אני באמת לא צריכה את העניין הזה של הנישואין כדי לחיות עם משה וללדת לו ילד. זה לא נחוץ לי.

קולנוע

סרטים

המין החזק החליף מין

אם יש הוגי־דעות לקולנוע, אין ספק כי מארקו פררי הוא אחד מהם. אף כי סירטו האחרון סיפורה של פייארה מבוסס על סיפור אמיתי כמעט, ובעיקבותיו של ספר מאת פייארה דל־אספוסטי אין, קשה לצפות מעיבוד כלשהו של פררי לתמימות יתר. הוא עורר שערוריה רבתי ב־1973 בפסטיבל קאן, כשהציג לפני הצופים באולם בהזדלילה הגדולה, כיצד חברת־השפע דנה את עצמה לכליה תוך כדי זלילה, הוציא אז מן הכלים את העולם המערבי הקולנועי. ראשית דבר, הוא קומם עליו את כל אותם הצרפתים שלא ראו את עצמם נקראים לסדר וסירבו להביט בראי. היה בכך משום אירוניה צורבת, שסרט על התפקעות תוך גרגרנות יוצג לפני קהל צופים בעיירת־נופשך צרפתית שהיא מרכז בינלאומי למיסעדות ידועות.

נוסף לכך: מי רוצה לשמוע בריוויירה הצרפתית על קץ החברה המערבית בקול נפץ אדיר מתוך האיברים האנליים?

קוף במסיבה. חמש שנים לאחר מכן שוב סערו הרוחות בפסטיבל. מארקו פררי הופיע שוב למסיבת העיתונאים, הפעם אחרי סירטו צ'או מאסקיו (שלום לגבר, שתורגם בעברית כ„חלום של קוף" — תירגום שאין לו שום משמעות לגבי תוכן הסרט, שכן איש לא עסק כאן בחלומות של קופים). פררי בא למסיבת־העיתונאים לא רק עם שחקניו, ז'ראר דפארדייה ומארצ'לו מאסטרויאני, כי אם גם עם קוף, שהפגין להטוטים ושובבות רבה, כאילו בא לומר — כמו גיבורינו בסרט, כולנו עדיין ילדים ועלינו להתבגר.

אבל העיתונאים לא סברו כך. את המשל על חילופי העונות וחילופי התפקידים שבין ההנהגה הגברית בעולם המודרני וההנהגה הנשית, שבאה לרשת אותה, קיבלו כעוד שיגעון של בימאי אכסנטרי.

עיתונאי שרצה לפגוע בבימאי שאל: „למה הגיבור שלך מצפצף תחת לדברי?" (כי בסרט משתמש האפרדייה בשריקה, כל אימת שהמילים מתקשות לבוא אל פיו) ואחר־כך קרא אותו עיתונאי: „לידיעתך, מיסטר פררי, אנחנו מצפצפים עליך!"

אך פררי לא הירפה מן הנושא, או שמא הנושא לא הירפה ממנו.

פיפי קקה ולישון ב־79 מספר על גבר ההופך גנן (במקום גננת) ומנסה לחנך ילדים בצורה שונה מן המקובל. גם כאן מוצגת דמותו ההולכת ונחלשת של הגבר בחברה ועתידה של האשה כמין החזק.

בסיפורו של שיגעון פשוט (81) הוא מראה תהליך של ניוון וחיפושי דרך חזרה אל האנושות של משורר מערבי (בוקובסקי), פייארה וסיפורה של פייארה מהווה צד נוסף של אותו תקליט עצמו: מאבקו של הגבר בהיסטוריה, שגזרה עליו תהליך של כליה, וניסיון להשלים עם השינויים במחשבה ובמיבנה הנפשי שעליו לעשות, כדי להישרד בנתונים הקיימים.

צחוק מהדהד. הפעם מתאר פררי מישפחה: אם, אב ובת, שיש ביניהם יחסי־אהבה קיצוניים ומיוחדים, על רקע הימים שאחרי מילחמת העולם השנייה בבולוניה.

האם, אוגניה, יולדת את בתה לעיני ידידותיה, שעה שהבעל יוצא לפעילותו במיסגרת המיפלגה הקומוניסטית. הידידות מתבוננות בלידה בהערצה, בהשתאות ובחרווה, כשהן מתפעלות

חנה שיגולה בתפקיד אוגנייה ובטינה גרין בתפקיד פייארה (הילדה, הנאהבות –

חנה שיגולה ואיזאבל הוסרט (בתפקיד פייארה הבוגרת) – והנעימות

בעיקר מכוחה האדיר של היולדת. "היא חזקה כמו סוסה," אומרת אחת מהן, ובכך, למעשה, קובעת את אחד המוטיבים המנחים לעתיד.

ואומנם, אוגניה (חנה שיגולה) יולדת את בתה התינוקת פייארה לא בקול צעקה חנוקה, כי אם ברעמי־צחוק אדירים.

מאותו רגע והלאה מהדהדים צחוקיה בבית, יש בהם מטורפים למחצה, יש לגלגנים, יש נוחרים בתאווה ויש סלחניים.

אוגניה היא הנשיות בהתגלמותה. אין היא מכירה כל גבולות, אין לה כל אמות־מוסר מקובלות, אין היא יודעת שובע של מין או חיוניות.

היא תרה אחרי מעשה־אהבה על־גבי אופניים, כשאינה יכולה לישון כבר ב־4 לפנות בוקר. בעלה עסוק, אוהב וחלש, מוותר על הרעיון לבלום את רעייתו ומבקש מבתו הקטנה לשמור על אמה כשהוא מתנחם בהנחה כי אשתו מעוררת מעט בנפשה. כך קל לו יותר לשאת את עליבותו ולסלוח לה.

פייארה גודלת תוך כדי שהיא עוקבת אחרי אמה. היא עוקבת אחריה וצופה בה מרחוק, כשהיא מתנה אהבים בפראות על חוף פתוח, או כשהיא נטפלת לגברים זרים בתחנת־הרכבת, מופיעה לפניהם בבגדים קירקסיים למחצה.

אחד הפריטים הקולנועיים המגלים את יחסה של אוגניה לפייארה הוא מעיל פרוות־ברדלס ישנה, שהיא מוצאת בשוק־הפישפשים ומביאה לפייארה במתנה. המעיל גדול על הילדה בכמה מיספרים, אך ברור כבר כי האשה הגדלה בתוכו נושאת בתוכה את נישמת אמה.

אלא שהזמנים משתנים. מה שנראה אצל אוגניה כמחלת־נפש, מתקבלת אצל פייארה כדמות מגובשת, משוחררת ועומדת על שלה.

אם את אוגניה היה צורך לכלוא מדי פעם בסאנאטוריום, כדי שלא תערער את הסביבה כולה, הרי פייארה היא אשה צעירה חסרת־מעצורים לחלוטין. היא מתנה אהבים עם אביה לפני מותו, כי זה רצונו והיא אוהבת אותו; היא נוטלת מאמה גבר כדי לנקום את עלבונה, מתעלסת עימו ואחר־כך מודיעה לו כי אף אחד לא מספק אותה כמו שהיא רוצה, ואף מוכיחה לו זאת.

בסופו של דבר, אחרי שהיא מגלמת על הבימה את מדיאה ורוצחת את יאסון ואת ילדיה על בגידתו בה, היא חוזרת עם אמה אל אותו החוף שבו ראתה אותה פעם שוכבת עם גבר צעיר, כדי לאהוב זו את זו. כך, בסצינה האחרונה, מוכיח פררי — אם היה מישהו שלא הבין זאת קודם לכן — כי הגבר למעשה הפך מיותר. שתי הנשים העירומות המחבקות זו את זו מצאו בעצמן את הדבר הקרוב ביותר לאהבה — כשהן לבדן או כשהן זו בחברת זו.

לרפא טראומות. "למעשה, רציתי לעשות סרט על גבר נשי, והתחלתי לחפש מישהו שיתאים לסוג זה של גיבור. אבל כשניגשתי לעבודה ממש, חשבתי על אשה. הצד הנשי של הגבר הוא נושא פנטסטי, אבל חשבתי — מי חוץ מאשה יכול לבטא מציאות כזו?" כך מסביר פררי את עצמו בעבודתו על סירטו החדש.

הוא טוען כי אבות עוברים בדרך כלל משבר של תמורה נפשית עמוקה ושל מבוכה. היום, קובע פררי, האב אינו מסוגל למלא עוד את תפקידו המסורתי במישפחה, אלא אם הוא רוצה להוציא את עצמו ממנה. לכן בסירטו דמות־האב (מארצ'לו מאסטרויאני) היא דמות כה מורכבת: הוא אדם הגיוני, קומוניסט מיושן, ואינו מוצא את מקומו בעולם המודרני, ומשום כך הוא הופך להיות פאסיבי.

"אני סבור שמצב זה לא ישתנה, כל זמן שהצד הגברי של הגבר יהיה השליט ויתאמץ להסתיר כליל את הצד הנשי שבו. רק כשישכון שלום בין שני צידיו השונים של הגבר, והוא יהיה מסוגל להשלים איתם, יוכל למצוא שוב את מקומו בחברה."

פררי חוזר שוב ושוב על המשמעות שיש למין בסרטיו כצורה וביטוי לקשר אנושי, לחום, לרגש, לאהבה או לידידות. למרות שהרוב נוטים לראות את המיניות החריפה של תמונותיו כרצון לזעזע ולהתגרות בקהל, הוא לא מרגיש כך.

"המין הוא רק אלמנט אחד בכל התהליך ולא בהכרח החשוב מכל", מצהיר פררי.

ועוד: "אני עושה את סרטי למען הקהל. יש לי הרגשה כי אני אכן מקיים דיאלוג עם הקהל שלי. עובדה, סירטי האחרון הזה מצליח יפה על בדי איטליה.

"אשר לשאלה שתמיד שואלים אותי מדוע יש בסירטי גילוי־ערוות, יש לי הרגשה כי הנוער כבר אינו מוטרד גם מבעייה זו. הנוער שלנו היום כבר אינו מתרגש מן המילה וממשמעותה. עצם העובדה שמדברים על כך בצורה חופשית, עשוייה לרפא כמה טראומות כואבות בנושא, ולפתח באנשים גישה חופשית וחדשה אל המציאות."

הנידון למוות לא ברח

טומי לי ג'ונס: לעמוד מול כיתת יורים

שירת התליין (תכלת, תל־אביב, ארצות־הברית) – **סיפורו של גארי גילמור, הרוצח בן ה־36 ממדינת יוטה, אשר נידון למוות לפני כמה שנים ודרש בכל תוקף שפסק־הדין יוצא לפועל, עורר בזמנו התעניינות גדולה מאוד. כל אמצעי־התיקשורת נתנו לפרשה כיסוי גדול, ומפיק טלוויזיה בשם לורנס שילר השכיל לשכנע את גילמור ואת פרקליטיו למכור לו את זכויותיו ההסרטה.**

שילר עקב מקרוב אחרי ששת החודשים האחרונים בחייו של גילמור, לפני שאכן הוצא להורג, ומסר אחר כך את התרשמויותיו ואת רשימותיו לסופר נורמן מיילר. זה הוציא מתוך החומר תסריט לסידרת טלוויזיה בת ארבע שעות, וספר שהיה לרב־מכר באמריקה.

סרט הקולנוע שמגיע עתה לארץ הוא למעשה גירסה מקוצרת של הסידרה. ובתור שכזה, יש לו כל החסרונות של מוצרים מסוגו: מבנה לא הומוגני של הסיפור, דמויות חסרות־ביסוס, משום שאין זמן להרחיב עליהן את הדיבור, וקצב לא אחיד. על כך צריך להוסיף את העובדה שקיסמו העיקרי של הספר היה דווקא בהירחזיון האישיים של מיילר בכל הנוגע לפרשה, הירחזורים שנגעו למישורים רחבים של החיים באמריקה, לדת, למוסר ולמיבנה החברתי.

הסרט, לעומת זאת, מסתפק בתיאור אירועים אובייקטיבי, ומשום כך הוא מזכיר בחלקו הראשון יותר מכל אחד מאותם סיירטי־מחאה סטנדרטיים על פושעים שהם בעצם קורבנות החברה, כל זאת על רקע אווירת עיירה של המערב התיכון, שאינה שונה בהרבה – לפחות בסרט זה – מן התמונה המקובלת של אמריקה הכפרית.

החלק השני, שבו מתמודד גילמור עם מערכת המישפט ועם אמצעי־התיקשורת, כשהוא מתעקש לעמוד מול כיתת־יורים – על אף כל יוזמותיהן של קבוצות הפועלות בשם זכויות האדם, המנסות להצילו – כבר מרתק הרבה יותר, אם כי גם כאן אין שום נסיון לחדור לתוך גילמור עצמו, אלא לעקוב במבט קצת המום אחרי מעשיו.

על זיונים ועל מולדת

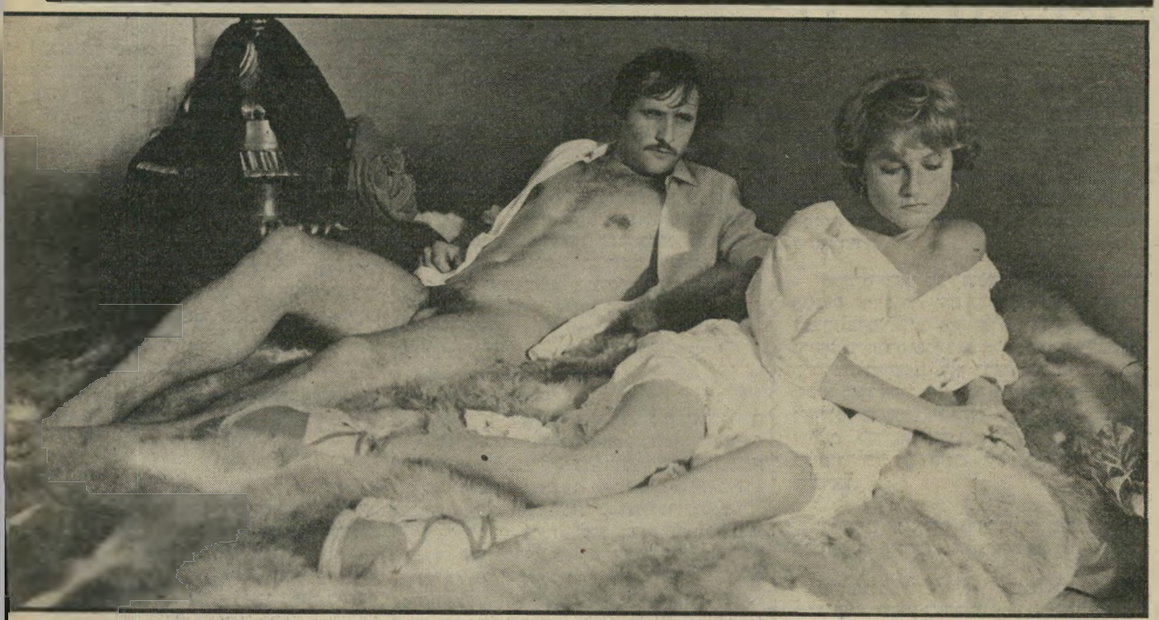

אריאלה רבינוביץ' ועירית פראנק – הבחינה והגלולה

בחינת בגרות (ישראל, תל־אביב, לב 1) – **רוני ואורנה גיבורי סרטו של אבי דיין אוהבים זה את זו אהבה ראשונה. הוא ספורטאי מקובל בין החבר'ה, היא ביישנית ומופנמת. המתקשה מאוד להאמין כי הנער הפופולארי הולך שבי דווקא אחריה. לא מקורי במיוחד, אבל מילא. ההמשך צפוי למדי גם הוא. האהבה מתפתחת ופורחת בדיוק כמו שכתוב ביומני גיל הטיפש־עשרה: הולכים לסרט, נשיקה ראשונה, מטיילים ביחד, המיטה הראשונה, החוזרים, החברים, המורים. כולם מתוארים במלוא התמימות, בדיוק כמו ביומנים. שום דבר אינו יוצא־דופן. שום דבר אינו מפר את השלווה או את הטעם הטוב. לא כל כך מבריק אומנם, ובכלל לא מקורי, וספק אם המצב משכנע היום ילדים – שכבר־אינם־ילדים בגיל הזה. אבל מילא.**

אולי ישנם בכל זאת גם היום ילדים בני 17 שלא יודעים שאם שוכבים ביחד נכנסים לנעמים להריון, ושכדי להימנע מהריון כדאי ללכת לרופא־נשים ולקבל גלולה וזה אפילו לא כואב. נניח. אבל אחרי שהכל נעשה בחן שכזה ובקלילות שכזאת, ואנחנו מדלגים מבדיחה לבדיחה, הכל עדיין בהומור של ילדי כתה ז', פיתאום: בום – מהמך. "אם אנחנו מספיק גדולים בשביל למות למען המולדת, אז אנחנו מספיק גדולים בשביל להתחתן", המישפט הדרמאתי הזה נזרק לאוויר.

זה כבר מרגיז. ואיפה העניין החינוכי? הנה הוא בא: המסקנה של הסרט היא, שאם קורה שמישהי שוכחת את הגלולה ונכנסת להריון מתוך טיפשות, לא משום שהיא חלילה רוצה באמת ללדת, אז כדאי שהיא תתחתן בגיל 17 ותלך לבחינות־בגרות כשהיא דוחפת עגלה. ואם רוצים לדעת, יש אפילו שכר בצידה של התינוקת: אפשר לרשום נוסחות מתחת לשמיכה ולהעתיק בשעת הצורך. אם מבוגרים מספיק כדי למות ומבוגרים מספיק כדי להתחתן, אז למה קטנים מספיק כדי להעתיק?

איזאבל הופר ומאוריציו דונא דוני ב"סיפורה של סייארה"
רק רגע אחד של תאווה

מישפחתי וחיות אחרות

פ עם נמצא גן־החיות ליד עיריית תל־אביב. הו, הימים הטובים! בכל שבוע הלכנו ילדיי (בעצם אז היה רק ילד אחד, שתמיד סחב איתו חבר) ואני לבקר בגן־החיות. הכרנו את כל החיות היכרות אישית. חלק מהן אהבנו אהבה פרטית מאוד. נתנו להם שמות, קנינו להם בוטנים, עשינו קולות לדובים, התיידדנו עם האיילות והפילים, ישבנו שעות מול כלובי הקופים. הסברתי לילדים מי היה דרווין ומה הוא אמר. אחרי כל טיול כזה היינו אומרים שלום יפה לשומר וחוזרים לבית הנקי ונטול החיות שלנו.

ככה זה נמשך הרבה זמן, וכולם היו מבסוטים. עד שיום אחד החליט מי שהחליט להעביר את גן־החיות לקצה של רמת־גן, ואפשרויות הביקור השבועי שלנו הצטמצמו מאוד. אבל אלוהים עזר לילדים קטנים שאוהבים חיות, ונותן להם רעיונות איך לסדר את ההורים ולהכניס הביתה מה שהם רוצים.

הראשון שהפך דיירי־קבע בבית שלנו היה צביקה הצב. כל המירפסת היתה מלאה מלפפונים ועלים של חסה, אבל צביקה השתגע דווקא על הפרחים שהצלחתי לגדל בעמל רב על המירפסת. היתה בינינו איבה עמוקה, אבל לא נתתי לילדים להרגיש בכך בגלל דעות קדומות על אנשים שלא אוהבים חיות.

יום אחד קמנו בבקר וצביקה לא היה. הפכנו את כל הבית, חיפשנו מתחת למיטות ובין העציצים, אבל צביקה לא היה. אנחנו גרים בקומה רביעית, כך שהמסקנה היחידה היא שצביקה התאבד בקפיצה. תהיה מנוחתו ערן.

אחר־כך הגיעו הביתה מיני חרגולים, לטאות, גמלי־שלמה, תולעי משי וחתולי רחוב, שתמיד ברחו מהבית אחרי יומיים, כי לא יכלו לעמוד בלחץ האהבה של ילדיי. מארנבות קיבלתי שיחרור, רק מפני שלשכנים שלנו היו ארנבות, ואפשר היה ללטף פרווה לבנה אצלם. בעניין רגים הטלתי וטו: או רגים, או אני. הוחלט עליי, לעת עתה.

בתקופות שבין בעלי־החיים קונים המוני ספרים על חיות. ואז אני עומדת במיבחנים יומיומיים קשים מאוד ונשאלת שאלות כמו: מה החיה הכי־גדולה בעולם (לוויתן כחול)? לאיזה בעל־חי יש ריסים הכי־ארוכים (לגמל)? איזה יונק מטיל ביצים (ברווז)? מי היא הציפור הראשונה בעולם (ארכיאופטריקס)?

ביום קר אחד של החורף שעבר חזר בני בן ה־8 עם חתולה שחורה בידיו, והסביר לי שקר לה נורא בחוץ ואין לה מה לאכול. ואי־אפשר ככה להתעלם בחיות. חשבתי שגם היא תיברח מהבית אחרי יומיים. והכנסתי אותה. השם שניתן לה בהצטרפותה למישפחה היה: גגגת. הילדים הסבירו לי שזה שם מאוד יפה.

גגגת לא ברחה. היא נמצאת איתנו עד היום. לפעמים היא מסתלקת לה לטיולים ארוכים, ואז המישפחה יוצאת לרחובות לחפש אותה כשעיני שני הילדים נוולות כמו ברז מקולקל. אולי היא נדרסה, אולי גנבו אותה, אולי כל מיני אסונות אחרים? אבל גגגת תמיד חוזרת.

לפני כחודש הוחלט בקונסיליום מישפחתי (לא כולל הורים), שצריך שיהיה בבית גם זוג ציפורים. כל נסיונות השיכנוע וההסברים לא עזרו. הם רוצים ציפורים.

ואז, בשעת־ריתחה, אני מגייסת לעזרתי את המישפט החינוכי הידוע: „תרוויחו כסף ותיקנו לבד!" בדרך־כלל אחרי המישפט הזה אני יודעת שנפתרה הבעיה ל־20 השנים הבאות.

אלא שהפעם הם צחקו עליי צחוק גרול. הילד בן ה־8 (שכל הדיפלומטים הישראליים יכולים לקחת אצלו קורסים) הלך לבקר את חברתו לכיתה אלונה גצלה, ובשיחה של חצי שעה שיכנע אותה, את אחותה ואת שני הוריה שבעצם הם לא צריכים את הציפורים שלהם, ושכדאי להם לתת אותם לילד שלי.

סוף הסיפור היה, שהילד חזר הביתה עם כלוב ובו שתי ציפורים. אחת ירוקה שמייד ניתן לה השם גלי, והשנייה צהובה ששמה נקרא בישראל ג'לי.

גלי וג'לי הם הזוג הכי־אידיוטי שפגשתי מימיי. הם גרים בכלוב על המירפסת, אוכלים קצת גרעינים, שותים קצת מים ולפעמים מצייצים ציוצים משעממים. התייחסתי אליהם כמו אל עציץ ריק, וחשבתי לעצמי שהנה אני תקועה עם שני הדבלים האלה לנצח. אבל גגגת, החתולה השחורה שלא סבלה אותם מהרגע הראשון, חשבה אחרת. היא זינקה אל הכלוב והפילה אותו ארצה, כנראה מתוך ידיעה שהילדים בשעת כעס על החתולה ישכחו לסגור את הדלת של הכלוב.

אחרי־הצהריים גילינו שגלי וג'לי ברחו להם אל החופש. הבכי של שני ילדיי נשמע עד מטולה. כל ההסברים שלי, שאולי יותר טוב להם בחופש, נפלו על אוזניים אטומות. הם הסבירו לי שציפורים כאלה, שרגילות לקבל כל יום אוכל, לא מסוגלות למצוא לעצמן מזון בטבע, והן בוודאי ימותו במהרה. זה מהספרים שיש בבית, כנראה. היה מאוד עצוב בבית, ואני נשבעתי לעצמי ששום בעל־חי לא ייכנס אלינו לבית, לעולם לעולם לעולם. צעקתי וצרחתי והסברתי: נו מור חיות. וזה סופי.

למחרת בצהריים פגשתי את הילדים ליד הגן ובית־הספר, ועל פניו של הגדול משניהם ראיתי הבעה של תחינה. שאלתי מה העניינים, ואז בפרץ של רמעות, הוא הוציא מתיק האוכל שלו חתול בן יומיים. הוא סיפר שראה את אמו נדרסת, וברור לו שאם לא נאסוף אותו לביתנו, הרבר הקטן והמתוק הזה ימות. הייתי במצב של יאוש כזה, שהייתי מוכנה אפילו לשמוע איזה עצה מפסיכולוג.

ידעתי שהחתול הקטן ימות גם אצלנו,ורציתי למנוע מהם את העניין. אבל איך אפשר להגיד לילד: מפני שהוא ימות בעוד כמה ימים, תשאיר אותו שימות עכשיו? ישבנו ארבעתנו, אני שני ילדיי והדבר הפיצפון בתיק־האוכל, ובכינו. כבן־אדם מבוגר הפסקתי את ההיסטריה, וכולנו צעדנו לעבר בית־המרקחת כדי לקנות טפטפת שבה נוכל להאכיל אותו בחלב. גגגת, החתולה השחורה והגרולה, באה להריח את הקטנטונת ואז הוחלט לתת לקטנה שם ולקרוא לה GANGAT STRIKES AGAIN.

שלושה ימים האכילו אותה הילדים בטפטפת בחלב פושר, וביום הרביעי מצאו אותה מתה. בעלי קבר אותה בחצר, ומאז שרוי ביתנו באבל כבד. נא להימנע מביקורי־תנחומים.

עצות שוות זהב

מעניין אם גם אתם קונים בכל שבוע חבילת פטרוסיליה וחבילת שמיר, משתמשים בקצת והשאר נרקב במקרר?

ככה זה היה אצלי כל השנים, ואפילו חשבתי שזה מאלוהים. אין דרך אחרת.

אבל מסתבר שיש דרך אחרת. אמא שלי, שבחיים שלה עוד לא זרקה שום רבר לא־נחוץ (כי זה חבל), לימדה אותי פטנט סוג אלף־אלף.

ההתחלה זה כמו שאנו רגילות. קונים חבילת פטרוסיליה וחבילת שמיר. מביאים הביתה, עכשיו זה משתנה: רוחצים הפטרוסיליה כולה, מקצצים טוב־טוב ושמים בתוך קופסה ריקה של גבינה לבנה. למשל. אותו הרבר עושים לשמיר. את שתי הקופסאות מכניסים לפריזר. ומאותו היום ואילך חיינו סוגים בשושנים. בכל פעם שצריכים קצת שמיר פותחים את אחר הקופסות, לוקחים קצת והשאר מכניסים שוב לפריזר.

רבר רומה

לאנשים שמתים על שום. למי שבכל יום מקלפים, קוצצים ומנקים את המכשיר הקטן עם החורים: רעו לכם שמישהו חוסך לכם זמן וממציא לכם המצאות. קונים 3-4 ראשי שום (כדאי לקנות שום איטלקי, כי השיניים שלו גרולות מאוד, וצריך לקלף פחות) שכל הראשים מקולפים, שמים בפוד־פרוססור, למי שיש. למי שאין — שילוחה אצל השכנים. עושים ברדרר בכפתור, ותוך דקה כל השום כתוש. שמים בצנצנת זכוכית, שופכים שמן עד שיכסה את השום, והופ למקרר בכל פעם שצריך קצת שום. לוקחים בכפית מהצנצנת ושרים שירים עיבריים.

תיירות־פנים לעשירים

ל יש הרבה מאוד אנשים, שמייד כשהם מרגישים שיש קיץ — הם מחליטים לנוח קצת מהחיים. שבוע מנוחה עושה רברים טובים מאוד לכל אחד, וגם לא נחשב סנובי ואפילו לא עולה יותר מרי כסף. בגיל מסויים אחר אפשר לנסוע לבית־הבראה של קופת־חולים, ובגיל מסויים אחר אפשר ללכת למסע רגלי בהרי־יהודה.

האנשים שאני מכירה נמצאים רובם בין שני הגילים שהזכרתי, והם מחפשים להם מקומות לבלות בהם שבוע אחר של מנוחה. כל זה אני יודעת, כי חברה שלי באה אליי וסיפרה לי את זה כהקדמה למישפט „לאן כראי לי לנסוע?" לפני שהיא באה אליי היא כבר התייעצה עם בעלה, והוחלט שהשנה אין להם הרבה כסף והם לא יכולים להרשות לעצמם לנסוע לחו"ל; אז בלית־ברירה הם חשבו על איזה מלון טוב בישראל.

ירושלים או אילת נראו ערים טובות מאוד למנוחה, כי סוגרים אותן בשעה 8.

טילפנו למלון הילטון בירושלים ושאלנו כמה עולה שבוע בחדר זוגי, כולל שתי ארוחות ביום. היו מאוד אדיבים, ואמרו שזה עולה 413 דולר. טילפנו למלון אביה סונסטה באילת, שאלנו את אותה השאלה וקיבלנו אותה תשובה — 413 דולר לבן־אדם.

אנחנו לא כל־כך מבינות בדולרים. ביקשנו שיגידו לנו כמה כסף זה בעברית, ואז קיבלנו הלם. ההלם הזה הביא אותנו למישרד־נסיעות ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. שאלנו אותם לאן אפשר לנסוע לא כל־כך ביוקר, וזה מה שהסתבר: אפשר לנסוע לחמישה ימים לקאהיר, מלון ושתי ארוחות ביום וגם שני סיורים — הכל ביחד 99 דולר לאיש.

אפשר גם לנסוע לשבוע לקפריסין, כולל מלון ושתי ארוחות ביום — 275 דולר לאיש. אפשר לנסוע לרודוס שמונה ימים, לגור במלון ולאכול שתי ארוחות ביום — 325 דולר לאיש. פלמה דה־מיורקה, שיבעה ימים, כולל מלון ושתי ארוחות ביום — 395 דולר לאיש.

מלון הילטון ומלון סונסטה — תיסלחו לחברה שלי שהיא החליטה לא לבוא אליכם השנה. זה לא שיש לה משהו נגרכם, זה פשוט משום שהיא עניה, ועניים יכולים לבלות רק בחו"ל.

אחר כך עוד שואלים למה 750 אלף איש נוסעים השנה לחו"ל. כי אין להם כסף כדי לנוח בישראל!

תחרות השימורים

ל פני שבועיים הכרזתי על תחרות של מתכונים, המבוססים על קופסות־שימורים. ברפוס חתכו לי את שני המשפטים האחרונים, וכך לא נודע לכן/לכם שלזוכה בתחרות — כלומר, מי שהמתכון שלו/ה יהיה הכי טעים (עוד לא ברור לטעמו של מי) — יזכה בפרס חשוב.

השבוע כבר קיבלנו ארבעה מכתבים, שאותם נתחיל לפרסם בשבוע הבא. אלה שעוד לא כתבו את המתכון הפרטי שלהם — למה אתם מחכים?

דויאלה שמי

ברית־המועצות: איום מימין

נשיא אנדרופוב
תסביך הגנה קיומי־פסיכולוגי

בניגוד לנבואות השחורות של פרשנים־מטעם, לא הביאו חילופי השילטון בקרמלין לשום שינויים משמעותיים. ברית־המועצות תחת יורי אנדרופוב נשארה מעצמה שמרנית, זהירה ונשמרת לנפשה מכל הרפתקה בלתי־מבוקרת. ההתערבות האומללה באפגאניסתאן עולה לסובייטים ביוקר רב, יחסיה עם איראן בשפל המדרגה, והרוסיפיקאציה של ברית־המועצות עצמה שרוייה בנסיגה רבתי. נוכח גל לאומני גואה באוקראינה. באסטוניה, בליטא, בלאטביה וברפובליקות האסייתיות.

הסובייטים הצליחו לאבד את עיראק מבלי לזכות במניות כלשהן באיראן, וסוריה נשארה הבסיס היחיד שלהם במיזרח־התיכון.

אין כל ספק שעיקר עניינה של ברית־המועצות היא שמירת הדומיננטיות שלהם במיזרח אירופה. מכאן נוקשותם היחסית בנושא סולידאריות בפולין.

נסיגה בשירות מיפלגה. הסובייטים זנחו כבר מזה שנים רבות את המחוייבות שלהם למהפכה העולמית. מדיניותם בעולם השלישי מבוססת בעיקר על ניצול זהיר (מדי) של שגיאות גסות של מישטר רונאלד רגן, ושל יחסם העויין של האמריקאים כלפי כל תנועות השיחרור הלאומיות. בוושינגטון נוהגים לומר שרגן אוהב רק איגוד מיקצועי אחד בעולם, סולידאריות, ורואה רק בקבוצת גרילה אחת של לוחמי־חירות: המורדים האנטי־סובייטיים באפגאניסתאן.

פרשנים מעמיקים יותר נוטים להצביע על תהליכים מעניינים בתוך הרפובליקה הרוסית עצמה, כדי להוכיח את העובדה שברית־המועצות שרוייה בתסביך הגנה קיומי פסיכולוגי, ולא רק פוליטי. נתון פשוט אחד, שנעלם מעיני רוב הפרשנים וכבר הזדגש בעבר במדור זה, הוא ממש מאיר עיניים: תקציב הכנסיה הפראוסלאבית הוגדל בשנה שעברה פי ארבעה! מהלך כזה במדינה שהיא אתאיסטית מבחינה אידיאולוגית יכול להתפרש אך ורק במושגים של ריאל־פוליטיק. עבור הרוסים מהווה הדת מכשיר חשוב של רוסיפיקיאציה, והוא דרוש להם עתה באורח אקוטי, מכיוון שהם חיים בתחושה, שההגמוניה שלהם בתוך ברית־המועצות מתערערת והולכת.

לכל התמונה העגומה הזאת נתווסף עתה גם ניצחון השמרנים באירופה. אנדרופוב, שכינס השבוע את צמרת מיפלגתו במוסקווה, ניתח את המצב באורח מציאותי, ולכן גם קודר למדי. השמרנים ניצחו בבריטניה ובגרמניה, תנועות השלום זוכות אומנם בתמיכה רחבה, אבל אין ספק שלא יעלה בעדן למנוע את הצבת הטילים הגרעיניים מסוג פרשינג וקרוז כבר בדצמבר 1983. נשיא צרפת, פרנסוא מיטראן, למרות הקוליציה שלו עם המיפלגה הקומוניסטית, הוא גץ מובהק בזירה הבינלאומית והאירופית. מיטראן אינו חורג בשום דבר בולט מקו רגן־תאצ'ר, מלבד מס שפתיים מסויים בנושא מרכז־אמריקה, שעם כל חשיבותו האנושית־מוסרית, הוא מישני בחשיבותו בנקודת מבט של אסטראטגיה גלובאלית.

האיום מימין על ביטחונה של ברית־המועצות יחייב את הסובייטים להזיז טילים גרעיניים לחלק האירופי של המדינה, ולהסתכן בעימות שבו אין הסובייטים רוצים כלל ועיקר.

ביטחוניזם ימני. עתה נאחזים הסובייטים ביזמה הסקאנדינווית, לנטרל את דניה, פינלאנד, נורווגיה ושוודיה מטילים, תמורת צעדים זהים בארצות הבאלטיות הסובייטיות. אנדרופוב הודיע לראש ממשלת שוודיה, אולף פאלמה, שהוא מוכן לדון בהצעה זו.

רגן כבר הודיע מייד על התנגדותו, וזכה, לפחות, בתמיכתה הנלהבת של הטלוויזיה הישראלית.

אוסטרליה: בעד וייט־נאם

ראש־ממשלתה החדש של אוסטרליה, איש הלייבור בוב הוק, החל את כהונתו במיפגע לא קל עם נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן. הוק התחייב במצע הבחירות שלו לחדש את הסיוע האוסטרלי לוייט־נאם, ולא להתנות אותו בנסיגה וייט־נאמית מקאמבודיה.

הוק נחוש ברעתו לדחות את הלחץ האמריקאי בנושא זה, והוא דוחה מכל וכל את התעמולה הרגנית הפשטנית בנושא זה. למשקיפים אוסטרליים הקרובים לנושא של דרום מיזרח אסיה אין ספק שהנוי מצילה את קאמבודיה מכיבוש מחודש על־ידי מרצחי חמר רוז', הפעם בהשראה אמריקאית. אין ספק שוייט־נאם תורמת רבות לשיקומה של קאמבודיה מבחינה כלכלית, חברתית ואנושית. האלטרנטיבה עבור הקאמבודים אינה אלא השתוללות מחודשת של מילחמת־האזרחים, ורצח המוני של פליטי־השואה של שנות השבעים.

אינטרס ושיקול הומניטרי. אין ספק שלווייט־נאם יש גם אינטרס פוליטי מובהק בקאמבודיה, ועצמאותה תלוייה בריסון ההשפעה הסינית בחלק זה של העולם. במיקרה זה זהה האינטרס הוייט־נאמי עם הצרכים האמיתיים של העם הקאמבודי, ועם כל שיקול הומניטארי הוגן לשמו. יש להניח שאוסטרליה תחת שילטון הלייבור תוכל לסייע לוייט־נאמים ולקאמבודים, שמצבם הכלכלי עדיין קשה ביותר.

יוגוסלאביה: אויב העם

הופעה אחרונה, בינתיים, של טור אסירי המצפון בטיימס הלונדוני במדור זה. האסיר הפעם הוא קרואטי, סופר, משורר ועיתונאי. וולאנדו גוטוואץ' הואשם בפעילות לאומנית וכו' בילה ארבע שנים בכלא בתחילת שנות השבעים.

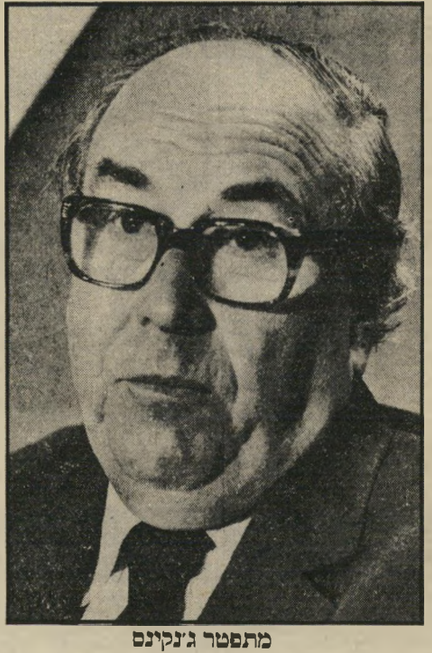
מסתבר שעונשי־מאסר אינם משפיעים במיוחד על אישיותו של גוטוואץ'. ב־1981 הוא נעצר שוב, אחרי סידרה ארוכה של ראיונות שהעניק לעיתונאי־חוץ. בראיונות אלה הוא מתח ביקורת קשה על השילטון ביוגוסלאביה, ודרש הכרה בזהותה ההיסטורית הייחודית של עמו. בכך ביטא את רגשותיהם של אינטלקטואלים קרואטים רבים, המסרבים להכיר בעליונות הסרבית, ובמעמד המועדף של הסרבים בחברה ובפוליטיקה היוגוסלאבית.

דיבת הארץ בחו"ל. בראיון אחר של גוטוואץ', שאי מאוזכר בטיימס, הביע הקרואטי הסתייגות מפעילותם של האוסטאשים, פאשיסטים מבני עמו, ש"הוציאו שם רע למאבק הלאומי הקרואטי". הצהרה זו, שנמסרה לכתבת העיתון הניו־יורקי ויליג' וויס, לא עזרה כלל לגוטוואץ'. הוא הוכע כעוכר־יוגוסלאביה, מוציא את דיבת ארצו בחוץ־לארץ, ונשפט לשנתיים מאסר בכלא לפולגאווה.

עולם קטן

בריטניה: מסיקים מסקנות

המנהיגים המובסים של מיפלגות האופוזיציה בבריטניה מתפטרים בזה אחר זה. מייקל פוט היה הראשון שהסיק את המסקנות, וגם סגנו, דניס הילי, הבין שהוא איחר את הרכבת.

מתפטר ג'נקינס
רק שישה מנדטים

והגיע הזמן לפנות את המקום לדור חדש של מנהיגים, שיוכל לנהל מערכה עיקבית ואפקטיבית נגד הימין בחמש השנים הבאות. האיגודים המיקצועיים הגדולים כבר הביעו תמיכה בניל קינוק, בן למישפחת פועלים ולשית וסוציאליסט מובהק.

ההשפלה. גם מנהיג המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית התפטר מתפקידו. רוי ג'נקינס, איש הלייבור בעבר, שכיהן כנשיא הקהיליה האירופית, הגיע אף הוא לסוף דרכו הפוליטית. המערך הסוציאל־דמוקרטי־ליברלי זכה רק ב־23 מנדטים. רק שישה מהם נפלו בחלקה של מיפלגתו של ג'נקינס. ההשפלה האמיתית הייתה בכישלונם של שני מייסדי המיפלגה, ויליאם רוג'רס ושירלי ויליאמס להבחר לפרלמנט.

כמו מייקל פוט, גם ג'נקינס הוא אינטלקטואל מובהק, היסטוריון וסופר בעל שיעור־קומה. השקפותיו הכלכליות־חברתיות הן מתונות למדי, בזכות כלכלה מעורבת ומדינת־סעד, לא שונות בהרבה מאלה של השמרנים מהאגף המתון, שנעלמו למעשה מהבימה הפוליטית.

ג'נקינס הזמין השבוע את צמרת מיפלגתו לארוחת־צהריים דשנה, הודיע על התפטרותו ועל תמיכתו בד"ר דייויד אוון כיורשו. משקיפים סבורים שאוון, פסיכיאטר צעיר יחסית ויפה־תואר, שכיהן כשר־החוץ בממשלת הלייבור, ייבחר ללא מתנגדים.

אסון. למרבה האירוניה, נפלו שתי מיפלגות האופוזיציה קורבן לחוסר־נכונותן לשתף פעולה ביניהן. מרגרט תאצ'ר זכתה רק ל־42 אחוז מכלל הקולות, הלייבור קיבלו 28 אחוז והמערך 25 אחוז. לפי שיטת הבחירות הישראלית, היה לשתי המיפלגות רוב מוחלט לקואליציה אנטי־שמרנית: השבועון ניו־סטייטסמן ניהל לפני הבחירות מערכה ציבורית למען שיתוף־פעולה טאקטי בין מיפלגות האופוזיציה, כלומר ליכוד כוחות נגד תאצ'ר בכל איזור ואיזור. שתי המיפלגות דחו את ההצעה, הביאו אסון על עצמן ועל בריטניה.

מרגרט תאצ'ר עצמה איננה זקוקה עוד ללגיטימאציה. כמו בגין ב־1981, היא חשה חזקה ובלתי־תלוייה בעלי־תאנה מסוגו של שר־החוץ לשעבר, פראנסיס פים.

תאצ'ר איישה את הקאבינט החדש שלה באנשי ימין אידיאולוגיים מובהקים, ונחושה בהחלטתה להמשיך להלחם באינפלאציה באמצעות אבטלה הולכת וגוברת, תוך הפניית משאבים לצורכי „ביטחון".

תעריפון המנויים של העולם הזה

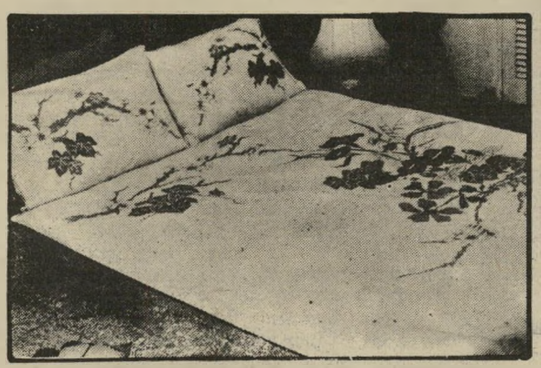
החל מ־15.6.83

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	לשנה בשקל מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	2110	220	350	2680	1550
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	2110	840	442	3392	1950
♦ ארה"ב, מקסיקו	2110	1920	605	4635	2670
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	2110	3520	845	6475	3800
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	2110	2180	643	4933	2850
♦ פנמה	2110	2710	723	5543	3190
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	2110	2180	643	4933	2850

אופנה יפאנית בחדר השינה
מוטיבים יפניים
בכלי המיטה החדשים של „נילי"

נאמנה למגמתה לטפח אופנה בחדר השינה, הוציאה לאחרונה חברת „נילי" המייצרת כלי מיטה דגם חדש מיוחד במינו הנקרא „לילה קסום" והמבוסס על מוטיב יפני – המשתרע על הציפה כולה בצד האחד שלה, וחלקו מופיע גם על הציפיות, להן מותאמים סדינים בצבעים חלקים ונועזים כפוקסיה (ורוד עז) וטורקיז, צבעים אלה נוספים ל־12 הצבעים החלקים הקיימים כבר בשוק.

כלי המיטה של „נילי" מורכבים מ־35% כותנה ו־65% דיולן, כך שאינם זקוקים לגיהוץ.

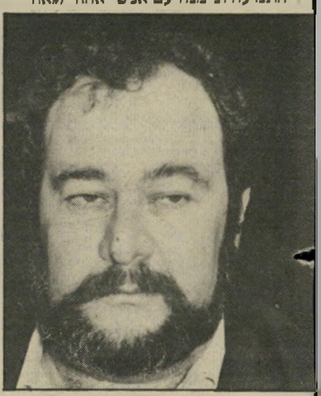

חמרורים

נישאה ◆ **איילת רהב** (24) בתו של **יצחק** („איזי") **רהב**, מנכ"ל רשות הנמלים, ולשעבר איש חיל־הים ופלי"ם. איילת, העובדת כדיילת בחברת־תעופה ישראלית, התחתנה עם **עופר אהרונוביץ**, בן־גילה, האח־ראי מחלקת מזון ומשקאות בבית מלון בתל־אביב. אמו, **רחל** („רוחה"), היא אופנאית.

נכנס ◆ לכנסת המועמד במקום ה־51 של הליכוד, **אברהם הירשנזון** (42), במקומו של סגן־ראש־הממשלה ושר־החקלאות, **שימחה אריליך**, שנפטר. הירשנזון, מסיעת לע"מ וחסיד ארץ־ישראל השלמה, הוא מזכ"ל התנועה ונימנה עם אנשי אהוד („אודי")

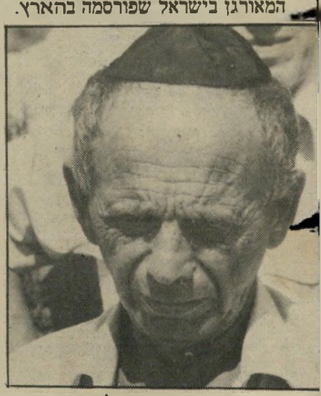

ח"כ הירשנזון
חברים בחרות

אולמרט. הוא נמנה עם צוות מארגני פורום־בימה לבעיות חברה וכלכלה שהוקמה על־ידי עורך־הדין **אברהם** („אייבי") **נאמן ומרדכי תג'ר** — שניהם מרסקו וממקורבי השר **יעקב מרידור**. הוא מקורב לעוזריו של שר־האוצר, **יורם אריזור**.

שוחרר ◆ מבית־החולים אי־כילוב אחרי ניתוח לב, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב **אברהם תורגמן**. בפקודת רופאיו הוא יאלץ לנוח כמה שבועות בבית עד שובו לעבודה.

חגג ◆ את יום הולדתו ה־56 העיתונאי **רן כסלו**, עורך אחראי ביומון הארץ. הוא נולד בפולין, עלה לארץ ב־1957, נשוי ל**ציפורה** ואב לארבעה. הוא כתב, בתחילת שנות ה־70 את סידרת המאמרים על הפשע המאורגן בישראל שפורסמה בהארץ.

חוגג כסלו
פשע מאורגן

מונה ◆ כשגריר ישראל בברי־טניה **גרשון אבנר** (64). קוא מחליף את **שלמה ארגוב**, שנורה שם לפני שנה ופציעתו היתה העילה ליציאת צה"ל למילחמת הלבנון. מאז לא ישב שגריר בלונדון. אבנר נולד בגרמניה ועלה לארץ ב־1933. הוא מוסמך למדעי המדינה ולכלכלה באוקספורד ומוותיקי מישרד־החוץ. עבר בשג־רירויות ישראל בהונגריה, בבולגריה ובבריטניה, והיה שגריר בנורבגיה ובקנדה. היה מזכיר הממשלה בשנים 1974־1977 ובשנים 1977־1980 היה נשיא אוניברסיטת חיפה. היה גם מנהל העניינים המדיניים במישרד הישראלי של הוועד היהודי האמריקאי.

עיתונאי קוטלר
לא הפתיע

העורר אמר: במקומון הזה לא תהיה פוליטיקה!

מן קצר לפני שיצא לאור הגליון הראשון של המקומון החדש רחוב ראשי, אסף עורכו של העיתון התל־אביבי את חברי המערכת ונשא לפניהם נאום קצר. העורך, העיתונאי הוותיק יאיר קוטלר, הסביר לכתבים כי המקומון שהם יעבדו בו יהיה מצויין, ואחת הסיבות לכך היא, שהמקומון לא יעסוק כלל בפוליטיקה.

מבין חברי ההנהלה של חברת איטן* נכח בעת הנאום הזה רק עיתונאי־הטלוויזיה לשעבר אבי אנג'ל. הוא יכול היה לחזור ולדווח לחבריו, העיתונאי אלי ניסן והמינהלן מודעות־בחירות לקראת הבחירות הקרובות לרשויות המקומיות.

● להעמיד את הבעלים בעמדת־תחרות, לקראת ההחלטה על הקמת תחנות של הטלוויזיה בכבלים.

● לשמש מנוף תיקשורתי לקידום עיסקיהם של הבנקאים והמיליונרים בעלי הרשת, על־ידי מתן „עיתונות

הבעלים החליטו: גם העורך לא יעסוק בפוליטיקה!

טובה" לבעלים עצמם ולעיסקיהם, וכן לשרים ולפוליטיקאים העשויים לסייע למיליונרים, בעלי איטן.

אך עד מהרה התברר לבעלי איטן כי העיתון, בעריכתו של קוטלר, אינו

דו־קרב ברחוב הראשי

שלמה עבאדי, שקוטלר, בניגוד לחששות, הבין מה ברזיק רוצים ממנו.

הכתבים לא הכירו את עורכם החדש, וגם מנהליו לא הכירוהו. הם היו מופתעים כאשר התחילו הצרות, אחרי שיצאו שני גליונות בלבד. עיתונאים בהארץ ובמעריב, שעבדו ביחד עם קוטלר, היו מופתעים הרבה פחות מצערו של קוטלר, שהגיש צו מניעה נגד בעלי העיתון בטענה שהם מגבילים את חרות הביטוי שלו, בניגוד להסכם העבודה.

קוטלר, אחיו הבכור של הבימאי־שחקן עודד קוטלר, התחיל לעבוד ביומון הארץ כבר בסוף שנות ה־40'. הוא היה אז כתב לענייני רחובות והדרום. אחר־כך הוא עבר למערכת בתל־אביב, והיה כתב הארץ לענייני תחבורה. קוטלר התמחה בתחקירים, וצד את עינו של גרשום שוקן. הוא התמנה כרכז הכתבים, ואחר־כך היה מזכיר המערכת. מאוחר יותר הוא מונה לתפקיד שנוצר במיוחד למענו — עורך־מישנה.

בתקופה שבה עסק קוטלר בתחקי־רים, הוא היה ידוע באורך סדרותיו. את אחת הסדרות, שעסקה בענייני חברת התעופה אל־על, החליט עורך הארץ להפסיק אחרי שהתפרסמו יותר מעשר כתבות. קוטלר זעם. בראיון בקול ישראל הוא העלה טענות נגד שוקן, והסיכסוך הגיע לטיפולו של ועד־העובדים.

כאשר כבר היה קוטלר עורך־מישנה, חל סיכסוך נוסף בינו ובין שוקן, וקוטלר עזב את תפקידו וחזר להיות כתב ועורך־לילה.

יו"ר יפת
יודע טוב מאוד

ממלא אחר ציפיותיהם, כפי שמסתבר מן התצהיר שקוטלר הגיש לבית המישפט המחוזי בתל־אביב, כדי לנמק את צו המניעה שהוא הגיש נגדם.

עיתונות גרועה

לבעלי „איטן" התברר לפתע, כי אמנם יש להם רשת מקומונים אך העיתונות אינה מתייחסת באהדה למישהו שכל מטרתו לעשות עסקים, והמנסה „לסחוב" ממנה מודעות. בעלי איטן זכו בשבועות האחרונים לעיתונות גרועה, שהיו לה השלכות מעשיות מאוד: כמה כתבים כלכליים עקבו בחריצות רבה אחרי הנסיון של דנות למכור לבנק לאומי רבע ממניותיה בבנק הבינלאומי הראשון, ודיווחה על כך מייד כדי לטרפד את העיסקה.

ואם לא די בכך, באו גם מאמריו של קוטלר, וההתקפות על שר־האוצר יורם אריזור ועל ראש־עיריית תל־אביב שלמה להט. זה היה יותר מדי, כפי שמתברר מן התצהיר של קוטלר. בעלי איטן זכרו היטב כיצד הכשיל שר־האוצר את עיסקת־הענק בין בנק המיזרחי המאוחד ובין דנות, על מכירת הבנק הבינלאומי הראשון. הם מכירים היטב את טבעו הנקמני של אריזור, ויודעים שיהיו זקוקים לו בעתיד.

יו"ר הנהלת בנק לאומי, ארנסט בטענה שהם משמיצים. קוטלר לא הסכים, ובסופו של דבר פירסם את הכתבה במלואה בצהרון מעריב. קוטלר עזב את הארץ ועבר לעבוד במעריב, שם עמר לרשותו מדור בשם חשיפה.

קוטלר ידוע בכך שאינו שייך לשום מיפלגה. הוא היה מקורב, בתקופה מסויימת, לשימחה ארליך שנפטר השבוע, אך הקירבה היתה על רקע מיקצועי, ולא פוליטי. אך במרוצת השנים למדו פוליטיקאים יוניים להיזהר מן העיתונאי הבלתי־מיפלגתי. ההתקפות שלו עליהם היו קשות וחריפות. לעומת זאת הוא ערך

הם רצו בעיתון שיקדם להם את העסקים — והם קיבלו עיתון שהיה עלול להרוס אותם

בלתי־מיפלגתי, אבל...

מן קצר אחרי הבחירות לכנסת ב־1977, התרחש הסיכסוך האחרון בסידרה בין קוטלר ובין שוקן. קוטלר הכין כתבה על המתרחש בד"ש, שהיתה אז מפולגת בין סיעת ייגאל ידין ובין סיעת אמנון רובינשטיין ושינוי. שוקן החליט להוציא קטעים מן הכתבה,

• דגן־בר.

„חשיפות" נעימות ונוחות לאנשי הימין, חביבי־נפשו.

זו היתה, כנראה, הסיבה לכך שבעלי איטן בחרו בו לערוך את המקומון החשוב ביותר שלהם, היוצא לאור בתל־אביב. בעלי המניות באיטן הם שותפות של בנק לאומי וחברת ההשקעות דנות. המחזיקה 42.5% מהמניות, חברת דלתא־גליל שבבע־לותם של המיליונרים רב לאוטמן ופלג תמיר, המחזיקה ב־42.5% מהמניות, וכמה עיתונאים המחזיקים ב־15% הנותרים. להקמת הרשת היו שלוש מטרות:

● לגרוף מודעות, ובמיוחד יפת, מעמיד אמנם פנים כאילו כל פרשת איטן־קוטלר אינה מעניינו. אך יפת הוכיח לאחרונה שהוא יודע יפה כיצד עשויים קשרים פוליטיים טובים בצמרת לסייע לבנק שלו, ודאג לפרסם כי הוא תומך בשר־האוצר ובמדיניותו. יפת, אגב, היה אחד הפטרונים החשובים של פרוייקט התיאטרון בנווה־צדק, המנוהל על־ידי אחיו של יאיר קוטלר, עורד.

המצב נכון לעכשיו: פרקליטי שני הצדדים עורכים משא־ומתן. קוטלר, כנראה, לא יחזור לעבודתו ברחוב ראשי. לעומת זאת הוא יזכה בפיצויים נאים, בפעם השנייה החודש.

תוכניות מועדפות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
22.6

● **מדע: תצפית (8.30 — מדבר עברית).** פרק שני בסידרה לחיות עם הסרטן, העוסק בילדים הלוקים בלוק־מיה. במישרד צילומים מיקרוס־קופיים, בהם ניתן לראות תאים סרטניים הנעים בגוף החולה, בעוד תא־הדם הלבנים נאבקים בהם.

● **סרט קולנוע: קאפ־ריקורן 1 (10.05 — מדבר אנגלית).** שלושה טייסי־חלל שאמורים לצאת אל החלל כדי לנחות על המאדים, נדרשים בשם האחראים בסוכנות־החלל האמריקאית לשתף פעולה בתרמית, שנועדה לאחז את עיני כלי־התיקשורת ואנשי המימסל.

יום חמישי
23.5

● **מדע: גופו של עניין (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק עיצוב פני העתיד מתאר בסיגנונו האישי של ג'ונתן מילר מה קורה לאשה ברגע ההת־עברות, ואיך הופכת הביצית המופרית לאדם בוגר. הפרק מתחיל באי היווני נקסוס ומס־תיים באיי סקוטלנד.

● **מותחן: האנשים של סמיילי (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסיד־רה, המתארת את נבכיו של שירות הריגול והמודיעין הב־ריטי.

● **סידרה קומית: שלוי־שה בדירה אחת (11.10 — מדבר אנגלית).** הפרק דודו של ג'ק נפתח כאשר לג'ק אין כסף לתשלום שכר־הדירה, ואז מגיע דודו לביקור. הוא מקסים את טרייסי ואת ג'אנט, בעוד ג'ק מהירין שלדוד מינהג מגונה לרכוש מתנות בהמחאות ללא כיסוי. כאשר מגיע רופר לגבות את שכר־הדירה, שולף הדוד את פינקס־הצ'קים ומשלם.

יום שישי
24.6

● **סרט קולנוע: אל תשלח לי פרחים (10.15 — מדבר אנגלית).** סאטירה קולנועית על היפוכונדר אמריקאי מצוי, המשוכנע כי ימיו ספורים. הוא דואג לעתיד רעייתו האהובה ומגייס לעזרתו את שכנו המסור. השניים מחפשים יחדיו בן־זוג מתאים לאשה, כדי שתוכל להינשא לו אחרי מות הבעל. הסרט מבוסס על מחזה קופתי שחיברו נורמן ברש וקרול מור. השחקן רוק הדסון מגלם את תפקיד ההיפוכונדר, בתפקיד רעייתו משחקת דוריס דיי, שכנו־ידידו הוא הקומיקאי טוני ראנדל. בתפקיד הגבר המועמד להיות בעלה הבא של האשה משחק קלינט ווקר. את הסרט ביים נורמן ג'ואיסון. הסרט הופק ב־1964.

דיי: אל תשלח לי פרחים
יום שישי, שעה 10.15

שבת
25.6

● **סידרה נוסטלגית: ימים מאושרים (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק החבר של פונזי מספר כיצד פונזי מכניס חבר חדש לחבורה של השכונה, אך נתקל בהתנגדות הזורי החברים.

● **דראמה: הנגלה והנסתר (10.30 — מדבר אנגלית).** סופר מצליח מסקוט־לנד, גולה־מס החי זה עשרים שנה בשוויץ, מחליט לבוא לאנגליה לקראת פירסום סיפרו החדש. הוא מגלה כי ועדת־הספריות במחוז ילדותו שבסקוטלנד החרימה את יצ־רתו. רוגז הוא יוצא לסקוטלנד, כדי לאתר את יו"ר הוועדה ולגמול לה על העוול שגרמה לו. הפגישה עם היו"ר מתפתחת לעלילה משעשעת, שסיומה מפתיע. בתפקיד הסופר: רוברט הראדי.

● **קומדיה: ויין ושום־טר (11.20 — מדבר ומזמר אנגלית).** חלק שני של הפרק סקארפי ושמאץ, שהוא פארודיה של סידרת המותחנים סטארסקי והאץ'. שני הקומיקאים הקנדים מנסים לפענח מעשה־רצח.

מנדלסון + חורי + נגר: מישל עזרא ספרא ובניו
יום שלישי, שעה 9.30

יום ראשון
26.6

● **מולדת: ארץ, ארץ (8.03 — מדבר ומזמר עברית).** תוכניתו של יאיר אלוני, המעלה בשידור־חי פרקים נשכחים אך מרתקים מתולדות הארץ.

● **סידרה: דאלאס (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק מערבולת ממשיך בסיפור עלילות ג'יי־אר ומאבקיו באחיו, בובי יואינג, כמינהג המסורת של דאלאס. סרט זה מיועד לאותם שאינם צופים ב־דאלאס למת־קדמים" בטלוויזיה הירדנית, שם העלילה משוכללת ומעודכנת יותר (ראה: מיסגרת).

● **דראמה: תסקירים קטנים (10.20 — מדבר אנגלית).** סרט דראמה, שלמח־לקת ההגשה של הטלוויזיה אין עליו כל מידע, ולכן אין היא יכולה לעדכן את העיתונות בדבר עלילתו של הסרט ומש־תתפיו.

יום שני
27.6

● **בידור: תהילה (8.03 — מדבר ומזמר באנגלית).** פרק נוסף תחת הכותרת שירת יחיד, המספר מהווי בית־ספר לאמנויות בניו־יורק.

● **מותחן: קאז (9.30 — מדבר אנגלית).** תחת הכותרת זהירות, נוכלים! יישודר עוד אחד מפירקי הרפת־קותיו של העבריין לשעבר שה־פך לפרקליט.

● **זמר: מקהלות קיבו־צים (11.05 — מדבר ומזמר עברית).** תוכנית על הווי המקהלות של התנועה הקיבוצית המאוחדת.

יום שלישי
28.6

● **סידרה: רוזה (8.30 — מדבר אנגלית).** תחת הכותרת הבחור של רוזה ומסיכת הברזל מובא עוד פרק מחייה של הגרושה הניו־יורקית ומישפחתה.

● **סידרה מקורית: מישל עזרא ספרא ובניו (9.30 — מדבר עברית).** פרק רביעי בסידרה המקורית, פרי הפקתם של הטלוויזיה ומישרד־החינוך־והתרבות, היחי־דה למורשת המיזרח.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 22.6.83

● **סידרה מדעית: המוח האנושי (9.10 — עריץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בהפקת בי־בי־סי, הדנה במוח האנושי ועוקבת אחרי פעולותיו ותיפקודיו, על מערכת־העצבים וחושינו השונים. בסידרה מובאים סיפוריהם של אנשים שונים שעברו ניתוח־מוח או סבלו משיתוק, דרך הטיפול בהם ומידת הצלחתם לתפקד ולהשתלב בחזרה במעגל־החיים.

● **בידור: שבועון הטלוויזיה (10.10 — עריץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית).** מגזין בשידור ישיר, המארח מפיקים, בימאים, אנשי־טלוויזיה, תיאטרון וקולנוע. המספרים על עבודתם ואף מציגים קטעים מתוך התוכניות המתבשלות באולפנים ועל קרשי־הבימה.

יום חמישי 23.6.83

● **בידור צרפתי: שירים וריקודים (6.00 — עריץ 6 — 55 דקות — מזמר צרפתית).** תוכנית־הבידור של המישדרים בצרפתית, המציגה זמרים ורקדנים צרפתיים על רקע תפאורות מרהיבות.

● **סידרה קומית: ביקורי בית (8.30 — עריץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית המתרחשת בבית־חולים, ובמרכזה היחסים המיוחדים הנרקמים בין המנתח צ'ארלי מיכאלס (השחקן ויין רוג'רס) ובין המנהלת הארמיניסטרטיבית אן אנדרסון (השחקנית לין רדגרייב).

יום שישי 24.6.83

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי (5.30 — עריץ 6 — מדבר צרפתית).** מדי יום ששי בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט צרפתי באורך מלא, להנאתם של יודעי צרפתית בישראל ובירדן.

● **סידרה מישפחתית: שמונה זה מספיק (9.10 — עריץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מה קורה כאשר גבר המתקרב לשנתו החמישים מתחתן עם אשה צעירה, ההופכת אם חורגת לשמונת ילדיו מנישואיו הראשונים, ביחוד כשגילן של שתי בנותיו הבוגרות אינו נמוך בהרבה מגילה?

יום שבת 25.6.83

● **סידרה קומית: מ־א־ש (8.30 — עריץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתארת הווי חיים בבית־חולים צבאי במילחמת קוריאה. המטפל בפצועים המפונים מקו־החזית. גיבורי הסידרה הם: המנתח הוקי, האוהב לספר בדיחות־זוועה על הפצועים (אלן אלדה), הרופא המגלה אנושיות כלפי החולים (מייק פארל), מפקד בית־החולים (הארי מורגן), והאחות המקפידה על הנוהלים (לורטה סוויפט).

יום ראשון 26.6.83

● **קולנוע: סינמה 83 (9.40 — עריץ 3 — 40— 60 דקות — מדבר ערבית).** סידרת תוכניות בהפקה עצמית, הסוקרת סרטים חדשים במערב ובמיזרח, ועוקבת אחרי סיגנונם ודרך עבודתם של בימאים שונים.

● **סידרה קומית: בראס (8.30 — עריץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בריטית על עשירים ועניים. במרכז הסידרה עומדים שני ראשי מישפחה: בראדלי הרדקייר — ארם שאפתן, תאוותן, ורודף בצע. השונא כל דבר שמזכיר לו את מוצאו החברתי הנמוך (השחקן טימותי ווסט); וג'ורג' פיירצ'ילד, ראש־מישפחה עני, העובד בשמחה למען הרדקייר (השחקן ג'פרי הינסליף).

יום שני 27.6.83

● **חברה: לחיים ארוכים (9.40 — עריץ 3 — 60 דקות — מדבר ערבית).** הגירסה הירדנית של המישדר האמריקאי הוותיק, שהועתק גם בישראל: אלה הם חייך. סקירה על חייהם ומעשיהם של אישים ידועים, שהיה להם חלק בפיתוחה של ידיעה.

● **מוסיקה: שעה של מוסיקה קלאסית (10.15 — עריץ 6 — 50 דקות).** בכל שבוע בשעה זו מוגשים קיטעי מוסיקה קלאסית, בביצועם של מיטב המוסיקאים בעולם.

יום שלישי 28.6.83

● **סידרה עלילתית: דאלאס (1.15— — עריץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** התפתחויות דרמטיות מסעירות ב־דאלאס למתקדמים", המוקרנת בטלוויזיה של הוד־רוממותו. ריבקה וונטוורת, אמו של קליף ומנהלת חברה גדולה בזכות עצמה, מוצאת את מותה הטראגי בהתנגשות בין שני מטוסים קלים, שעה שהיתה ברכה ליוסטון כדי לשבש את אחת מעיסקות הנפט הגדולות של ג'יי־אר. קליף נתקף רגש־אשם ושוקע בריכאון עמוק. על רקע התחרות בין שני האחים, משתמש בובי לראשונה בסחיטה ואיומים, ומאלץ חבר של ועדת זכיונות־הנפט לשנות את הצבעתו, ולבטל את הרשיון שניתן לג'יי־אר.

תוספת צום

לרגל חודש הרמדאן הוסיפה הטלוויזיה הירדנית כ־3 שעות שידור ליום. היא פותחת את שידוריה מדי יום ב־3.30, בתוכניות דת ובתוכניות לילדים. השידור מסתיים רק אחרי חצות, בסרטים ובתוכניות־בידור, בעיקר בערבית.

שידור

צל"ש

שוב יומן אירועים

למיכה לימור, עורך השבוע – יומן אירועים, על היומן האחרון, שהצליח להביא כתבות בעלות גון אקטואלי. היומן הצליח להתעלות מעל לכל דיווחי מבט של השבוע שקדם ליומן. בין הכתבות שבלטו ביומן, כתבה של **ג'די לוץ** על רשימת תמ"י („צולם ביום חול"), שהציגה את הריקנות האידיאולוגית של רשימה עדתית זו. כתבתו של **ג'ל סדן**, שעסקה בראשי־עיר צה"ליים בשטחים הכבושים. הצליחה לשקף מצב אבסורדי ומאוס זה עד תום. כתבתו של **איתן אורן** על התפשטות הנישואין האזרחיים בישראל הצליחה לשוב ולהציג את

כתב לידר
דוגמה דיוותית

הכפיה הדתית במדינה — במעורומיה. אם כי גלשה לתשדיר־שרות למיפלגתה של שולמית אלוני, המסיפה נגד הכפייה הדתית בעודה סמוכה על שולחן המערך, אבי הכפייה הדתית במדינה. אורן הקפיד שכרזות־התעמולה של המיפלגה יופיעו בכל התצלומים של הכתבה.

חזית אלגנטית

● לשר־הביטחון משה ארנס ולמראייניו במוקד. **יעקוב אחימאיר** והכתב הצבאי **דן סממה**, על ראיון תרבותי שהגיע לרמה אנגלית. השלושה הוכיחו שגם בעברית אפשר לנהל דיון ענייני ותרבותי, תוך הבהרת הבעיות, ללא מתחים אישיים והתנפלויות הדדיות. הראיון הוכיח שארנס הוא פיקח בהרבה מאריאל שרון, ועל כן גם מסוכן הרבה יותר — כי גישתו הקיצונית, לגופם של דברים, אינה בולטת לעניין, בהיותה מוסתרת מאחורי חזית אלגנטית, ידידותית ותרבותית. ארנס היה מוכן בהחלט לתת אשראי לאופוזיציה ולכלי־התיקשורת, אך מתח עליהם ביקורת עדינה, שהיא משכנעת ויעילה הרבה יותר.

ה„לידר" של לידר

● לכתב הטלוויזיה והרדיו לשעבר בגרמניה, **צבי לידר**, על כתבת מבט שני שלו, שעסקה בהתעוררות הפאציפיסטית של הדור הצעיר בגרמניה, נגד ההזדיינות הגרעינית של מערב־גרמניה. כתבתו של לידר, שהורכבה מקטעים שהוא צילם וריאיין ומקטעים, מתוך יומני־חדשות גרמניים וסרטים תיעודיים גרמניים, מוכיחים את נחיתותה הדיווחית של הטלוויזיה הישראלית, בהשוואה לגרמנית, בסיקור נושאים חברתיים, חוצפרלמנטריים. אם ליטול את הכינוי הטלוויזיוני „לידר" (סרט־טלוויזיה לבן, המוליך את סרט הטלוויזיה לפני התמונות המוקרנות), ספק אם סירטו של צבי לידר ישמש לידר דיווחי לכתבי הטלוויזיה הישראלית, המדווחים על נושאים חוצפר־למנטריים בארץ. סירטו של לידר הוכיח את העליונות המוסרית של צעירי גרמניה, נכון לעכשיו, על בני־דורם בישראל.

צל"ג

מסטיק אינפנטילי

● לכתב „כולבוטק" **דני לבנשטיין**, על כתבתו הארוכה והמייגעת (10 דקות־שידור) שעסקה במיכמונות המישטרה בדרכים. הכתבה, שהיתה ראוייה לדקת שידור וחצי, מבחינת העניין הציבורי והטלוויזיוני, הפכה במסך למתיחה בלתי־מסתיימת כימעט של מסטיק אינפנטילי. לכתבתו של לבנשטיין, בכולבוטק המחודש, בלא **דניאל סאר**, הצטרפה גם „הומורסקה" אינפנטילית לאי־פחות של **דני רוזה** — ומפיקי כולבוטק מאיימים שאחיותיה יתבססו בעתיד בתוכנית שנועדה לשמש תוכנית לצרכנות, ולא תוכנית לפארודיות חסרות־טעם. כולבוטק המחודשת נראתה כפארודיה על כולבוטק של העבר הלא־רחוק.

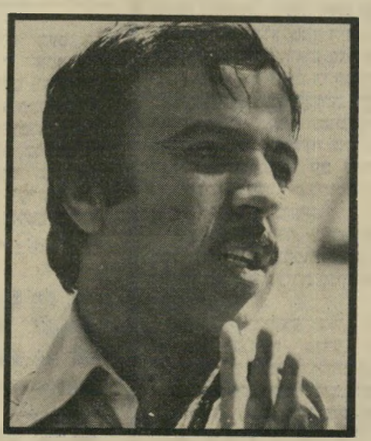
מאחורי הקלעים

„כלב השמירה של קרפין"

הכינוי האחרון הרווח בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה הוא „כלב השמירה של קרפין". הוא מושמע מאחורי גבו של הכתב־לשעבר לשטחים הכבושים, **רפיק חלבי**, שהפך עורך־מישנה של מבט, כאחראי להתקנת הסרטים למהדורה.

רפיק חלבי, מי שבעבר נימנה על ראשי הלוחמים להבעה עיתונאית חופשית במבט, הפך נושא־כליו של קרפין, תוך שהוא מגן גם על כישלונות־דיווח.

דוגמה לכך בלטה באחת מישיבות־הבוקר האחרונות של מבט, שבה התייחסו כמה כתבים לאופן הדיווח הלקוי של הכתב לענייני־בריאות, **בני ליס**, על הילדה הזקוקה לצינטור, ושבשל שביתת הרופאים חייה נתונים בסכנה. (במשך קרוב לחודש, סיפר ליס לכתבי־המחלקה על כתבת־הילדה, עד שכמה מהכתבים אמרו: „ליס

עורך־מישנה חלבי
נעלי־בית למילסון

ממתין למותה של הילדה, או לאסון אחר, כדי שיהיה לו ‚סקופ'!")

כאשר כתבי מבט ציינו כי ליס לא הביא את תגובת הרופאים והנהלת בית־החולים, „צא חלבי להגנת הכתבה, ולעצם הקרנתה ככתבה־פותחת את מבט. הכתבים גם השתוממו על חלבי, שכעורך־מישנה לא הבחין בעובדה שהכתבה נראתה ככתבה מוזמנת של דוברת מישרד־הבריאות. העיר על כך אחד מכתבי מבט: „כאשר שמעתי את חלבי מגן על הכתבה, דימיינתי אותו לעצמי כשהוא עורך כתבת־נעלי־בית עם מנחם מילסון, בשמשו ככתב לענייני השטחים הכבושים!"

הלשון של קרפין

מאז הוטל על **מיכאל קרפין** לשמש כעורך זמני למבט, החלו כמה מכתבי־החדשות לכנות את ישיבות־הבוקר בכינוי „אולפן מבט".

הסיבה: קרפין פותח את ישיבות־הבוקר בשיעור־עברית. הוא מבקר את השפה של כתבי מבט ומתקן את שגיאותיהם.

בשל ההערות הבלשניות של קרפין, מתארכות ישיבות־הבוקר, וכך מתקצר יום־העבודה של הכתבים.

המילכוד של לפיד

חלק ממדיניות רשות־השידור היא להימנע ככל האפשר מהעסקתו של המנחה **ירון לונדון**. מדיניות זו נולדה אחרי שאלת „ילדי הארי־פי־ג'י" של לונדון בימיה הראשונים של מילחמת־הלבנון. אך הגדיל עשות, מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שהצהיר בישיבה האחרונה של מליאת הרשות כי לונדון מובטל בשל רצון ההנהלה.

למרות זאת, הורה לפיד למנהל חטיבת־התוכניות, **צבי** („צביקה") **שפירא**, להכשיר את לונדון לסידרת תוכניות, שתשודר בימי החגים, ושתתייחס לחגי ישראל. שפירא צירף ללונדון את **ורד ברמן** כמפיקה.

לונדון וברמן בדקו נושאים שונים, ובהשראתו של שפירא ניגשו אל אחד מיועצי שר־החינוך והתרבות, שהוא גם השר־הממונה של רשות־השידור. יועץ־השר הפך גם ליועץ הסידרה. בין לונדון, ברמן ובינו סוכמו הנושאים והמרואיינים, שיופיעו בסידרת החגים.

כאשר מסר שפירא את תוכניות־הסידרה לידיו של לפיד, התפרץ זה בחמת־זעם ודחה את ההצעות. לפיד לא ידע כי הסידרה זכתה כבר בבירכתו של שר־החינוך־והתרבות.

עתה לא ברור כיצד יצא לפיד מהמילכוד שטמנו לו שפירא, לונדון, ברמן ויועץ־השר.

הסכסוך מתחת לשולחן

למרות כתבתו המעולה של **איתן אורן** על הצגת גירושים מאוחרים, על־פי סיפור של א.ב. יהושוע, עדיין עומד עורך מבט, **מיכאל קרפין**, בסירובו להחליף את ראש הדסק לתרבות ולאמנות של הטלוויזיה, **עמוס** („קוקי") **ארבל**.

יחד עם זאת, עורר ארבל בשבוע שעבר כעס רב אצל קרפין. הסיבה: הסכסוך־מתחת־לשולחן בין ארבל ומפיק התוכנית שמונה וחצי, **אפרייים סטן**, על ויתורים, למניעת כפל־כתבות. ההסכם ניכפה על חטיבת החדשות בלחץ של מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**.

הסיבה לכעסו של קרפין: שליחתו של **צבי** („צבה") **גורן** להכנת כתבת־דיווח על תערוכה. כאשר הציע זאת קרפין, קם ארבל והודיע: „אנחנו מנועים מלצלם כתבה שכזאת, מאחר ו־8 מכינים כתבה על התערוכה." תגובתו של קרפין: „אני לא אקבל תכתיבים על דיווח על תערוכה מטוביה סער!"

כאן התערב מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, וכפה על קרפין את קיזומו של אותו הסדר־מתחת־לשולחן.

פסקול

לפיד מתנייס לאש"ף

בכניין הטלוויזיה, ובעיקר בחדרו של **טוביה סער**, הלוטש עיניים לעבר מישרת מזכ"ל רשות־השידור, ממתינים לכינוסו של הוועד־הבוחר של מעריב, שיתכנס החודש כדי לבחור בעורך הבא של הצהרון. **יוסף לפיד** הוא אחד המועמדים, וסער אירגן „לובי" (שדולה) למענו, מבלי שלפיד ביקש זאת ממנו ●● סיפור אחר, העוסק ביוסף לפיד, מתייחס לסירטו של **אהוד יערי**, שהוכן למישדר המיוחד של הטלוויזיה, שהוקרן ביום־השנה לפרוץ מילחמת־לבנון. כאשר צפה לפיד בסירטו של יערי, לפני שידורו, בנוכחות **יעקוב אחימאיר** ואחרים. הוא אמר: „בוא נתגייס לאש"ף!" ●● מגמה חדשה בחוגי הוועד־המנהל של רשות־השידור היא שלא לאשר את מינויו של מנהל חטיבת־התוכניות של הטלוויזיה, **צבי** („צביקה") **שפירא**, כמיניי־קבע. הסיבה: שפירא לא מילא את ציפיותיהם של חברי הוועד־המנהל. כמה מחברי הוועד־המנהל בודקים את האפשרות להציע למנהלת התוכניות של הטלוויזיה הלימודית, **יוהנה סרנד** (מי שהביאה למסך את זהו זה, קרובים קרובים וערב חדש) את התפקיד של מנהלת מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה הכללית. לדעתם של אותם חברי הוועד־המנהל, עשוייה יוהנה פרנד לרענן את לוח־מישדרי הטלוויזיה, ולבנותו בצורה מיקצועית וטלוויזיונית יותר ●● אחד ממאפייני „עידן סער" בטלוויזיה, הוא ההפחתה הממוצעת של חצי שעת־שידור ליום. בלוחהשידורים הנוכחי, מסתיימים מרבית המישדרים בשעה 23.30, ולא ב־24.00, כפי שהיה בתקופת **יצחק שימעוני** בטלוויזיה. הגיב על כך אחד ממנהלי־המחלקות בטלוויזיה (לשעבר): „על חברי הוועד־המנהל, כנציגי הציבור, לראוג לאחד מהשניים: או שחצי־השעה האבוד יושב ללוח־המישדרים, או שרמי אגרת־הטלוויזיה יופחתו יחסית לזמן שסער קיצץ מלוח־ המישדרים" ●● **חיים יבין**, ערך בשבוע שעבר סיור בן יומיים בלבנון, כדי לבחון את הנושאים האפשריים לכתבות מבט שני (שהוא מונה כעורכה) ●● הקטעים המצונזרים מכתבות הטלוויזיה בידי הצנזורה הצבאית מועברים, באחרונה, לידי גינזך־המדינה ●● בישיבת בוקר העלה אחד הכתבים הצעה לעריכת כתבה על רשת המקומונים רחוב ראשי והעימות שבין העורך התל־אביבי **יאיר קוטלר** לבין מנהליו **אלי ניסן וישלמה עבאדי**, בעניין הלחצים הכלכליים והפוליטיים. הגיב על ההצעה קרפין: „יאיר קוטלר — זה לא סחורה בשבילנו" ●● אגב, משבר רחוב ראשי עורר רוגז רב בקרב עובדי־החדשות של הטלוויזיה: הסיבה: כאשר ייצג את עניניהם של כתבי־הטלוויזיה, בעת ששימש כיו"ר אגודת־העיתונאים, התנגד ניסן ללחצים פוליטיים. עכשיו הוא מסמל לחצים כאלה בסיכסוך במקומונים. לדעת הכתבים, תהיה לניסן בעייה מוסרית כאשר ישוב לטלוויזיה, עם תום החופשה־ללא־תשלום שלו.

טלפון מן הקונצרט

עורך מוקד **יעקוב אחימאיר**, ידוע בקרב עובדי הטלוויזיה כאוהב מושבע של מוסיקה. כך שלא היה זה

עורך אחימאיר
סקופ מוסיקלי

פלא למצוא את אחימאיר בקרב קהל, המאזין לאורטוריה המשיח מאת גיאורג פרידריך הנדל, שהועלתה באולם בנייני־האומה בירושלים.

כאשר החלו ההתפרעויות של אוהדי ישיבת מרכז הרב באולם, קם אחימאיר ממקומו, ניגש לטלפון ציבורי וטילפן למערכת מבט ודיווח על המתרחש במקום.

מאוחר יותר ניסה עורך כימעט חצות, **דן רביב**, לשכנע את אחימאיר לבוא לאולפן כימעט חצות ולדווח לצופים אישית על שהתרחש בבנייני האומה. אלא שאחימאיר לא היה מוכן לעזוב את הקונצרט.

. פורום לוויות

ישיבת פורום החדשות האחרונה הוקדשה לדיווחי קול ישראל והטלוויזיה על לוויות הרוגי צה"ל בלבנון.

המשתתפים בפורום דנו אחר באחד את הטענות של אנשי־הליכוד, שסיקור הלוויות מוריד את המוראל הלאומי. דעת כל הנוכחים היתה שיש להמשיך בדיווח ובשידור לוויות הרוגי צה"ל, היות ויש לכך ערך דיווחי ראשוני־במעלה ומשמעות לאומית. מעל ומעבר למיפלגה זו או אחרת המצויה בשילטון.

הפתיע את הנוכחים מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, שציין: „במילחמות העבר, ששת הימים ויום־הכיפורים קבר צה"ל את הרוגיו בבתי־קברות ארעיים, ובתומה של המילחמה נערכה קבורה מחודשת, ביום מסויים, בבתי הקברות הצבאיים הפזורים ברחבי־הארץ. אבל במילחמה הזאת החליט ראש אכ"א (לשעבר), האלוף **משה נתיב**, על קבורה מיידית, בבתי־הקברות הצבאים, כך שאין אנו יכולים להעדיף הרוג אחד על הרוג אחר, ועלינו לצלם את כל הלוויות"

החצלום שהפך למוצג ישי אלף (מימין) פוסע אחרי מנהיגתו, רינה שני, **שעימה היו לו גם יחסים רומנטיים. תצלום זה של העולם הזה, שצולם בעת משפטם, הפך מוצג במשפטו של ישי באשמת נידול שיח קנאביס.**

הקיבוצניק שמצא את אלוהים

ישי אלף נולד לפני 45 שנים בקיבוץ גבע. מעוז הסוציאליזם והאידיאליזם. הוא עזב את המשק כדי לחפש לו אלוהים חדשים. לפני שבוע הורשע ישי בשימוש ובגידול צמח הקנאביס, הוא הצמח שממנו מייצרים את המריחואנה והחשיש.

אחרי שעזב את המשק התגלגל ישי במקומות שונים. הוא נסע לאיטליה כדי ללמוד אמנות וחזר לארץ. הוא התגורר יחד עם אשתו רות, בת גילו, ברמתיים. הם עסקו באמנות והתגוררו בצריף שוודי.

אז קרה המהפך בחיי בני־הזוג. הם נפגשו ברינה שני — ריין שיין, כפי שהיא מכנה עצמה לאחרונה — ונפלו עבדים לקסמיה. רינה, שהיא אישיות חריגה ובעלת השפעה עצומה על גברים ונשים, יצרה יחסים רומנטיים עם ישי. היא היתה אז בראשית דרכה כגורו אשה. היא ייסדה אז את כת אצבע אלוהים, לבשה בגדים לבנים והטיפה את תורתה לכל מי שהיה מעוניין לשמוע.

לא רק ישי, אלא גם אשתו, רות, נהו אחרי רינה בלב שלם. הם קיבלו את תורתה כתורת חיים. ישי שינה לחלוטין את אורח־חייו. הוא החל מגדל שיער ארוך, הוריד קילוגרמים רבים ממישקלו והתחיל ללבוש את בגדי הלבן שבהם נודעה אחר־כך כת אצבע אלוהים.

ישי, שעד אז לימד אמנות נוער, הצליח להשפיע על צעירים רבים לבוא לביתה של רינה במגדיאל ולשמוע את דרשותיה. הכת הצעירה החלה מת־רחבת והורים מודאגים הגיעו לביתה של רינה כדי להוציא משם את ילדיהם. אבל היא גירשה אותם מעל פניה ואמרה להורים כי בניהם מבוגרים דיים כדי להחליט על דרכם בחיים.

יום אחד פשטה המישטרה על ביתה של רינה במגדיאל ומצאה שם חשיש. רינה וישי נעצרו באשמת החזקת הסם. רינה הופיעה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב לבושה בתילבושת לבנה ואחריה כל קהל מעריציה, לבושי לבן גם הם, מחזיקים פרחים בידיהם. הם בלטו מאוד בתהלוכה המעין דתית שערכו בבית־המישפט, ורינה, שחשבה כי מצאה מקום חדש להטפת תורתה, נשאה נאום נלהב שבו ניסתה לשכנע את השופט כי אין כל רע בחשיש.

רינה אמרה לשופט כי היא נרדפת בגלל מריחואנה כמו על קידוש השם. לעיתונאית שהיתה שם אמרה רינה כי החברה בישראל היא נאצית, וכי אלו־הים התאכזב ממנה. באותה תהלוכה רבת־רושם צעדו גם ישי ואשתו בעיקבות הכוהנת הגדולה. הם הסכימו לכל מילה שלה ועמדו מאחוריה.

נישואין בלתי־חוקיים

רינה עברה להתגורר בזיכרון־יעקב והפסיקה את קשריה הרומנטיים עם ישי. עוד לפני כן הספיקה להורות לקיבוצניק־לשעבר כי עליו להתגרש מאשתו. השפעתה של רינה על רות נפתח תיק במישטרה על נישואין בלתי־חוקיים אלה.

ישי ויעל עברו להתגורר בבית קטן בבנימינה. החדר שבו מתגוררים בני־הזוג אינו מכיל כמעט אבזרים מודר־ניים. הקירות מקושטים ברקמות וחפצי אמנות שונים, וגם בני־הזוג עצ־מם ממשיכים להתלבש כמו בתקופת רינה, בביגדי לבן או בשמלות ציב־עוניות רקומות. ישי מתפרנס כעת מחקלאות. ב־1978 הגיעה המישטרה כדי לחפש חשיש בביתו של ישי ומצאה שם שיח קאנביס גדל מימדים. ישי לא הסתיר כי הוא מגדל את השיח כבר משנת 1972 ומשתמש בעליו.

נגד ישי הוגש כתב־אישום על החזקה ושימוש בסמים, אך הוא נעלם ואי־אפשר היה למצוא אותו. רק לפני זמן־מה חודש המישפט, אחרי שנמצאו עיקבותיו של ישי. הוא הודה באשמה, אך סניגורו, עורך־הדין מוחמד קייוואן, טען בשמו שאין לו כל קשר לרינה שני. טענה זו נטענה כדי לחזק את הבטחתו של ישי כי נגמל מסמים ושלעולם לא יגע עוד בחשיש. הוא סיפר, כי קשריו עם רינה היו רומנטיים בלבד וכי לא היה חבר בכת אצבע אלוהים.

תמונות מחשידות

הכחשה זו עוררה כעס אצל התובעת. עורכת־הדין אמסטרדאם ביקשה מהשופט אברהם מלול לקבל כראיה מישפטית תמונות שהתפרסמו בכתבה „גורו לכם מרינה." (העולם הזה 2372). בתמונות נראית רינה ברדתה מבית־המישפט בתל־אביב, כאשר אחריה צועדים מעריציה. בולט מאוד בין כולם הוא הנאשם בתיק זה ישי אלף.

האשה הראשונה רות, אשתו הראשונה של ישי אלף (יושבת משמאל) מקשיבה לדברי מנהיגתה, רינה שני (מימין), שעימה קיים בעלה יחסים רומנטיים.

נוגעים מהמישטרה

(המשך מעמוד 41)

נעלם, ולא נודעו עיקבותיו. האזרח טאנוס דרש מהמישטרה להחזיר לו את הזהב, שערכו היה אז קרוב ל־100 אלף דולר.

המישטרה ממשיכה לחקור בפרשה.

מידע מבפנים

ב כל פעם ששומעים על כספת שנפרצה במישטרה, נזכרים מייד בקופה במישקל 400 קילוגרם, שהוצאה על־ידי גנבים ממטה המישטרה ביפו, בעזרת מנוף.

באותו בוקר, ה־12 בינואר 1976, המדינה כולה נעתה בצחוק (העולם הזה 2002). אפילו מפכ"ל המישטרה דאז, שאול רוזוליו, לא הצליח להתאפק. כשנודע לו על המאורע במטה הארצי ביפו, פרץ המפכ"ל בצחוק רועם. הוא שמע דיווח טלפוני מפי בנימין זיגל, ראש מחלקת חקי־רות־הונאה, שסיפר לו כי הגנבים חדרו בעזרת טולם פשוט לקומה השניה של הבניין, שברו את השימשה באחד החלונות, מבלי לטרוח כלל לעשות זאת בשקט, נכנסו עם עגלת־מסא מתקפלת לחדר שבקומה השניה, ומשם לקומה הרביעית.

במישטרת ירושלים קיוו במשך שבועות שהזהב הנעלם יימצא באיזו מגירה

הם ניגשו ישר לחדר הרישום. במקום היו שתי כספות. אחת מהן הם הורידו לקרקע בעזרת מנוף שהיה על המשאית שלהם.

היה זה מיבצע של חובבנים, שקיבלו כנראה מידע מבפנים, שבכספת יש רבבות דולרים שהוחרמו על־ידי אנשיו של תת־ניצב זיגל.

היו שם גם מיסמכים חשובים, הקשורים בחקירות המחלקה.

זיגל מיהר להרגיע את הרוחות באומרו, שכל השטרות שהיו בכספת סומנו ונרשמו. הכספת עצמה נתגלתה עזובה.

המישטרה עצרה כמה חשודים. אחדים מהם הועמדו לדין והורשעו. שוטר אחד נחשד בכך ששיתף פעולה עם הפורצים, אך מחוסר־הוכחות נשלח לחופשי.

שאלה אחת המשיכה להטריד את הציבור: כיצד קרה שהשומרים שהיו במקום לא שמעו את הפורצים? ההסבר שנתנה המישטרה — באמצעותו של הדובר דאז, שמואל צחי — נחשבה כבדיחה: „היה באותו יום גשם, ובגשם קשה לראות."

זמן רב צחקה כל המדינה על הפרשה, ואנשי־קולנוע זריזים אף הפיקו על כך סרט: מתחת לאף.

שוטרים וגנבים

מ שהפך את המישטרה לצחוק גמור, היתה קבוצה של ילדים בני 10־13. לפני כארבעה חודשים בוצעה פריצה למחסן המישטרה בבת־ים, שבו נמצא נשק של המישמר האזרחי. נגנבו כמה עשרות רובים. המישטרה הכריזה שהמחסן היה באחריותו של המישמר האזרחי.

כמה ימים אחרי המאורע נתגלו הפורצים: ילדים מכיתות ה' עד ח'.

כספות המישטרה ממשיכות להת־רוקן. לפני ארבע חודשים נעלם תוכנה של כספת־המוצגים במישטרת מרחב יפו. הכספים והתכשיטים שנשמרו בה נעלמו כמו הנעדרים בארגנטינה. מהמישטרה נמסר לאקונית: המישטרה חוקרת.

מרסל זוהר ■

הנמרה משכם

(המשך מעמוד 36)

אז רמונדה פותחת את הסלונים הספרותיים שלה. היא מרגישה כנורה בבית הבובות של איבסן.

„רמונדה פחדה להתגרש," מספרת חזן, „בגלל המראומה שעברה עקב גירושי הוריה. אמא היתה מנודה ב־חברה, ורק לעיתים רחוקות הצליחה רמונדה להיפגש עימה. בספר מתוארים היטב התיסכולים המיניים שלה. היא בורחת להריונות, מתוך פחד לה־תקשר."

כל אחת מהדמויות במחזה עומדת ומתבוננת במאורעות המתרחשים אצל רעותה. יש הרבה נקודות דומות. הפוגרום הייהודי בגולה מוצא לו מקבילה בפוגרומים הנערכים בגרה. המיתוס הפלסטיני והמיתוס הציוני מתבלבלים. גולדה עוברת טיפול בהלם דרך המכבש של רמונדה.

הדו־שיח הכבד בין רמונדה וגולדה נפסק לפרקים על־ידי קיטעי מוסיקה ושירה של השחקן אלברט כהן, המגלם את תפקידי הגברים במחזה. המוסיקה מכניסה יסור של ניכור בתוך הדראמה העמוסה הזאת.

לדעת חזן, אי־אפשר היום להציג הצגה שאין בה ניכור. „יש כאן חשיבה פוליטית, וממילא נוצר הניכור. גם

רמונדה
מעצר־בית

הבחירה של שתי שחקניות צעירות בסביבות גיל ה־30 יוצרת מרחק.

„לא רציתי סממנים חיצוניים. רציתי שעופרה ומאיה עצמן תחוינה את הדרמה."

האם לדעתה יש איזון במחזה?

אומרת חזן: „אין איזון, משום שהמ־ציאות היום היא לא מאוזנת. צדק הוא דבר המוכיח את עצמו יומיים. פעם אולי צדקנו, אבל היום לא. זוהי סכנה לנו, לא פחות מאשר לערבים. אינך יכול לנהל מישטר צבאי בחצי אחד ומישטר דמוקרטי בחצי השני. המי־שטר הופך להיות פשיסטי".

מה רעתה של עופרה וייגרטן, השחקנית המגלמת את רמונדה במחזה? עופרה בת לאב בולגרי ואם יוונית, היא הר־גזעש ומיטיבה להביע על הבימה את הטמפרמנט הסוער של רמונדה.

„איני פוליטיקאית", אומרת עופרה, „אני שחקנית. יש לי דעות פוליטיות שאינני יכולה לבטא אותן נכון. אנחנו נמצאים במדינה שכל קשר לאש"ף הוא קללה, גם אם רמונדה שייכת לפלג המתון ביותר, ואולי איננה אש"פיסטית כלל. אני מרגישה צורך להיזהר בלשוני, כי אני מפחדת מרימונים.

„אני מעריצה את רמונדה. משום שאם אני פוחדת, הרי שבה אין שמץ של פחד. היא ממשיכה להאבק, גם אם היא נמצאת בקונפליקט מתמיד עם היהודים ועם הפלג הערבי הקיצוני.

„מבחינה תיאטרונית התאהבתי בה. שכחתי אם היא יהודיה או ערביה."

אוריאלה וייט ■

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

בנק עם קשרים

כמה עולה בנק? כמה עולה חברת־ביטוח? יש מחיר, אבל לא בדיוק מה שאתם חושבים. למשל: בנק המיזרחי רצה לקנות את הבנק הבינלאומי במחיר מוסכם של 150 מיליון דולר; זה היה בסוף 1982. בינתיים קפץ המחיר והכפיל עצמו. אבל לא לזה התכוונתי. נניח שישנו, וישנו, איש עתיר ממון שחשקה נפשו בבנק. מהטעם הפשוט שעוד אין לו, ולמה לו לגלגל את עושרו בבנק זר כשהוא יכול לעשות אותו דבר בבנק משל עצמו? או במחילה, בנק זה לא קיוסק ואפילו לא, נניח, בית־מלון או מיפעל לייצור חלבה. בנק, כידוע, עוסק בכספו של הזולת.

כדי להגן על הזולת ועל כספו קיים בנק ישראל, והמפקח על הבנקים (במיקרה שלנו המפקחת על הבנקים גליה מאור) שהם הרשות המוסמכת להעניק רשיון לפתיחת בנק. והם עושים זאת לעיתים נדירות וגם אז לבנקים קיימים. אם כך הם פני הדברים, אז איך אפשר לדעת מה מחירו של הבנק, או ליתר דיוק, מה מחירו של הרשיון לבנק?

והנה, קרה הבלתי יאומן, וקבוצת משקיעים רכשה בנק. ליתר דיוק, קופת מלווה, או משהו מעין זה, שאמנם לא עסקה בכל עיסקי בנק, אבל. גם כדי לרכוש בנק קיים צריך הסכמת בנק ישראל, וגם במיקרה זה לא קל לקבל הסכמה כזו. מתברר עוד משהו, שהיה ידוע מזמן, אך משום־מה נשתכח — שמלבד כסף רב, ואישור של בנק ישראל, צריך גם קשרים טובים בחוגי

מפקחת מאיר
מחיר לכל בנק

השילטון; אם אותם המבקשים להם בנק נמנים עם מקורבי השילטון, יש סיכוי שהעניין ייצא לפועל.

והנה, בימים אלה שולמן עבור אותה קוסה שלושה מיליוני דולר. הרי לכם המחיר. ועוד היתנו נותני הרשיון שצריך שלבנק יהיה הון עצמי של לפחות 10 מיליון דולר. מעתה, המחיר היסודי של רשיון לבנק יהיה 13 מיליון דולר. מי שירצה לקנות לעצמו בנק קיים, יוכל לעיין ברשימת המוסדות הבנקאיים המוסיעים בדו"ח המפקח על הבנקים ויוכל לבחור אחד מהם כיעד לרכישה.

גם חברת־ביטוח זה עסק טוב. קשה, קשה מאוד לקבל רשיון. אבל כמו לכל דבר בחיים, גם לרשיון יש מחיר, וממש בימים אלה עומדת להתבצע עיסקת רכישה של חברת־ביטוח. המחיר: אחד וחצי מיליון דולר ועוד 3־4 מיליוני דולרים להון חוזר. גם פה צריך את ברכתו של המפקח על הביטוח, אבל היא פחות מסובכת משל הבנקים. גם פה קשרים טובים במקומות הנכונים יעזרו. ואם מצבה של החברה רע, אפשר לקנות מציאה בבירכתו של המפקח על הביטוח.

השקייה בשלט־רחוק

הנה. יש עוד אנשים במדינה הזו שלא, עושים רוח, עוברים קשה, ממציאים המצאות, רושמים פטנטים ומקבלים פרסים על המצאותיהם בחו"ל. קחו למשל את המשוגע לדבר, אהרון טל, המייצר יחד עם עוד שישה עובדים מערכות פיקוד ובקרה להשקייה. הוא הישראלי הראשון שזכה בפרס אסיה על הישגיו בתחום התמחותו. יש לו 36 פטנטים רשומים בכל העולם, כמה מהם עוד מזמן המנדט הבריטי. תארו לעצמכם שהוא מהיחידים המייצא מיכשור אלקטרוני ליפאן — מכשירים למדידת רטיבות הקרקע.

הוא היה הראשון שייצר מערכות־השקייה עם פיקוד מרחוק. הוא מאלה שהבינו שכדי לדעת כמה להשקות ומתי להשקות צריך למדוד קודם את רטיבות הקרקע. הוא היה הראשון שבנה מיכשור אלקטרוני למדידת הרטיבות ועל כך הוא זכה בפרס. אבל יש לו בעיה. הוא נחבא אל הכלים. אין לו תקציבים לפירסום וליחסי־ציבור.

ממציא טל
36 פטנטים

התיווך והפער

השבוע סיפרו לי סיפור מן החיים. התלוננתי שבארץ הכל יקר. שאלו אותי אם אני איש ארץ־ישראל השלמה. עניתי שזה ענייני הפרטי, אבל אני בהחלט מוכן לשמוע את הסיבה לשאלה.

ובכן, מנכ"ל של מיפעל מאוד מסויים, שביקש להישאר בעילום שם — שמו שלו ושל המיפעל שאותו הוא מנהל — סיפר לי שאת המוצרים שלו הוא מוכר לכל מי שמוכן לקנות. לישראלים הוא מוכר במחיר זול — לסוחרים, כמובן, והם משלמים לו בממוצע תוך 40 יום. לסוחר הערבי בעזה הוא מוכר במחיר שהוא ב־15% יותר גבוה מהמחיר לישראלים ורק במזומן.

ועכשיו, מה אתם חושבים שקורה? פשוט מאוד, בניגוד לתיאוריה של עלויות, שמה שעולה יותר יימכר במחיר גבוה יותר, במיקרה שלנו מתברר שהמוצר הנמכר בעזה זול ב־20% מאותו מוצר הנמכר בישראל.

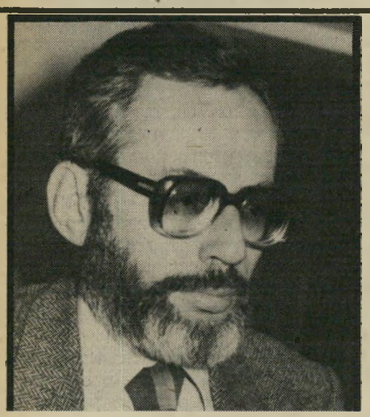
שתי מסקנות: אני בעד ארץ ישראל השלמה. האיש מעזה מרוויח מעט מדי, או שהסוחר הישראלי מרוויח יותר מדי. אני בעד האפשרות השניה.

ואם ההנחה שלי נכונה, אז התלונה שלי צודקת. והתיאוריה החדשה צריכה להיות: לא אינפלציה של „בועות" כפי שטוען אריידור, אלא אינפלציה של מירווחים — הרווחים של הסוחר לעומת ההפסדים שלי, היוצרים מירווח גדול מדי, היוצר אינפלציה שלא טוב לחיות איתה.

יקיר האופוזיציה

פרופסור לכלכלה באוניברסיטה הנודעת אם־אי־טי בארצות־הברית, אמר בשבוע שעבר שהכלכלנים הם גרועים מרופאי־אליל: אם התיאוריה הכלכלית אינה מסתדרת עם המציאות הם ממציאים מציאות חדשה, והתיאוריה חסרת־השחר נשארת בעינה.

ד"ר פלסנר (יקיר), שהבריחה מספרת עליו שזכה באות „יקיר המערך" על תרומתו לאופוזיציה, בניגוד לעמיתיו הכלכלנים לא סמך על המציאות והמציא תיאוריה חדשה. איש לא יוכל לומר שהוא אינו משתדל להוכיח שהתיאוריה שלו לא עובדת, עובדה. השקל מתחזק ריאלית לעומת הדולר, בניגוד למה שקורה לכל המטבעות בעולם. האינפלציה גדלה ב־5.5% לחודש, במקום לשנה. החובות גדלים (של המדינה), מאזן התשלומים צולע, בייצוא יש עצירות, מס הכנסה קורע לנו את ה... ולמרות כל אלה אנחנו עושים חיים משוגעים.

יועץ פלסנר
התיאוריה לא עובדת

אז לעזאזל התיאוריות והפרופסורים, המציאות טובה יותר.

אגב, מתי יגמרו הרופאים את השביתה? סוף סוף גם הם נוסעים לחו"ל, ומישהו צריך לטפל בנו.

הלהיט: מניות מקרקעין

מי עוד נשאר בבורסה? אלה שלא יצאו משם. בשבוע שעבר שאל אותי בנקאי מה עושים. אמרתי לו: תשמע, לבורסה צריך לחזור, אין ברירה. אבל מה, בזהירות. אתה צריך שני דברים: גם להשקיע וגם לבנות אליבי, שניהם במכה אחת. אתה שואל איך עושים את זה? יש שיטה. קודם כל נדבר על העיקרון. תיקח שליש מכספי הלקוחות שלך ותיכנס. במה להשקיע? תיכף נגיע לזה. השקעת, יפה. עכשיו מה? עכשיו אתה בפנים.

הבורסה

אם השוק עולה, הלקוחות שלך ישמחו לשמוע על כך והטענה היחידה שלהם תהיה, למה רק שליש. אם השוק ירד, הלקוחות שלך יבואו בטענות, אבל ישמחו לשמוע שרק שליש מכספם נפגם.

עכשיו הגענו לשאלה המרכזית: במה להשקיע? אני מצטער. כדרכי, אני לא ממליץ על מניות מסויימות. על אלה יכולתם לקרוא בשבוע שעבר בהארץ. הרשימה שם יפה, לא מלאה, ויש שם גם כמה מניות לא כל כך שייכות.

אני מציע, לפי דרגת הסיכון, להשקיע במט"ח (דולרים), קרנות המתמחות במניות, ומניות של חברות מקרקעין. צריך לעקוב אחרי המתרחש. הדולר יקנה את עולמו מחדש. כמו בכל דבר, הבעיה היא העיתוי: אני מהמר על טווח של שלושה חודשים. הבורסה תצא מקפאונה; כולם יחזרו מחו"ל ועימם הרצון לחזור ולהשקיע. מניות חברות המקרקעין הן היום המציאה בשוק. וקרקע, בניגוד לחלבה, אינה מתכלה, אלא אוזלת וזה מה שהופך אותה ליקרה יותר.

ולעניין אחר. מישהו מבאי הבורסה הציע למנכ"ל בנק הספנות להחליף את שם הבנק לשם יותר מתאים: בנק הדם. ההצעה לא נגנזה. אבל הבנק מסרב לדון בה.

ועוד משהו בעניין קרנות הנאמנות. בסוף חודש זה מסתיימת המחצית הראשונה של השנה. וזהו תאריך מתאים להציג הישגים. וזו לא הסיבה היחידה מדוע כל הבנקים מוכרים היום במיסגרת של מיכצעים את יחידות ההשתתפות בקרנות במחיר היסודי, המופחת. אבל, זו סיבה טובה למי שרוצה להיכנס בזהירות לשוק, לעשות זאת עכשיו.

ועצה נוספת. מוקדם עדיין להיכנס להנפקות. למרות חתימות היתר בכמה הנפקות בשבועות האחרונים. תנו לחתמים לשבור את הראש, הם גם יגיעו אליכם, אם דרך הקרנות או אחרי כמה שבועות כשאפשר יהיה לראות איך השוק מתייחס להנפקה החדשה.

ועוד עצה. מי שמוכן לעבור את מחסום המרחק, יכול לגשת לבנקים ולברוקרים המתמחים במניות הישראליות הנסחרות בבורסות של ניו־יורק, ולהשקיע דרכם. שם כל דולר הוא ריאלי, והשוק שם עולה.

מכונית פלסטית

מכונית העתיד, אם לא איכפת לכם, תהיה עשויה רובה, אם לא כולה, מחומר פלסטי בשם קסנוי (ק' שוואית, ס' סגולה) וזה יקרה ב־1986. ועכשיו נסביר למה וכמה.

חלומם של יצרני הפלסטיק הוא מכונית שכולה פלסטיק. ברור למה. היום במכונית שמישקלה טונה וחצי רק 150 קילוגרם הם חומרים פלסטיים. הסיבה: החומרים הפלסטיים הידועים לנו היום אינם עומדים בהתנגשות. כאשר מקשיחים אותם, הם אינם ניתנים לעיבוד והם יקרים מאוד. קשה גם לצבוע חומרים פלסטיים.

שתי חברות אמריקאיות נודעות, ג'נרל אלקטריק ודו־פונט, סבורות שהן יוכלו לפתור בעיות אלה. כבר בספטמבר השנה תוציא ג'נרל מוטורס לשוק מכונית־ספורט שרק המרכב עשוי פלדה וכל גוף המכונית עשוי מפלסטיק מחוזק בזכוכית. המחיר: 10 אלפים דולר.

לפלסטיק שני יתרונות בולטים על פני מתכות. ראשית, החומרים הפלסטיים קלים ופחות מישקל במכונית פירושו חיסכון בדלק. שנית פלסטיק אינו מחליד.

„ג'נרל אלקטריק" פיתחה חומר פלסטי חדש, החזק כמו מתכת ויותר קל לייצור מאשר פלסטיק מחוזק בזכוכית. החומר החדש קרוי קסנוי, ומה שיעניין אתכם לדעת, הסגושים של „הסיירה"

מכונית העתיד
פחות מישקל, פחות דלק

החדשה של „פורד" עשויים מחומר זה. החברה ממשיכה בניסוייה והיא אומרת שתגיע לייצור המכונית הפלסטית ב־1986. חברת הכימיקלים הענקית „דו־פונט" פיתחה פלסטיק עמיד בהת־נגשויות בשם זיטל 900, ועוד חומר בשם דלרין המבוסס על ניילון.

וההפתעה האחרונה היא מנוע ש־90% ממנו עשוי מחומר פלסטי הקרוי טורלון. מישקלו כמחצית ממנוע רגיל והוא חסכוני יותר בצריכת דלק, אך עולה ב־500 דולר יותר ממנוע רגיל. הסוסיתא מתה. יחי הפלסטיק.

ספורט

כדורגל

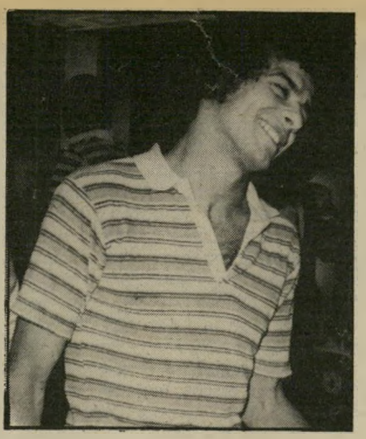
שעריים

מיקרה מכבי שעריים והפועל חדרה הוא מיקרה קלאסי של קניית משחק, כשכדורגלן מודה בקבלת תשלום. ואין זה מעניין אם שילם לו אוהד נלהב, שחקן או אדם פעיל בהנהלת הקבוצה. חוק האחריות השילוחית של מוסדות הספורט מונע קניית משחקים בכל דרך שהיא, ומטיל את האחריות בכל מיקרה על הקבוצה. זה שנים לא נחשף מיקרה של קניית משחק באחת הליגות הבכירות.

תגובת השחקנים ומקורבי הקבוצה על העונש, שאינו קל, היא תמיד ריגשית. גם שלמה קירט, כדורגלן שגדל במכבי שעריים, הגיב כך על העונש שקיבלה קבוצתו־לשעבר.

אומר קירט: „יש לי טענה אחת לחוק שכולם מצדיקים אותו. תמיד יכול לבוא אדם ולפוצץ מישחק עם החוק היבש הזה. מספיק שיתנו לו כסף כדי שיזרוק רימון או חזיז. ואת מי מעניש? לפי החוק של ההתאחדות יענישו את הקבוצה. אז מה השיגו?

„במיקרה שקרה עכשיו, בהחלט יתכן שאוהד של הפועל מרמורק, שהיא יריבה מושבעת של מכבי שעריים, לקח אוהד מתוסכל של שעריים, ושיכנע אותו לקנות שחקן של הקבוצה היריבה במישחק קריטי כזה כמו שנערך בין שעריים והפועל חדרה על העלייה לליגה הארצית. אחר־כך, כששעריים מנצחת, יכול לבוא אותו אוהד של מרמורק ולהוציא את הסיפור החוצה. כך הוא יכול לפוצץ את המישחק ולהוריד את שעריים. עוברה שהסיפור יצא החוצה רק אחרי ששעריים ניצחה ולא לפני כן. ומה אומר החוק בעניין הזה?

כדורגלן קירט
איזה מין חוק

אבי כהן: הבימה עקומה

כיצד מסביר אבי כהן את הירידה שחלה ברמתו המיקצועית בשנתיים האחרונות, מאז שב מאנגליה? בראיון לעיתון ספורט הסביר כהן שבליברפול הוא שיחק טוב יותר כי שם הורגל לרמה גבוהה, ואילו כאן בארץ היו שני גורמים שמנעו ממנו להציג את רמתו האישית הגבוהה: יכולתם הבינונית של חבריו שאיתם שיחק, ומצבם הגרוע של מיגרשי הספורט, שלדבריו אינם מאפשרים לשחקן בעל יכולת טכנית גבוהה כמוהו להגיע לידי ביטוי נאות.

אורי מלמיליאן מבית"ר ירושלים, שהציג כדורגל מבריק בשנתיים האחרונות, לא שיחק עם קבוצת שחקנים מעולה וגם מיגרשה הביתי הרעוע של בית"ר בימק"א. אינו נחשב כל־כך. גם משה סיני מהפועל תל־אביב אינו נהנה מהפריוולגיה שהיתה לכהן בליברפול. שני השחקנים הציגו העונה יכולת מישחק גבוהה ביותר. והיה מי שאמר: כוכב כדורגל אמיתי הוא כוכב בכל מקום.

פיק לא ישיר

עם תום עונת הכדורגל הסתערו כעשר קבוצות מכל הליגות על הזמר צביקה פיק. הפעם לא בנסיון להחתימו כשחקן כדורגל מן המניין בקבוצתם בעונה הבאה. הקבוצות, שידעו על תחביבו הספורטיבי של הזמר, המזינוהו לנישפי הניצחון הגדולים שהן ערכו, והסיבה: כולם ביקשו שהוא ישיר בהתנדבות. אומר פיק: „זה נכון שאני אוהב כדורגל, אבל לא צריך להגזים. אמרתי לא לכולם, אחרת הייתי צריך להופיע 365 יום בשנה בהתנדבות."

גם בעונה הבאה מתכונן הזמר להמשיך ולהופיע במיגרשי הכדורגל. „אם לא ביהוד אז או בלזורוס־חולון (ליגה א') או בהפועל רמת־השרון (ליגה א') או בהכוח רמת־גן (לאומית)," מבטיח פיק.

מאמן גונן (עם מיקי ברקוביץ)
שליטה מוחלטת, בלי סיכונים

כדורסל

הנוסחה: כדורסל איטלקי

יש לו בארץ הרבה שונאים, לבוב גונן (40), מאמן הכדורסל האמריקאי. הוא נחשב לאיש שקשה לעבוד איתו. אבל מי שמעריך ואוהב אותו אוהב אותו עד הסוף. מאמנים ישראליים רבים חולקים על דעתו ועל שיטותיו. בארץ לא אוהבים את סוג הכדורסל שהוא מייצג. זהו כדורסל שהאיטלקים הצליחו בעזרתו להפוך לאחרונה למס' 1 באירופה ובין הטובים בעולם.

גונן דוגל מזה שנים בשיטה של מישחק מבוקר ואחראי, עם הגנה חזקה, גם אם משמעות הדבר היא תוצאה נמוכה. הכל תוך שליטה מוחלטת ובלי ליטול סיכונים. כל זה בניגוד לתפיסה המקובלת בארץ, הבנוייה על מהירות, זריזות וריצה. בארץ סומכים יותר על מישחק פתוח, פחות הגנה, על „נסתדר".

דמות אותנטית. האמריקאי המסתובב כבר 10 שנים בארץ, חוזר לאמן בעונה הבאה את קבוצת גליל עליון. גונן, שהספיק להיות גם חבר קיבוץ גן־שמואל, חוזר בפעם השלישית ארצה כדי לנסות להיקלט בקיבוץ כלשהו בצפון יחד עם אשתו ושלושת ילדיו. למרות שהוא נחשב כמאמן שנוי במחלוקת בחוגי הכדורסל בארץ, יש אומרים שדמותו האותנטית חסרה בנוף הכדורסל הישראלי.

החובות של רמת־גן

שמונה מתוך 12 קבוצות הכדורסל של הליגה הלאומית לא גמרו לשלם את החובות שהצטברו אצלם מהעונה הקודמת. מכולן הגדילה לעשות קבוצת הפועל רמת־גן. אפילו הפטרון העשיר, קבוצת העסקים של המיליארדר שאול אייזנברג, שעמדה מאחוריה במשך העונה לא יכלה להציל אותה. הקבוצה אומנם קיבלה הבטחות, אך הן היו כפופות להצלחות. מכיוון שהרבה הצלחות — במישחקים המכניסים כסף — לא היו לה השנה, נשארה הקבוצה תקועה עם חובות כבדים לא רק מהעונה הקודמת, אלא גם מהעונה שלפני שנתיים.

אך לא צריך לרחם על הפועל רמת־גן. המצילה הקבועה של קבוצות הפועל בארץ, מועצת הפועלים, לא תיתן לעולם לקבוצת הפועל להגיע למצב של פשיטת רגל והפסקת פעילותה הספורטיבית. גם אם נידמה שהמצב הוא בכי רע — העניין מסתדר בסופו של דבר.

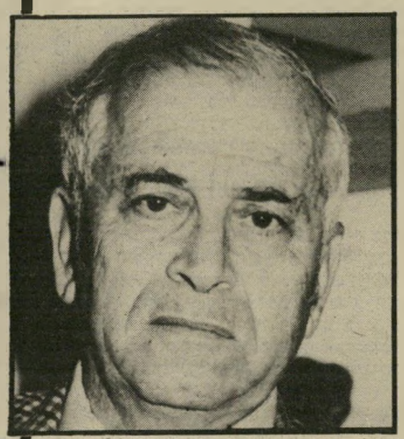
מה שמוזר בקבוצה הרמת־גנית, הזוכה בתמיכתו ובעידודו של ח"כ מיכה חריש, הוא שהיא מחפשת מאמן אמריקאי. אחרי שטעמה את רמתו של צביקה שרף, שעבר למכבי תל־אביב, קשה לה כנראה להתפשר על מישהו פחות טוב ממנו. מצד שני, מאמן אמריקאי עולה יותר. מניין יבוא הכסף? נחיה ונראה.

מי סיפר לגרמנים?

ראשי ההתאחדות לכדורגל סערו וקצפו השבוע. הסיבה: הבקיאות המדהימה שגילה אריק ריבק, המאמן הגרמני, בשחקני הניבחרת האולימפית הישראלית. שחקניו של המאמן הגרמני התמודדו לא מכבר עם הניבחרת האולימפית של ישראל בגרמניה. אך בהתאחדות לכדורגל אומרים: „המידע היסודי והמדויק שאותו הביא המאמן במסיבת־העיתונאים בגרמניה לא יכול היה לבוא מצפייה מוקדמת בשחקנים בילבד." רוב שחר, מראשי ההתאחדות שגם נילווה לקבוצה במישחקה בגרמניה, הוסיף: „מישהו המעורה מאוד בכדורגל הישראלי, סייע לריבק."

הסתודדויות מחשידות. בחוגי ההתאחדות לכדורגל קיימת מגמה לחקור עיתונאי ידוע על הדלפת מידע למאמן הגרמני. אותו עיתונאי עלה על הכוונת בעיקר מפני שרוב שחר היה עד, לדבריו, להסתודדויות הרבות שערך עם המאמן הגרמני לפני המישחק.

„הייתי המום במסיבת־העיתונאים כשריבק הביא אינפורמציה כזו על שחקנינו. ראיתי את השניים מסתודדים, חיברתי אחד ועוד אחד, והגעתי למסקנה שאותו עיתונאי ישראלי הספיק להשמיץ ולבקר את הניבחרת שלנו עד כדי הורדת מורל השחקנים, הוא האדם שמסר את המידע. אמנם הכל עדיין בגדר של חשד בלבד. ואני עוד לא יודע אם ההתאחדות יכולה לעשות משהו בנידון, מלבד הפקת לקחים. תמיד הוא יכול להגיד שהוא עיתונאי ושמותר לו לדבר כעיתונאי ולנתח עניינים ובעיות מקצועיות כרצונו. הוא גם יכול להכחיש. העיתונאי אומנם לא ניתפס בשעת מעשה, אבל הנסיבות מובילות אותנו לחשוב בכיוון הזה. השאלה היא אם החשדות האלה מספיקים מבחינה מישפטית".

עסקן שחר
הכל בגדר חשד

סיקור

מאבק על חסות

גבי גזית אינו איש הרדיו היחידי המוכיח שתוכנית־רדיו המוגשת באורח קבוע על־ידי עורך, המגיש ומעצב אותה בסגנונו האישי — מצליחה. מאז החליטו במחלקת הספורט של הרדיו על שינוי בהגשת שלוש התוכניות השבועיות חלו כמה מהפכים. שיטת ההגשה האישית עוררה עניין רב לא רק אצל המאזינים חובבי הספורט, אלא גם אצל חברות מיסחריות.

שלוש מהן נאבקות על קבלת חסות בילעדית על אחת התוכניות. כשהתוכנית המבוקשת ביותר היא תוכנית הספורט השבועית מיצעד הספורט, המוגשת מדי יום ראשון בערב ברשת ב' על־ידי שדר הספורט רמי יצהר. החברות המיסחריות, הקשורות למוצרי ספורט, הציעו אף לשלב פרסים יקרי־ערך, שיוענקו למאזינים עבור תגובות, מיכתבים ותשובות לחידונים בנושאי ספורט.

הימור בטוח. רמי יצהר מקבל את המאבק על תוכניתו בקורת רוח: „זה מוכיח שהגישה הלא שיגרתית של סיקור ספורט בנימה ביקורתית, בשילוב סיגנון אישי, משנה את כל היחס לתוכנית", הוא אומר. מוסיקת הדיסקו החדישה המושמעת בתוכנית מושכת ציבור רחב יותר של מאזינים. לדברי יצהר, אחוז ההאזנה בשלושת חודשי קיומה של תוכניתו עלה באורח ניכר.

רמי יצהר ממתין בימים אלה בקוצר רוח לשובו של מאמן בית"ר ירושלים, דויד (דוביד) שווייצר, מאנגליה. הסיבה: שווייצר, שהוא חובב מועדוני הקאזינו של לונדון, התחייב לשים למען יצהר 10 לירות סטרלינג על הספירה 33. „לפי עברו של שווייצר, יש לי סיכוי טוב להתעשר ב־360 לירות־סטרלינג," הוא מגלה בסיפוק רב.

אבי כהן (עם דויד שווייצר)
כוכב נופל

השער במשחק אלוף האלופים לא צולם

הקטע מתוכנית מבט ספורט שהוקרן במוצאי־שבת הוקדש למישחק אלוף־האלופים. לזיכרו של שדר הרדיו הכלת־נשכח נחמיה בן אברהם. בכתבה שהוקרנה בטלוויזיה שולב ראיון עם שחקן הפועל רב רמלה, שהסביר מדוע קבוצת הפועל תל־אביב הופיעה בהרכב חסר. בכתבה הוקרן גם ראיון עם מוטלה שפיגלר, מאמן הקבוצה היריבה, מכבי נתניה. ראשי ההתאחדות לכדורגל רואיינו בעניין מוער עריכת המישחק השנוי במחלוקת, שהיה בניגוד לרצונן של שתי הקבוצות. גם את הקהל, שהביע את מחאתו על המישחק באי־הופעתו, הציגו עורכי מבט ספורט. רק דבר אחד שכחו עורכי מבט ספורט — את השער היחידי שהובקע במישחק.

„לא נלאה אתכם השבוע בקטעים מהמישחק חסר־החשיבות", הודיע השדר לצופים. הסבר מוזר. נבדיקה שערך העולם הזה התברר, שהסיבה האמיתית לאי הקדנתו של השער היתה תוסר־מזל של צלם המישחק, שנאלץ להחליף סרט בדיוק כאותן השניות שבהן הובקע השער.

קורה שמפספסים. זה איננו כל־כך נורא. אך מדוע צריך למכור לצופים סיבות ותירוצים למיניהם?

משפחת קוקה־קולה מציגה גם בישראל:

עוד יותר משפחתי

ליטר וחצי

קוקה־קולה, קינלי, ספרייט.
בבקבוק של ליטר וחצי
עוד יותר משפחתי
עוד יותר אמיתי

בכל העולם, ועכשיו -
גם בישראל הליוני משפחות
קונות ליטר וחצי
קוקה־קולה, קינלי, ספרייט.

עוד יותר נוח להכניס למקרר, עוד יותר קל להחזיק ביד. ללא פקדון. ללא החזרה.

המחיר: 70 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
מיספר 2390
י"א תמוז תשמ"ג, 22.6.1983

העולם הזה

מרד הרופאים

בגידת ההסתדרות

רופאים שובתים
מטפלים זה בזה